DÖNEM : 20 CİLT : 70 YASAMA YILI : 4

T. B. M. M.
TUTANAK DERGİSİ

53 üncü Birleşim
11. 2. 1999 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	**411**
II. — BU BİRLEŞİM TUTANAK ÖZETİ	**413**
III. — GELEN KÂĞITLAR	**414**
IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	**417,444**
A) TEZKERELER VE ÖNERGELER	*417*
1. — Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenterler Asamblesi Türk Grubunda, Kuzey Atlantik Asamblesi Türk Grubunda ve Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu Eşbaşkanlığında boş bulunan ve Demokratik Sol Parti Grubunca belirlenen üyeliklere ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1905)	417
B) ÇEŞİTLİ İŞLER	*444*
1. — TBMM Başkanvekili Hasan Korkmazcan'ın, 20 nci Dönem çalışmalarının sona ermesi dolayısıyla konuşması	444:445
V. — GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI	**418**
A) GÖRÜŞMELER	*418*
1. — İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya ve 13 arkadaşı, Zonguldak Milletvekili Necmettin Aydın ve 19 arkadaşı, Konya Milletvekili Veysel Candan ve 12 arkadaşı, Kocaeli Milletvekili Necati Çelik ve 23 arkadaşı, Kütahya Milletvekili Emin Karaa ve 22 arkadaşı, İzmir Milletvekili Işın Çelebi ve 25	

Sayfa

arkadaşı, Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık ve 22 arkadaşı ile Hatay Milletvekili Fuat Çay ve 25 arkadaşının, özelleştirme uygulamalarıyla ilgili usulsüzlük ve yolsuzluk iddialarını araştırarak alınması gereken tedbirleri tespit etmek amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeleri ve (10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonu raporu (S. Sayısı : 743) 418:438

VI . — OYLAMASI YAPILACAK İŞLER **438**

1. — Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in, milletvekilliğinden istifa etmesi nedeniyle, Anayasanın 84 üncü maddesi gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinin düşmesinin oylaması. 438:444

VII. — SORULAR VE CEVAPLAR **445**

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI *445*

1. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Karaman'a doğalgaz boru hattı verilip verilmeyeceğine ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Ziya Aktaş'ın yazılı cevabı (7/6654) 445:446

2. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, Şûra Salonunda sergilenen bir tiyatro oyununa ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun yazılı cevabı (7/6660) 446:447

3. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul'un, Kredi ve Yurtlar Kurumu Muğla Erkek Öğrenci yurduna ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun yazılı cevabı (7/6683) 447:448

4. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, üretim ve pazar kapasitesinin arttırılmasına yönelik önlemlere ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Metin Şahin'in yazılı cevabı (7/6700) 449:451

5. — Konya Milletvekili Hasan Hüseyin Öz'ün, RTÜK tarafından iptal edilen yerel televizyonların frekans ihalelerine ilişkin Başbakandan sorusu ve Devlet Bakanı Fikret Ünlü'nün yazılı cevabı (7/6706) 451:454

6. — Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu'nun, MKEK'nca kamu personeline tabanca ve av tüfeği satışının taksitle yapılıp yapılmayacağına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Metin Şahin'in yazılı cevabı (7/6714) 454:455

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak üç oturum yaptı.

Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci'nin, pancar ekim alanlarının daraltılmasına ilişkin gündemdışı konuşmasına, Sanayi ve Ticaret Bakanı Metin Şahin cevap verdi.

Adıyaman Milletvekili Ahmet Doğan, Adıyaman İlinin sorunlarına,

Erzurum Milletvekili İsmail Köse de Erzurum ve çevresindeki 17 ilin kalkınma sorunlarına,

İlişkin gündemdışı birer konuşma yaptılar.

Ürdün'e gidecek olan Dışişleri Bakanı İsmail Cem'e, Devlet Bakanı Şükrü Sina Gürel'in vekâlet etmesinin uygun görülmüş olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Konya Milletvekili Veysel Candan ve 20 arkadaşının, THY'nin zarar etmesinin nedenlerinin araştırılarak, alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/310) Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önergenin gündemde yerini alacağı ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki öngörüşmenin, sırasında yapılacağı açıklandı.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 289 uncu sırasında bulunan 783 sıra sayılı kanun tasarısının, bu kısmın 6 ncı sırasına alınmasına;

Genel Kurulun 10.2.1999 Çarşamba günü 15.00 - 21.00 saatleri arasında çalışmasına; 11.2.1999 Perşembe günü çalışmalarına saat 15.00'te başlayarak, gündemin 7 nci sırasına kadar olan işlerin bitimine kadar çalışmalarına devam etmesine;

TBMM'nin, 18 Nisan 1999 Pazar günü yapılması kararlaştırılan milletvekili genel seçiminin kesin sonuçlarının, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 37 nci ve TBMM İçtüzüğünün 3 üncü maddesine göre, Yüksek Seçim Kurulunca Türkiye radyo ve televizyonlarından ilânını takip eden 5 inci gün saat 15.00'te toplanmak üzere, 16.2.1999 Salı gününden itibaren tatile girmesine;

İlişkin ANAP Grup Başkanvekili Metin Öney ile DSP Grup Başkanvekili Ali Günay'ın müşterek grup önerileri kabul edildi.

Başbakan A. Mesut Yılmaz hakkında kurulan (9/18),

Bayındırlık ve İskân eski Bakanı Yaşar Topçu hakkında kurulan (9/19),

Esas numaralı Meclis Soruşturması komisyonları raporlarının, yapılan uyarılara rağmen Başkanlığa sunulmadığına; bu durumun, Anayasanın 100 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile TBMM İçtüzüğünün 110 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı olduğuna ve TBMM İçtüzüğünün 72 nci maddesi uyarınca görüşme açılarak, Başkanlıkça izlenecek yöntemin saptanmasına ilişkin TBMM Başkanlığı tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Bugüne kadar görev bölümü yapmamış bulunan :

(9/33) esas numaralı Meclis Soruşturması Komisyonunun, 11 Şubat 1999 Perşembe günü saat 11.00'de,

(9/39) esas numaralı Meclis Soruşturması Komisyonunun, 11 Şubat 1999 Perşembe günü saat 12.00'de,

(9/40, 41) esas numaralı Meclis Soruşturması Komisyonunun, 11 Şubat 1999 Perşembe günü saat 14.00'te,

Ana Bina birinci bodrum kat Genel Evrak karşısındaki 475 numaralı Meclis Soruşturması Komisyonları Toplantı Salonunda;

(9/34) esas numaralı Meclis Soruşturması Komisyonunun, 11 Şubat 1999 Perşembe günü saat 14.00'te,

(9/42) esas numaralı Meclis Soruşturması Komisyonunun, 11 Şubat 1999 Perşembe günü saat 11.00'te,

(9/43) esas numaralı Meclis Soruşturması Komisyonunun 11 Şubat 1999 Perşembe günü saat 12.00'de.

Halkla İlişkiler Binası B-Blok Alt Zemin 6 ncı Banko karşısındaki Meclis Soruşturması Komisyonları Toplantı Salonunda,

Toplanarak, başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yapmaları için Başkanlıkça duyuruda bulunuldu.

Özelleştirme uygulamalarıyla ilgili usulsüzlük ve yolsuzluk iddialarını araştırarak, alınması gereken tedbirleri tespit etmek amacıyla kurulan (10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonu Raporunun görüşmeleri, Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in, milletvekilliğinden istifa etmesi nedeniyle, Anayasanın 84 üncü maddesi gereğince, TBMM üyeliğinin düşmesine ilişkin elektronik cihazla yapılan oylamalar sonucunda karar yetersayısı bulunmadığı anlaşıldığından, özelleştirme uygulamalarıyla ilgili usulsüzlük ve yolsuzluk iddialarını araştırarak, alınması gereken tedbirleri tespit etmek amacıyla kurulan Meclis araştırması komisyonu raporunu görüşmek; Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in Milletvekilliğinden istifa etmesi nedeniyle, TBMM üyeliğinin düşmesine ilişkin oylamayı yapmak ve kanun tasarı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, 11 Şubat 1999 Perşembe günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşime 19.40'ta son verildi.

Hasan KORKMAZCAN
Başkanvekili

Ahmet DERİN	*Kadir BOZKURT*
Kütahya	Sinop
Kâtip Üye	Kâtip Üye

II . — BU BİRLEŞİM TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak dört oturum yaptı.

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamlesi Türk Grubunda, Kuzey Atlantik Asamlesi Türk Grubunda ve Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu Eşbaşkanlığında boş bulunan ve Demokratik Sol Parti Grubunca belirlenen milletvekilliklerine ilişkin TBMM Başkanlığı tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmında bulunan, Özelleştirme uygulamalarıyla ilgili usulsüzlük ve yolsuzluk iddialarını araştırarak alınması gereken tedbirleri tespit etmek amacıyla kurulan (10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166) (S. Sayısı : 743) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonu raporunun görüşmesi yapıldı.

Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in milletvekilliğinden istifa etmesi nedeniyle Anayasanın 84 üncü maddesi gereğince TBMM üyeliğinin düşmesine ilişin elektronik cihazla yapılan oylamalar sonucunda karar yetersayısı bulunmadığı anlaşıldığından;

Alınan karar gereğince, 18 Nisan 1999 Pazar günü yapılması kararlaştırılan milletvekili genel seçiminin kesin sonuçlarının Milletvekili Seçimi Kanununun 37 nci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 3 üncü maddelerine göre, Yüksek Seçim Kurulunca Türkiye radyo ve televizyonlarından ilanını takip eden beşinci günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşime 19.13'te son verildi.

Hasan KORKMAZCAN
Başkanvekili

Ahmet DERİN	*Kadir BOZKURT*
Kütahya	Sinop
Kâtip Üye	Kâtip Üye
Hüseyin YILDIZ	*Ali GÜNAYDIN*
Mardin	Konya
Kâtip Üye	Kâtip Üye

No. : 66

III. — GELEN KAĞITLAR

11.2.1999 PERŞEMBE

Tasarılar

1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/874) (Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa Geliş Tarihi : 9.2.1999)

2. — Türkiye Cumhuriyeti İle Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/875) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.2.1999)

Sözlü Soru Önergeleri

1. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Türkiye'nin yıllık domuz yağı tüketimine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/1258) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.2.1999)

2. — Ankara Milletvekili Ömer Faruk Ekinci'nin, dışardan lise bitirme diplomaları iptal edilen kişilerin durumuna ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/1259) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.2.1999)

Yazılı Soru Önergeleri

1. — Denizli Milletvekili Hilmi Develi'nin, temeli atılan SSK sağlık tesislerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi (7/6808) (Başkanlığa geliş tarihi : 5.2.1999)

2. — Denizli Milletvekili Hilmi Develi'nin, Denizli'deki elektrik enerjisi kayıplarına ilişkin Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi (7/6809) (Başkanlığa geliş tarihi : 5.2.1999)

3. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, malî krize giren bir bankanın tasarruf mevduat sigorta fonuna devredilmesi nedeniyle Devletin zarara uğradığı iddiasına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/6810) (Başkanlığa geliş tarihi : 5.2.1999)

4. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Karaman-Merkez-Burunoba Köyü pancar üreticilerinin kantar ihtiyacına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6811) (Başkanlığa geliş tarihi : 5.2.1999)

5. — Konya Milletvekili Hasan Hüseyin Öz'ün, İzmit Büyükşehir Belediye Başkanının bir camide siyasî toplantı düzenlediği iddiasına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/6812) (Başkanlığa geliş tarihi : 5.2.1999)

6. — Kahramanmaraş Milletvekili Esat Bütün'ün, Türkî Cumhuriyetlere kargo seferi yapılıp yapılmayacağına ve A.B.D. bilet fiyatlarına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/6813) (Başkanlığa geliş tarihi : 8.2.1999)

7. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, Boğaziçi Tokmak Burnu'nda ruhsatsız olarak yapıldığı iddia edilen bir inşaata ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/6814) (Başkanlığa geliş tarihi : 8.2.1999)

8. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, İstanbul Valisinin Boğaziçi İmar Kanunuyla ilgili bazı yetkilerini genelgeyle Tabiat Varlıklarını Koruma Kuruluna devrettiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6815) (Başkanlığa geliş tarihi : 8.2.1999)

9. — Erzurum Milletvekili Aslan Polat'ın, emlak alım satım vergilerinin 1999 yılı artış oranına ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/6816) (Başkanlığa geliş tarihi : 8.2.1999)

10. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, Bakanlık desteğiyle yayımlanan broşürde yer alan bir şiire ilişkin Kültür Bakanından yazılı soru önergesi (7/6817) (Başkanlığa geliş tarihi : 8.2.1999)

11. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, TESK Başkanı hakkında ileri sürülen iddialara ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/6818) (Başkanlığa geliş tarihi : 8.2.1999)

12. — Erzurum Milletvekili Aslan Polat'ın, Erzurum-Palandöken-Konaklı bölgesinde yapımı durdurulan otellere ilişkin Turizm Bakanından yazılı soru önergesi (7/6819) (Başkanlığa geliş tarihi : 8.2.1999)

13. — Hatay Milletvekili Süleyman Metin Kalkan'ın, Serinyol Huzurevi ve Çocuk Yuvasında meydana gelen bazı olaylara ilişkin Devlet Bakanından (Hasan Gemici) yazılı soru önergesi (7/6820) (Başkanlığa geliş tarihi : 8.2.1999)

14. — Hatay Milletvekili Süleyman Metin Kalkan'ın, Bursa Valisi hakkında bir soruşturma olup olmadığına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6821) (Başkanlığa geliş tarihi : 8.2.1999)

15. — Hatay Milletvekili Süleyman Metin Kalkan'ın, bir işadamının ülkenin geleceğine yönelik ileri sürdüğü ve basında yer alan iddialara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6822) (Başkanlığa geliş tarihi : 8.2.1999)

16. — Hatay Milletvekili Süleyman Metin Kalkan'ın, dış hatlar "gidiş" terminallerinde görevli polis memurlarının rüşvet aldıkları iddialarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6823) (Başkanlığa geliş tarihi : 8.2.1999)

17. — Hatay Milletvekili Süleyman Metin Kalkan'ın, TESK Başkanı hakkında ileri sürülen bazı iddialara ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/6824) (Başkanlığa geliş tarihi : 8.2.1999)

18. — İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş'ın, ağırlıklandırılmış ortaöğretim başarı puanı uygulamasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/6825) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.2.1999)

19. — İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş'ın, azınlık vakıflarının mülk edinmeleri ile ilgili mevzuata ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/6826) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.2.1999)

20. — Manisa Milletvekili Tevfik Diker'in, İran'da bölücü terör örgütü üyeleri için bir sağlık merkezi kurulduğu iddiasına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/6827) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.2.1999)

21. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, İran'a düzenlenen hava saldırılarında İncirlik Üssü'nün amaç dışı kullanıldığı iddialarına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/6828) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.2.1999)

22. — Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, kamuoyunda irtica genelgesi adıyla bilinen belgeye ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/6829) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.2.1999)

23. — Hatay Milletvekili Mehmet Sılay'ın, evrim teorisinin ders kitaplarından çıkarılıp çıkarılmayacağına ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/6830) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.2.1999)

24. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, MİT Müsteşarının bazı köşe yazarlarına özel bilgiler verdiği iddiasına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/6831) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.2.1999)

25. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, "İrtica ve Seçimleri Takip Genelgesine" aykırı hareket edildiği iddiasına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/6832) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.2.1999)

26. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, ekonomik kriz nedeniyle işten çıkarılan işçilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi (7/6833) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.2.1999)

27. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, Yalçın Küçük'ün Ana.P. Genel Başkanı hakkında basında yer alan iddialarına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/6834) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.2.1999)

28. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde denetim amacıyla bir subay görevlendirildiği iddialarına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/6835) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.2.1999)

29. — Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, TBMM'nce onaylanan veya TBMM'nin bilgisine sunulan milletlerarası andlaşmalara ilişkin Dışişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6836) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.2.1999)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

11 Şubat 1999 Perşembe

BAŞKAN : Başkanvekili Hasan KORKMAZCAN

KÂTİP ÜYELER : Ahmet DERİN (Kütahya), Kadir BOZKURT (Sinop)

———— O ————

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 53 üncü Birleşimini açıyorum.

Görüşmelere başlıyoruz.

Bugün, programımızın yüklü olması sebebiyle, gündemdışı söz isteminde bulunan arkadaşlarımın istemlerini karşılama imkânı bulamadım.

Görüşmelere, doğrudan doğruya "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmından başlayacağız; ancak, şu anda, Meclis Başkanlığının bir sunuşu Başkanlığımıza intikal etmiş bulunuyor; bunu okutacağım ve bilgilerinize sunacağım.

Buyurun.

IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. — Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenterler Asamlesi Türk Grubunda, Kuzey Atlantik Asamlesi Türk Grubunda ve Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu Eşbaşkanlığında boş bulunan ve Demokratik Sol Parti Grubunca belirlenen üyeliklere ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1905)

11.2.1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkındaki 3620 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a) fıkrası uyarınca, boş bulunan üyelikler için Demokratik Sol Parti Grup Başkanlığınca, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi Türk Grubuna Ordu Milletvekili İhsan Çabuk, Kuzey Atlantik Asamblesi Türk Grubuna Bursa Milletvekili Ali Rahmi Beyreli, Parlamentolararası Birlik Türk Grubuna Kocaeli Milletvekili Halil Çalık ve Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu Eşbaşkanlığına Samsun Milletvekili Yalçın Gürtan'ın üyelikleri hususu Genel Kurulun bilgisine sunulur.

Hikmet Çetin
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Şimdi, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmına geçiyoruz.

V. — GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI

A) GÖRÜŞMELER

1. — İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya ve 13 arkadaşı, Zonguldak Milletvekili Necmettin Aydın ve 19 arkadaşı, Konya Milletvekili Veysel Candan ve 12 arkadaşı, Kocaeli Milletvekili Necati Çelik ve 23 arkadaşı, Kütahya Milletvekili Emin Karaa ve 22 arkadaşı, İzmir Milletvekili Işın Çelebi ve 25 arkadaşı, Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık ve 22 arkadaşı ile Hatay Milletvekili Fuat Çay ve 25 arkadaşının, özelleştirme uygulamalarıyla ilgili usulsüzlük ve yolsuzluk iddialarını araştırarak alınması gereken tedbirleri tespit etmek amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeleri ve (10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166) Esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonu raporu (S. Sayısı : 743) (1)

BAŞKAN – Genel Kurulun 10.11.1998 tarihli 16 ncı Birleşiminde alınan karar gereğince, bu kısmın 1 inci sırasında yer alan özelleştirme uygulamalarıyla ilgili usulsüzlük ve yolsuzluk iddialarını araştırarak alınması gereken tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca kurulmuş bulunan (10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonunun 743 sıra sayılı raporu üzerindeki genel görüşmeye başlıyoruz.

Komisyon?..

Komisyon yerini almadığı için görüşme...

(10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166) ESAS NUMARALI MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU BAŞKANI AHMET UYANIK (Çankırı) – Komisyon burada...

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Sayın Başkan, işte, alıyor yerini...

BAŞKAN – Siz, Komisyon Başkanı mısınız efendim?

(10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166) ESAS NUMARALI MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU BAŞKANI AHMET UYANIK (Çankırı) – Evet efendim.

BAŞKAN – Hükümet?..

Hükümetin yerini almasını rica ediyorum. Hükümet temsil edilmediği takdirde de -17.11.1998 tarihli 19 uncu Birleşimde de hükümet temsil edilmediği için- görüşmelere devam etme imkânı vardır; onun için, Hükümetten bir arkadaşımızın yerini alması daha uygun olacaktır.

ÖNDER SAV (Ankara) – Almayın isterseniz [!]

BAŞKAN – Efendim, özel gündemin daima önceliği vardır. Bugüne kadar komisyon temsil edilmediği için bu görüşme ertelenmiş; tekrar erteleme imkânımız yok.

Görüşmeler tamamlandıktan sonra "Oylaması Yapılacak İşler" bölümü var ve ondan sonra, sıra, kanun tasarı ve tekliflerinin müzakeresine gelecek.

İçtüzüğümüze göre, Meclis araştırması komisyonunun raporu üzerindeki genel görüşmede ilk söz hakkı önerge sahiplerine aittir. Daha sonra, İçtüzüğümüzün 72 nci maddesine göre, siyasî parti grupları adına birer üyeye, şahısları adına iki üyeye; ayrıca, istemleri halinde komisyona ve hükümete de söz verilecektir. Bu suretle, Meclis araştırması komisyonu raporu üzerindeki genel görüşme tamamlanmış olacaktır.

---

(1) 743 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Konuşma süreleri, komisyon, hükümet ve siyasî parti grupları için 20'şer dakika, önerge sahipleri ve şahıslar için 10'ar dakikadır.

Komisyon raporu, 743 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Şimdi, rapor üzerinde söz alan sayın milletvekillerinin isimlerini okuyorum:

Önerge sahibi olarak; Konya Milletvekili Veysel Candan, Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık.

Grupları adına; Doğru Yol Partisi Grubu adına Giresun Milletvekili Ergun Özdemir, Demokratik Sol Parti Grubu adına Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık, Fazilet Partisi Grubu adına İçel Milletvekili Saffet Benli.

Şahısları adına; Zonguldak Milletvekili Mümtaz Soysal, Van Milletvekili Mahmut Yılbaş.

OYA ARASLI (İçel) – Sayın Başkan, CHP Grubu adına, Sayın Birgen Keleş konuşacak.

BAŞKAN – Başkanlığa bir yazı göndermenizi rica edeceğim; vaktimiz var efendim.

Şimdi, ilk sözü, önerge sahibi olarak Konya Milletvekili Sayın Veysel Candan'a veriyorum.

Sayın Candan, süreniz 10 dakika; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

VEYSEL CANDAN (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; KİT Komisyonunda görüşmeler devam ederken, özelleştirmeyle ilgili olan uygulamadaki bazı aksaklıkları gündeme getirmek amacıyla, Petlas'ı örnek alarak, bir araştırma önergesi vermiştim. Aradan üç yıl geçtikten sonra, özelleştirmede bugün geldiğimiz nokta bizim haklı olduğumuzu ortaya çıkarmış ve çeşitli partilere mensup milletvekili arkadaşlarımızın verdiği 4 önergeyle, bir komisyon kurulmuştur. Bu komisyon raporundaki çarpıcı örnekleri "özelleştirmenin neresindeyiz, özelleştirmede karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri" gibi hususları ifade etmeye çalışacağım.

4046 sayılı Özelleştirme Kanunu, 1984 yılında, verimliliği sağlamak, kamu giderlerini azaltmak, rekabete dayalı piyasa ekonomisi oluşturmak, KİT'lerin finans yükünü azaltmak, atıl tasarrufları ekonomiye kazandırmak ve böylece, elde edilen kaynakları altyapıda harcamak üzere hazırlanmıştır.

Özelleştirmenin, ülkemizdeki tarihçesine baktığımız zaman, onbeş yıla yakın bir geçmişi vardır; ancak, maalesef, yasal altyapıya kavuşturulamamıştır. Özelleştirmeyle ilgili 4046 sayılı Yasanın revize edilmesi gerekmektedir.

Dikkat edilmesi gereken en önemli husus, ülkede yabancı nüfuzuna yol açılmamasıdır. Dış ülkelerdeki özelleştirmeye baktığımız zaman, Fransa'da yüzde 20, Belçika'da yüzde 20-25, İngiltere'de yüzde 10'la sınırlı olduğunu görmekteyiz.

Özelleştirmede, bugüne kadar 166 kuruluş özelleştirme kapsamına alınmıştır; 15'i, daha sonra çıkarılmıştır.

Özelleştirmede takip edilen prosedüre göre, özelleştirilecek kurum, malî ve idarî yönden incelenmektedir; statüsü anonim şirket haline getirilmektedir; İstanbul Menkul Kıymetler Borsasına arz veya kısmî blok satış şartıyla arz edilmektedir.

Özelleştirmede, danışmanlık hizmetleri satın alınmaktadır; genellikle yabancı firmalar kullanılmaktadır. Bununla ilgili, bugüne kadar alınan kredi miktarı 100 milyon dolardır; yüzde 60'ı da danışman firmalara ödenmiştir.

Türkiye'de özelleştirme neden başarılı olmamıştır sorusunun cevabına baktığımız zaman görmekteyiz ki, mevzuat çiğnenmiştir, usulsüzlük ve yolsuzluk yapılmıştır, altyapı tam hazırlanamamıştır.

Özelleştirmede birkaç kötü örnek vermek gerekirse: ÇİTOSAN özelleştirilmiş; çimento sektörü, ülke çapında iki tekele teslim edilmiştir. 1989'da yapılan bu özelleştirmede -halka arz edilecek şartıyla verildiği halde- bugüne kadar, Özelleştirme İdaresi, halka arzı bu şirket bünyesinde gerçekleştirememiştir. Maalesef, bu da bir medya kuruluşunun patronudur ve bugün, hükümeti destekleyen bu medya kuruluşuyla bu kişinin yakın ilgisi olduğu kamuoyunda bilinmektedir.

Yine, KÜMAŞ AŞ değer tespiti açıklanmamıştır. Danışman firmanın bulduğu değerler 12 milyon dolar aşağıya indirilmiştir. Madenlerin işletme hakkı değerlendirmeye alınmamak suretiyle kötü bir örnek verilmiştir.

Yine, HAVAŞ ihalesinde, yüzde 60'ı Yazeks firmasına satılmıştır; hükümete yakınlığıyla bilinen kişiler devreye girmişlerdir; 10 milyon 780 bin dolarlık taksitler, icrayla ancak tahsil edilebilmiştir.

Yine, Türk Ticaret Bankasının, mafya-çete-siyaset üçgeninde, 600 milyon dolara satıldığı iddia edilmiştir; hükümet devrilmiştir; ancak, Başbakan, şu anda, bir partinin genel başkanıdır; bir diğeri, Korkmaz Yiğit tutuklanmıştır ve bir bakan da görevi iade etmek zorunda kalmıştır.

Yine, Petrol Ofisi ihalesinde, 1 milyar 160 milyon dolarla ihaleyi alan firma yerine üçüncü sıradaki firmaya verilmiş ve sonuçta, ihale iptal edilmiştir.

Ayrıca, Et ve Balık Kurumu, Süt Endüstrisi ve Erdemir de yargıya intikal etmiş özelleştirmeler arasındadır.

Özetle söylemek gerekirse: Özelleştirme, son günlerde, mafya, hükümet ve siyasetçi ilişkisi üçgeninde, çarpık bir yapıya doğru hızla gitmektedir. Özelleştirme idealinden beklenenler; istihdam artırılacak, gelir dağılımı bozukluğu giderilecek, sermaye tabana yayılacak, serbest piyasa gelişecek, üretim artacak, yeni teknoloji gelişecek, rekabet ve kalite artacak, devlet ekonomiden çekilecekti. Şu ana kadar, maalesef, bunların hiçbiri olmamıştır.

Özelleştirmede 123 kuruluş satılmıştır. 106'sı tamamen satılmıştır; ancak, 17'sinde hâlâ kamu hissesi vardır. Bugüne kadar, özelleştirmeden, toplam 3,5 milyar dolar gelir elde edilmiştir; bunun yanında da, 3,9 milyar dolar harcama yapılmıştır; bunun 76 trilyon lirası, kuruluşlara sermaye olarak verilmiştir. Özelleştirmede, gelirlerin yüzde 50'si Hazineye aktarılmıştır. Halbuki, 4046 sayılı Özelleştirme Yasasının 10 uncu maddesine göre, Hazineye ve diğer fonlara özelleştirmeden para aktarmak mümkün değildir. Yasayı aşmak için, Özelleştirme İdaresi dışarıdan kredi almak suretiyle borçlandırılmıştır. Böylece, Özelleştirme İdaresinin bizatihi kendisi, çalışanının çokluğuyla, kredi kullanımıyla ve de beceriksizliğiyle ayrıca bir KİT kuruluşu haline gelmiş, Özelleştirme İdaresinin de özelleştirilme gerçeği ortaya çıkmıştır.

Türkiye'de özelleştirmede karşılaşılan önemli sorunlara baktığımız zaman görmekteyiz ki, yasal düzenleme eksikliği vardır; mülkiyet devrine ağırlık verilmesi, yönetim devri dönemine geçmek lazımdır; özelleştirme yapan hükümetlere güvensizlik vardır; stratejik kurumlara gereği gibi hassasiyet yoktur; kartelleşmeye dikkat edilmemektedir; özelleştirmeyle elde edilen gelirler Hazine açığında kullanılmaktadır; çalışanlarla ilgili ciddî bir çözüm yoktur; özelleştirmede taraf olan esnaf devredışı bırakılmıştır; satışlar, genelde, küçük esnaf yerine, büyük şirket ve holdinglere yapılmıştır.

Özelleştirmede çözüm önerilerimizi şöylece toplamak mümkündür: Özelleştirme, belirli bir destek programıyla birlikte yapılmalıdır; özelleştirme sonrası verimlilik esas alınmalıdır; altyapısı hazır olmayan müesseseler özelleştirilmemelidir; esnaf ve sanatkârlar dikkate alınmalıdır; ayrıca, özelleştirilecek kurumları bizatihi kurumların kendisi özelleştirmeli ve tek tek ele alınmalıdır; ayrıca, doğru satış stratejileri tespit edilmelidir.

Sonuç olarak; özelleştirme önündeki engel, siyasî irade eksikliğidir; özelleştirmede, bazı çalışanlar tarafından baskı yapılmaktadır -bu haklıdır, değerlendirilmelidir- özelleştirme, gelir getirmek amacıyla yapılmamalıdır; çalışanlar mağdur edilmemelidir, üretim şartı konmalıdır ve mutlaka üretim devam etmelidir; yolsuzluk ve usulsüzlüğe meydan verilmemelidir. Ayrıca, 4046 sayılı Özelleştirme Yasası ve Rekabet Kurulu Kanununda değişiklik yapılmalıdır.

Petrol Ofisle ilgili Rekabet Kurulunun verdiği kararın tamamen siyasî olduğu anlaşılmaktadır. Bugün, Rekabet Kurulu Başkanı bir partiden milletvekili adayı olmuştur ve bu adaylığı karşılığı da bir rapor hazırlanmıştır.

Netice itibariyle, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, DPT ve Hazine arasında uyum sağlanmalıdır. Yani, bütün bunlara baktığımız zaman, özelleştirme yeniden masaya yatırılmalıdır.

Ben, özelleştirmeyle ilgili iki konuyu ifade etmek istiyorum. Bir tanesi, önümüzde bekleyen GSM 1800 cep telefonları; yani, Türk Telekomun, bir noktada, özelleştirilmesidir. Burada çok dikkatli davranılmalıdır. Daha önce, GSM 900'lerde büyük devlet kaybı söz konusuydu. Burada da, büyük bir holdingin, Türkiye'de söz sahibi büyük bir holdingin, ısrarla, GSM 1800'lerde talebi vardır. Bunu, gayet tüccarca, iyi değerlendirmek mecburiyetindeyiz.

Ayrıca, TEAŞ ve TEDAŞ'ta, enerji santralları özelleştirilmesinde şu anda devir sözleşmesi aşamasına gelinmiştir ve burada -Sayın Başbakanımıza da rapor halinde ifade ettim- enerji tarifelerinin yapılmasında makul temettü ve diğer gelirlerle ilgili iki madde var ki -şu anda 2,4 milyar dolar, enerjiden beklenen özelleştirme- aslında, bu iki maddeyle, devletin 3 milyar dolar zararı söz konusudur.

BAŞKAN – Sayın Candan, 1 dakika süreniz kaldı.

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Bitiriyorum.

Dolayısıyla, yukarıdan aşağı verdiğimiz, gerek ulaştırmada gerek enerjide gerek diğer sanayi kuruluşlarında yapılan özelleştirme, âdeta, özelleştirme değil, özel işler cümlesine girmiş bulunmaktadır.

Bu itibarla, şimdi, biraz sonra görüşülecek olan bankalar yasası da, belki de... Devlet bankalarının süratle özelleştirilmesi lazım geldiği kanaatindeyim. Özellikle, Halk Bankasının KOBİ'lere, Emlak Bankasının inşaat kooperatiflerine, Ziraat Bankasının çiftçilere özelleştirilerek, devleti kaynak olmaktan çıkarmak lazım gelir diye düşünüyorum.

Aslında, dört milletvekili arkadaşımızın ayrı ayrı verdikleri bu araştırma önergesi, bundan sonra kurulacak hükümetin özelleştirmede takip edeceği yol hakkında ciddî ipuçları vermektedir. Ümit ediyoruz ki, yeni gelecek hükümet, süratle, bu rapordan istifade ederek, Türkiye'de özelleştirme sefaletinin, rezaletinin, yolsuzluğun ve hırsızlığın önüne geçecektir diye düşünüyorum.

Ayrıca, tekrar ifade ediyorum, TEAŞ özelleştirmesinde, şu anda, Bakanlar Kurulu, Danıştay kararları çıkmış bulunmaktadır; ancak, Başbakanın, yetki devri, devirlerin yapılmasını durdurma yetkisi vardır, mevzuat bunu amirdir; Danıştayda altı üye bu oylamaya katılmamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Bunun yeniden incelenerek karara bağlanmasının faydalı olacağı kanaatindeyim.

Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önerge sahibi olarak konuşan Konya Milletvekili Sayın Veysel Candan'a teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Tahsin Boray Baycık'ın söz istemi var. Sayın Baycık, aynı zamanda grup adına da söz talebinde bulunmuş.

Hangi konuşmayı tercih ediyorsunuz efendim?

TAHSİN BORAY BAYCIK (Zonguldak) – Şahsım adına, önerge sahibi olarak konuşacağım.

BAŞKAN– Önerge sahibi olarak konuşacaksınız.

Buyurun Sayın Baycık.

Konuşma süreniz 10 dakikadır.

TAHSİN BORAY BAYCIK (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'deki özelleştirme kapsamında bulunan ve özelleştirilen kurumlarla ilgili yolsuzlukları araştırma konusunda verilen önergelerden birinin sahibi olarak, komisyonda yapılan çalışmaları çok takdirle karşılıyorum ve bu çalışmalara katkıda bulunan milletvekillerimize ve bürokratlarımıza teşekkürlerimi sunuyorum.

Benim, şahsım olarak, özelleştirme konusunda, Ereğli Demir-Çelik fabrikalarının özelleştirilmesiyle ilgili bir araştırma önergem vardı; bu konu üzerinde size bilgi aktarmak istiyorum.

Henüz daha özelleştirilemeyen Erdemir, yassı mamul üreten tek kuruluştur, özel yasayla kurulmuş bir anonim şirkettir ve özerk bir yapısı vardır; ancak, özelleştirme kapsamına alınmasının ardından özerkliğini kaybetmiş, kuruluşta siyasî iktidarın baskıları hissedilmeye başlanmıştır. Daha önce hisselerinin blok olarak satılmasıyla iki defa ihaleye çıkarılan Erdemir'in satılması için açılan ikinci ihale, Zonguldak Milletvekilleri olarak Sayın Mümtaz Soysal, Sayın Hasan Gemici ve benim açtığımız dava sonucu iptal edilmiştir.

Eski Genel Müdür Işık Eyüboğlu, özelleştirmeden yana olduğunu beyan etmesine rağmen, Erdemir'in devletin sırtında bir yük olmadığını; aksine, vergisini verdiğini, Türkiye ekonomisine katkıda bulunduğunu, zarar etmediğini ve stratejik bir kuruluş olduğunu, bölgede istihdam unsuru olduğunu beyan ederek "özelleştirme mutlaka yapılacaksa, en son Erdemir özelleştirilmelidir" demiştir.

Üretim kapasitesi 3 milyon ton/yıl olan Erdemir, Karadeniz'in en büyük limanı, kok fabrikası, oksijen fabrikası, yüksek fırın, çelikhane, sıcak ve soğuk haddehaneleriyle, cüruf değerlendirme tesislerinden oluşan dev bir kuruluştur. Türkiye pazarının yüzde 60'ına sahip ve sanayie hammadde sağlama gibi temel görevi yürüten, ülkemizin tek yassı ürün üreticisidir. Muhasebe sisteminin değişmesine ve Asya krizine karşın Türkiye'nin kârlı şirketlerinden de biridir.

Erdemir'in yeni Genel Müdürü Sayın Tanju Argun ile yaptığım görüşmede ise, Erdemir'in artık dünya piyasalarına girmesi gerektiğini, bu nedenle özelleştirilecek olan İsdemir'e talip olduklarını, eğer bu başarılırsa İsdemir'i yassı mamul üretimine geçireceklerini ifade etmişlerdir.

Bu konuda, komisyon çalışmaları esnasında, Özelleştirme İdaresi Başkan Yardımcısı Sayın Nazime Gürkan da, İsdemir'in yassı mamul üretimine geçilerek Erdemir'e satılmasının uygun olacağını, KAM-3'e harcanacak meblağın, üçte 1'iyle İsdemir'in yassı mamul üretimine geçebileceğini ifade etmişlerdir.

Sayın Genel Müdür, diğer bir alternatif olarak da, Bulgaristan'da özelleştirilen bir fabrikaya teklif verdiklerini, bu fabrikaya sahip olabilirlerse, fabrikaya ait müşteri tabanına da sahip olacaklarını ve 2 milyon ton/yıl üretim artışı elde edecekleri gibi, Avrupa'ya entegre olmalarının söz konusu olduğunu ifade ederek, şu anda, bu iki işlemle KAM-3'e harcanacak meblağın yarı fiyatına Erdemir'in kapasitesinin yükseleceğini ifade etmişlerdir.

Sayın milletvekilleri, Erdemir'in kamunun elinde bulunan yüzde 51,66 oranındaki hissesinden, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı uhdesinde bulunan yüzde 20 hissenin İstanbul Menkul Kıymetler Borsasına satılacağını öğrenmiş bulunuyorum.

Hepimiz biliyoruz ki, Erdemir, Türkiye için stratejik bir kuruluştur. Bu nedenle, devletin, mutlaka, kuruluşta söz sahibi olacak kadar hisseye sahip olması gerekmektedir. İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında satılacak olan bu yüzde 20'lik hissenin öncelikle Erdemir çalışanlarına, daha sonra yöre halkına satılması, geriye kalan hisselerin ise, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında ve uluslararası borsalarda satılması uygun olacaktır. Bilhassa, Erdemir çalışanlarına ödeme kolaylığı getirilmelidir.

Erdemir, artık, demir - çelik sektöründe, dünya çapındaki fabrikalarla rekabet edebilmelidir. Bu nedenle, Erdemir, siyasî iktidarın güdümünden çıkarılmalı ve tam özerk bir yapıya kavuşturulmalıdır. Partizanca uygulamalara son verilip, adama göre iş değil, işe uygun adam prensibi hayata geçirilmeli ve insanın üretici gücü en verimli biçimde değerlendirilmelidir. Erdemir Yönetim Kurulu da, demir - çelik sektörünü bilen, ağırlıklı olarak Erdemir'in kendi bünyesinden yetişmiş, deneyimli ve birikimli elemanlardan oluşturulmalıdır.

Benim, kendi önergemle ilgili belirteceğim hususlar bunlardır.

Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önerge sahibi olarak söz alan Zonguldak Milletvekili Sayın Tahsin Boray Baycık'a teşekkür ediyorum.

Gruplar adına ilk söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Giresun Milletvekili Sayın Ergun Özdemir'in.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Arkadaşımız henüz gelmedi; konuşmasını bilahara yapmak üzere, diğer gruba geçebilirsiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Demokratik Sol Parti Grubu adına, Sayın Tahsin Boray Baycık?..

TAHSİN BORAY BAYCIK (Zonguldak) – Konuşmayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Fazilet Partisi Grubu adına, Sayın Saffet Benli; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 20 dakikadır.

FP GRUBU ADINA SAFFET BENLİ (İçel) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya ve 13 arkadaşı, Zonguldak Milletvekili Necmettin Aydın ve 19 arkadaşı, Konya Milletvekili Veysel Candan ve 12 arkadaşı, Kocaeli Milletvekili Necati Çelik ve 23 arkadaşı, Kütahya Milletvekili Emin Karaa ve 22 arkadaşı, İzmir Milletvekili Işın Çelebi ve 25 arkadaşı, Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık ve 22 arkadaşı ile Hatay Milletvekili Fuat Çay ve 25 arkadaşının, özelleştirme uygulamalarıyla ilgili usulsüzlük ve yolsuzluk iddialarını araştırarak alınması gereken tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca birer Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeleri ve (10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonu raporu üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Meclisin değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Komisyon, çalışmalarına 19.11.1997 tarihinde başladı ve dört ay sürdü; 24.3.1998 tarihinde raporunu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sundu. 17 kez toplandı. Komisyon, Özelleştirme İdaresi Başkan ve yetkilileri, uzmanları, Kamu İşletmeciliği Geliştirme Merkezi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Hak-İş, Türk-İş, DİSK, Türk Mimar ve Mühendis Odaları Birliği temsilcilerinin bilgisine başvurdu.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin en büyük sorunlarından bir tanesi, özelleştirme ve uygulamalarıdır. Özelleştirmenin amaç ve ilkeleri nedir; devlet iktisadî işletmelerini satıp kurtulmak mı? Satılan işletmelerden ne beklenmektedir? Bugüne kadar ne kadar gelir elde edildi, ne kadar harcama

yapıldı; ne kadar kuruluş özelleşti, daha ne kadar var; umulan fayda temin edilmiş midir? Bugüne kadar yapılan uygulamalardan ve görülen aksaklıklardan alınacak dersler nelerdir; bundan sonra ne yapılmalıdır; çetelerin ve mafyanın etkisi nedir? Özelleştirme, bir kaynak sağlama aracı olmuş mudur; özelleştirme, karapara aklama yeri midir?

Değerli milletvekilleri, "Özelleştirmenin temel amacı, nihaî olarak ekonomide verimlilik sağlamak ve kamu giderlerini azaltmaktır. Özelleştirmeyle rekabete dayalı piyasa ekonomisinin oluşturulması, devlet bütçesi üzerindeki KİT finansman yükünün azaltılması, sermaye piyasasının geliştirilmesi ve atıl tasarrufların ekonomiye kazandırılması, bu yolla elde edilecek kaynakların altyapı yatırımlarına kanalize edilebilmesi amaçlanmaktadır" denilmektedir.

Değerli milletvekilleri, 1985 yılından itibaren 166 kuruluş özelleştirme kapsamına alınmış, bu kuruluşların -çeşitli nedenlerle- daha sonra 15 adedi özelleştirme kapsamından çıkarılmıştır. 1989 yılından itibaren, tamamı kamuya ait veya kamu iştiraki olan kuruluşlardaki kamu paylarının özelleştirilmesi çerçevesinde, 1997 yılı sonuna kadar 123 kuruluşun hisse senedi veya varlık satış/devir işlemi yapılmış, bu kuruluşlardan 106'sı tamamen özelleştirilmiştir; kalan çok önemli 45 kuruluş özelleştirme yolundadır.

1997 yılı itibariyle özelleştirme gelirleri 4 milyar 824 milyon dolar, harcamaları 4 milyar 470 milyon dolar olmuştur; bunun sadece Hazineye aktarılan kısmı 1 milyar 375 milyon dolardır; 3 milyar 105 milyon dolarlık kısmı özelleştirme harcamalarında kullanılmıştır.

Türkiye'de özelleştirme, istihdamı artıracaktı, gelir dağılımını düzenleyecekti, çalışanlar işini kaybetmeyecekti, serbest rekabeti geliştirecekti, üretimi artıracaktı; çağdaş teknoloji gelecekti ve gelişecekti, kalite artacaktı, verim yükselecekti, demokratikleşme artacaktı, devlet gelir elde edecekti, sermaye tabana yayılacaktı, ucuz mal ve hizmet sunulacaktı, ihracat artacaktı. Arzu edilen özelleştirmenin getirisi bunlar olacaktı.

Geldiğimiz noktada, yapılan özelleştirme uygulamalarını sorgulayacak olursak, maalesef, yukarıda sayılanların hiçbirisinin tam olarak gerçekleştiğini söylemek mümkün değildir.

Ayrıca, karşılaşılan sorunlar; Özelleştirme İdaresinin hukukî altyapısının olmayışı, kamuoyunun yeteri kadar bilgilendirilememesi, teşvik sistemindeki eksiklikler, şeffaflık tanımındaki karışıklıklar, özelleştirmede fiyat ve ödeme koşulları, istihdam ve eğitime yönelik şartlar, planlamada var olan, fakat yapılmayan yatırımcı türü, muhtemel ortaklık yapısı, çalışanın ortak olması, kamu denetçilerinin denetleyebilmesidir.

Değerli milletvekilleri, özelleştirme uygulamasını yerine getiren bir kurum olan Özelleştirme İdaresi Başkanlığının sorunları:

a) Ülkemizde sermaye birikiminin yetersiz olması, küçük kuruluşlar dışındaki özelleştirme uygulamalarına katılımı etkilemesi,

b) Enflasyonist bir ortamda yatırım yapmanın cazibesi olmaması,

c) Özelleştirme dışında her yeni yatırıma çeşitli teşvikler verilirken, özelleştirme uygulamalarına hiçbir teşvikin verilmemesi,

d) Siyasî istikrarsızlık,

e) Özelleştirme uygulamalarından doğrudan etkilenecek çalışanlar, sendikalar, bu kuruluşlarla menfaat ilişkisi içinde bulunanlar tarafından oluşturulan özelleştirme karşıtı baskılar,

f) Özelleştirme uygulamalarıyla doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkide bulunan kuruluşlarda yeterli desteğin verilmemesi,

g) Siyasetçilerin yöresel bazda gelen eleştirilerden etkilenmesi,

h) KİT teknolojilerinin eski ve yetersiz olmasının, satış tutarlarının düşüklüğüne yol açması ve bunun da oraya devlet tarafından aktarılan veya aktarılacak tutarların gözardı edilerek yalnızca satış tutarının düşüklüğü nedeniyle haksız eleştirilerle karşılaşılması,

ı) Bu haksız eleştirilerin özelleştirme karşıtı menfaat grupları tarafından medyanın yanlış yönlendirmesiyle kamuoyuna yansıtılması.

Özelleştirmeden beklenen hedeflerin aksine;

a) Özelleştirmenin sadece gelir sağlamak amacıyla yapılmasının yanlış olduğu,

b) Özelleştirme sonucunda, özelleştirilen alanların hiçbirinde üretimin artmamış aksine azalmış, çimento gibi alanlarda bölgesel tekeller doğmuş olduğu,

c) İşçilerin çoğunlukla mağdur olduğu,

d) Özelleştirilen yerlerin tamamına yakınında sendikasızlaşma yaşandığı,

e) Özelleştirme İdaresinin, satış sözleşmelerine üç yıl üretim şartı koymasına karşın, üretim oranını belirtmediği üretim yapmamanın cezası olarak sözleşmenin feshini getirmiş olduğu,

f) KÜMAŞ gibi özelleştirme uygulamalarında yargıya intikal eden usulsüzlük ve yolsuzlukların yaşandığı,

g) Özelleştirme İdaresi Başkanlığının çalışanlarının da yeteri kadar deneyiminin oluşmadığı görülmüştür.

İlgili komisyon raporunda, özelleştirme kapsamına ve programına alınan kuruluşların özelleştirilmesinin çok gecikmesi durumunun kuruluşlarda olumsuz etkiler yarattığı; özelleştirme kapsamı ve programına alınan kuruluş için idarî, teknik, malî ve ticarî yönden alınabilecek tüm önlemlerin askıya alındığı; kuruluşların işletmecilik özelliğini kaybettiği görülmüştür.

Yatırımların yapılmaması, teknolojik olarak işletmenin geri kalması, işçilerin ve yöre halkının motivasyonunu kaybetmesi gibi olumsuz etkenlerden kurtulmak için, özelleştirme kapsamındaki kuruluşların bu statüde kalmaya devam etmelerinin doğru olup olmadığının incelenmesi ve 1999'u müteakip yıllar içinde özelleştirilmeyecek kuruluşların bu kapsamdan çıkarılması; özelleştirilecek tüm kuruluşların satış anına kadar bağlı bulunduğu müessesenin bünyesinde kalarak özelleştirmeye hazırlanmasının, Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ihale aşamasında devredilmesinin ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığının işlevinin özelleştirme işlemiyle sınırlı tutulmasının daha yararlı olduğu; özelleştirilecek kuruluşların değer tespit ve ihale komisyonlarında o kuruluşun en yetkililerinin de bulundurulmasının daha yararlı olacağı ve bu uzman personelin, danışman firmalardan daha işlevsel olacağı kanaatine varılmıştır. Bu konuda yasadan kaynaklanan bazı engellerin uygulamada aşılmasının da mümkün olduğu düşünülmüştür.

Özelleştirme kapsamına alınacak kuruluşlar hakkında karar verilmeden önce, belirli kriterlerin oluşturulması ve çok ciddî bir çalışmanın yapılmasına ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca özelleştirme uygulamalarının sonuçlarını izlemek üzere kurulan Özelleştirme Sonrası Takip Grup Başkanlığının daha işlevsel hale getirilmesi; özelleştirme uygulamaları hakkındaki iddiaları ve spekülasyon, arsa rantı ve benzeri gibi amaçlarla özelleştirmeye talip olunmasını önlemek için, satış sözleşmelerine para cezası yerine, doğrudan sözleşmenin feshi gibi yaptırımlar konulması zorunludur; arsalar ile tesislerin ayrılarak satılması daha doğru olacaktır.

Özelleştirme uygulamalarında yöre halkına ve çalışanlara öncelik verilmesi doğru bir uygulama olacaktır.

Rekabet Kurulu Başkanlığı ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı arasında özelleştirilmelerden doğacak sorunların çözümlenebilmesi için, her iki kuruluşun kanunlarında gerekli değişiklikler yapılmalıdır.

Özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlarda yıllık yatırımların ve yeni teknoloji takibinin yapılması hususlarında Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı ve Hazine Müsteşarlığı arasında uyumsuzluk görülmekte olup, bu sebeple kuruluşlar uzun süre özelleştirme kapsamında kalmaktadır. Kuruluşlar, çeşitli nedenlerle yatırım ve yeni teknoloji yapma özelliklerini kaybetmektedir. Bu kurumlar arasındaki uyumsuzlukların giderilmesine yönelik tedbirler alınmalıdır. Tespit edilen bu hususlara ilaveten aşağıdaki belirteceğim hususlara da dikkatlerinizi çekmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, özelleştirme kapsamına alınan kuruluşların yönetimi Özelleştirme İdaresi Başkanlığına geçiyor. Oradaki uzmanlar yönetim kurulu üyesi oluyor; ücret almasalar bile, yönetimde büyük boşluklar doğuyor; kuruluş, uzaktan kumanda edilir hale geliyor. Özelleştirme kapsamına alınıp, yıllar geçmesine rağmen özelleştirilemeyen kuruluşlar sahipsiz kalıyor; teknolojinin çok hızlı gelişip değiştiği günümüzde, kuruluş, rekabet şansını tamamen kaybediyor, batışa terk ediliyor, ki, 1987'den bu yana özelleştirilmeyi bekleyen, sipariş alamayan birçok kuruluş vardır.

Özelleştirme, bir ideoloji değil, bir vasıtadır. Bazı iktidar ve partiler, bu işi sanki bir ideoloji haline getirmiştir; ille satılmalıdır... Bu mantık yanlıştır. Özelleştirme, bir icra memuru veya müflis tüccar mantığıyla yapılmamalıdır. Her kuruluşun özelleştirme yöntemleri farklı olmalıdır. Bazı kuruluşların tüm mülkiyeti satılabilir; ancak, bazı kuruluşların da sadece yönetiminin ve işletmeciliğinin özelleştirilmesi gerekebilir. Ayrıca, bazı kuruluşlar da blok satış yapılabildiği gibi, bazıları da hisseler şekliyle özelleştirilmelidir. Yine bazı stratejik kuruluşlar vardır ki, devletin bu yükü her hal ve şartta taşıması gerekir. Bazı kuruluşlarda ise, altın hisse bırakılarak bir bölümünün özelleştirilmesi gerekebilir.

Özelleştirmeden gelen veya elde edilen paralar, yeni istihdam sağlayıcı, yeni üretim sağlayacak yatırımlara, teşviklere değil de, kamu borçlarına yatırılırsa, çok kısa bir sürede, Meksika ve Brezilya örneklerinde olduğu gibi, ekonomik krizlere duçar olabiliriz.

Özelleştirme sonucunu, beş on yıl takip edilmesi gerekir.

Yapılacak özelleştirmede kamu desteği alınmalı, çalışanların güvencesi sağlanmalı ve müşteri hedefi olarak yöre halkı ve çalışanlarına öncelik verilmelidir.

Bazı özelleştirmelerdeki şaibeler, meydana çıkan gizli pazarlık ve pazarlamalar, özelleştirmeye bakışı etkilemiştir. Bu bakışı haklı kılan örnekler oldukça çoktur.

Fiyat ve şartları ihale öncesi silahlı çeteler ile komisyoncu çeteler eliyle tespit edilen bir satışa özelleştirme demek mümkün olmadığı gibi, özelleştirmeye yapılan en büyük kötülük ve siyasete vurulmuş en büyük kara lekedir. Hele bu durum, 55 inci hükümet döneminde her ihalede ayyuka çıkmıştır; şaibesiz tek bir satış ve ihale mevcut değildir; çünkü, şaibeler Meclisçe de tespit edilmiş, her ihale ve satış hakkında bu hükümet soruşturma ve gensoruya muhatap olmuştur. O açıdan, onsekiz aydır yapılan tüm satışlar ve ihaleler iptal edilmelidir.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı bügün en büyük KİT olmuştur; önce bu kuruluş yeniden yapılandırılmalıdır, özelleştirilmelidir.

1998 bütçesinde 1 katrilyon yatırım planlanmıştı. Bu meblağın büyük bir bölümünün özelleştirme gelirlerinden aktarılması öngörülürken, hiç aktarılmadığı görülmektedir. Bu da, özelleştirme mantığına ters bir özellik arz etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu Komisyon raporunun yetkililer ve gelecek hükümetler tarafından gözardı edilmeden dikkate alınması ve bundan sonraki özelleştirme uygulamalarında derc edilen hususlara dikkat edilmesini diler; raporun hazırlanmasında katkısı bulunan milletvekili arkadaşlarıma, kamu ve özel kuruluşlara teşekkür eder; hepinize saygılarımı sunarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Fazilet Partisi Grubu adına konuşan İçel Milletvekili Sayın Saffet Benli'ye teşekkür ediyorum.

Şimdi söz sırası, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, İzmir Milletvekili Sayın Birgen Keleş'te.

Buyurun Sayın Keleş. (CHP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 20 dakikadır.

CHP GRUBU ADINA BİRGEN KELEŞ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, özelleştirme konusunda kurulmuş olan komisyonun raporu hakkında Cumhuriyet Halk Partisinin görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum ve Yüce Meclise saygılar sunuyorum.

Aslında Komisyon, Temmuz 1997'de kuruldu. Sanırım, Meclis hemen tatile girdiği içindir ki, Komisyonla ilgili sürenin başlaması Kasım 1997'de oldu. Bu durumda, üç aylık sürenin bitmesi ve bütün diğer komisyonlarda olduğu gibi bir aylık eksüre alınmasını da hesaplarsak, komisyon raporunun Nisan 1998'de teslim edilmesi gerekirdi. Teslim tarihi, üçbuçuk ay gecikerek olmuştur. Ondan sonra, Meclisin gündemine gelmesi de sorun olmuş, uzun süre almıştır. Meclisin gündemine geldikten sonra da Komisyon Başkanımız uzun süre yerine oturmamış ve üç üçbuçuk ay gecikmeyle nihayet bugün rapor huzurunuza gelmiştir. Doğrusu ben umudumu kesmiştim. Rapor, bir anlamda özelleştirmeyi aklama raporu olduğu halde, bu tartışmanın geciktirilmesine bir anlam veremiyordum; ama, sürekli olarak da tartışmadan kaçınıldığı için, bu dönemde raporun tartışılmayabileceğini düşünüyordum.

Sayın milletvekilleri, rapor 8 önergeyi kapsamaktadır; önergeler de, sadece uygulamaları değil, özelleştirme ilke ve politikalarını da içermektedir. Raporun sonunda "yargıya intikal etmiş olanlar dışında, özelleştirmeyle ilgili yolsuzluk ve usulsüzlük bulgusuna rastlanmamıştır" denilmektedir. Rapora yazmış olduğum muhalefet şerhinde, raporun yanlı, önyargılı ve gerçekleri yansıtmayan bir rapor olduğunu ileri sürmüştüm; bilgi, veri ve değerlendirmelerin, doğruları yansıtmayan bazı yorumlarla birlikte sunulduğunu ifade etmiştim. Normal olarak muhalefet şerhleri imzaların hemen arkasında yer aldığı halde, bu raporda Cumhuriyet Halk Partisi adına vermiş olduğum muhalefet şerhi, araya 29 sayfa tablo girdikten sonra verilmiştir. Böylece, bilerek veyahut da bilmeyerek, muhalefet şerhi "acaba itiraz eden parti var mı" diye bakmak isteyenlerin akıllarına gelmeyecek bir yere itilmiş, belki de böylece, bu konuda bütün siyasî partilerin aynı görüşleri paylaştıkları izlenimi verilmek istenmiştir. Tabiî, bu durumu kınıyorum.

Özelleştirmeyle ilgili yolsuzluk ve usulsüzlük söylentilerinin ayyuka çıktığı, özelleştirme uygulamalarının birbiri ardına iptal edildiği bir dönemde hazırlanan raporun, özelleştirmeyi aklama raporu haline dönüşmesini ise, takdirlerinize sunuyorum.

Rapor, büyük ölçüde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanmıştır; başkanlığın verdiği bilgi, veri ve değerlendirmelere dayanmaktadır. Bir araştırma raporunun, araştırmaya konu olan uygulamaları yapan kuruluşun bakış açısıyla, onun bilgi, veri ve değerlendirmeleri alt alta sıralanarak hazırlanması, bence doğru bir yaklaşım değildir. Görünürde başka kuruluşların görüşlerine de yer verilmiştir; ama, raporda bunlar öyle ifadelerle yer almıştır ki, rapora baktığınız zaman,

konuşmacının bakış açısını, ana fikrini çıkarmak mümkün olmadığı gibi, Komisyonda yapılan konuşmaları tanımak da fevkalade güçtür.

Raporda, Komisyon üyelerinin üzerinde görüş birliği içerisinde oldukları konuların bile tam olarak yer aldığını söylemek mümkün değildir. Örneğin, özelleştirmeyle ilgili iptal kararlarının uygulanması konusunda, Komisyon üyeleri arasında bir görüş birliği olduğu halde, bu, rapora tam olarak yansımamıştır.

Yine, Komisyonda bulunan üyelerin, katılanların, geniş kamu arazilerinin özelleştirilen kuruluşlarla birlikte satılmaması gerektiğini, bunların özelleştirme kapsamı dışına çıkarılmasının doğru olacağını, belediye ihtiyaçları için veya eğitim ve sağlık tesislerinin yapımında kullanılabileceğini söyledikleri bir gerçektir ve belgelerde vardır; ama, bu da raporda, sadece, arazilerle tesislerin birbirlerinden ayrılarak satılmasının bir yöntem olarak düşünülebileceği söylenilerek geçiştirilmiştir.

Komisyona katılan arkadaşlarımızın ve diğer kuruluşlardan gelen temsilcilerin üzerinde görüş birliğine vardıkları bir diğer konu da, özelleştirme kararı alındıktan sonra, kuruluşların Özelleştirme İdaresi Başkanlığına bağlanmasının çok yanlış sonuçlar doğurduğu noktasıydı. Özelleştirme kararıyla kuruluşların Özelleştirme İdaresine bağlanması, bunları iş göremez hale getiriyor, büyük bir belirsizlik yaratıyor ve bu belirsizlik, kuruluşların çöküşünü hazırlıyor; bir anlamda, özelleştirme kararı alınan kuruluşlar, âdeta, devlet eliyle çökertiliyor denilmişti. Özelleştirilen kuruluşların uğraş alanıyla ilgili olmayan, bu konularda bilgi birikimi olmayan Özelleştirme İdaresi mensupları, kuruluşların yatırımlarını, personel politikasını ve borçlanmalarını planlıyorlar, bu konuda kararlar veriyorlar; dolayısıyla, yanlış kararlar alabiliyorlar; kuruluşlar, yatırım yapamaz, teknoloji yenileyemez hale getiriliyor denilmişti. Bunlar da raporda yer almamaktadır; ama, buna karşılık, Özelleştirme İdaresi Başkanlığının, başka kuruluşlar ve politikalarla ilgili görüşleri ve suçlamaları raporda yer almaktadır.

Komisyonda çalışan arkadaşların sordukları sorulara çok doğru ve net yanıtlar aldıklarını da söylemek mümkün değildir değerli arkadaşlarım; çünkü, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, kendi verilerini ve değerlendirmelerini savunma anlayışıyla hareket etmiştir. Örneğin, özelleştirilen kuruluşların üretimlerinin, yatırımlarının azaldığı, bu kuruluşlarda istihdamın azaldığı bir gerçektir; ama, bunlara, sadece "üretim artmamış, azalmıştır" denilmekle değinilmiştir. Değerli arkadaşlarım, eğer bir tesiste üretim 2 500 tondan 50 tona iniyorsa, burada, üretimin azalması değil, üretimin durması veya sembolik miktarlara inmesi söz konusudur. Yine, eğer bir tesiste yüzlerce işçi hemen kapının önüne konuluyorsa ve devlet bunların kıdem tazminatını üstleniyorsa veya bunları diğer devlet tesislerine kaydırıyorsa, tesisin yeni sahipleri yeni elemanlar alıyorsa, o zaman, bu durumu da "istihdam yüzde 57 azalmıştır" diye açıklamak mümkün değildir; çünkü, açıktır ki, işgücünün bütün yükü devletin üzerinde kalmaktadır ve diğer tesislerdeki personel politikası tamamıyla sarsıntı geçirmektedir ve o kuruluşların verimliliği, etkinliği olumsuz yönde etkilenmektedir. Bunların gerçekçi olarak yansıtılması gerekir. Çok sayıda bu tür çarpıtmaları ve gerçeklerden uzak değerlendirmeleri saymak mümkündür; ama, şimdi bunları yapmayacağım ve sadece bazı noktalara dikkatinizi çekmekle yetineceğim.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'de ve dünyada özelleştirme, bütçeye ekgelir sağlamak için yapılmamalıdır; ama, ne yazık ki, başlangıçta ileri sürülen argümanlar farklı olsa da, Türkiye'deki özelleştirme, sonunda bu noktaya gelmiştir. Dikkat ederseniz, her yıl, bütçe sırasında, özelleştirmeden ne kadar gelir beklendiği belirtilmekte ve ondan sonra da o gelir düzeyine ulaşmak için kârlı kuruluşların yatırımları gündeme getirilmektedir.

Örneğin, son zamanlarda gündemde olan kuruluşlardan bir tanesi PETKİM'dir. PETKİM, fevkalade rantabl çalışan, kârlı, canlı, dinamik bir kuruluştur ve özelleştirilmesini savunanlar, bu noktaları

kabul etmektedirler; ama, bu alanda üretim fazlasına ihtiyaç olduğunu ileri sürerek, özelleştirilmesini gündeme getirmektedirler. Oysa, yapılacak olan şey, bu tür kuruluşları özelleştirme kapsamından çıkarmak, özel sektörün ve yabancıların mevcut tesisleri satın almak için ayırabilecekleri kaynakları üretimi artırmak için yeni tesisler kurmak üzere kullanmaktır. Mevcut tesislerin satın alınmasında kaynakların kullanılması ve özelleştirme kararıyla, mevcut tesislerin etkili bir şekilde çalışır halden çıkarılmaları, yatırım yapamaz, teknolojilerini yenileyemez halde tutulmaları, Türkiye gibi üretimini artırması gereken, yeni yatırımlar yapması gereken bir ülkede akılcı bir yaklaşım değildir; ama, ne yazık ki, Türkiye'de -santrallarda ve POAŞ'da olduğu gibi- bu bir gerçektir.

Yine, dikkatinizi çekmek istediğim diğer bir nokta, Türkiye'de, özelleştirme sırasında yerli-yabancı ayırımı yapılmamasıdır. Sayın milletvekilleri, oysa, dünyada, özellikle gelişmiş ülkelerde, özelleştirme sırasında, kuruluşu kamu mülkiyetinden çıkarmamak için özel bir gayret sarf edilmekte, yönetimi kamuda kalacak şekilde özelleştirilecek kısmı belirlenmekte ve bunun içerisinde de, yabancılara satılabilecek oran saptanmaktadır. Oysa, Türkiye'de, yerli-yabancı ayırımı gözetmeden yönetimi ve tüm mülkiyeti şirketlere devretmek, âdeta bir meziyet sayılmaktadır. Kamu hizmeti yapan kuruluşlarda, stratejik önemi olan kuruluşlarda, temel sanayilerde, bu yaklaşım, ileride Türkiye açısından sorunlar yaratabilir.

Nitekim, OECD ülkelerinde, kısa bir süre önce "Çok Taraflı Yatırım Anlaşması" diye, uluslararası bir anlaşma müzakere edildi ve bu anlaşmanın onaylanarak yürürlüğe girmesi, Fransa'nın hadise çıkarması ve itiraz etmesi sonucunda yarım kaldı. Türkiye'de "MAI" diye bilinen Çok Taraflı Yatırım Anlaşması, aslında, yabancı sermayenin bulunduğu ülkelerde, hükümetleri kıskıvrak bağlayan, ülke yararına koşul ileri sürmelerini engelleyen bir anlaşma idi. Öyle ki, yürürlüğe girdikten sonra, hükümetlerin, belli oranda yerli girdi veyahut da belli oranda yerli işçi kullanmak gibi koşullar ileri sürme hakları bile ellerinden alınmaktadır. Dolayısıyla da, bu tür anlaşmaların olabildiği bir ortamda, küreselleşmenin, üretim ve istihdam açısından gelişmekte olan ülkelerde olumsuz sonuçlar yarattığı bir dönemde, zengin ülkelerle fakir ülkeler arasındaki farkın daha da açıldığı bir devirde, bu gelişmeleri dikkate almadan, yerli-yabancı farkı gözetmeden özelleştirme yapılması Türkiye'yi çok güç durumlarda bırakabilir; çünkü, hem yeni yatırımlarda koşul ileri süremezsiniz hem de mevcut tesisleri, stratejik kuruluşları ele geçiren yabancılar, mevcut bir krizden yararlanarak veyahut da yeni bir sunî kriz yaratarak, Türkiye gibi bir ülkede belli ödünler talep edebilirler ve hiç düşünülmeyecek ödünleri hükümetlere zorla kabul ettirme çabası içerisine girebilirler.

Sayın milletvekilleri, özelleştirmeyle ilgili son uygulamalar göstermektedir ki, Türkiye'de hangi hükümet işbaşına gelirse gelsin, bundan sonra hükümetler ve siyasî partiler, özelleştirmeyle ilgili politikalarını ciddî olarak gözden geçirmek durumundadırlar. Bugün gazetelerin sayfalarını süsleyen Aktaş'la ilgili yolsuzlukları dikkate almasak bile, özelleştirmenin üretim, yatırım, istihdam üzerindeki olumsuz etkilerini, gelir dağılımındaki çarpıklığa olan katkısını bir kenara bıraksak bile, yolsuzluk ve usulsüzlük iddialarının her geçen gün artması ve bunlara yenilerinin eklenmesi, yargı kararlarıyla özelleştirme uygulamalarının birbiri ardından iptal edilmesi ve çete, mafya, bürokrat, siyasetçi bağlantılarının özelleştirme nedeniyle gündeme gelmesi, bu konu üzerinde çok düşünmemizi gerektirmektedir. Özelleştirme konusunu ciddî olarak gözden geçirmeli ve ileriye dönük olan politikalarımızı değiştirmeliyiz diye düşünüyorum. Özelleştirmenin bir amaç olarak benimsenmesi, ne pahasına olursa olsun özelleştirme anlayışıyla hareket edilmesi ve özelleştirmenin rant ve haksız kazanç sağlayan bir mekanizmaya dönüşmesi mutlaka önlenmelidir.

Değerli milletvekilleri, kaldı ki, demokratik kitle örgütleri, uygulamalar sonucunda görüşlerinde değişiklikler yapmışlardır. Sendikalar ve meslek odaları, özelleştirme konusunda bugün farklı bir noktadadırlar; özelleştirmede çok duyarlı davranılmasını talep etmekte; kamu hizmeti gören

tesislerin, stratejik önemi ve değeri olan kuruluşların, ulusal ekonomimiz ve bağımsızlığımız açısından sembol haline gelmiş olan kamu kuruluşlarının ve kâr eden KİT'lerin özelleştirilmemesi gerektiği noktasında birleşmekte "kıyılar ve ormanlar devlet hüküm ve tasarrufu altında olmalıdır" demekte; özelleştirmenin endüstriyel demokrasinin önünde bir engel olduğunu ileri sürmekte ve özelleştirmenin spekülatif kazançlara yol açtığını, haksız kazanç imkânı sağladığını, üretimi, yatırımı, istihdamı azalttığını ve bunun da üretici, tüketici ve toplum ekonomisi açısından doğru olmadığını ileri sürmektedirler.

Yine meslek odaları, özelleştirmeyle, sermayenin tabana yayılmadığını, özelleştirmeyle, serbest piyasa mekanizmasına işlerlik de kazandırılmadığını, etkinlik ve verimliliğin artmadığını; tam tersine, işsizliğin arttığını, yatırımların azaldığını belirtmektedirler ve bunun, her vesileyle altını çizmektedirler.

Bu durumda, hükümetlere büyük görevler düştüğünü düşünüyorum. Hükümetler, demokratik kitle örgütlerinden gelen, meslek odalarından gelen bu tür seslere duyarsız kalmamalıdırlar. Bunların gereğinin yapılması ve özelleştirmeyle ilgili görüşlerin tekrar revize edilmesi, uygulamalardan sağlıklı sonuçlar çıkarılması ve bundan ders alınarak, yolsuzluğa, talana imkân vermeyen bir noktaya gelinmesi hem çoğulcu ve katılımcı demokrasinin bir gereğidir hem de ekonominin ortaya getirdiği bir zorunluluktur.

BAŞKAN – Sayın Keleş, konuşma sürenizin bitimine 1 dakika kaldı.

Buyurun efendim.

BİRGEN KELEŞ (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, bu konulara çok duyarlı yaklaşıyoruz. Bir amaç olarak, hedef olarak benimsenmesini, ne pahasına olursa olsun özelleştirme anlayışıyla hareket edilmesini, tarihin en büyük yağmasına yol açılmasını kınıyoruz ve temel tesislerin, stratejik sanayilerin, kıyıların, ormanların, geniş kamu arazilerinin özelleştirme kapsamından çıkarılmasını, üretimi durdurulan kuruluşlarda tesislerin geri alınmasını, talana son verilmesini ve özelleştirmeyle ilgili yargı kararlarına uyulmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına konuşan İzmir Milletvekili Sayın Birgen Keleş'e teşekkür ediyorum.

ENERJİ VE TABİÎ KAYNAKLAR BAKANI A. ZİYA AKTAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİÎ KAYNAKLAR BAKANI A. ZİYA AKTAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli konuşmacının, konuşmasında yer verdiği "Aktaş", bildiğiniz gibi, İstanbul'da elektrik dağıtımı yapmakta olan bir şirkettir. Bu şirketle benim aramda, soyadı benzerliği dışında bir ilişki yoktur.

ÖNDER SAV (Ankara) – Öyle bir şey söylenmedi.

ENERJİ VE TABİÎ KAYNAKLAR BAKANI A. ZİYA AKTAŞ (İstanbul) – Çok ince olduğunu bildiğim için sayın konuşmacının, herhangi bir yanlış anlaşılmaya sebep olmaması için böyle bir açıklama yapmayı yararlı gördüm.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Aktaş, zaten, bir tüzelkişiliğin adı; zatıâliniz ise, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin bir üyesi olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygın bir üyesisiniz. O karışma herhangi bir zihinde, esasen, meydana gelmez.

Sayın milletvekilleri, gruplar adına ilk söz Doğru Yol Partisi Grubu adına istenilmişti; ama, sözcü arkadaşımız o sırada Genel Kurul salonunda bulunmadığı için, şimdi, ben, son konuşmacı olarak kendisini kürsüye davet ediyorum.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Giresun Milletvekili Sayın Ergun Özdemir; buyurun. (Doğru Yol Partisi sıralarından alkışlar)

Sayın Özdemir, konuşma süreniz 20 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA ERGUN ÖZDEMİR (Giresun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; özelleştirme uygulamalarıyla ilgili usulsüzlük ve yolsuzluk iddialarını araştırarak alınması gereken tedbirleri tespit etmek amacıyla kurulan Meclis araştırması komisyonu raporu üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Grubum ve şahsım adına Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Yüce Heyetinizin tespit etmiş olduğu araştırma komisyonu üyeleri çalışmalarını tamamlamış -hatta aylarca önce tamamlamış- raporunu hazırlamıştır. Komisyonca hazırlanan ve bizlere dağıtılan bu rapor incelendiğinde görülüyor ki, komisyon üyesi arkadaşlarımız vakit ve imkânların elverdiği ölçüde özelleşen kurumlardaki aksaklıkları tespit etmiş ve mevcut durumu değerlendirmişler ve yine, özelleştirme kapsamında bulunan kuruluşlarla ilgili gerekli incelemeleri yapmışlardır. Bu incelemeleri yaparken de, Özelleştirme İdaresi Başkanlığının, demokratik kitle örgütlerinin, meslek kuruluşlarının ve çeşitli devlet kuruluşlarının da fikirlerini aldıkları, raporda açıkça görülmektedir. Burayı tekrar vurgulamak istiyorum: Bu incelemeleri yaparken de, Özelleştirme İdaresi Başkanlığının, demokratik kitle örgütlerinin, meslek kuruluşlarının ve çeşitli devlet kuruluşlarının da fikirlerini almışlar, raporlarına derc etmişlerdir. Yani, bir sözcü arkadaşımın dediği gibi, alel usul hazırlanmış bir komisyon raporu değildir. Yoğun bir çaba ve büyük bir emeğin neticesinde hazırlandığına inandığım bu raporun sonuç bölümünde; özelleştirme uygulamasını yerine getiren bir kurum olan Özelleştirme İdaresi Başkanlığının sorunlarını 9 madde halinde tespit ettikleri görülmektedir.

Yine, özelleştirmeyi savunmakla birlikte, uygulamalara karşı çıkan, özelleştirmeden etkilenen ya da özelleştirmeye tamamen karşı olan kesimlerin görüşlerini de 6 madde halinde raporlarına derc etmişlerdir. Tüm bu tespitlerin neticesinde de, değerli komisyon, belirli sonuçlara ulaşmış ve bu sonuçları da maddeler halinde belirleyerek Yüce Heyetinize arz etmişlerdir.

Değerli milletvekilleri, araştırma komisyonunun 9 madde halinde tespit ettiği sonuçların 1 inci maddesini, müsaade ederseniz, aynen okumak istiyorum: "Komisyonumuz, halen yargıya intikal etmiş bulunan kurum, kuruluş ve kişilere isnat edilen suçlamalar dışında, genel bir kanaat olarak, herhangi bir yolsuzluk ve usulsüzlük bulgusuna rastlamamıştır."

Değerli arkadaşlarım, yalnız, dikkatinizi çekerim, zannediyorum bir yanlış anlaşılma var; yine bir değerli konuşmacı arkadaşım dönemleri karıştırdı. Araştırma komisyonunun araştırdığı dönemler DYP-SHP ve DYP-CHP dönemleridir; eğer, Sayın Konuşmacı Anasol-D dönemini kastediyorsa, o ayrı bir araştırma konusudur; o da, muhakkak ki araştırılmalıdır ve bir gün, onun da araştırılacağına inanıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu çok önemli tespitten sonra, komisyon, özelleştirme kapsamına ve programına alınan kuruluşların özelleştirilmesinin çok gecikmesi durumunun bu kuruluşlarda olumsuz etki yarattığını tespit etmiştir. Yine, komisyonumuz, ayrıca, özelleştirilecek tüm kuruluşların satış anına kadar bağlı bulunduğu müessesenin bünyesinde kalarak özelleştirilmeye hazırlanmasının ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ihale aşamasında devredilmesinin ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığının işlevinin özelleştirme işlemiyle sınırlı tutulmasının daha yararlı olacağını

vurgulamıştır. Yine, komisyonumuz, özelleştirilecek kuruluşların değer tespit ve ihale komisyonlarında o kuruluş yetkililerinin de bulundurulmasının daha yararlı olacağı ve bu uzman personelin, danışman firmalardan daha işlevsel olacağı kanaatine de varmıştır. Yine, komisyonumuz, özelleştirme kapsamına alınacak kuruluşlar hakkında karar verilmeden önce belirli kriterlerin oluşturulması ve ciddî bir çalışmanın yapılmasına ihtiyaç duyulduğu sonucuna da varmıştır.

Değerli arkadaşlarım, yine, komisyonumuz, özelleştirme uygulamalarında yöre halkına ve çalışanlara öncelik verilmesinin doğru bir uygulama olduğu kanaatini de ayrıca raporuna derc etmiştir. Yine, komisyonumuz, Rekabet Kurulu Başkanlığı ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı arasında özelleştirmelerden doğacak sorunların çözümlenebilmesi için her iki kuruluşun kanunlarında gerekli değişikliğin yapılması sonucuna varmış ve bu durumu da, ayrıca, raporlarında Yüce Meclise arz etmişlerdir.

Araştırma komisyonumuzun yapmış olduğu tüm bu tespit ve tavsiyelere aynen iştirak ediyoruz. Yalnız, ülkemizde, özelleştirme çalışmalarına 1984 yılından itibaren başlanmış olmasına ve aradan onbeş yıla yakın bir zaman geçmesine rağmen, maalesef ve maalesef, bu konuda, pek fazla bir mesafe alabilmiş de değiliz.

Günümüz dünyasında çoğulcu demokrasiyle idare edilen ve serbest pazar ekonomisi uygulayan ülkelerden devletin ekonomiye en fazla müdahale ettiği ülke Fransa'dır. Fransa'da devletin ekonomiye müdahalesi yüzde 14 civarındadır. Uzun müddet sosyal demokrasi ve demokratik solla idare edilen İsveç'te bu rakam yüzde 25, Norveç'te yüzde 20 civarındadır. Değerli arkadaşlarım, ülkemizde ise, halen, devletin ekonomiye müdahalesi yüzde 65 civarındadır. Şimdi, bu tablo karşısında -Küba'yı saymazsanız- öyle zannediyorum ki, Türkiye, dünyada kalan tek sosyalist ülkedir.

Meclisin şu son günlerinde, özelleştirelim mi özelleştirmeyelim mi, niçin özelleştirelim tartışmasından ziyade, onbeş senedir neden geç kaldık meselesini tartışmalıydık. Rusya bile yüzde 90 özelleştirmeye muvaffak olmuş. Dün, Sovyetler Birliğinden ayrılan ülkeler, bizi, fersah fersah geçmiş, biz, hâlâ, özelleştirmeden yana değiliz, özelleştirilenleri geri alalım diyoruz. Örnek alınan İngiltere bile, demirini, çeliğini, kömürünü özelleştirmiş, adına, serbest pazar ekonomisi dememiş de, sosyal piyasa ekonomisi demiş; ama, piyasa ekonomisi demiş. Biz, neyin tartışmasını yapıyoruz?!.

Değerli arkadaşlarım, devletin ekonomiye yüzde 65 müdahale ettiği bu tablo karşısında, öncelikle sanayileşmeyi nasıl sağlayacağız; mal ve hizmetlerin miktar ve çeşitliliğini nasıl artıracağız ve en mühimi de, rekabeti ortaya koymazsak, kaliteyi nasıl artıracağız? Kaliteyi ortaya koymazsak -gümrük birliğine girdik diyoruz- Batıyla nasıl rekabet edeceğiz, malımızı nasıl satacağız? Her şeyi devletin eline teslim ederseniz, nasıl ihracat yapacağız?

KİT'ler bağımsızlığımızın sembolü de, özel sektör bağımsızlığımızın sembolü değil mi? (DYP sıralarından alkışlar) Özel sektör de bağımsızlığımızın sembolü... Türk bayrağı bağımsızlığımızın sembolü. Meseleyi, sadece KİT'ler bazında alarak "KİT'ler bağımsızlığımızın sembolüdür" demek çok yanlıştır kanaatindeyim; KİT'ler bağımsızlığımızın sembolü olduğu gibi, özel sektör de bağımsızlığımızın sembolüdür.

Değerli arkadaşlarım, bakınız "kaliteyi artırmazsak, rekabeti sağlamazsak, gümrük birliğine nasıl gireceğiz" dedim. Şu anda üzerimizde giydiğimiz elbiseden gömleğe, ayakkabıya, kravata, gözlüğe varana kadar, devlet imal etmektedir. Devlet, demirle, çimentoyla uğraşmakta; devlet, ferforje işçiliği (demir işçiliği) yapmaktadır; hatta, devlet, fındık, fıstık ticaretiyle uğraşmaktadır. Bakınız, devlet, tüm bu üretimleri -ayrıca, kendisi bu üretimle uğraştığı için- kendi kesesinden sübvanse etmektedir.

Ben, kendi bölgemin, 8,5 milyon nüfusu ilgilendiren fındık meselesine özellikle değinmek istiyorum. Serbest piyasada fındığın kilosu 750 bin lira. Fiskobirlik 750 bin liraya alıyor; 1,5 milyon

liraya mal ediyor; ama, bir sanayie yarı mamul hale getiriyor, un, kıyma füre yapıyor. Yarı mamul hale getirirken üzerine yüzde 11 koysa -en rantabl işletmede yüzde 11,6'dır- bunu 1 670 000-1 680 000 liraya mal ediyor; üzerine yüzde 2 kâr koysa, 1 750 000'e satması lazım... Hayır; 1 400 000'e satıyor. Peki, zarar ne oluyor; devlet karşılıyor. Kim arıyor, kim soruyor ki?!. Bu takdirde, özel sektör Türkiye'de niye entegre tesis kursun? Nitekim de, kurmuyor. Son yıllara kadar, Türkiye'nin ihracat kaynağı, birinci ihraç kalemi fındıktı; halen, fındıktan 1 milyar dolar ihraç gelirimiz var; ama, fındığın halen yüzde 76'sını ham; yani, natürel olarak, işlenmemiş şekilde ihraç ediyoruz; yüzde 24'ünü işlenmiş olarak ihraç ediyoruz. Niye entegre tesisi kurulmuyor? Niye kursunlar ki; devlet 1 800 000'e satacağını, 1 400 000'e, 1 300 000'e satarsa, özel sektör, devlet rekabeti karşısında nasıl dayanacak; çocuklarına neyi devredecek; sanayii nasıl yaşatacak; rekabeti nasıl getirecek; kaliteyi nasıl getirecek; mümkün değil... Sadece fındıkta mı böyle; fıstıkta da böyle, diğer tüm üretimlerde de böyle. Kaldı ki, ülkemiz, dünya fındık üretiminin yüzde 70'ini sağlıyor. Kentalinin; yani 100 kilosunun entegre maliyeti ülkemizde 30-35 dolar, Avrupa'da ise 100 dolar; yine de yüzde 76'sını natürel olarak ihraç ediyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bu nedenle, acilen, fındık sanayii özelleştirilmelidir, serbest rekabete ve kaliteye açılmalıdır; Avrupa ile gümrük birliği ile dış dünyayla rekabet edebilmek için özel sektöre açmak mecburiyetindesiniz. Kaldı ki, fabrikalar kurulmayınca, kapanınca, özel sektör bu meseleye el atmayınca, katmadeğer de bizde kalmıyor; yüzde 24'ünü işlenmiş olarak ihraç ediyoruz, yüzde 76'sı dışarıda işleniyor, işçilik de onlarda kalıyor. Bugün, tek geçim kaynağı fındık olan Ordu, Giresun ve Trabzon'da entegre tesisleri açsanız, sadece benim ilimde 30 tane açar, 30 000 kişiye iş bulursunuz; ama, önce devleti bu işten çekeceksiniz, devleti sübvanse etmekten çekeceksiniz.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, biraz önce, kaldı ki, özelleştirme çalışmalarına 1984 yılından itibaren başlanmıştır dedim. Bakınız, 1985 yılında Devlet Planlama Teşkilatı özelleştirme master planı hazırlıyor ve bu master planın hazırlanması için de uluslararası bir ihale açıyor. Neticede Devlet Planlama Teşkilatı bu görevi, Morgan Guaranty Trust Company, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Sınai Yatırım ve Kredi Bankası, Yatırım Finansman AŞ ve Price Waterhouse Anonim Şirketlerine veriyor. Bu grup da, özelleştirme master planını hazırlayarak, 1986 yılının mayıs ve haziran aylarında -dikkatinizi çekerim, 1986 yılında, Türkiye'nin bütün meselelerini sektör bazında inceleyerek- 8 cilt halinde DPT'ye veriyor. Bir cildi benim yanımda.

Bakınız değerli arkadaşlarım, 1986 yılında hazırlanan bu master planda, özelleştirmenin amaçlarını önem sırasına göre 14 madde halinde topluyorlar:

"1. Pazar güçlerinin ekonomiyi canlandırmasını sağlamak.

2. Üretkenliği ve verimliliği artırmak.

3. Mal ve hizmetlerin kalitesini, miktarını ve çeşidini artırmak.

4. Hisse sahipliğini yaygınlaştırmak.

5. Sermaye piyasasının gelişmesini hızlandırmak.

6. KİT'lere Hazine desteğini en aza indirmek.

7. KİT'ler tarafından uygulanan tekelci fiyatlandırmayı ve dolaylı vergileri azaltmak.

8. Hükümet yöneticilerinin, politika ve düzenleyici konular üzerinde serbestçe çalışmasını temin etmek.

9. Modern teknoloji ve yönetim tekniklerini Türkiye'ye çekmek.

10. Çalışanlara hisse verilmesiyle, işgücü üretkenliğini artırmak.

11. Endüstrideki kamu ve özel mülkiyet dengesini değiştirmek.

12. Yabancı yatırımlar sayesinde, uluslararası ekonomik-politik bağları güçlendirmek.

13. Mevcut sermaye yatırımlarının getirilerini artırmak.

14. Devlete gelir sağlamak."

Değerli arkadaşlarım, bu master planda bu neticeye varıldıktan sonra, özellikle iki nokta vurgulanıyor: Özelleştirme programının en önemli amacı, endüstriyel verimliliği artırmak ve gerçek ekonomide büyümeyi sağlamaktır; ikinci en önemli amacı ise, sermaye piyasasının geliştirilmesidir.

Yine, hazırlanan bu master planda, özelleştirmenin, sadece amaçları izah edilmekle kalınmıyor, aynı zamanda, yine, özelleştirmeyle ilgili olarak, yabancı ülkelerdeki özelleştirme uygulamaları, özelleştirme metotları, özelleştirmeyle ilgili hukukî konular, sosyal konular, muhasebe konuları, özel aksiyon konuları ve hatta, satışı önerilen KİT'ler üzerinde ayrı ayrı sektör bazında incelemeler yapılarak, bu konularda da hedefler gösteriliyor. Bununla da kalınmıyor; Devlet Planlama Teşkilatımızın "1984 ile 1998 Yılları Arasında Türkiye'de Özelleştirme Uygulamaları" adı altında yaptığı araştırmalar da, ayrıca, yayımlanıyor. Devlet Planlama Teşkilatımız da, 1984 ile 1998 yılları arasındaki bütün özelleştirmeleri, ayrıca, sektör sektör inceleyerek yayımlıyor.

Şimdi ise, özelleştirmeyle ilgili olarak komisyon üyesi arkadaşlarım büyük bir çaba ve emek sarf ederek, bugün görüşmekte olduğumuz değerli raporlarını ortaya koyuyorlar. Bu iki önemli çabadan, emekten, gayretten sonra, değerli komisyon üyeleri, büyük bir çabayla, büyük bir gayretle özelleştirmeyle ilgili yeni bir araştırmayı da, Yüce Meclisin, değerli arkadaşlarım sizlerin huzurlarına getiriyorlar.

BAŞKAN – Sayın Özdemir, konuşma sürenizin bitimine 2 dakika kaldı.

ERGUN ÖZDEMİR (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, hükümetlerin, baştan beri saymaya çalıştığım tüm bu araştırmalarını da göz önüne alarak, devletin ekonomiye olan müdahalesini, kısa bir müddet içerisinde yüzde 10'lara indireceği temennisi ve inancı içerisindeyim.

Yalnız, sözlerimi bağlamadan önce, araştırma komisyonunun hazırladığı raporun 102 nci sayfasına da dikkatinizi çekmek istiyorum. Burada, Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu Başkanlığınca gönderilen yazının bir bölümünü aynen okuyorum: "Medya ve basından kamuoyuna, bazı KİT'lerin özelleştirilmesinde usulsüzlükler yapıldığı, bazı kesimlerin menfaatlarının gözetildiği şeklinde yayınlar yapılmaktadır. Bu da, kamuoyunun, özelleştirme konusunda, hükümete olan güveninin azalmasına neden olmaktadır."

Bir taraftan, okuduğum bu cümleler; diğer taraftan, basın ve televizyonlarımızda bu konudaki yayınlara baktığımızda, TESK Başkanlığına hak vermemek mümkün değil. Bakıyorsunuz, bir bankanın özelleştirme ihalesi nedeniyle, birileri ekranlara çıkıyor, banka karşılığı olarak kendisinden rüşvet istendiğini iddia edebiliyor ve bu rüşvetin peşin olarak istendiğini iddia edebiliyor "efendim rüşvet olarak bir televizyon kanalı verebildim" diyebiliyor.

Efendim, iddiası dahi korkunç. İddiası dahi korkunç olan bu söylentilerle, değil özelleştirme yapmak, ülkeyi bir yere götürmek de mümkün değildir.

Değerli arkadaşlarım, bu nedenle, ülkemizin tüm meselelerinde olduğu gibi, özelleştirme konusunda da muvaffak olabilmek için, bundan sonra gelecek olan sayın başbakanların, bakanların ve hükümetlerin bu iddialara muhatap olmamaları için, azamî dikkat, gayret ve itinayı göstereceklerine inanıyorum.

Bu duygu ve düşünceler içerisinde, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubu adına konuşan Giresun Milletvekili Sayın Ergun Özdemir'e teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, gruplar adına konuşmalar böylece tamamlanmıştır.

Şimdi, kişisel konuşmalara geçiyoruz.

İlk sırada, Zonguldak Milletvekili Sayın Mümtaz Soysal, buyurun.

MÜMTAZ SOYSAL (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; galiba, sözlerime başlamadan önce Sayın Başkanı kutlamam lazım. Gerçi, âdetten değildir, zeminden, yukarısı kutlanmaz; ama, yine de, dört aydır bekleyen bir konuyu gündeme getirebildiği için -kimlerin himmetiyle olduğunu belki tahmin edebilirsiniz- bir kutlamaya hak kazanmıştır. Bu konuda dört ay önce hazırladığım konuşma notlarının kâğıdı bile sarardı.

1996'nın şubat ayında verilmiş bir önerge üzerine, biraz önce Sayın Birgen Keleş'in de açıkladığı gibi, geç kurulan ve geç çalışmaya başlayan bir komisyonun geçen temmuzda dikkatlerimize sunduğu bir rapor söz konusu ve onu tartışmaktayız. Aslında, medyada, bu kadar gecikmiş konu, genellikle, gazetelerin çöp kutusu dedikleri yere atılır; ama, bu konu, güncelliğini olanca şiddetiyle olanca dehşetiyle ve olanca kirliliğiyle muhafaza etmektedir. Onun için, yine de üzerinde durmakta yarar var.

Sayın Başkan, beni, bu bakımdan hem sevindiren hem de üzen bir nokta var. Bu rapor bile - ki, Sayın Birgen Keleş "bir aklama raporudur" dedi- bir aklama raporu bile, benim ve benimle birlikte bazı arkadaşlarımın bu konuda verdiğimiz mücadelenin ne kadar haklı olduğunu açıkça gösteriyor. Sanmıyorum ki, hiçbir kimse, böyle bir başarıya benim üzüldüğüm kadar üzülmüş olmasın. Çünkü, bu konularda haklı çıkmak, 1991'den beri bu Meclisin kürsüsünden savunduğum bir davada bütün bu süre boyunca haklı çıkmak, aslında, belki insanı sevindirmesi gereken bir durumdur; ama, beni üzüyor. Çünkü, bu kadar yıl boyunca Türkiye'nin hukuku yıpranmıştır, Türkiye'nin paraları israf edilmiştir, Türkiye'nin varlıkları peşkeş çekilmeye çalışılmıştır. Bereket, başarılı olamadı. Bazı arkadaşlarımızın "büyük başarısızlık" diye "niçin bitiremedik" diye "niçin tamamlayamadık" diye buraya getirdikleri konu, bu başarısızlığı dolayısıyla bizim sahip çıkmamız gereken bir başarıdır. Çok şükür ki, elimizde hâlâ kamu varlığı kaldı ve bizim amacımız, o kamu varlığını düzeltmek, daha verimli hale getirmek, muhafaza etmek ve bu ülkenin kalkınmasında kullanabilmektir. Biz kolayına kaçıyoruz; hâlâ, o kolaya kaçış sürüyor "satalım da kurtulalım" diyoruz. Oysa, ödevimiz, bize oy vermiş olan seçmenlerin bize verdikleri ödev bunları düzeltmek, çalıştırmaktır.

Şimdi, haklı çıktığım noktalar, gerçekten, üzücü noktalardır; bu rapor bile, Anayasa Mahkemesinden dönen yasaları sıralıyor; Anayasa Mahkemesinden dönen kararnameleri, Danıştaydan dönen kararları sıralıyor; bu rapor bile, bunlara uyulmadığını söylüyor. Özelleştirme konusu -öbür yanları, ekonomik, sosyal yanları bir tarafa- Türkiye'de hukukun yıpranmasında rol oynamıştır ve hukukun bu alanda yıpranması, öbür alanlarda da yıpranmasına yol açmıştır. Siz özelleştirmedir, malî konudur, ekonomik konudur diye Anayasa Mahkemesinin ya da idare mahkemelerinin kararlarına boşverirseniz, ondan sonra öbür mahkemelerin kararlarına da insanlar boşvermeye çalışırlar, başlarlar ve ondan sonra ihkakı hak modası başlar, insanlar birbirlerini öldürmeye başlarlar. Bu, birinci nokta.

Yine, raporun 33 üncü sayfasından 43 üncü sayfasına kadar olan kısımları, bazı konularda ne kadar haklı olduğumuzu göstermiştir. Çimento konusunda o kadar yanlış bir özelleştirme politikası izlenmiştir ki, bırakın fiyatların falan düşmesini, bundan yer yer bölgesel fiyat tekelleri oluşmuştur ve biraz önce konuşan arkadaşıma biraz gönderme yaparak şunu söyleyeyim: Bugün, Türkiye'nin

en güzel, en verimli çimento fabrikaları bir Fransız kamu şirketinin, bir Fransız KİT'inin elindedir; Fransız KİT'i (Ciments Français) gelmiş Türkiye'de, sizin, benim ve babalarımızın çabalarıyla kurulmuş olan fabrikaları işletmektedir. Kim demiş oralarda, devlet sektörü azalmış da, bilmem, kamunun ekonomideki payı azalmış diye; hayır, tam tersine, onlar kendi çıkarlarına ustaca kullanmayı biliyorlar. Ben, burada, örneklere girmeyeceğim. KÜMAŞ'ın nasıl bir yolsuzluk -bu rapor, ona da dokunuyor- hikâyesi olduğunu, bir KİT'in kasalarının boşaltılıp, alıcı durumda olan Esbanka nasıl aktarıldığını -mahkemede olduğu için uzun boylu anlatmayacağım- Petlasta, birinci özelleştirme girişimi için verilen fiyatın altında, yarısı kadar fiyata nasıl bir satış yapıldığını, bunun bile nasıl 7 taksite bağlandığını falan da uzun boylu anlatmayacağım ve asıl, bu raporun da, yine, o bakımdan, arkadaşlarımın, bütün bu aklama çabalarına rağmen doğruları ortaya koyuşları açısından tebrike şayan olduklarını belirtmek isterim. Bu raporda bile, artık, bunlar iade edilsin, Süt Endüstrisi Kurumu gibi, Et ve Balık Kurumu gibi, Türkiye'de hayvancılığı öldürmüş olan Doğu Anadolu'nun, Kuzeydoğu Anadolu'nun meralarını boşaltmış olan satışlar için bundan vazgeçelim, verelim artık, yine, tekrar Et-Balık'a, SEK'e denilmekte; fabrikaların açılmasını, yeniden kamu kuruluşu olarak açılmasını öneren bu satırlar bakımından tebrik etmek gerekir.

Zannediyoruz ki, oralardaki oy kaymaları, sadece, insanların din duyguları ya da etnik duyguları dolayısıyla oluyor. Bütün bu yanlış kararların yarattığı sefalet, işsizlik, yalnız oralarda değil, Türkiye'nin büyük kentlerinin çevrelerinde, varoşlarda oy kaymalarına yol açıyor. Kızıyoruz, şundan dolayı, bundan dolayı diyoruz; ama, temelinde bu politikalar yatıyor ve bu politikaların tepkilerini toplayanlar da, gayet haklı olarak bundan yararlanıyorlar. Kimsenin onlara kızmaya hakkı yok.

Sayın Başkan, konu güncelleştiği için, bu vesileyle, bazı şeyleri, hiç olmazsa -bu rapor çok eski olaylara dokunuyor- bugüne ilişkin bazı noktaları dikkatinize getirmek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Soysal, konuşma sürenizin bitimine 2 dakika kaldı. 2 dakika içinde toparlamaya çalışırsanız, memnun olurum.

Buyurun efendim.

MÜMTAZ SOYSAL (Devamla) – Hay hay Sayın Başkanım.

2 dakika içinde toparlanacak kadar az rezalet yok; baştan aşağıya rezalet. Benim, kısaca, 2 dakikaya sığacak bir biçimde, olanca açıklığıyla söylemek istediğim şey şudur: Özelleştirme şöyle yapılsın, böyle yapılsın, bu kısmına karşıyız falan demenin de artık zamanı geçmiştir; özelleştirme durmalıdır, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı lağvedilmelidir. Kapsamda gözüken kuruluşlar, asıl sahiplerine, onları yönetmekte olan sahiplerine, dolayısıyla millete iade edilmelidir ve bizim de aklımızı başımıza toplayıp, bunları düzeltecek, kamunun elinde tutacak çareleri bulmamız gerekir.

Benim, 2 dakikaya sığdırabildiğim özet sonuç budur Sayın Başkan.

Çok teşekkür ediyorum. (CHP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Kişisel söz hakkını kullanan Zonguldak Milletvekili Sayın Mümtaz Soysal'a teşekkür ediyorum.

Şimdi son konuşmacı, Van Milletvekili Sayın Mahmut Yılbaş.

Sayın Yılbaş, konuşma süreniz 10 dakikadır.

Buyurun.

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Sayın Başkan, şahsınızda, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bu Meclisin yapmış olduğu araştırma neticesinde düzenlenmiş olan raporu vesile ederek, özelleştirme konusunda şahsî düşüncelerimi ifade etmeye ve bunu da 10 dakikaya sığdırmaya çalışacağım.

Hocam kusura bakma, şu anda 5-2 yenik durumdayız; öyle ki, o 2 gol de, kişiler tarafından atılmaya çalışılıyor, özelleştirme taraftarı olanlara karşı; ama, öyle zannediyorum ki, Türkiye'de, halkın refahı, halkın huzuru dikkate alınmak suretiyle, zaman içerisinde, özelleştirmeyle ilgili daha değişik düşünceler kamuoyunda daha sıkça gündeme getirilecektir. Ben, kısaca, bu konuyla ilgili düşüncelerimi üç başlık altında toplamak istiyorum:

Birincisi, ekonomik model olarak özelleştirme ne?

Değerli milletvekilleri, dünyada, her tarafta, ekonomik rahatsızlıklarla ilgili meseleler gündeme geldiğinde, özelleştirme, bir zamanlar, gripin gibi, her türlü ekonomik hastalığa karşı -sadece Türkiye'de değil- tedavi metodu olarak orta yere konuluyor ve "siz, eğer, özelleştirmeyi yaparsanız, bundan sonra ne nezle olursunuz ne de grip olursunuz, hiçbir rahatsızlığa uğramazsınız" deniliyor. Tabiî, bazen, zaman zaman da talihsizlikler oluyor, Asya gripleri çıkıyor, arkasından Rusya salgınları çıkıyor ve bu, ta Arjantinlere kadar gidiyor. Bu nasıl oluyor, onu da bilemiyoruz... Demek ki, özelleştirme, her türlü ekonomik hastalığa, derde deva değilmiş.

Değerli arkadaşlarım, yine, son yıllarda, özelleştirmeyle beraber eşanlamlı olan kelimeler - Türkiye'de ve dünyada- bir mihraktan, bütün dünyaya basılmaya çalışılıyor. Nedir o; küreselleşme, globalleşme; özelleştirmeyle hemen hemen eşanlamlı veyahut da zaman zaman birbirlerinin araçlarıyla ilgili olarak kullanılıyor. Bunların altyapılarına baktığınızda, dünyada bir yerden, millî devletlerin, ulusal devletlerin dibine kibritsuyu dökmek için büyük gayretler olduğunu görüyorsunuz. Bunun için de, yine, sanki semavî bir inançmış gibi, özelleştirme misyonerlerinin dünyada yaygın hale getirildiğini görüyoruz.

Bu, Türkiye'de de var; siyasetçiler arasında hem de bol miktarda var; sadece siyasetçilerde değil, siyasî kurumlarda da var. Bugün, burada, sadece birkaç partinin grup sözcüsü lütfedip kürsüye kadar geldiler, raporu şeklî olarak, işte, şurasında şu var, burasında bu var, sonra, sonuç bölümünde de şunlar şunlar var, arkadaşlara çalışmalarından dolayı şükranlarımızı sunuyoruz deyip, ayrıldılar, gittiler. Diğerleri de, hiç önemsemediler, buraya sözcülerini çıkarıp, özelleştirme konusunda partilerinin görüşlerini aksettirme hususunda tenezzülde bile bulunmadılar.

Değerli arkadaşlarım, yıllardır, bu ülkede, siyaset yapıp, görüş farklılıklarından dolayı ülke insanını karşı kamplara bölenler oldu. Bu ülkede "toprak işleyenin, su kullananan" diyen insanların peşinden yıllardır milyonlarca insan gitti; ama, bugün, bakıyorsunuz ki, aynı kişilerin, özelleştirmede, bunu zamanında öngörmüş olanlardan daha önde koştuklarını görüyoruz ve maalesef, büyük bir talihsizlik olarak bunun altını çizmek mecburiyetinde kalıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, en büyük sıkıntılardan biri de, özelleştirme meselesinin her zeminde tartışılması meselesi. Bunu, yıllarca, Mümtaz Hocamız, elinden, dilinden geldiği kadar, kamuoyunda, arkadaşlarıyla beraber savunmaya kalktı. Ancak, özelleştirme konusunda farklı bir düşünce ortaya çıkarmaya kalktığınızda, bu misyonerler, bu semavî inanç sahipleri, her yerden üzerinize çullanmaktalar "dinazor" demekteler "ekonomi dinazorları", "çağdan haberleri yok", "ekonomiyle alakalı hiçbir bilgileri, çağdaş düşünceleri yok" diyerek insanın üzerine saldırmaktalar; ama, bugün, geldikleri noktalarda batağın içerisine, bu düşünce sahiplerinin, batmış olduğunu görüyorsunuz. Görüyorsunuz ki, özelleştirmeyi yaparken, artık, düşüncelerle değil, silah zoruyla özelleştirme yapıyorlar. Artık, bakıyorsunuz ki, özelleştirmeyi kamu kurum ve kuruluşlarında değil, otellerin özel lobilerinde yapıyorlar.

Değerli arkadaşlarım, özelleştirme meselesi, bir ülkenin sadece ekonomik hayatıyla alakalı bir mesele değildir; üretimdir, sermaye piyasasının oluşturulmasıdır ve dünyada rekabettir deyip, bunu, bu dar zemine oturtamazsınız. Özelleştirme, bir ülkenin geleceğiyle ilgili bütün sosyal hayatı içine alan bir meseledir. Bugün içinde bulunulan sosyal ve ekonomik problemlerin derinlemesinde bu tür zihniyetlerin türevleri yatmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, ülke, bir borç batağındadır ve bu borç batağının sebebi olarak da "kara leke", "kara delik" denilerek KİT'ler gösterilmektedir; ama, işin ayrıntılarına inildiğinde, incelemeye başlanıldığında, kara lekelerin, kara deliklerin başka şeyler olduğu, bu KİT borçlarının birer nokta halinde kaldığı görülmekte; fakat, bunlar, maalesef, ifade edilmek istenilmemektedir.

Evet, KİT'lerin, ekonomiyle alakalı olarak sıkıntıları olmuştur; ama, hiç kimse siyasî parti olarak orta yere çıkıp, bunları kendi içerisinde daha verimli hale nasıl getirebiliriz, nasıl daha fazla rekabete açabiliriz ve üretimlerini nasıl daha fazla artırabiliriz gibi düşünce üretme konusunda zahmete girmemiştir. Bir rahatsızlığa yakalanmış gibi, hummaya tutulmuş gibi, satalım da satalım!.. Neyi sattınız ve sattıklarınızla neler yaptınız?!.

Değerli arkadaşlarım, Demokrat Türkiye Partisi olarak burada açıklıkla kamuoyuna sunuyoruz ve diyoruz ki: Demokrat Türkiye Partisi, iktidar ortağı veya iktidar olduğunda, özellikle, doğu ve güneydoğuda ve kalkınmada öncelikli yörelerde özelleştirme mutlaka sona erdirilecektir; bu birincisi.

İkincisi; hayvancılığımızın bu denli sıkıntıya düşmesinde önemli rolü olan, özellikle doğu ve güneydoğuda elden çıkarılmış olan Süt Kurumunun ve Et ve Balık Kurumunun kısa zamanda tekrar devlete kazandırılıp, Türk hayvancılığının inkişafı ve geliştirilmesi için lokomotif haline dönüştürülmesi sağlanacaktır. Bugün, Doğu Anadolu'da, özelleştirilmiş olan Et ve Balık Kurumu, maalesef, bunların daha çağdaş, daha verimli, daha üretken hale gelmesi için alınmış veya özelleştirilmiş değildir.Değerli arkadaşlarım, bunlar, arsaları için -Ankara'nın merkezindekinin arsası için özelleştirilmesi gibi, Van'dakinin arsası için özelleştirilmesi, Kars'ta ve Erzurum'dakilerin arsaları için özelleştirilmesi gibi- özelleştirilmektedir. Süre beklenmektedir; süre bittiğinde, Et ve Balık Kurumunun bu arazilerinde, arsalarında gökdelenler yükselecektir.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

OYA ARASLI (İçel) – Sayın Yılbaş, SEKA özelleştirilirken, o karar alınırken neredeydiniz?

BAŞKAN – Rapor üzerinde son kişisel konuşmayı yapan Van Milletvekili Sayın Mahmut Yılbaş'a teşekkür ediyorum.

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Sayın Başkanım, bir sataşma var mı yok mu?

BAŞKAN – Yok efendim. O konuşmalar kürsüden yapılmadıkça Meclisi ilgilendirmiyor; dışarıda tartışabilirsiniz.

MAHMUT YILBAŞ (Van) – Muhatabım hanımefendi olduğu için, cevaplandırmayı da istemiyorum.

BAŞKAN – Tabiî... Bu konuyu dışarıda görüşebilirsiniz.

Şu ana kadar, Başkanlığa, Komisyon ve Hükümetin bir söz istemi gelmedi.

Özelleştirme uygulamalarıyla ilgili usulsüzlük ve yolsuzluk iddialarını araştırarak, alınması gereken tedbirleri tespit etmek amacıyla, Anayasanın 98 inci ve İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca kurulmuş bulunan (10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonunun raporu üzerindeki genel görüşme tamamlanmıştır.

Sayın milletvekilleri, şimdi, gündemin "Oylaması Yapılacak İşler" kısmına geçiyoruz.

VI. — OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

1. — Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in, milletvekilliğinden istifa etmesi nedeniyle, Anayasanın 84 üncü maddesi gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinin düşmesinin oylaması,

BAŞKAN – Bu bölümde, Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in milletvekilliğinden istifa etmesi nedeniyle, Anayasanın 84 üncü, İçtüzüğün 135 ve 136 ncı maddeleri gereğince üyeliğinin düşmesinin oylamasını yapacağız.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – İstifanın geçerli olduğu, Başkanlık Divanınca tespit edilmiştir.

İstifa önergesini dünkü birleşimde okutup oylarınıza sunmuş; ancak, karar yetersayısını bulamamıştık.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Dünkü gibi devam ediyor mu?

BAŞKAN – Hayır, dünkü gibi devam etmiyor. Şimdi, siz, oylamaya geçerken, yeniden, karar yetersayısının aranılmasını istiyorsunuz. Oylama sırasında, bu isteminiz dikkate alınacaktır.

Anayasanın 84 üncü, İçtüzüğün 135 ve 136 ncı maddeleri gereğince, Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in üyeliğinin düşmesi için, Anayasanın 96 ncı ve İçtüzüğün 146 ncı maddeleri uyarınca, toplantıya katılanların salt çoğunluğunun kabul oyu gerekmektedir; yani, verilecek kabul oyları, milletvekilliğinin düşmesi anlamındadır; ret oyları, düşmenin reddedildiği anlamındadır.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz.

BAŞKAN – Oylama, karar yetersayının aranılması istenildiği için elektronik sistemle yapılacaktır.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, önergeyi tekrar okutup, oylarınıza sunacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Ankara

Gördüğüm lüzum üzerine milletvekilliğinden istifa ediyorum.

Gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim. 14.1.1999

Bahattin Şeker
Bilecik

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamam efendim, üçüncü defa söylüyorsunuz, dikkate alacağım.

(DSP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

YALÇIN GÜRTAN (Samsun) – Sayın Başkan, açık oylama istiyoruz.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Oylamaya geçtik efendim.

BAŞKAN – Daha geçmedim.

Sayıyorum efendim...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, oylamaya geçtiğinizi söylediniz, onun için...

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Hayır hayır, geçmedi daha.

BAŞKAN – Efendim, cihazı henüz hazırlamadım.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Ama "oylamaya geçiyorum" dediniz, "cihazla yapacağınızı" söylediniz.

BAŞKAN – Cihazı hazırlamadım.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, tutanaklar burada... "Oylamaya geçiyorum" dediniz "cihazla" dediniz "cihazla oylamaya geçiyorum" dediniz... Geçiyorum dedikten sonra dönüş yapamazsınız.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, esasen, tartışmaya gerek yok, arkadaşlar beni uyarıyorlar, açık oylamayla ilgili talebin yazılı olarak buraya intikal etmesi lazım oylamadan önce.

YALÇIN GÜRTAN (Samsun) – Var efendim.

BAŞKAN –Şu anda öyle bir önerge intikal etmediği için, işarî oy hazırlığını yapacağız.

Şimdi, işaretle oylamayı, karar yetersayısı istenildiği için, elektronik sistemle yapıyoruz.

Bildiğiniz gibi, oylamanın süresi 5 dakikadır.

Oylama hazırlıkları cihaz olarak tamamlandı; düğmeye basıyorum değerli arkadaşlarım; oylarınızı kullanmaya başlayabilirsiniz.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

BAŞKAN – Sayın bakanlardan bazıları yazılı olarak, vekâlet ettikleri bakan adına oy gönderiyorlar. İşaretle oylamada bu mümkündür, Genel Kurul salonunda hazır bulunmayan bakanlar adına vekâletle oy verilebilir.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – Sayın Başkanım, 12 bakan var burada, çift kabul ederseniz, tamamı vekâletle temsil edilmiş olur.

BAŞKAN – Bakanların kendi oylarını sistemden takip etmek durumundayız, vekâleten kullanacakları oyları da yazılı olarak gönderirlerse, herhangi bir tartışmaya mahal kalmaz.

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, yapılan oylama sonucunda karar yetersayısı bulunamamıştır. Birleşime bir süre ara vereceğim; ne kadar ara vermemi gruplarımız uygun bulurlar, önce bir fikir alayım.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – 15 dakika efendim.

BAŞKAN – O zaman, 17.15'te tekrar toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.56

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 17.15

BAŞKAN : Başkanvekili Hasan KORKMAZCAN

KÂTİP ÜYELER : Hüseyin YILDIZ (Mardin), Kadir BOZKURT (Sinop)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 53 üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Birinci Oturumda, Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in milletvekilliğinden istifa etmesi nedeniyle milletvekilliğinin düşüp düşmediğini tespit amacıyla yapılan oylamada karar yetersayısı bulunamamıştı.

V. — OYLAMASI YAPILACAK İŞLER (Devam)

1. — Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in, milletvekilliğinden istifa etmesi nedeniyle, Anayasanın 84 üncü maddesi gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinin düşmesinin oylaması, (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, oylamayı yeniden yapacağız ve karar yetersayısını arayacağız.

Oylamanın süresi 5 dakikadır.

Kabul oyları, milletvekilliğinin düşmesi doğrultusunda oy kullanıldığı anlamına gelir; ret oyları, düşmenin reddedildiği anlamına gelir.

Süresi içerisinde elektronik sisteme katılamayan arkadaşlarımızın, yazılı olarak oylarını Başkanlığa göndermelerini rica ediyorum; vekâleten oy kullanacak Sayın Bakanlar Kurulu üyelerinin de, hangi bakan için vekâleten oy kullandıklarını belirten bir yazıyı Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, karar yetersayısı, bu oylamada da bulunamamıştır.

Saat 18.00'de tekrar toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.22

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati :18.00

BAŞKAN : Başkanvekili Hasan KORKMAZCAN

KÂTİP ÜYELER : Hüseyin YILDIZ (Mardin), Ali GÜNAYDIN (Konya)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 53 üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Bundan önceki oturumda, Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in milletvekilliğinden istifa etmesi nedeniyle, Anayasanın 84 üncü, İçtüzüğün 135 ve 136 ncı maddeleri gereğince üyeliğinin düşmesinin oylamasını yapmıştık; oylamada karar yetersayısı bulunamamıştı.

VI. — OYLAMASI YAPILACAK İŞLER (Devam)

1. — Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in, milletvekilliğinden istifa etmesi nedeniyle, Anayasanın 84 üncü maddesi gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinin düşmesinin oylaması (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, oylamayı tekrarlayacağız, karar yetersayısını tekrar arayacağız.

Oylama süresi 5 dakikadır. Süresi içinde elektronik sisteme giremeyen arkadaşlarım teknik servisten yardım isteyebilirler; yazılı olarak oylarını kullanabilirler.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bu oylama sırasında da karar yetersayısı bulunamamıştır.

Şimdi, birleşime kısa bir süre ara versem, toplantı yetersayısını bulmakta yine güçlük olacak. Gruplarla da, aralarında görüşmeleri için, isterseniz, saat 20.00 civarına bırakayım, o arada...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, Başkanlık Divanının bir kararı var; lütfen uygulayın.

BAŞKAN – Efendim, henüz o aşamaya gelmiş değiliz.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Geldik efendim... Geldik...

BAŞKAN – O aşamaya gelmeden önce, Meclisi çalıştırmak bakımından yapabileceğimiz bir husus varsa, grupların görüşmelerine de fırsat vermek için, ara verme süresini uzun tutmak istiyorum.

ÖNDER SAV (Ankara) – Sayın Başkan, niçin ara veriyorsunuz?!.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Kapatmanız lazım Sayın Başkan. Birleşimi kapatın lütfen.

BAŞKAN – Grupların tavsiyesine göre bir karar alacağım; bekliyorum efendim... Görüşün...

ÖNDER SAV (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Sav.

ÖNDER SAV (Ankara) – Dün alınan karar, birleşim 15.00'te başlar ve gündemin 7 nci sırasına kadar olan işlerin görüşülmesinin bitimine kadar sürer şeklindeydi; yani, bir ara verme söz konusu değil. Zatıâliniz, bugün, üçüncü kez karar yetersayısını aradınız ve karar yetersayısı bulunamadı. Bundan önceki başkanvekillerinin uygulamalarında üç kez karar yetersayısı bulunamayınca

birleşimi kapatmak söz konusuydu. Şimdi, o aşamaya gelmek istiyorum; kapatalım veya kapatmayalım anlamında bir şey söylemiyorum; ama, yanlış bir uygulama olmaması için anımsatıyorum.

BAŞKAN – Efenim, ben de, zaten o aşamaya gelmeden önce bir çözüm bulunabilecek mi onu arama bakımından, oturuma ara vermenin süresi konusunda takdir başkanlara bırakılmıştır; ama, ben bunu gruplarla da paylaşarak çözümlemek istiyorum.

Şimdi, eğer uzlaşabileceğiniz bir süre varsa, saat 19.00'dan önce de toplanabiliriz ya da -daha sonra- saat 20.00'de de toplanmayı düşünebiliriz diyorum.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Güney.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Lütfen, saat 19.00'a kadar ara verin. Zaten, çalışmak isteyen ve anayasa değişikliğini görüşmek isteyen gruplar var, arkadaşlarımız var; o saate kadar taparlanılabilir diye düşünüyorum. Saat 19.00 bizim için uygundur.

BAŞKAN – Saat 19.00'da tekrar toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 18.12

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 19.00

BAŞKAN : Başkanvekili Hasan KORKMAZCAN

KÂTİP ÜYELER : Hüseyin YILDIZ (Mardin), Ali GÜNAYDIN (Konya)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 53 üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın milletvekilleri, bundan önceki oturumda, Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in milletvekilliğinden istifa etmesi nedeniyle, Anayasanın 84 üncü, İçtüzüğün 135 ve 136 ncı maddeleri gereğince, üyeliğinin düşmesi oylamasını yapmıştık; bu oylamada karar yetersayısı bulunamadığı için, birleşime son defa ara vermiştim.

Çalışmalarımıza kaldığımız yerden devam ediyoruz.

VI. — OYLAMASI YAPILACAK İŞLER (Devam)

1. — Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in, milletvekilliğinden istifa etmesi nedeniyle, Anayasanın 84 üncü maddesi gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinin düşmesinin oylaması, (Devam)

BAŞKAN – Oylamayı tekrarlarken, karar yetersayısını arayacağım.

Oylama süresi 5 dakikadır.

Oylama işlemine başlıyoruz.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, yapılan bu oylama sonucunda da karar yetersayısı bulunamamıştır.

IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) ÇEŞİTLİ İŞLER

1. — TBMM Başkanvekili Hasan Korkmazcan'ın, 20 nci Dönem çalışmalarının sona ermesi dolayısıyla konuşması

BAŞKAN – 20 nci Dönemin son birleşiminin sonuna gelmiş bulunuyoruz. Yerimizi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 21 inci Dönem üyelerine bırakacağımız süreç, şu anda başlamış bulunmaktadır. 21 inci Dönemin, Türkiye'yi, 21 inci Yüzyılın başlangıcında, uluslararası yarışta daha ileriye götüreceğine inanıyorum.

Bu nedenle, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yeni üyelerine ülkemizin sorumluluğunu devretmeye hazırlanırken, hepimiz, huzur ve güven duygularıyla doluyuz.

Dönemin şartları gereği, bazı alanlarda eksik bıraktığımız önemli çalışmalar bulunmaktadır. Bununla beraber, 1920'den beri sönmeden tüten millî irade ocağını, milletimiz için ayakta tutmayı başardık.

Türkiye Cumhuriyetinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü, tüm dünyaya, bir kere daha kanıtladık.

Demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetinin ebedîliğini gelecek kuşaklara taşıyacak bilinci, üstün bir sorumlulukla yaşattık.

Kurucusu ve ilk Başkanı Büyük Atatürk'ün milletimiz için belirlediği çağdaş uygarlık düzeyine ulaşma doğrultusunda tarihî adımlar attık.

19 uncu Dönemdeki katılımcı demokrasiyi geliştirici doğrultudaki anayasa değişikliklerinin hayata geçebilmesi için devraldığımız sorumluluğu, uyum kanunlarını çıkararak yerine getirdik.

Toplumumuzun daha huzurlu, daha güvenli ve daha umutlu bir döneme geçebilmesinin şartlarını hazırlama yolunda önemli adımlar attık.

Bütün bu çabalarda, bizlerle birlikte bu kutsal çatı altında görev yapan arkadaşlarımızdan ebediyete geçenleri rahmetle anıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına katkı sağlayan tüm personelimize ve yasama çalışmalarını kamuoyuna duyuran basın ve medya mensuplarına, siyasî partilerimizin ve parti gruplarımızın yöneticilerine, Başkanlık Divanı üyesi arkadaşlarıma, hepiniz adına teşekkür ediyorum.

Sizlere, hem 18 Nisandaki seçimlerde hem de 18 Nisan sonrası çalışmalarınızda başarılar ve esenlikler diliyorum.

Başkanlık Divanı adına, sizlerle birlikte yürüttüğümüz çalışmalardaki eksikliklerimiz ve kaçınamadığımız yanlışlıklar için hoşgörünüze sığınıyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Alınan karar gereğince, 18 Nisan 1999 Pazar günü yapılması kararlaştırılan milletvekili genel seçiminin kesin sonuçlarının, Milletvekili Seçimi Kanununun 37 nci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 3 üncü maddelerine göre, Yüksek Seçim Kurulunca Türkiye radyo ve televizyonlarından ilanını takip eden beşinci gün saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum. (Alkışlar)

Kapanma Saati: 19.13

VII. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Karaman'a doğalgaz boru hattı verilip verilmeyeceğine ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Ziya Aktaş'ın yazılı cevabı (7/6654)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Sayın M. Cumhur Ersümer tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 17.12.1998

Zeki Ünal
Karaman

Kayseri-Konya-Seydişehir doğalgaz boru hattından, bir sanayi şehri olan Karaman'a da hat verilecek midir? Verilecekse bu ne zaman gerçekleşecektir?

T.C.
Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı 10.2.1999
Sayı : B.15.O.APK.0.23-300-147.2081

Konu : Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığı Genel Sekreterliğinin 28 Aralık 1998 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-16675 sayılı yazısı.

Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal'ın Bakanlığıma tevcih etmiş olduğu 7/6654-16565 esas No.lu yazılı soru önergesi ile ilgili bilgiler hazırlanarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. A. Ziya Aktaş
Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı

Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal'ın Yazılı Soru Önergesi ve Cevabı
(7/6654-16565 esas No.lu)

Soru :

Kayseri-Konya-Seydişehir doğalgaz boru hattından, bir sanayi şehri olan Karaman'a hat verilecek midir? Verilecekse bu ne zaman gerçekleşecektir?

Cevap :

Karaman İli, BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından beş bölüm halinde inşa edilmesi planlanan Doğu Anadolu Doğalgaz Ana İletim Hattı'nın Kayseri-Konya-Seydişehir bölümünde yer almaktadır. Sözkonusu bölümün yapım ihalesi sonuçlanmış olup, hattın 2000'li yıllarda tamamlanması öngörülmektedir. Doğu Anadolu Doğalgaz Ana İletim Hattı ile bu hat güzergâhındaki kentlerde de doğalgaz kullanımının sağlanması düşünülmektedir.

Ayrıca, BOTAŞ'ca doğalgaz alım miktarının artırılması ve kaynaklarının çeşitlendirilmesi politikaları doğrultusunda doğalgaz ve LNG satıcısı konumundaki ülkeler ile görüşmeler sürdürülmektedir.

Doğu Anadolu Doğalgaz Ana İletim Hattı inşaasının planlanan zamanda tamamlanması için çalışmalar yoğun olarak sürdürülmekte olup, yeterli miktarda gaz arzının temini, devreye giriş yıllarına göre yeni ve ilave yatırımların tamamlanması ve özellikle kentlerde kış-yaz dönemi çekiş farklılıklarının dengelenebilmesi için gerekli olan yeraltı gaz depolama tesislerinin inşa edilmesine paralel olarak, Karaman İline doğalgaz arzı mümkün olabilecektir.

2. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, Şûra Salonunda sergilenen bir tiyatro oyununa ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun yazılı cevabı (7/6660)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Millî Eğitim Bakanı Sayın Hikmet Uluğbay tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini arz ederim.

Lütfi Yalman
Konya

1. Dormen Tiyatrosu tarafından 6 Kasım'dan itibaren Popcorn adıyla, iki bölüm halinde sergilenen oyunun afişlerinde, sakıncalı olduğu için (müstehcen) 16 yaşından küçüklerin izlemesi yasak sayılan bir uyarının olduğu oyunun, adı "millî" olan ve daha çok zikredilen yaş kuşağının eğitimini üstlenen Millî Eğitim Bakanlığının Şûra Salonunda, üstelik amacına aykırı olduğu halde sergileme imkânı tanıdığınız, medya organlarına yansıdığı biçimiyle, doğru mudur?

2. 16 yaşından küçüklere izlenmesi yasaklanan bir tiyatroya Millî Eğitim Bakanlığı Şûra Salonunu tahsis etmenize imkân tanıyan yasal dayanağınız var mıdır? Bu dayanağınız hangi yasal dayanaktır? 16 yaşında küçükler için yasak çerçevesine alınan bir afişi hangi gerekçelerle M.E.B. Şûra Salonuna astırdınız?

3. Onaltı yaşından küçüklerin, müstehcen olduğu için izlenmesi yasak sayılan böyle bir tiyatronun desteklenmesinin "Millî Eğitim Politikanızla" ilgisi var mıdır?

T.C.
Millî Eğitim Bakanlığı
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı 8.2.1999
Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.00-03/322

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 28.12.1998 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-16676-7/6660-16579/38158 sayılı yazısı.

Konya Milletvekili Sayın Lütfi Yalman'ın "Şûra Salonunda sergilenen bir tiyatro oyununa ilişkin" yazılı soru önergesi incelenmiştir.

Bakanlığımıza ait Şûra Salonu, kurum ve kuruluşlarca yapılan çeşitli toplantılar, dernek, vakıf ve benzeri kuruluşların etkinliklerine ücret karşılığı belirli sürelerle tahsis edilmektedir.

1. Dormen Tiyatrosu Ankara turnesi için Şûra Salonunu kiralamış, genel hükümler çerçevesinde kullanmıştır.

2. Tahsis ve kiralama işlemi ile tahsis yönergesinin uygulaması Bakanlığımız İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığınca yapılmaktadır.

3. Şûra Salonu Dormen Tiyatrosundan önce 15-21 Mart 1997'de Beşiktaş Kültür Merkezi'nin gösterisi kapsamında Cem Yılmaz'a, 28-29 Kasım 1997'de Virgül Tiyatrosuna, 9 Ocak-8 Şubat 1998 tarihinde ise Yılmaz Erdoğan'a ücret karşılığında tahsis edilmiştir. Ankara Sanat Festivali de her yıl Şûra Salonunda yapılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin Bostancıoğlu
Millî Eğitim Bakanı

3. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul'un, Kredi ve Yurtlar Kurumu Muğla Erkek Öğrenci yurduna ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun yazılı cevabı (7/6683)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Millî Eğitim Bakanı tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Mustafa Kul
Erzincan

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Kredi ve Yurtlar Kurumu Muğla Erkek Öğrenci Yurdunda, öğrenciler son derece sağlıksız koşullarda barınmaktadırlar. Musluklardan akan suyun çamurlu olması, temizlik ve içme amaçlı kullanılması durumunda son derece tehlikeli sonuçlar doğurabilecektir. Yatak sayısı ve çalışma odalarının da yetersiz olduğu yurtta öğrencilerin şikâyetleri dikkate alınmamaktadır.

1. Yurt idaresinin bütçesi bu sorunlara çözüm bulmak için yeterli değil midir?

2. Yurdun sorunlarına dair yurt idaresinden size herhangi bir talep gelmiş midir?

3. Yurdun su sorununun çözümü için herhangi bir girişimde bulunulmuş mudur?

4. Yurtta salgın hastalıklara karşı herhangi bir önlem alınmış mıdır?

5. Bu sorunlar yaşanırken yurt idaresinin yurdun çervesine duvar ördürdüğü, ellerindeki bütçeyi bu işlere kullandığı doğru mudur?

T.C.
Millî Eğitim Bakanlığı
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı 8.2.1999
Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.00-03/321

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 4.1.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-16726-7/6683-16628/38295 sayılı yazısı.

Erzincan Milletvekili Sayın Mustafa Kul'un "Muğla Erkek Öğrenci Yurduna ilişkin" yazılı soru önergesi incelenmiştir.

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı olarak hizmet veren Muğla Erkek Öğrenci Yurdu, şehir merkezine 6-7 km. uzaklıkta, Kötekli Köyündeki Muğla Üniversitesi kampus alanı içerisindedir.

Muğla Üniversitesi'nin öğrenci sayısında zaman içindeki artış yurda olan talebi de artırmaktadır. 1998-1999 öğretim yılında 638 öğrenci yurta barınmak için başvurmuş, Kasım 1998 itibariyle tamamı yerleştirilmiştir.

1. Öğrencilere daha uygun barınma ortamı sağlamak amacıyla mevcut yurt binasının bulunduğu alana 1000 kişilik yurt yapımı ihale edilmiş olup, en kısa sürede inşaata başlanacaktır.

2. Yurtlar, Genel Müdürlük yetkilileri, Kurum Müfettişleri ve bağlı oldukları bölge müdürlüklerince denetlenmekte, karşılaşılan sorunların imkânlar dahilinde giderilmesine çalışılmaktadır.

3. Muğla Erkek Öğrenci Yurdu'nun içme suyu, şehir merkezinden uzak olması nedeniyle Kötekli Köyündeki su kuyularından sağlanmaktadır. Muğla Üniversitesi, Üniversite tarafından işletilen kız yurdu, özel bir hastane ile bölgede bulunan turistik tesisler de aynı suyu kullanmaktadır.

Muğla Belediye Başkanlığına, yurdun suyunun Belediye tarafından karşılanması için teklifte bulunulmuş, ancak mümkün olmayacağı bildirilmiştir.

4. Su kuyularının bakımı, onarımı, ilaçlanması ve tahlili ilgili köy muhtarlığınca yapılmaktadır. Yurt yönetimince de zaman zaman yurt blok ve eklentilerinden su nümuneleri alınarak tahlil yaptırılmakta, temiz ve sağlıklı olduğu neticesi alınmaktadır. 1990 yılından beri hizmet veren yurtta şimdiye kadar sudan dolayı sağlık sorunu olmamıştır.

5. Yurtlarda ihata duvarı öğrencilerin güvenliğinin sağlanması açısından gerekmektedir. Sözkonusu yurt hizmete girdiğinden beri ihata duvarının açık olan bölümü yaptırılarak, yurda giriş ve çıkışlar kontrol altına alınmış, kim olduğu bilinmeyen kişilerin yurt alanına girerek çıkarabileceği muhtemel olaylar önlenmiş, öğrencilere rahat ve huzurlu bir barınma ortamı sağlanmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin Bostancıoğlu
Millî Eğitim Bakanı

4. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, üretim ve pazar kapasitesinin artırılmasına yönelik önlemlere ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Metin Şahin'in yazılı cevabı (7/6700)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sanayi ve Ticaret Bakanı Sayın Yalım Erez tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini arz ederim. 23.12.1998

Lütfi Yalman
Konya

1. 1 Temmuz 1997 - 23 Aralık 1998 tarihleri arasında kaç şirket kapanmış, kaç esnaf ve sanayici işyerini kapatmıştır?

2. 1 Temmuz 1997 ile 23 Aralık 1998 tarihleri arasında kaç işçi işten çıkarıldı? İşsiz kalan insanların yeniden iş bulmasını sağlayıcı nitelikte tedbirler alınmış mıdır? Bu tedbirler nelerdir?

3. Üretimin ve Pazar kapasitesinin artırılmasına dönük önlemleriniz var mıdır? Bu önlemleriniz nelerdir?

T.C.
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği 10.2.1999
Sayı : B.14.BHİ.01-51

Konu : Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 5.1.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02.-7/6700-16646/38344 sayılı yazınız.

Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/6700) esas nulu yazılı soru önergesinde 1 inci ve 3 üncü sorulara ilişkin cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Sözkonusu önergede 2 nci soru ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının faaliyet alanına girmekte olup, Bakanlığımla bir ilgisi bulunmamaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Metin Şahin
Sanayi ve Ticaret Bakanı

Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın Yazılı Sorularına İlişkin Cevaplarımız

Cevap 1. Temmuz 1997-23 Aralık 1998 tarihleri arasında 814 adet Anonim Şirket, 1697 adet Limited şirket olmak üzere toplam 2511 adet şirket kapanmıştır.

Cevap 3. Bilindiği üzere, ülkemizde doğrudan devlet müdahalesinden uzak bir uygulama olan serbest piyasa ekonomisi uygulanmaktadır. Ancak, üretimin ve Pazar kapasitesinin artırılmasına yönelik gelişmeler ve sorunlar Bakanlığım Kuruluş kanunu ile verilen yetkiler çerçevesinde izlenmektedir. Sanayicilerimizin ve iş adamlarımızın herhangi bir engelle karşılaşmamalarını temin amacıyla, Bakanlığımın yetki alanına giren konularda her türlü destek ve kolaylık sağlanmaktadır.

Bu çalışmaların daha verimli ve etkin olması amacıyla TSE ile yapılan protokol çerçevesinde ISO 9000 Kalite Güvencesi Sistem Belgesi alınmıştır. Bu sayede, Bürokratik engellerin asgariye indirilmesi ve hizmette kalitenin sağlanması gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca Bakanlığıma bağlı "Küçük ve Orta Ölçekli Sanayii Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı" (KOSGEB) aracılığıyla, gerek üretimin ve gerekse Pazar kapasitesinin artırılmasına yönelik gerekli önlemler alınmıştır.

Bu önlemler;

– Danışmanlık hizmetleri

– Laboratuvar destekli belgelendirme hizmetleri

– ISO 9000 Belgesi alacak firmaları yatırıma yönlendirme, yurtdışı ihtisas fuarına destek.

– Tezgâhların % 50'si KOSGEB tarafından karşılanarak ortak kullanım atölyeleri kurmak.

– Bilgilendirme programı

– Doğu Anadolu ve G.D. Anadolu Bölgesine yönelik özgün projeler hazırlamak ve uygulamak.

Ayrıca Bakanlığım Sanayi Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, yerine getirdiği görevlerin birçoğu ülkemizde sanayinin geliştirilmesine, bunun sonucu olarak da sanayi üretiminin ve sanayi ürünlerin iç Pazar paylarının artırılmasına yöneliktir.

Bu görevler ve gerçekleştiriliş amaçları aşağıda belirtilmiştir.

1. Sanayi Potansiyeli ve Yatırım Alanları Araştırmaları

İllerimizin mevcut yeraltı ve yerüstü kaynaklarını tespit ederek bu potansiyele dayalı olarak illerde gerçekleştirilebilecek sanayi yatırımlarının tespitine yönelik bu araştırmalar ile yatırımcılarımıza, hangi ilde hangi yatırımları gerçekleştirebilecekleri konusunda ışık tutulmaktadır.

Bu araştırmalar, başta araştırma yapılan illerdeki kamu kurum ve kuruluşları ile sanayi ve ticaret odalarına, Başbakanlık, DPT, Kalkınma Bankası, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlıkları ile üyelerine duyurulmak üzere, Ankara, İstanbul, İzmir, Kocaeli vb. gibi geliştirilmiş illerin sanayi ve ticaret odalarına gönderilmektedir.

2. Yarım Kalmış Yatırımlar ve Darboğazda bulunan işletmeler araştırması

İllerimizde herhangi bir konuda fizikî yatırıma başladığı halde değişik sebeple yarım kalmış yatırımlar ile işletme aşamasında darboğazı bulunan işletmeler tespit edilerek, rehabilitasyonla üretime geçirilebilecek yatırımlar ortaya çıkarılmaya çalışılmaktadır. Bu yatırımların Kalkınma Bankası vb. gibi kuruluşların kredi desteği ile üretime geçebilmeleri için gerekli alt yapı oluşturulmaktadır.

Dar boğazda olan işletmelerin daboğazda oldukları sorunların giderilmesi için yapılması gereken idarî, teknik ve malî desteklerin sağlanmasına yönelik tedbirler alınmaktadır.

3. Sektör Araştırmaları

Sektörlerin bugünkü durumlarını sorun ve darboğazlarını ortaya koymak ve sorun ve darboğazların giderilmesi için alınması gereken tedbirlerin tespitine yönelik bu araştırmalar ile sektörel sorun ve darboğazların çözümü için politikalar oluşturulmaya çalışılmaktadır.

4. Fizibilite Etütleri

Bakanlığımca, çok ortaklı şirketler ile Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Faaliyette bulunacak diğer şirketlerin fizibilite etütleri ücretsiz olarak hazırlanarak, fizibilite hazırlama için ödeyecekleri ücreti yatırma kanalize etmeleri sağlanmaktadır.

5. Sanayi Profilleri

Birer fizibilite özeti niteliğinde olan sanayi profilleri ile, profil konusu yatırım hakkında yatırımcıya kısa teknik ekonomik ve malî bilgiler verilerek, yatırımlar tanıtılmakta ve yatırımcı bilgilendirmeye çalışılmaktadır.

6. Üniversite-Sanayi ve Teknoloji Geliştirme Merkezine Mevzuat Çalışmaları

Sanayimizin sağlıklı gelişmesini temin etmek amacıyla üniversitelerimizin bilim potansiyelinden faydalanılmasını ve üniversite sanayi işbirliğinin sağlanmasına yönelik kanundaki sorunları giderecek düzenlemeler gerçekleştirilmiş, ülkemizin teknoloji üreten ülkeler arasında yer almasını sağlayacak teknoloji geliştirme bölgeleri kanun tasarısı ise sonuçlanma aşamasına getirilmiştir.

7. Teknoloji Destekleri

Yeni teknoloji geliştiren firmalara maddî imkân sağlamak amacıyla teşvikler sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu amaçla TUSAŞ'a 19 kişilik yolcu uçağı ve zirai mücadele projelerini geliştirmesi için maddî destek sağlanmaktadır.

5. — Konya Milletvekili Hasan Hüseyin Öz'ün, RTÜK tarafından iptal edilen yerel televizyonların frekans ihalelerine ilişkin Başbakandan sorusu ve Devlet Bakanı Fikret Ünlü'nün yazılı cevabı (7/6706)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın, delaletinizle Başbakan Sayın Mesut Yılmaz tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Hasan Hüseyin Öz
Konya

Sorular :

1. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, geçen yıl yapılan yerel televizyonların frekans ihalesini iptal etmiştir. Bu çerçevede :

a) Kanunlar çerçevesinde yapılan, itiraz süresi geçmiş ve RTÜK tarafından resmî yazıyla tescillenmiş yerel televizyonların frekans ihaleleri, şimdi hangi gerekçeyle iptal edilmiştir.

b) Bu iptal kararı, kazanılmış bir hakkın gaspı değil midir?

c) Bu karar, hangi hukukî dayanaktan haraket edilerek alınmıştır?

d) RTÜK yasası çerçevesinde kurulan televizyonlardan şimdi ihaleye girebilmeleri için "güvenlik soruşturması" istenmektedir. Hem 3984 sayılı yasa, hem de basın kanunu kapsamında kuruluş ve işleyişi denetim altında tutulan televizyonlarda, şimdi ek olarak hangi sebepten dolayı "güvenlik soruşturması" istenmektedir? Bu güvenlik soruşturması, hangi merci tarafından ve hangi kriterler gözönünde bulundurularak yapılacaktır?

2. RTÜK, kablolu yayın lisansı olan bazı TV kanallarının lisansını 31 Aralık 1998 tarihi itibariyle neden iptal etmektedir? Mesele Türk Telekom'daki kablolu kapasite yetersizliğinden kaynaklandığı halde, niçin televizyonlar cezalandırılmaktadır?

3. Tüm bu gelişmeler, basının en önemli teminatı olan ve anayasada da ifadesini bulan "basın özgürlüğü" ilkesini tehlike altına sokmaz mı?

T.C.
Devlet Bakanlığı 9.2.1999
Sayı : B.02.0.006/00005

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 8.1.1999 gün ve B.02.0.KKG.0.12/06-907-16/117 sayılı yazısı.

Konya Milletvekili Hasan Hüseyin Öz'ün Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği ve tarafımdan cevaplandırılması tensip edilen 7/6706-16653 sayılı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Fikret Ünlü
Devlet Bakanı

T.C.
Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
Başhukuk Müşavirliği
Sayı : A.01.1.RTÜ.0.01.02.99/85/599

26.1.1999

Sayın Fikret Ünlü
Devlet Bakanı

İlgi : T.C. Devlet Bakanlığının 11.1.1998 tarihli ve B.02.0.017.800/(08)32 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde Üst Kurulumuza gönderilen ve Konya Milletvekili Hasan Hüseyin Öz'ün Başbakanımıza tevcih ettiği ve tarafınızdan cevaplandırılmasının tensip edildiği belirtilen yazılı soru önergesine ilişkin değerlendirmemiz şöyledir;

1. a) 3984 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinde kanal ve frekans tahsisi şartları ile ihale usullerinin Üst Kurul tarafından hazırlanacak Yönetmelik ile düzenleneceği hükmü yer almaktadır. Ancak bugüne kadar, Kanunun amir hükmü gereğince sadece kanal ve frekans tahsisine inhisar eden bir Yönetmelik yapılmamıştır. Bu boşluğu ortadan kaldırmak ve kamu malı niteliğinde olan kanal ve frekansların kullanımındaki kargaşayı ve hiçbir bedel ödenmeden kullanımını önlemek maksadıyla ulusal, bölgesel ve yerel radyo ve televizyon kuruluşlarına yayın lisansı ve izni vermeye yönelik usul ve esasları düzenleyen yeni bir yönetmelik hazırlanması amacıyla yapılan çalışmalar nihayet tamamlanmış olup; Yönetmelik Resmî Gazetede yayımlanmak üzere 29 Aralık 1998 tarihinde Başbakanlığa sunulmuştur.

Buna göre; 10.3.1995 tarih ve 22223 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Radyo ve Televizyon Yayın İzni ve Lisans Yönetmeliği, başlığı da dahil olmak üzere kapsamlı hükümlerle değiştirilmiş ve yeni hükümler eklenmiştir.

Yukarıda da açıklandığı gibi, Yönetmeliğin yürürlüğe girmesini müteakip kanal ve frekans tahsisi için ihaleler yapılacak ve yayın lisansı ve yayın izni işlemleri süratle tamamlanacaktır.

b-c) Özel radyo ve televizyon kuruluşlarına frekans tahsis işlemlerinde devletin Anayasamızda belirtilen vazgeçilmez niteliklerine ve bu konuda uyulması zorunlu hükümlerine aykırı yayın yapan kuruluşlara karşı gerekli önlemlerin alınması ve kanal ve frekans tahsisi şartları ile bunlara ilişkin ihale usulleri ile ilgili yeni düzenlemeler getirilmesi 3984 sayılı Kanunun amir hükmüne ve amacına uygun olup, yayın kuruluşları açısından bir hak kaybı ya da diğerleri lehine yeni bir hakkın doğumu da sözkonusu değildir.

Kaldı ki; yapılan ihalelerin o tarihte yürürlükte olan yönetmelik ve şartnamede öngörülen süreler içinde onanmamış olması ve 1 yılı aşkın süre içinde yayın kuruluşları ile karşılıklı olarak ihale sözleşmesinin imzalanmamış olması sebebiyle bu durumun zımni bir iptal süresi sayılması ve ayrıca yeni hazırlanan Yönetmeliğe göre ihaleye katılacak kuruluşlar için öngörülen şartların değiş-

şik olduğu gözönüne alınarak idarenin aynı konu ile ilgili yaptığı düzenlemelerde istikrarın ve insicamın sağlanması öngörülmüştür.

d) Yazılı Soru Önergesinde sözü edilen "güvenlik soruşturması" adı altında bir tanım, hazırlanan Yönetmelikte yer almamıştır. Kastedilen, yayın kuruluşlarının ortaklarıyla Yönetim Kurulu Başkanı ve Üyeleri hakkında Başbakanlıktan alınacak olan ve ulusal güvenlik açısından sakınca bulunmadığını gösterir belge" ise bunun istenmesi radyo ve televizyon yayıncılığının gücü ve özelliği gereği Anayasal zorunluluktur. Şöyle ki;

Başbakanlık ile varılan mutabakat çerçevesinde, RTÜK'ün istihbarat kuruluşlarına talimat verme yetkisi olmadığından, bu belgenin Başbakanlıktan alınması öngörülmüştür.

1982 Anayasası ile 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun, Anayasa ve İdare Hukuku açısından incelendiğinde;

T.C. 1982 Anayasasının "Başlangıç"ı ve 1,2 ve 3." Maddeleri bütün kurumları ve kişileri bağlar.

T.C. Devletinin Ülkesinde, hiçbir örgüt, hiçbir kişi; millî güvenlik, toplum bütünlüğü, kamu düzeni kavramlarının özünü, esasını oluşturan, Anayasa'nın sözü edilen maddelerini asla ihlal edemez. Hiçbir siyasî, iktisadî, hukukî, toplumsal kültürel faaliyet, ne ad altında olursa olsun bu hükümlerin etkinliğini azaltıcı bir biçimde sürdürülemez. Bunun açık kanıtı, Anayasanın 14 üncü maddesidir. Bu ilke "Anayasanın hiç bir hükmünün, Anayasada yeralan hak ve hürriyetleri yok etmeye yönelik bir faaliyette bulunma hakkını verir şekilde yorumlanamayacağı" hükmüdür.

Anayasanın 1, 2 ve 3 üncü maddeleri Türk Hukuk Düzeni'nin temel normlarıdır. Bu temeli çökertmeye matuf idarî faaliyetler, hangi kurum, kuruluş veya organ tarafından yapılırsa yapılsın daha "bastırma tedbirlerine" gidilmeden önce "önleme tedbirleri" almak, bu konuda idareyi oluşturan tüm kurum ve kuruluşlara emirler vermek gerekli uyarıları yapmak; emir veya uyarıların yerine getirilip getirilmediğini izlemek "Hükümetin" aslî ve zorunlu görevidir.

Radyo ve Televizyon Üstkurulu tarafından, sözü edilen mevzuat hazırlanırken şirketlere, değerlendirmede teknik ve ekonomik kıstasların yanında "ulusal güvenlik gereklerinin" de gözönünde bulundurulacağının işin başında bildirilmesi amaçlanmıştır.

2. 30 Aralık 1998 tarih ve 98/47 No.lu Üstkurul toplantısında alınan 9 sayılı kararla;

a) Muhtelif tarihlerde kablolu yayın ortamında yayın yapmak üzere yayın lisansı almış olan yayın kuruluşlarından "Radyo ve Televizyon Üstkurulu Kablolu Yayın Lisans ve İzin Yönetmeliği"nin 24 üncü maddesi gereğince yayın lisansının veriliş tarihinden itibaren altı ay geçmiş olmasına rağmen 31.12.1998 tarihine kadar Türk Telekomünikasyon A.Ş. ile sözleşme akdedememiş olan yayın kuruluşlarının, Üstkurulumuza müracaat ile lisans aldıkları tarihlere ilişkin sıra hakları saklı kalmak kaydıyla 9 Aralık 1998 tarih ve 98/44-3 sayılı kararımız gereğince sözkonusu lisanslarının iptal edilmesine,

b) Türk Telekomünikasyon A.Ş. ile en geç 31.12.1998 tarihi itibariyle sözleşme yapmış olanlar varsa bunların teknik denetim raporlarının olumlu olması halinde yayın izinlerinin verilmesine, bu tarihten sonra sözleşme yapacak yayın kuruluşlarına da (a) bendi gereğince düzenlenecek sicil sıra numarasına göre ve gerekli şartları taşımaları halinde yayın izni verilmesine,

c) Kurulumuzdan yayın lisansı almış olmakla birlikte halen Türk Telekomünikasyon A.Ş. ile sözleşme yapamamış olan yayın kuruluşlarından sıra ve haklarından tümüyle vazgeçmek isteyen kuruluşlara yatırmış oldukları paralarının tamamının, sırada kalmak isteyenlere de talepleri üzerine 500 000 000.- TL'nin bloke edilerek bakiye 4 500 000 000.- TL'nin iade edilmesine,

d) (a), (b) ve (c) bentlerindeki hususları gerçekleştirmek ve ilerideki uygulamaları kolaylaştırmak amacıyla "Radyo ve Televizyon Üstkurulu Kablolu Yayın Lisans ve İzin Yönetmeliği"nde gerekli değişiklik ve düzenlemelerin yapılmasına karar verilmiştir.

Kararda da değinildiği gibi "Radyo ve Televizyon Üstkurulu Kablolu Yayın Lisans ve İzin Yönetmeliği"nin 24 üncü maddesinde "Kablolu Yayın Lisansı verildiği tarihten itibaren 6 ay içerisinde kablo işletmecisiyle yayın iletimi sözleşmesi akdetmeyen ve/veya yayın izni alma şartlarını yerine getirmeyen..." kuruluşlara verilen kablo yayın lisanslarının iptal edileceği hükmü öngörülmüş olup, yapılan işlem yönetmelik hükmü gereğinin yerine getirilmesidir.

3. Bütün bu açıklamalara ilave olarak kanal ve frekans bandı tahsisi ile yayın izni ve lisansı vermek ve bütün bunları iptal etmek yetkisi Üstkurul'a aittir. Yapılanlar "basın hürriyeti" kavramı ile ilgili bir olay değildir. "Kamu yararı ve hizmet gerekleri" çerçevesinde düzenleme yapılmıştır.

Sonuç olarak; burada yapılan yayın engellemesi veya yayına sansür getirilmesi değildir. Bir frekans tahsisidir. Bu da bir idarî işlemdir. İdare tahsisi işleminde kamuya ait bir hakkı veya bir imtiyazı, belirli şartlar çerçevesinde özel bir şahsa vermekte olup; kamu düzenini koruyacak Anayasal tedbirleri almakla yükümlüdür.

Bilgilerinize arz ederim.

Kutlu Savaş
Radyo ve Televizyon Üstkurulu Başkanı

6. — Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu'nun, MKEK'nca kamu personeline tabanca ve av tüfeği satışının taksitle yapılıp yapılmayacağına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Metin Şahin'in yazılı cevabı (7/6714)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Sanayi ve Ticaret Bakanı tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ve talep ederim.

Cafer Tufan Yazıcıoğlu
Bartın

Soru : Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumunca üretilen Kırıkkale tabancalar ile av çiftelerinin kamu sektöründe çalışan personele taksitle satışı yapılmakta mıdır? Yapılmakta ise silahlanmayı teşvik eden ve de özellikle bu silahın alınıp devir edilmesi yoluyla kamu personeli dışında silahlanma yaratan bu uygulamadan dönülmesi düşünülüyor mu?

T.C.
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği 10.2.1999
Sayı : B.14.0.BHİ.01-52

Konu : Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 6.1.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6714-16683/38420 sayılı yazısı.

Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu'nun "MKEK'nca kamu personeline tabanca ve av tüfeği satışının taksitle yapılıp yapılmayacağına" ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/6714) esas no.lu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Metin Şahin
Sanayi ve Ticaret Bakanı

Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu'nun Yazılı Sorularına İlişkin Cevaplarımız

M.K.E. Genel Müdürlüğünce üretilmekte olan Kırıkkale marka tabanca ve av çiftesi Emniyet Genel Müdürlüğü ve diğer yetkili makamlardan silah satın alma belgesi temin etmiş olan kamu sektörü personeline kredili olarak satılabilmektedir. Daha önceki yıllarda da av tüfeklerinin taksitle piyasaya satışları yapılmıştır. Bu uygulamanın amacı herhangi bir şekilde silahlanmayı teşvik olmayıp silah satın alma yetkisine sahip bulunan kamu personeline ödeme kolaylığı sağlamakla sınırlıdır.

Kırıkkale tipi tabanca ve av çifteleri M.K.E. Genel Müdürlüğü satış ünitelerinde sıra beklemeden pazarlanmakta olduğundan, rant temini amacıyla devredilmeleri de bahis konusu olmamaktadır.

Ayrıca M.K.E. Genel Müdürlüğünde şu anda kredili satış kapsamına dahil edilmeden sıra beklemeksizin pazarlanmakta olan çeşitli tip ithal malı tabanca ve av tüfekleri, Karadeniz Silah Projesi çerçevesinde üretilen tabancalar, sarsılmaz imalatı tabancalar ve zor alım silahların satış miktarları ile karşılaştırıldığında, kamu görevlilerine taksitle satılmakta olan Kırıkkale tipi tabanca ve av tüfeklerinin çok küçük bir miktar oluşturduğu görülecektir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

53 ÜNCÜ BİRLEŞİM 11 . 2 . 1999 PERŞEMBE Saat : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

1. — İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya ve 13 Arkadaşı, Zonguldak Milletvekili Necmettin Aydın ve 19 Arkadaşı, Konya Milletvekili Veysel Candan ve 12 Arkadaşı, Kocaeli Milletvekili Necati Çelik ve 23 Arkadaşı, Kütahya Milletvekili Emin Karaa ve 22 Arkadaşı, İzmir Milletvekili Işın Çelebi ve 25 Arkadaşı, Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık ve 22 Arkadaşı ile Hatay Milletvekili Fuat Çay ve 25 Arkadaşının, özelleştirme uygulamalarıyla ilgili usulsüzlük ve yolsuzluk iddialarını araştırarak alınması gereken tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca birer Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergeleri ve (10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166) Esas numaralı Meclis araştırması komisyonu raporu (S. Sayısı : 743) (Dağıtma tarihi : 10.11.1998)

3

S E Ç İ M

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

1. — Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in, Milletvekilliğinden istifa etmesi nedeniyle, Anayasa'nın 84 üncü maddesi gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinin düşmesinin oylaması.

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7

SÖZLÜ SORULAR

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — Emniyet Teşkilâtı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 490 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/217) (S. Sayısı : 132) (Dağıtma tarihi : 14.11.1996)

2. — Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemli, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Antalya Milletvekili Deniz Baykal ile 292 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/676) (S. Sayısı : 232) (Dağıtma tarihi : 26.2.1997)

(1. görüşme 20.11.1997 Perşembe günü tamamlanmıştır.)

3. — Bayburt Milletvekili Ülkü Güney ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, 1076 Sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askerî Memurlar Kanunu ile 1111 Sayılı Askerlik Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/669) (S. Sayısı : 338) (Dağıtma tarihi : 17.6.1997)

4. — Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu Tasarısı ile Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 39 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Gürcan Dağdaş ve 6 Arkadaşının, Trabzon Milletvekili Yusuf Bahadır ve 9 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 7 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 2 Arkadaşının İşçi ve Memur Emeklileri ile Bunların Dul ve Yetimlerinin Sendikalaşmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/702, 2/224, 2/929, 2/1000, 2/1023, 2/1024) (S. Sayısı : 553) (Dağıtma tarihi : 17.2.1998)

X 5. — Giresun Milletvekili Ergun Özdemir'in, Giresun Milletvekili Turhan Alçelik ve 5 Arkadaşının, Erzincan Milletvekilleri Tevhit Karakaya ile Naci Terzi'nin, Erzurum Milletvekili İsmail Köse ile Aksaray Milletvekili Sadi Somuncuoğlu'nun, Elazığ Milletvekili M. Cihan Paçacı'nın, Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Bayburt Milletvekili Ülkü Güney, Demokratik Sol Parti Grup Başkanvekili Gaziantep Milletvekili Ali Ilıksoy, Mardin Milletvekili Muzaffer Arıkan ve Şırnak Milletvekili M. Salih Yıldırım'ın, Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt ile Giresun Milletvekili Ergun Özdemir'in, Bolu Milletvekili Necmi Hoşver'in, Kastamonu Milletvekilleri Nurhan Tekinel ile Haluk Yıldız'ın, Trabzon Milletvekili Yusuf Bahadır'ın, Artvin Milletvekili Hasan Ekinci ve 4 Arkadaşının, Artvin Milletvekili Hasan Ekinci ve 4 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Ali Topuz ve 7 Arkadaşının, Aksaray Milletvekili Nevzat Köse'nin, Elazığ Milletvekilleri Ahmet Cemil Tunç, Ömer Naimi Barım ve Hasan Belhan'ın, Sıvas Milletvekili Abdüllatif Şener'in, Kastamonu Milletvekilleri Hadi Dilekçi ile Fethi Acar'ın, Zonguldak Milletvekili Ömer Barutçu'nun, Tokat Milletvekili Ali Şevki Erek ve 3 Arkadaşının, Sakarya Milletvekili Ertuğrul Eryılmaz'ın, Malatya Milletvekili Miraç Akdoğan'ın, Erzincan Milletvekili Naci Terzi'-

nin, Samsun Milletvekili Nafiz Kurt ile Giresun Milletvekili Ergun Özdemir'in, Niğde Milletvekili Akın Gönen'in, Niğde Milletvekili Doğan Baran'ın, Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın, Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz ve 4 Arkadaşının, Samsun Milletvekili Latif Öztek ve 2 Arkadaşının, Kütahya Milletvekili İsmail Karakuyu'nun, Çorum Milletvekili Yasin Hatiboğlu'nun, Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya ve 17 Arkadaşının, Kilis Milletvekili Mustafa Kemal Ateş ve 13 Arkadaşının, Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, ve Çankırı Milletvekili İsmail Coşar'ın; Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelerde İstihdam Yaratılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/1038, 2/1044, 2/1046, 2/1054, 2/1056, 2/1077, 2/1081, 2/1082, 2/1083, 2/1084, 2/1085, 2/1086, 2/1087, 2/1091, 2/1092, 2/1093, 2/1094, 2/1097, 2/1099, 2/1100, 2/1101, 2/1102, 2/1103, 2/1105, 2/1106, 2/1108, 2/1109, 2/1117, 2/1127, 2/1130, 2/1146, 2/1147, 2/1165, 2/1168, (S. Sayısı : 663) (Dağıtma tarihi : 20.5.1998)

× 6. — Bankalar Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/843) (S. Sayısı : 783) (Dağıtma tarihi : 7.12.1998)

7. — Merkezî İdare ile Mahallî İdareler Arasında Görev Bölüşümü ve Hizmet İlişkilerinin Esaslarının Düzenlenmesi ve Çeşitli Kanunlarda Mahallî İdarelerle İlgili Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/743) (S. Sayısı : 719) (Dağıtma tarihi : 23.7.1998)

8. — Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/737) (S. Sayısı : 695) (Dağıtma tarihi : 19.6.1998)

9. — İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabiî Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/437) (S. Sayısı : 302) (Dağıtma tarihi : 14.5.1997)

10. — Şanlıurfa İlinde Büyük Şehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/773) (S. Sayısı : 689) (Dağıtma tarihi : 9.6.1998)

11. — Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Aydın Milletvekili Yüksel Yalova'nın, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/653, 2/430) (S. Sayısı : 420) (Dağıtma tarihi : 6.1.1998)

12. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarıları ve Adalet, İçişleri, Tarım, Orman ve Köyişleri, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

Bütçe komisyonları raporları (1/674, 1/694, 1/700, 1/705, 1/736, 1/740, 1/742, 1/762) (S. Sayısı : 690) (Dağıtma tarihi : 17.6.1998)

13. — Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/668) (S. Sayısı : 556) (Dağıtma tarihi : 20.2.1998)

14. — Türk Ceza Kanununun Bazı Maddeleri ile Terörle Mücadele Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/738) (S. Sayısı : 634) (Dağıtma tarihi : 2.4.1998)

15. — Bursa Milletvekilleri Ali Rahmi Beyreli, Hayati Korkmaz ve Denizli Milletvekili Haluk Müftüler'in, Türkiye Akreditasyon Konseyi Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabiî Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (2/1037) (S. Sayısı : 585) (Dağıtma tarihi : 4.3.1998)

16. — Adana Milletvekili İ. Cevher Cevheri ve Üç Arkadaşının, Üç İlçe ve Bir İl Kurulması ile 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adana Milletvekili Mehmet Büyükyılmaz ve Üç Arkadaşının, Kadirli ve Sumbas İlçelerinin Adana İline Bağlanmasına İlişkin Yasa Önerisi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/546, 2/569) (S. Sayısı : 385) (Dağıtma tarihi : 1.10.1997)

X 17. — Kuzey Atlantik Konseyine Taraf Devletler ve Barış İçin Ortaklık Programına Katılan Diğer Devletler Arasında Kuvvetlerin Statüsüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/589) (S. Sayısı : 361) (Dağıtma tarihi : 28.7.1997)

X 18. — Batı Avrupa Birliği, Ulusal Temsilciler ve Uluslararası Görevlilerin Statüsü Hakkında Anlaşmanın, Türkiye Tarafından Batı Avrupa Silahlanma Örgütü Faaliyetleri ile İlgili Olarak Uygulanması ve Buna İlişkin Mektupların Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/591) (S. Sayısı : 365) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

X 19. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/613) (S. Sayısı : 366) (Dağıtma tarihi : 30.7.1997)

X 20. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/330) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi : 25.11.1996)

X 21. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/368) (S. Sayısı : 155) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

× 22. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/375) (S. Sayısı : 159) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

× 23. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/389) (S. Sayısı : 162) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

× 24. — Türkiye Cumhuriyeti ile Estonya Cumhuriyeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/337) (S. Sayısı : 189) (Dağıtma tarihi : 9.1.1997)

× 25. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim, Bilim, Kültür ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/341) (S. Sayısı : 188) (Dağıtma tarihi : 17.1.1997)

× 26. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adlî Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/535) (S Sayısı : 201) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

× 27. — Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adlî İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/382) (S. Sayısı : 198) (Dağıtma tarihi : 31.1.1997)

× 28. — Türkiye Cumhuriyeti ile Belarus Cumhuriyeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/536) (S. Sayısı : 219) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

× 29. — Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurulu Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/352) (S. Sayısı : 223) (Dağıtma tarihi : 17.2.1997)

× 30. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/334) (S. Sayısı : 235) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

× 31. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/546) (S. Sayısı : 236) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

X 32. — Dünya Sağlık Teşkilâtı Anayasasının 24 ve 25 inci Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/373) (S. Sayısı : 262) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

X 33. — Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/532) (S. Sayısı : 266) (Dağıtma tarihi : 2.4.1997)

X 34. — Ekonomik İşbirliği Teşkilâtı (EİT), Ulusal Temsilciler ve Uluslararası Personelin Yasal Statüsüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/587) (S. Sayısı : 275) (Dağıtma tarihi : 4.4.1997)

X 35. — İzmir Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/586) (S. Sayısı : 276) (Dağıtma tarihi : 4.4.1997)

X 36. — Inmarsat Gemi Yer İstasyonlarının Karasularında ve Limanlarda Kullanılması Uluslararası Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/554) (S. Sayısı : 293) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

X 37. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilâtı Anlaşması ve Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilâtı İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/450) (S. Sayısı : 296) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

X 38. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilâtı İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/517) (S. Sayısı : 294) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

X 39. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Avrupa Teşkilâtı Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/488) (S. Sayısı : 295) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

X 40. — Uydular Aracılığı ile Deniz Haberleşmesi Uluslararası Teşkilâtı Sözleşmesi ve İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/362) (S. Sayısı : 297) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 41. — Uydular Aracılığı ile Telekomünikasyon Uluslararası Örgütüne (İntelsat) İlişkin Anlaşmada Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/363) (S. Sayısı : 298) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

X 42. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/327) (S. Sayısı : 320) (Dağıtma tarihi : 3,6.1997)

X 43. — Dünya Turizm Teşkilâtı Tüzüğünün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/321) (S. Sayısı : 321) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

X 44. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/358) (S. Sayısı : 322) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

X 45. — Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı Dokunulmazlıklar ve Bağışıklıklar Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/446) (S. Sayısı : 323) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

X 46. — Ekonomik İşbirliği Teşkilâtı (ECO) Transit Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/559) (S. Sayısı : 324) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

X 47. — Türkiye Cumhuriyeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/584) (S. Sayısı : 357) (Dağıtma tarihi : 25.7.1997)

X 48. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Göç Örgütü Arasında Örgütün Türkiye'deki Hukuksal Durumu, Ayrıcalıkları ve Dokunulmazlıkları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/448) (S. Sayısı : 362) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

X 49. — Dünya Posta Birliği Kuruluş Yasası Beşinci Ek Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/374) (S. Sayısı : 363) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

X 50. — Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Yapan Taşıtlarda Çalışan Taşıt Personelinin Çalışmalarına İlişkin Avrupa Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulundu-

ğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/610) (S. Sayısı : 367) (Dağıtma tarihi : 1.8.1997)

× 51. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Kara Taşımacılığı Alanında İlkeler Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/617) (S. Sayısı : 472) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

× 52. — Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hong Kong Başkonsolosluğunun Yeni Hukukî Statüsünün Belirlenmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/624) (S. Sayısı : 473) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

× 53. — Sakatların Meslekî Rehabilitasyonu ve İstihdamı Hakkında 159 Sayılı Uluslararası Çalışma Teşkilâtı (ILO) Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/626) (S. Sayısı : 507) (Dağıtma tarihi : 3.2.1998)

× 54. — Çocuk Haklarına Dair Sözleşmede Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/676) (S. Sayısı : 533) (Dağıtma tarihi : 4.2.1998)

× 55. — Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olayı ve Uyuşmazlıkların Çözümüne Dair Sözleşme ve Sözleşmeye Ait Ek 1 ve 2 Numaralı Protokoller ile Türkiye - Azerbaycan Sınır Hattının Her İki Tarafında Kalan Onar Kilometrelik Bölgenin İçinde Yapılacak Sivil ve Askerî Hava Vasıtalarının Uçuşlarını Düzenleyen Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/648) (S. Sayısı : 534) (Dağıtma tarihi : 11.2.1998)

× 56. — Ekonomik İşbirliği Örgütü Ticaret ve Kalkınma Bankası Kuruluş Anlaşması ile Ekonomik İşbirliği Örgütü Ticaret ve Kalkınma Bankası Kuruluş Anlaşmasını Tadil Metninin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/632) (S. Sayısı : 536) (Dağıtma tarihi : 11.2.1998)

× 57. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/331) (S. Sayısı : 261) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

× 58. — Arkeolojik Mirasın Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi (Gözden Geçirilmiş)'in Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/306) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 9.1.1997)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

× 59. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/631) (S. Sayısı : 548) (Dağıtma tarihi : 20.2.1998)

× 60. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/641) (S. Sayısı : 549) (Dağıtma tarihi : 20.2.1998)

× 61. — Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Cezaî Konularda Adlî Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/640) (S. Sayısı : 550) (Dağıtma tarihi : 20.2.1998)

× 62. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuveyt Devleti Arasında Hususî Hukuk, Ticaret ve Ceza Hukuku Konularında Hukukî ve Adlî İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/642) (S. Sayısı : 551) (Dağıtma tarihi : 20.2.1998)

× 63. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adlî Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/679) (S. Sayısı : 552) (Dağıtma tarihi : 20.2.1998)

64. — Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, 3201 Sayılı Emniyet Teşkilâtı Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Teklifi ile İzmir Milletvekili Hakan Tartan ve 11 Arkadaşının ve İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin ve 19 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/817, 2/351, 2/771) (S. Sayısı : 491) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

65. — D-8 Uluslararası İcra Direktörlüğünün Türkiye'de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağışıklıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/675) (S. Sayısı : 412) (Dağıtma tarihi : 18.12.1997)

66. — Denizcilik Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ile Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/602, 1/220) (S. Sayısı : 468) (Dağıtma tarihi : 19.1.1998)

67. — Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ile Yalova Milletvekili Yaşar Okuyan ve 11 Arkadaşının, 25.3.1988 Tarih ve 3419 Sayılı Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/480, 2/705) (S. Sayısı : 274) (Dağıtma tarihi : 2.4.1997)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

68. — İdarî Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/531) (S. Sayısı : 145) (Dağıtma tarihi : 25.11.1996)

69. — Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/538) (S Sayısı : 244) (Dağıtma tarihi : 10.3.1997)

70. — Hâkim ve Savcı Adayları Eğitim Merkezi Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun İki Maddesinin Yeniden Düzenlenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/544) (S. Sayısı : 176) (Dağıtma tarihi : 19.12.1996)

71. — İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/555) (S. Sayısı : 228) (Dağıtma tarihi : 17.2.1997)

72. — Yargıtay Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Ekli Cetvelde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/420, 1/284) (S. Sayısı : 251) (Dağıtma tarihi : 28.3.1997)

73. — Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/530) (S. Sayısı : 146) (Dağıtma tarihi : 25.11.1996)

74. — Tanıtma Fonu Teşkili ile 11.7.1939 Tarihli ve 3670 Sayılı Millî Piyango Teşkiline Dair Kanunun 4 üncü Maddesine Bir Bent Eklenmesi Hakkında 3230 Sayılı Kanuna Bir Ek ve Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici ve 30 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/575, 2/941) (S. Sayısı : 414) (Dağıtma tarihi : 6.1.1998)

75. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/552) (S. Sayısı : 229) (Dağıtma tarihi : 21.2.1997)

76. — Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve Adalet ve Çevre komisyonları raporları (1/436) (S. Sayısı : 332) (Dağıtma tarihi : 6.6.1997)

77. — Erzurum Milletvekili Zeki Ertugay ve 14 arkadaşının, Tarihî Türk Ocağı Binasının Kamu Yararına Çalışan Türk Ocakları Umumî Merkezine Devrine Dair Kanun Teklifi ile Çanakkale Milletvekili Cumhur Ersümer ve 37 Arkadaşının ve Ankara Milletvekili Şaban Karataş ve 15 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/679, 2/53, 2/470) (S. Sayısı : 347) (Dağıtma tarihi : 7.7.1997)

× 78. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, Arsa Ofisi Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (2/581) (S. Sayısı : 181) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

79. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay ve 8 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/334) (S. Sayısı : 147) (Dağıtma tarihi : 29.11.1996)

80. — Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, 4.7.1934 Tarih ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/64) (S. Sayısı : 15) (Dağıtma tarihi : 14.5.1996)

81. — Türk Ceza Kanununun ve Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Birer Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarıları ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/439, 1/428, 1/430) (S. Sayısı : 34) (Dağıtma tarihi : 1.7.1996)

82. — Eski Yugoslavya'da İşlenen Bazı Suçların Kovuşturulması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/467) (S. Sayısı : 42) (Dağıtma tarihi : 9.7.1996)

83. — Türk Ticaret Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Adalet komisyonları raporları (1/297) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

84. — Kimlik Bildirme Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/292) (S. Sayısı : 60) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

85. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarıları ile Kahramanmaraş Milletvekili Esat Bütün ve 19 Arkadaşının, 6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Ek 8 inci Maddesinin Birinci Fıkrasının Değiştirilmesine ve Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İzmir Milletvekili Hakan Tartan ve 11 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/443, 1/464, 2/348, 2/352) (S. Sayısı : 61) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

86. — Türk Vatandaşlığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/460) (S. Sayısı : 62) (Dağıtma tarihi : 24.7.1996)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

87. — Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/463) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

88. — Siirt Milletvekili Mehmet Emin Aydın'ın, Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/342) (S. Sayısı : 65) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

89. — Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/456) (S. Sayısı : 66) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

90. — Devlet Mezarlığı Dışında Defnedilen Bazı Devlet Büyüklerinin Mezarları Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve İçişleri komisyonları raporları (1/462) (S. Sayısı : 67) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

91. — Belediye Kanununun 127 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/468) (S. Sayısı : 70) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

92. — Topyekûn Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/406) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

93. — Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/479) (S. Sayısı : 73) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

94. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/485) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

95. — Belediye Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/454) (S. Sayısı : 76) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

96. — Askerî Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/394) (S. Sayısı : 89) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

97. — Muhtaç Çiftçilere Ödünç Tohumluk Verilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/475) (S. Sayısı : 105) (Dağıtma tarihi : 22.10.1996)

98. — Sıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/507) (S. Sayısı : 114) (Dağıtma tarihi : 7.11.1996)

99. — Sakarya Milletvekili Ersin Taranoğlu'nun, Sapanca Gölü ve Civarındaki Su Kaynaklarının Korunması ve Kullanılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/20) (S. Sayısı : 125) (Dağıtma tarihi : 8.11.1996)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

100. — Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan ve 56 Arkadaşının, Elbistan İlçesinin İl Olması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/100) (S. Sayısı : 148) (Dağıtma tarihi : 29.11.1996)

101. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, 1580 Sayılı Belediye Kanununun 15 inci Maddesinin 58 inci Bendine Tevfikan Belediyelerce Kurulan Toptancı Hallerinin Sureti İdaresi Hakkında 80 Sayılı Kanunun 1 inci ve 552 Sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 21 inci Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/580) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

102. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, Maliye Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/583) (S. Sayısı : 184) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

103. — Yozgat Milletvekilleri İsmail Durak Ünlü, Yusuf Bacanlı ve Lutfullah Kayalar'ın, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında 2809 Sayılı Kanunda ve 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergeleri (2/250) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 25.12.1996)

104. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/119) (S. Sayısı : 194) (Dağıtma tarihi : 25.12.1996)

× 105. — Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun 17 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Kırklareli Milletvekili Necdet Tekin'in, Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/522, 2/468) (S. Sayısı : 197) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

× 106. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avustralya Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşması ile Bu Andlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/372) (S. Sayısı : 203) (Dağıtma tarihi : 31.1.1997)

× 107. — Maden Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabiî Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/388) (S. Sayısı : 216) (Dağıtma tarihi 4.2.1997)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

108. — Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 221) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

109. — İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın, Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/584) (S. Sayısı : 227) (Dağıtma tarihi : 17.2.1997)

110. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/568) (S. Sayısı : 241) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

111. — Tokat Milletvekili Ahmet Feyzi İnceöz ve 20 Arkadaşının; 765 Sayılı Türk Ceza Kanununun 574 ve 575 inci Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/54) (S. Sayısı : 243) (Dağıtma tarihi : 10.3.1997)

112. — Amasya Milletvekili Aslan Ali Hatipoğlu ve 9 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/190) (S. Sayısı : 230) (Dağıtma tarihi : 11.3.1997)

113. — Maden Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabiî Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/550) (S. Sayısı : 245) (Dağıtma tarihi : 11.3.1997)

114. — Tekirdağ Milletvekili Enis Sülün ve 11 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/536) (S. Sayısı : 246) (Dağıtma tarihi : 11.3.1997)

115. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 30 uncu Maddesinin Dördüncü Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/318) (S. Sayısı : 252) (Dağıtma tarihi : 14.3.1997)

116. — Adıyaman Milletvekili Celal Topkan ve 8 Arkadaşı ile Hatay Milletvekili Mehmet Sılay ve 15 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifleri ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (2/427, 2/431) (S. Sayısı : 253) (Dağıtma tarihi : 19.3.1997)

117. — Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci ve 9 Arkadaşının, 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde

Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/2) (S. Sayısı : 255) (Dağıtma tarihi : 19.3.1997)

118. — Bayburt Milletvekili Ülkü Güney'in, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi ve 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/12) (S. Sayısı : 256) (Dağıtma tarihi : 19.3.1997)

119. — Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/124) (S. Sayısı : 259) (Dağıtma tarihi : 28.3.1997)

120. — Nevşehir Milletvekili Abdülkadir Baş ve 5 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/281) (S. Sayısı : 260) (Dağıtma tarihi: 28.3.1997)

× 121. — Motorlu Taşıtlar Zorunlu Malî Sorumluluk Sigortasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri komisyonları raporları (1/367) (S. Sayısı : 265) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

122. — İstanbul Milletvekili Algan Hacaloğlu ve 9 Arkadaşının, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/173) (S. Sayısı : 269) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

123. — Vakıflar Umum Müdürlüğü Vazife ve Teşkilâtı Hakkında Kanuna Üç Ek Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/457) (S. Sayısı : 270) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

124. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, Güvenlik Şeref Madalyası ve Güvenlik Üstün Hizmet Madalyası Kanunu Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/593) (S. Sayısı : 279) (Dağıtma tarihi : 4.4.1997)

125. — Sosyal Sigortalar Kanununun 9 uncu Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/581) (S. Sayısı : 283) (Dağıtma tarihi : 9.4.1997)

126. — Hatay Milletvekilleri Ali Uyar ve Hüseyin Yayla'nın, Üç İlçe ve Bir İl Kurulması ile İlgili Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/585) (S. Sayısı : 284) (Dağıtma tarihi : 9.4.1997)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

127. — 17.7.1964 Tarih ve 506 Sayılı Kanun, 24.5.1983 Tarih ve 2829 Sayılı Kanun ile 17.10.1983 Tarih ve 2925 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İstanbul Milletvekili Emin Kul'un ve İstanbul Milletvekili Cevdet Selvi ve 6 Arkadaşının Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler komisyonları raporları (1/572, 2/378, 2/387) (S. Sayısı : 286) (Dağıtma tarihi : 11.4.1997)

128. — Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/421) (S. Sayısı : 289) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

129. — Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askerî Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/548) (S. Sayısı : 290) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

130. — Askerî Havaalanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türlü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/405) (S. Sayısı : 292) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

131. — Adıyaman Milletvekili Ahmet Çelik ve 10 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/467) (S. Sayısı : 304) (Dağıtma tarihi : 2.5.1997)

132. — İstanbul Milletvekili Mustafa Baş ve 16 Arkadaşının, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/149) (S. Sayısı : 305) (Dağıtma tarihi : 12.5.1997)

133. — Yurtdışında Bulunanların Sosyal Güvenlikleri Hakkında 20.3.1997 Tarih ve 4230 Sayılı Borçlanma Kanunu ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/592) (S. Sayısı : 313) (Dağıtma tarihi : 13.5.1997)

134. — Aksaray Milletvekili Sadi Somuncuoğlu ve 6 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/462) (S. Sayısı : 307) (Dağıtma tarihi : 14.5.1997)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

135. — 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/590) (S. Sayısı : 309) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

136. — Erzurum Milletvekilleri İsmail Köse ve Zeki Ertugay ile Bitlis Milletvekili Zeki Ergezen'in, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/157) (S. Sayısı : 310) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

137. — Bitlis Milletvekilleri Zeki Ergezen ve Abdulhaluk Mutlu'nun, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/566) (S. Sayısı : 311) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

138. — İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş'ın, Türk Vatandaşlığı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/338) (S. Sayısı : 314) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

139. — Muğla Milletvekili Zeki Çakıroğlu'nun, 1086 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 9 uncu Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/62) (S. Sayısı : 315) (Dağıtma tarihi : 21.5.1997)

140. — Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın, İmrenler, İsmail ve Yeniceoba Adıyla Üç Yeni İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/288) (S. Sayısı : 317) (Dağıtma tarihi : 22.5.1997)

141. - 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarıları ve İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/416, 1/431, 1/432, 1/481, 1/556, 1/577) (S. Sayısı : 319) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

142. — Sıvas Milletvekili Mahmut Işık'ın, Suşehri Adıyla Bir İl Kurulmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/396) (S. Sayısı : 327) (Dağıtma tarihi : 5.6.1997)

143. — Bolu Milletvekili Avni Akyol'un, Bir İlçe ve Düzce İlinin Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/504) (S. Sayısı : 328) (Dağıtma tarihi : 5.6.1997)

144. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul ve Hatay Milletvekili Nihat Matkap'ın, 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/225) (S. Sayısı : 333) (Dağıtma tarihi : 10.6.1997)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

145. — Niğde Milletvekili Akın Gönen'in, Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınması önergesi (2/460) (S. Sayısı : 334) (Dağıtma tarihi : 10.6.1997)

146. — Refah Partisi Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz, Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekilleri Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya, Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün ve İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin'in Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/826) (S. Sayısı : 336) (Dağıtma tarihi : 11.6.1997)

147. — Denizli Milletvekili Mustafa Kemal Aykurt ve 2 Arkadaşının, Kızılcabölük Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınam önergesi (2/437) (S. Sayısı : 339) (Dağıtma tarihi : 23.6.1997)

148. — Konya Milletvekili Necati Çetinkaya'nın, Pasaport Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/708) (S. Sayısı : 277 ve 277'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihleri : 4.4.1997; 24.6.1997)

149. — Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci'nin, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/713) (S. Sayısı : 342) (Dağıtma tarihi : 24.6.1997)

150. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız ve 25 Arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Konusunda Kanun Teklifi ve İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/567, 2/398) (S. Sayısı : 340) (Dağıtma tarihi : 25.6.1997)

151. — Giresun Milletvekilleri Yavuz Köymen ve Rasim Zaimoğlu'nun, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/642) (S. Sayısı : 343) (Dağıtma tarihi : 25.6.1997)

152. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ve Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, 5680 Sayılı Basın Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/839) (S. Sayısı : 346) (Dağıtma tarihi : 30.6.1997)

153. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 564 Sayılı Kanun

Hükmünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/302, 1/278) (S. Sayısı : 341) (Dağıtma tarihi : 4.7.1997)

154. — Gümüşhane Milletvekili Lütfi Doğan ve 41 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/92) (S. Sayısı : 350) (Dağıtma tarihi : 7.7.1997)

155. — Kırşehir Milletvekili Cafer Güneş ve 5 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/698) (S. Sayısı : 349) (Dağıtma tarihi : 8.7.1997)

156. — Siirt Milletvekili Nizamettin Sevgili'nin, 2809 Sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Hakkındaki Kanunun 1 inci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/763) (S. Sayısı : 354) (Dağıtma tarihi : 17.7.1997)

157. — Giresun Milletvekili Rasim Zaimoğlu ve 6 Arkadaşının, Şebinkarahisar Adı ile Yeni Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/689) (S. Sayısı : 355) (Dağıtma tarihi : 17.7.1997)

158. — Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 3 Arkadaşının, Bir İl Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/266) (S. Sayısı : 356) (Dağıtma tarihi : 21.7.1997)

159. — İstanbul Milletvekili Sedat Aloğlu ve 7 Arkadaşının, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu (2/812) (S. Sayısı : 358) (Dağıtma tarihi : 25.7.1997)

160. — Konya Milletvekili Ahmet Alkan ve 11 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Personel Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/684) (S. Sayısı : 369) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

161. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 3 Arkadaşının, Şereflikoçhisar Adı ile Bir İl Kurulmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/267) (S. Sayısı : 370) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

162. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 3 Arkadaşının, Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/265) (S. Sayısı : 373) (Dağıtma tarihi : 1.8.1997)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

163. — Bursa Milletvekili Mehmet Altan Karapaşaoğlu'nun, Dört İlçe ve Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/691) (S. Sayısı : 372) (Dağıtma tarihi : 5.8.1997)

164. — İzmir Milletvekili Hakan Tartan ve 4 Arkadaşının, Gaziler Günü Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/389) (S. Sayısı : 377) (Dağıtma tarihi : 11.8.1997)

165. — Van Milletvekili Fethullah Erbaş ve 47 Arkadaşının, Erciş İlçesinin İl Olması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/121) (S. Sayısı : 378) (Dağıtma tarihi : 11.8.1997)

166. — Kırıkkale Milletvekili Hacı Filiz'in, Kırıkkale İline Bağlı Çerikli Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/3) (S. Sayısı : 381) (Dağıtma tarihi : 15.8.1997)

167. — Giresun Milletvekili Turhan Alçelik ve 12 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/699) (S. Sayısı : 380) (Dağıtma tarihi : 1.10.1997)

168. — Siirt Milletvekili Ahmet Nurettin Aydın ve Muş Milletvekili Necmettin Dede'nin, Siirt İline Bağlı Aydınlar İlçesinin Adının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/822) (S. Sayısı : 384) (Dağıtma tarihi : 1.10.1997)

169. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/657) (S. Sayısı : 386) (Dağıtma tarihi : 24.10.1997)

170. — Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci'nin, Burdur İlinin Kalkınmada Öncelikli Yöreler Arasına Alınmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/557) (S. Sayısı : 394) (Dağıtma tarihi : 14.11.1997)

171. — Adana Milletvekili M. Halit Dağlı ve 12 Arkadaşının, Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/646) (S. Sayısı : 395) (Dağıtma tarihi : 17.11.1997)

172. — Konya Milletvekili Ahmet Alkan ve 11 Arkadaşının, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu, 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanunu ile Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı ve Kıdem Aylığı ile Ek Tazminat Ödenmesi Hak-

kında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/683) (S. Sayısı : 399) (Dağıtma tarihi : 1.12.1997)

173. — Muğla Milletvekili Zeki Çakıroğlu'nun, 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 235 inci Maddesine Bir Bent Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/488) (S. Sayısı : 400) (Dağıtma tarihi : 1.12.1997)

174. — Antalya Milletvekili Yusuf Öztop ve 8 Arkadaşının, Antalya İli Kale İlçesi Adının «Demre» Olarak Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/610) (S. Sayısı : 405) (Dağıtma tarihi : 16.12.1997)

175. — Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ile İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit ve 188 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 175 inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/963) (S. Sayısı : 406) (Dağıtma tarihi : 17.12.1997)

176. — Kırklareli Milletvekili İrfan Gürpınar'ın, Kırklareli'nde Kırklareli Üniversitesi Adıyla Bir Üniversite Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/722) (S. Sayısı : 407) (Dağıtma tarihi : 18.12.1997)

177. — Seferberlik ve Savaş Hali Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/583) (S. Sayısı : 433) (Dağıtma tarihi : 6.1.1998)

178. — Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/487) (S. Sayısı : 434) (Dağıtma tarihi : 6.1.1998)

179. — Denizli Milletvekili Haluk Müftüler ile Çanakkale Milletvekili Nevfel Şahin'in, 3143 Sayılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabiî Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (2/724) (S. Sayısı : 490) (Dağıtma tarihi : 26.1.1998)

180. — İçel Milletvekili Halil Cin'in, Anamur İlçesinin İl Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/762) (S. Sayısı : 470) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

181. — Çorum Milletvekili Yasin Hatiboğlu ve 73 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/269) (S. Sayısı : 471) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

182. — Yardım Toplama Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/636) (S. Sayısı : 493) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

183. — Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İçişleri komisyonları raporları (1/698) (S. Sayısı : 494) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

184. — Memurlar ile Diğer Kamu Görevlilerinin Disiplin Cezalarının Affı Hakkında Kanun Tasarısı ile Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, Yozgat Milletvekili Yusuf Bacanlı ve 14 Arkadaşının, Antalya Milletvekili Yusuf Öztop ve 16 Arkadaşının ve Rize Milletvekili Avni Kabaoğlu'nun Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu (1/655, 2/302, 2/570, 2/690, 2/901) (S. Sayısı : 496) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

185. — Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/693) (S.Sayısı : 497) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

186. — Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/646) (S. Sayısı : 498) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

187. — Toplu Konut Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/682) (S. Sayısı : 499) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

188. — İstanbul Milletvekili Mustafa Baş ve 15 Arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/297) (S. Sayısı : 500) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

189. — Konya Milletvekili Hüseyin Arı ve 14 Arkadaşının, Konya Ereğli'nin İl Olması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/181) (S. Sayısı : 495) (Dağıtma tarihi : 3.2.1998)

190. — Uzlaştırma Kurullarının Kuruluş, Görev ve Yetkilerine Dair Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili M. Seyfi Oktay'ın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/644, 2/145) (S. Sayısı : 537) (Dağıtma tarihi : 11.2.1998)

191. — Hâkimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/656) (S. Sayısı : 538) (Dağıtma tarihi : 11.2.1998)

192. — Türk Bayrağı Kanununun 3 üncü Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Türk Bayrağı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/663, 1/520) (S. Sayısı : 539) (Dağıtma tarihi : 11.2.1998)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

193. — Niğde Milletvekili M. Salih Katırcıoğlu ve 14 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Ek 22 nci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/673) (S. Sayısı : 554) (Dağıtma tarihi : 20.2.1998)

194. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün ve 17 Arkadaşının, Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/193) (S. Sayısı : 555) (Dağıtma tarihi : 20.2.1998)

195. — Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/399) (S. Sayısı : 576) (Dağıtma tarihi : 2.3.1998)

196. — Gülhane Askerî Tıp Akademisi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Gülhane Askerî Tıp Akademisi Kanununun 19 uncu Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/400, 1/711) (S. Sayısı : 578) (Dağıtma tarihi : 2.3.1998)

197. — Ordu Milletvekili Şükrü Yürür'ün, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek ve Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/692) (S. Sayısı : 583) (Dağıtma tarihi : 4.3.1998)

198. — Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu ve 11 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı K.H.K.'nin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/366) (S. Sayısı : 584) (Dağıtma tarihi : 4.3.1998)

× 199. — Uluslararası Çalışma Teşkilâtı Anayasasında Yapılan Değişiklik Hakkındaki Belgenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/709) (S. Sayısı : 573) (Dağıtma tarihi : 5.3.1998)

200. — Van Milletvekili M. Ejder Arvas ve 48 Arkadaşının, Erciş Adıyla Bir İl ve Çelebibağ Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/807) (S. Sayısı : 574) (Dağıtma tarihi : 5.3.1998)

201. — Muğla Milletvekili Mustafa Dedeoğlu ve 30 Arkadaşının, Bir İl ve Dört İlçe Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/820) (S. Sayısı : 575) (Dağıtma tarihi : 5.3.1998)

202. — Savunma Sanayii Güvenliği Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/403) (S. Sayısı : 577) (Dağıtma tarihi : 5.3.1998)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

203. — Türkiye Emekli Subaylar, Emekli Astsubaylar, Harp Malulü Gaziler, Şehit Dul ve Yetimleri ile Muharip Gaziler Dernekleri Hakkında Kanuna Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/703) (S. Sayısı : 579) (Dağıtma tarihi : 5.3.1998)

204. — Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/715) (S. Sayısı : 588) (Dağıtma tarihi : 5.3.1998)

205. — Adliye Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili Seyfi Oktay'ın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/699, 2/1043) (S. Sayısı : 587) (Dağıtma tarihi : 9.3.1998)

206. — Şanlıurfa Milletvekili Zülfikar İzol ve 59 Arkadaşının, Şanlıurfa İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/120) (S. Sayısı : 590) (Dağıtma tarihi : 10.3.1998)

207. — İzmir Milletvekili Ali Rıza Bodur'un, Bir İlçe Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/787) (S. Sayısı : 591) (Dağıtma tarihi : 10.3.1998)

208. — 3056 Sayılı Başbakanlık Teşkilâtı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/707) (S. Sayısı : 592) (Dağıtma tarihi : 16.3.1998)

209. — Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/719) (S. Sayısı 593) (Dağıtma tarihi : 16.3.1998)

210. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/755) (S. Sayısı : 599) (Dağıtma tarihi : 17.3.1998)

211. — Niğde Milletvekili Akın Gönen ve 10 Arkadaşının, İçişleri Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/1095) (S. Sayısı : 601) (Dağıtma tarihi : 17.3.1998)

212. — Sinop Milletvekili Metin Bostancıoğlu'nun, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/830) (S. Sayısı : 600) (Dağıtma tarihi : 20.3.1998)

× 213. — Niğde Milletvekili Akın Gönen'in, Karayolları Trafik Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Denizli Milletvekili Meh-

met Gözlükaya'nın, Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemli'nin, İzmir Milletvekili İsmail Yılmaz'ın ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/1071, 2/614, 2/617, 2/634, 2/1028) (S. Sayısı : 602) (Dağıtma tarihi : 20.3.1998)

X 214. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/687) (S. Sayısı : 603) (Dağıtma tarihi : 24.3.1998)

X 215. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovakya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/635) (S. Sayısı : 604) (Dağıtma tarihi : 24.3.1998)

216. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay ve 10 Arkadaşının, 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/286) (S. Sayısı :625) (Dağıtma tarihi : 24.3.1998)

X 217. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Hava Taşımacılığı Anlaşmasına Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/629) (S. Sayısı : 605) (Dağıtma tarihi : 27.3.1998)

218. — Mardin Milletvekili Fehim Adak ve 94 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/184) (S. Sayısı : 624) (Dağıtma tarihi : 27.3.1998)

X219. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşması ile İlgili Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/720) (S. Sayısı : 630) (Dağıtma tarihi : 27.3.1998)

X 220. — Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/726) (S. Sayısı : 628) (Dağıtma tarihi : 31.3.1998)

X 221. — Avrasya Ülkeleri Kadınları İşbirliği Grubu Kurulmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/725) (S. Sayısı : 629) (Dağıtma tarihi : 31.3.1998)

X 222. — Anavatan Partisi Grup Başkanvekilleri İzmir Milletvekili Metin Öney, Adana Milletvekili Uğur Aksöz, Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Mil-

letvekili Saffet Arıkan Bedük, Demokrat Türkiye Partisi Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Metin Işık ve 14 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (2/1068) (S. Sayısı : 633) (Dağıtma tarihi : 2.4.1998)

223. — Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve İçişleri komisyonları raporları (1/605) (S. Sayısı : 636) (Dağıtma tarihi : 3.4.1998)

224. — Gaziantep Milletvekili Mehmet Bedri İncetahtacı'nın, İstiklâl Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatanî Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/885) (S. Sayısı : 639) (Dağıtma tarihi : 17.4.1998)

225. — Giresun Milletvekili Rasim Zaimoğlu'nun, 5434 Sayılı Emekli Sandığı Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/893) (S. Sayısı : 640) (Dağıtma tarihi : 17.4.1998)

226. — Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/684) (S. Sayısı : 641) (Dağıtma tarihi : 17.4.1998)

× 227. — Türkiye Cumhuriyeti ile Slovak Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/717) (S. Sayısı : 642) (Dağıtma tarihi : 20.4.1998)

× 228. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/731) (S. Sayısı : 645) (Dağıtma tarihi : 20.4.1998)

× 229. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuveyt Devleti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/724) (S. Sayısı : 644) (Dağıtma tarihi : 22.4.1998)

×230. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/658) (S. Sayısı : 647) (Dağıtma tarihi : 28.4.1998)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 231. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/630) (S. Sayısı : 648) (Dağıtma tarihi : 28.4.1998)

X 232. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/732) (S. Sayısı : 649) (Dağıtma tarihi : 28.4.1998)

233. — Sıvas Milletvekili Mahmut Işık'ın, Sızır Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/397) (S. Sayısı : 652) (Dağıtma tarihi : 5.5.1998)

X 234. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/739) (S. Sayısı : 653) (Dağıtma tarihi : 12.5.1998)

X 235. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Karadeniz'deki Deniz Alanlarından Sorumlu Yetkili Makamların İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/757) (S. Sayısı : 654) (Dağıtma tarihi : 12.5.1998)

X 236. — Çocukların Velayetine İlişkin Kararların Tanınması ve Tenfizi ile Çocukların Velayetinin Yeniden Tesisine İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/758) (S. Sayısı : 655) (Dağıtma tarihi : 12.5.1998)

237. — Türk Kanunu Medenisinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/745) (S. Sayısı : 656) (Dağıtma tarihi : 12.5.1998)

238. — Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen On Milletvekilinin, Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/932) (S Sayısı : 657) (Dağıtma tarihi : 12.5.1998)

239. — İzmir Milletvekili Metin Öney ve 7 Arkadaşının, 18 Mart Günü'nün Şehitler Günü İlan Edilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/1122) (S. Sayısı : 661) (Dağıtma tarihi : 20.5.1998)

240. — İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya'nın, 26.5.1927 Tarih ve 1050 Numaralı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 77 nci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/541) (S. Sayısı : 662) (Dağıtma tarihi : 20.5.1998)

241. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması-

nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/764) (S. Sayısı : 682) (Dağıtma tarihi : 2.6.1998)

X 242. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Karadeniz'deki Deniz Alanlarından Sorumlu Yetkili Makamların İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/766) (S. Sayısı : 683) (Dağıtma tarihi : 2.6.1998)

243. — İstiklâl Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatanî Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/775) (S. Sayısı : 685) (Dağıtma tarihi : 2.6.1998)

X 244. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/759) (S. Sayısı : 686) (Dağıtma tarihi : 2.6.1998)

245. — Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/691) (S. Sayısı : 688) (Dağıtma tarihi : 2.6.1998)

246. — İskân Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm komisyonları raporları (1/770) (S. Sayısı : 687) (Dağıtma tarihi : 3.6.1998)

247. — Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/749) (S. Sayısı : 691) (Dağıtma tarihi : 17.6.1998)

248. — Bursa Milletvekili Yahya Şimşek'in, Dört İlçe ve İnegöl İlinin Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/628) (S. Sayısı : 693) (Dağıtma tarihi : 17.6.1998)

X 249. — Bartın Milletvekili Köksal Toptan'ın, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/88) (S. Sayısı : 692) (Dağıtma tarihi : 19.6.1998)

X 250. — Niğde Milletvekili Akın Gönen'in, Noterlik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/933) (S. Sayısı : 694) (Dağıtma tarihi : 19.6.1998)

251. — Yedek Subaylar ve Yedek Askerî Memurlar Kanunu ile Askerlik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/771) (S. Sayısı : 698) (Dağıtma tarihi : 19.6.1998)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

252. — Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü ile Ziraî Mücadele ve Ziraî Karantina Genel Müdürlüğüne Bağlı Kurum - Okul ve Kuruluşlara Döner Sermaye Verilmesi Hakkında Kanunun Adının ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/690) (S. Sayısı : 696) (Dağıtma tarihi : 23.6.1998)

253. — Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/706) (S. Sayısı : 697) (Dağıtma tarihi : 23.6.1998)

254. — Denizli Milletvekilleri Mehmet Gözlükaya, Haluk Müftüler, Ramazan Yenidede ve Hilmi Develi'nin, Dazkırı İlçesinin Bağlılığının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ile Denizli Milletvekili Mustafa Kemal Aykurt'un Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/1195, 2/1155) (S. Sayısı : 700) (Dağıtma tarihi : 23.6.1998)

255. — Bolu Milletvekili Avni Akyol ve 82 Arkadaşının, Millî Eğitim Temel Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Konya Milletvekili Veysel Candan ve 10 Arkadaşının, Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, İstanbul Milletvekili Tayyar Altıkulaç ve 13 Arkadaşının ve Erzurum Milletvekili İsmail Köse ile Aksaray Milletvekili Sadi Somuncuoğlu'nun Aynı Konudaki Kanun Teklifleri ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (2/1080, 2/1055, 2/1064, 2/1067, 2/1078) (S. Sayısı : 701) (Dağıtma tarihi : 26.6.1998)

× 256. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında İnşaat Şirketlerinin Vergilendirilmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/767) (S. Sayısı : 702) (Dağıtma tarihi : 26.6.1998)

257. — Kadastro Kanunu ile Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/637) (S. Sayısı : 699) (Dağıtma tarihi : 29.6.1998)

258. — Uluslararası Telekomünikasyon Birliği Kuruluş Yasası ve Sözleşmesi ile Bunlara İlişkin Nihaî Kararlar, Tavsiye Başlıklı Belge ve İhtiyarî Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/765) (S. Sayısı : 704) (Dağıtma tarihi : 30.6.1998)

259. — Taşkömürü Havzasındaki Taşınmaz Malların İktisabına Dair Kanuna Ek Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/768) (S. Sayısı : 706) (Dağıtma tarihi : 1.7.1998)

260. — Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci'nin, 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanununun Geçici 41 inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Bolu

Milletvekili Avni Akyol ve Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci'nin, 4.11.1981 Tarih ve 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (2/1096, 2/234) (S. Sayısı : 707) (Dağıtma tarihi : 1.7.1998)

261. — Terörle Mücadele Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/788) (S. Sayısı : 708) (Dağıtma tarihi : 1.7.1998)

262. — Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/792) (S. Sayısı . 711) (Dağıtma tarihi : 9.7.1998)

263. — Kimlik Bildirme Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/793) (S. Sayısı : 712) (Dağıtma tarihi : 9.7.1998)

264. — 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile 1700 Sayılı Dahiliye Memurları Kanununun 23 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/748, 1/751) (S. Sayısı : 714) (Dağıtma tarihi : 14.7.1998)

265. — Denizlerde ve Yurt Yüzeyinde Görülen Patlayıcı Madde ve Şüpheli Cisimlere Uygulanacak Esaslara İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/755) (S. Sayısı : 715) (Dağıtma tarihi : 16.7.1998)

266. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/786) (S. Sayısı : 717) (Dağıtma tarihi : 16.7.1998)

267. — Devlet Denetleme Kurulu Kurulması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/750) (S. Sayısı : 718) (Dağıtma tarihi : 16.7.1998)

268. — Bazı Kanunlardaki Cezaların İdarî Para Cezasına Dönüştürülmesine Dair Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili Seyfi Oktay'ın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/645, 2/140) (S. Sayısı : 716) (Dağıtma tarihi : 22.7.1998)

× 269 — Efta Devletleri ile Türkiye Arasındaki Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/778) (S. Sayısı : 720) (Dağıtma tarihi : 28.7.1998)

× 270. — Türkiye Cumhuriyeti ile Slovenya Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/796) (S. Sayısı : 733) (Dağıtma tarihi : 1.10.1998)

271. — İstanbul Milletvekili Emin Kul'un, 20.4.1967 Tarih ve 854 Sayılı Deniz İş Kanununun 28 inci Maddesinin 2 nci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tek-

lifi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/1225) (S. Sayısı : 746) (Dağıtma tarihi : 1.10.1998)

272. — Askerlik Kanunu ile Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/791) (S. Sayısı : 748) (Dağıtma tarihi : 1.10.1998)

273. — Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sıfatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Eşref Erdem ve 3 Arkadaşının; İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/1554) (S. Sayısı : 736'ya 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 12.10.1998)

274. — İzmir Milletvekili Ufuk Söylemez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sıfatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Eşref Erdem ve 3 Arkadaşı ile Rize Milletvekili Ahmet Kabil'in İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/1518) (S. Sayısı : 738'e 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 12.10.1998)

275. — Aydın Milletvekili Sema Pişkinsüt'ün, 19 Eylül Gününün İçinde Bulunduğu Haftanın Gaziler Haftası İlan Edilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/1256) (S. Sayısı : 754) (Dağıtma tarihi : 19.10.1998)

276. — Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununa Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/807) (S. Sayısı : 757) (Dağıtma tarihi : 21.10.1998)

277. — Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununa İki Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/827) (S. Sayısı : 759) (Dağıtma tarihi : 3.11.1998)

278. — Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda ve Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/826) (S. Sayısı : 760) (Dağıtma tarihi : 3.11.1998)

279. — Türk Ceza Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/818) (S. Sayısı : 761) (Dağıtma tarihi : 3.11.1998)

280. — İstanbul Milletvekili Yusuf Namoğlu ve 7 Arkadaşının, Türkiye Otelciler Birliği Kanunu Teklifi ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün ve Kırklareli Milletvekili İrfan Gürpınar'ın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (2/1132, 2/1079, 2/1107) (S. Sayısı : 758) (Dağıtma tarihi : 6.11.1998)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

281. — İş Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/817) (S. Sayısı : 765) (Dağıtma tarihi : 6.11.1998)

282. — 78 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Öğretim Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameyle Ekli Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarıları ve Eskişehir Milletvekilleri Mustafa Balcılar, Demir Berberoğlu, İ. Yaşar Dedelek, Mahmut Erdir, Hanifi Demirkol ve Necati Albay'ın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/414, 1/419, 1/426, 1/434, 1/537, 1/819, 2/328) (S. Sayısı : 762) (Dağıtma tarihi : 11.11.1998)

283. — Bazı Örgütlü Suçlarla Mücadele Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/744) (S. Sayısı : 766) (Dağıtma tarihi : 16.11.1998)

284. — Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı ile İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 2 Arkadaşının, Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemli'nin ve Gaziantep Milletvekili Hikmet Çetin ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen 9 Milletvekilinin Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/753, 2/172, 2/615, 2/1158) (S. Sayısı : 767) (Dağıtma tarihi : 20.11.1998)

285. — Isparta Milletvekili Ömer Bilgin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/1640) (S. Sayısı : 768) (Dağıtma tarihi : 20.11.1998)

286. — İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit ve 187 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 82 nci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Yasa Önerisi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/1205) (S. Sayısı : 773) (Dağıtma tarihi : 24.11.1998)

287. — İzmir Milletvekili Ali Rıza Bodur'un Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sıfatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve İzmir Milletvekili Ali Rıza Bodur'un İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/1612) (S. Sayısı : 772'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 1.12.1998)

288. — Aydın Milletvekili Nahit Menteşe'nin, Sosyal Sigortalar Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ile Aydın Milletvekilleri Yüksel Yalova ile Sema Pişkinsüt'ün Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/1224, 2/1222, 2/1228) (S. Sayısı : 776) (Dağıtma tarihi : 2.12.1998)

8

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

289. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Çalışmalarına Özürsüz veya İzinsiz Olarak 1998 Yılı Haziran Ayında Altı, Temmuz Ayında İse Sekiz Birleşim Günü Katılmayan Afyon Milletvekili Kubilay Uygun'un Durumunun Anayasanın 84 üncü ve İçtüzüğün 138 inci Maddelerine Göre İncelenmesine Dair Başkanlık Divanının 12.10.1998 Tarihli 94 Numaralı Kararı ile Başkanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/1751) (S. Sayısı : 781) (Dağıtma tarihi : 2.12.1998)

290. — Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sıfatının sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Antalya Milletvekili Yusuf Öztop ve Dört Arkadaşının İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/1211) (S. Sayısı : 774'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.11.1998)

291. — Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sıfatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Yılmaz Ateş ve Dört Arkadaşının İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/1646, 3/1775) (S. Sayısı : 775'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.11.1998)

292. — Hemşirelik ve Türk Hemşireleri Birliği Kanunu Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/834) (Sıra Sayısı : 784) (Dağıtma tarihi : 18.12.1998)

293. — Yüksek Öğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/832) (Sıra Sayısı : 785) (Dağıtma tarihi : 18.12.1998)

294. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/665) (S.Sayısı : 789) (Dağıtma tarihi : 9.2.1999)

(×) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.

T.B.M.M. (S. Sayısı : 743)

İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya ve 13 Arkadaşı, Zonguldak Milletvekili Necmettin Aydın ve 19 Arkadaşı, Konya Milletvekili Veysel Candan ve 12 Arkadaşı, Kocaeli Milletvekili Necati Çelik ve 23 Arkadaşı, Kütahya Milletvekili Emin Karaa ve 22 Arkadaşı, İzmir Milletvekili Işın Çelebi ve 25 Arkadaşı, Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık ve 22 Arkadaşı ile Hatay Milletvekili Fuat Çay ve 25 Arkadaşının, Özelleştirme Uygulamalarıyla İlgili Usulsüzlük ve Yolsuzluk İddialarını Araştırarak Alınması Gereken Tedbirleri Tespit Etmek Amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci Maddeleri Uyarınca Birer Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri ve (10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166) Esas Numaralı Meclis Araştırması Komisyonu Raporu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Özelleştirme İdaresince yapılan bazı özelleştirme işlemleri ile ilgili olarak yapıldığı iddia edilen usulsüzlük, yolsuzluk ve adam kayırma ile ilgili olarak yapılan tüm işlemleri açığa çıkarmak, alınması gerekli tedbirleri almak için Anayasanın 98 ve İçtüzüğümüzün 102 ve 103 üncü maddesi gereği bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Saygılarımızla. 6.2.1996

Halit Dumankaya
İstanbul

Süleyman Hatinoğlu
Artvin

Mustafa Cumhur Ersümer
Çanakkale

Ahmet Alkan
Konya

Ali Er
İçel

Ömer Ertaş
Mardin

İsmail Durak Ünlü
Yozgat

Abbas İnceayan
Bolu

Abdullah Akarsu
Manisa

Emin Kul
İstanbul

Esat Bütün
Kahramanmaraş

Ahmet Kabil
Rize

Cemil Çiçek
Ankara

Hüseyin Yayla
Hatay

GEREKÇE

Özelleştirme, bu hükümet döneminde tutarsız davranışlar yüzünden halkın güvenini kaybetmiş adeta yazboz tahtasına çevrilmiştir.

EBK önce konbinelerinin tek tek satışına karar verildi. Bundan vazgeçilerek blok satışı yapıldı, ihale kararından 5 gün sonra da bundan da vazgeçilerek yeni bir kararla yine tek tek satışı yapıldı.

11 kombinelerinin satışından 363 milyarlık gelir sağlanırken işçilere ödenen kıdem ve ihbar tazminatının tutarı 389 milyar liradır. Devletin tesisi elinden çıktığı halde üstelik 26 milyar lira fazla ödemiştir.

PETLAS ise bir başka handikaptır. Gerekli teminat alınmadan satış yapılıyor, alan kişi ücretsiz reklamını yaptırıyor, ve sonradan vazgeçiyor.

Yem fabrikaları alacaklar tahsil edilmeden devrediliyor. Alıcılar paraları ödemiyor.

Konya-1 ve Konya-2 yem fabrikaları peşin para ile satılıyor. Bilahara çeşitli nedenler ileri sürülerek vadeli satışa çevriliyor.

Tersanelerin işletme hakkı devri ise daha da vahim. Dört tersane bir motor fabrikası 500 milyon sermaye ile kurulan Gestaş isimli bir şirkete meclisten güvenoyu almayan Çiller hükümetince verilmesi kararı alınıyor. Yoğun uğraşılar sonunda bu satışın iptali sağlanıyor.

1993 yılında özelleştirme kapsamına alınan Deniz Nakliyatta da bugünlerde benzer olaylar cereyan etmiş, şirketin genel kurulu kapalı kapılar ardından yapılmış, basından kaçırılmış ilgili şirket yöneticileri olayı Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunmuşlardır.

Sümer Holding'e ait satılan 7 fabrikadan 1 885 000 000 TL. gelire karşı işçilere kıdem tazminatı ihbar tazminatı olarak 1 908 541 000 TL. ödenerek fabrikalar haraç mezat yok pahasına elden çıkartılmıştır.

Sümerbank Hereke Fabrikası, Eskişehir Fabrikası en az birer trilyon liranın üzerinde değerdedirler.

Özelleştirmenin kraliçesi ilan edilen Ayşe Balcı'ya verilen fabrikalar, bu fabrikalar ipotek verilerek kamu bankalarından aldığı krediler hepsi devletin sırtına yeni kamburlar yüklemiştir.

Tofaş hisse senetlerinin devri için yerli-yabancı danışmanlık şirketleri ihalesine bizzat Başbakan tarafından fesat karıştırılması.

Geçici bir hükümetin bulunması, gider ayak bazı arsalar kuruluşlar yok pahasına elden çıkarılmaktadır.

Özelleştirme ile ilgili olayları açıklığa kavuşturulması gerekli tedbirlerin alınması için Anayasamızın 98 ve İçtüzüğümüzün 102 ve 103 üncü maddesi gereği bir meclis araştırması açılması gereği vardır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de (Entegre Tesis) cevherden demir-çelik üretiminin (Ark Ocaklı-Tesis) hurdadan demir-çelik üretiminin gerisinde kalmasının (35/65) sebeplerinin, sektör sorunlarının çözüm yollarının bulunması ve Erdemir'deki kamu hisselerinin blok halinde satış amacıyla özelleştirme kapsamına alınmasının sakıncalarının araştırılması amacıyla Anayasanın 98, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri gereğince bir Meclis araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim. 13.2.1996

Necmettin Aydın	*Abdullatif Şener*
Zonguldak	Sıvas

Hayrettin Dilekcan Karabük	*Ahmet Cemil Tunç* Elazığ
Ahmet Çelik Adıyaman	*Yaşar Canbay* Malatya
Osman Hazer Afyon	*İlyas Arslan* Yozgat
Mehmet Bedri İncetahtacı Gaziantep	*Lütfi Doğan* Gümüşhane
Hasan Hüseyin Öz Konya	*Cevat Ayhan* Sakarya
Yakup Budak Adana	*Hüseyin Kansu* İstanbul
Latif Öztek Samsun	*Nezir Aydın* Sakarya
Memduh Büyükkılıç Kayseri	*Nurettin Kaldırımcı* Kayseri
Ekrem Erdem İstanbul	*Fikret Karabekmez* Malatya

Ülkemizde cevherden demir-çelik üretimi yapan entegre tesisler; Karabük Demir-Çelik, Ereğli Demir-Çelik, İskenderun Demir-Çelik fabrikalarıdır. Ayrıca Karabük Demir-Çelik fabrikalarında muhtelif yan ürünler de üretilmektedir. (Kok, katran, zift gibi) ayrıca Karabük Demir-Çelik fabrikalarının ülkemizin sanayileşmesine katkılarını saymakla bitiremeyiz. Hatta adı fabrika yapan fabrikaya çıkmıştır.

Sanayileşmiş ülkelerdeki entegre tesislerde (cevher) üretimle ark ocaklarındaki (hurdadan) üretim oranı 70/30 dur. Bu rakamın dünya ortalaması ise 72/28 dir. Rusya 86/14, Japonya 68/32, Almanya 79/21, Fransa 71/29 dur. Hal böyle iken bu rakam ülkemizde son on yıldır ters istikamette gelişmiş ve bugünlerde 35/75'ler gibi bir orana gelmiştir. Bugün yılda 6 milyon tondan fazla hurda ithali yapmaktayız ve bunun % 65'ini ABD'den almaktayız. Bu olumsuz gelişmenin fevkalade önemli sakıncaları vardır. Demir-çelik gibi sanayileşmenin, teknolojinin, kalkınmanın ana maddesinde dışa bağımlı olmak tehlikeli bir gelişmedir. Maalesef entegre tesislerin önüne türlü engeller konulurken, ark ocaklı üretim sistemi halen teşvik edilmektedir. Amerika ve Avrupa'nın hurda pazarı haline gelinirken entegre tesislerimizin her biri farklı sıkıntıların içine sokulmaktadır.

Ülkemizin tek yassı mamul demir-çelik üreten Erdemir'deki kamu hisseleri de blok satış amacıyla KOİ tarafından pazarlanmaya çalışılmaktadır.

Kâr eden, ihracat yapan, son iki yılda 1,5 milyar dolarlık tevsii (K.A.M.) yatırımı yapan Erdemir'in kamu hisselerinin blok satışı ile ilgili olarak 300 milyon dolar gibi komik bir rakam telaffuz ediliyor oluşu bölgemizde infiale neden olmuştur. Ülkemizin en önemli sanayi devlerinden biri olan Erdemir'in yabancılara peşkeş çekilmesi gibi bir kanaat kamuoyunda mevcuttur.

Tüm bunların sağlıklı bir şekilde araştırılması ülkemiz menfaatleri açısından fevkalade önemlidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

PETLAS Lastik Sanayii A.Ş.'nin yönetimi, denetimi ve özelleştirilmesi konusunda, Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

Veysel Candan
Konya

Cafer Güneş
Kırşehir

Ömer Naimi Barım
Elazığ

Abdullah Örnek
Yozgat

Ahmet Demircan
Samsun

Mehmet Emin Aydın
Siirt

Teoman Rıza Güneri
Konya

Zülfikar Gazi
Çorum

Hasan Hüseyin Öz
Konya

Osman Hazer
Afyon

Arif Ahmet Denizolgun
Antalya

Mehmet Aykaç
Çorum

Salih Kapusuz
Kayseri

GEREKÇE

1. PETLAS temel atımından üretime geçmesi arasında geçen 15 yıllık süre içerisinde devamlı ihmal edilerek, zarar ettirildiği,

2. Özel bankalardan yüksek faizle kredi kullandırıldığı ve işletme sermayesi verilmediği,

3. Yönetimde aşırı istihdama gidildiği, ayrıca üretimde gereken rakamlara ulaşılamadığı, buna bağlı olarak da maliyet devamlı yüksek olduğu,

4. İyileştirme (rehabilitasyon) programı hazırlandığı halde uygulanmadığı,

5. Yılbaşında üretimi durdurulacağı ilan edilerek, zamansız açıklama yapıldığı, böylelikle bayilerle olan bağ koparıldığı,

6. Hazırlanan programa, acil işletme sermayesi ihmal edildiği, verilmediği,

7. Satış esnasında 4 defa ihaleye çıkarıldığı, en sonunda sermayesi yetersiz ve ticarî durumu zayıf Nadir İmpex'e durumu araştırılmadan ihale edildiği, Nadir İmpex firmasının zamanında taahhüdünü yerine getirmediği ve ihalelerin iptal edildiği,

8. PETLAS'ın Nadir İmpex'e satış koşulu olarak kamuoyuna duyurulmasına karşın 30 milyon Dolarlık işletme sermayesi, istihdamın 5 yıl içinde 3 bin kişiye çıkarılması ve toplam üretimin % 75'inin ihraç edilmesi gibi şartların Resmî Gazetede yazılmadığı,

9. Bu tür bir özelleştirme işleminin; işletmelerin verimliliklerini artırarak, ekonomiye kazandırma, sermayeyi tabana yayma ilkesine aykırı düştüğü.

10. Kuruluşundan bu yana devamlı zarar ettirildiği ve zamanında gerekli tedbirlerin alınmadığı ve ihmal olduğu açıktır. Ayrıca özelleştirme kapsamına alındıktan sonra satışının ciddî tutulmadığı,

Daha önce PETLAS'ın müşterisi olup, ödeme sıkıntısı olan Nadir İmpex'e verilirken, konunun iyi araştırılmadığı anlaşılmakta.

Yukarıda saydığımız hususların açıklığa kavuşması ve bir an önce PETLAS'a üretimin yükseltilmesi ve üretime devam etmesi gerekmektedir.

Bütün bu konuların bir Meclis Araştırma Komisyonu kurularak incelenmesi kanaatindeyiz.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Şu soruların cevabının araştırılması gerekmektedir.

– Özelleştirilen EBK ve SEK işletmelerinde üretim azalmış mıdır? Ne kadar azalmıştır?

– Özelleştirme bu kuruluşlarda istihdamı artırmış mıdır? Yoksa kaç işçi işinden olmuştur?

– Zorunluluklara uyulup uyulmadığı Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca araştırılmış veya denetlenmiş midir?

Devletin muhtemel azalan üretim ve istihdamdan kaynaklanan toplam vergi ve prim kayıpları ne kadardır?

Tüm bu sorunların Türkiye Büyük Millet Meclisince araştırılarak sonuçlarının belirlenmesi ve millî ekonominin öz varlıkları olan bu KİT'lerin özelleştirilmeleri konusunda yapılan çalışmaların perde arkasının kamuoyuna açıklanması bakımından Anayasanın 98 inci ve İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bu konuda Meclis Araştırması açılmasını yüksek müsaadelerinize arz ederiz.

Necati Çelik
Kocaeli

Musa Demirci
Sıvas

Ömer Özyılmaz
Erzurum

M. Recai Kutan
Malatya

Hüseyin Olgun Akın
Ordu

Abdulkadir Öncel
Şanlıurfa

Ömer Vehbi Hatipoğlu
Diyarbakır

Mustafa Hasan Öz
Ordu

Yakup Budak
Adana

Lütfü Esengün
Erzurum

Musa Okçu
Batman

Abdulhaluk Mutlu
Bitlis

Ahmet Doğan
Adıyaman

Ertan Yülek
Adana

Kahraman Emmioğlu
Gaziantep

Süleyman Arif Emre
İstanbul

Hüsamettin Korkutata
Bingöl

Azmi Ateş
İstanbul

Fethi Acar
Kastamonu

Bülent Arınç
Manisa

Mustafa Köylü
Isparta

Abdullah Gül
Kayseri

Naci Terzi
Erzincan

Zülfikar Gazi
Çorum

GEREKÇE

Kuruldukları yıldan bu yana Türkiye'de tarıma bilgi ve teknoloji aktarımı, büyük ölçüde EBK ve SEK aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Kırsal toplumun gerek duyduğu kaynakları, önemli oranda bu kuruluşlar aracılığıyla aktarılmıştır. Tarımsal girdilerin üretimi ve dağıtımından, tarım ürünlerinin işlenmesi ve değerlendirilmesi süreçlerine kadar çok sayıda fonksiyonla denilebilir ki bu kuruluşlar tarımsal gelişmenin öncülüğünü üstlenmişlerdir.

Süreç boyunca, tarım politikalarının uygulanmasında, sektörün ürünlerine güvenceli pazar oluşturularak, üretimin gelişim doğrultusunun belirlenmesinde, son derece etkili ödevler üstlenmiş bu kuruluşları, tarım sektöründen ve tarım toplumundan bağımsız değerlendirmek mümkün değildir.

Toplum için sağlık koşullarına uygun besin üretimi, besinlerin elverişli fiyatlarla tüketiciye sunuluşu ve bu piyasaların regüle edilmesi gibi, yaşamsal fonksiyonlar yüklenmiş bu kuruluşları, sağladıkları toplumsal yararı gözardı ederek düşünmek, son derece yanlıştır.

Sorunları KİT'lerin yalnızca mülkiyet yapısına bağlamak ve buna bağlı özelleştirme politikalarını dayatmak, haklı ve doğru değildir. Bu tür yaklaşımlar, toplumun sağlıklı besin tüketimi ve tarım kesiminin gelişimi açısından yaşamsal roller üstlenmiş, sosyal ve stratejik fonksiyonlu KİT'ler bakımından daha da yanlıştır.

SEK'nu 34 fabrika, EBK'nu 40 kombina olarak algılayan ve malî bünyeleriyle değerlendiren, bu kuruluşların aslında üreticiden-tüketiciye ulaşan bir sistem bütünlüğünün temel taşları olduğunu kavrayamayan anlayışların değişmesi zorunludur.

Ancak; Et ve Balık Ürünleri A.Ş. Özelleştirme kapsama alındığı 20 Mayıs 1992 tarihinden bugüne kadar 3 defa özelleştirilmek üzere satışa çıkartılmıştır.

Bilindiği gibi ilk iki ihale iptal edilmiş, 23 Nisan 1995 tarihinde Özelleştirme Yüksek Kurulunca EBK'na ait 15 kombina satışa çıkartılmıştır.

26-28 Temmuz 1995 tarihinde gerçekleştirilen ihalelerde 12 kombina satılmıştır.

EBK'yı satın alanlar 3 yıl süreyle üretimi sürdürme koşulunu kabul etmiş olacaklardır. Bunlar zaten sözleşmelerle tazminat ve taahhüde bağlanmıştır. Dolayısıyla bu kurumları alanların asgari 3 yıl süreyle üretime devam etme koşulunu kabul etmeleri gerekmektedir.

Bu ifadelerin üzerinden dokuz aylık bir süre geçmiştir.

Aynı uygulama SEK konusunda da yürürlüğe konulmuştur. Bu iki özelleştirme örneği de göstermektedir ki Ülkemizde özelleştirme konusunda ortaya konulan ilkeler ile yapılan uygulamalar ve sonuçları arasında tam bir çelişki yaşanmaktadır.

Halkımıza özelleştirmenin ilke ve yararları anlatılırken şu argümanlar kullanılmıştır.

– Özelleştirme ile bu kuruluşlar (EBK ve SEK) daha verimli olarak çalışacaktır.

– Özelleştirme, EBK ve SEK'i ekonomiye kazandırılacak, üretim ve istihdam artışı sağlanacaktır.

– Ekonomi yeni bir canlılık kazanacak, tüketicilere daha kaliteli, ucuz mal ve hizmet sunulacaktır.

– Ülkeye çağdaş teknoloji transferi hızlanacak, dış rekabet gücü ve buna bağlı olarak ihracat artacaktır.

Oysa son 10 yıllık özelleştirme uygulamaları ve sonuçları değerlendirildiğinde yukarıda ifade edilen yararların hiç birisi gerçekleşmemiştir.

Daha düne kadar hukukî altyapısı bile oluşturulmadan, yanlış temel tercihler doğrultusunda yapılan EBK ve SEK özelleştirmeleri hem ekonomik, hem de sosyal açıdan büyük zararlar oluşturmuştur.

Türkiye'de özelleştirme; üretim ve istihdamın ortadan kalkması ile eş anlamlı hale gelmiştir.

EBK ve SEK satışı için yapılan ihalede, alan kişi ve kuruluşlar ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı arasında imzalanan satış sözleşmelerine; satın alınan işletmelerin üç yıl süre ile üretim faaliyetlerine devam etmesi hükmü konulmuştur. Ancak bu hükümde geçen "üretim"den ne anlaşılması gerektiği ile ilgili olarak üretimi tanımlayan herhangi bir ibare konulmadığı gibi bu hüküm aleyhine davranışlara da etkin bir yaptırım da getirilmemiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlişikte sunulu, Kütahya Manyezit İşletmeleri A.Ş.'nin özelleştirilmesi aşamasında yapılan bazı uygulamaların hukuka aykırı olduğu, bu suretle devletin zarara uğratıldığı iddialarının araştırılması amacıyla, Anayasanın 98 inci, TBMM İçtüzüğünün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz. 3.7.1996

Emin Karaa
Kütahya

Bekir Yurdagül
Kocaeli

Mehmet Cevdet Selvi
İstanbul

Hasan Gülay
Manisa

Hikmet Uluğbay
Ankara

Mustafa Güven Karahan
Balıkesir

Veli Aksoy
İzmir

Yüksel Aksu
Bursa

Nami Çağan
İstanbul

Fevzi Aytekin
Tekirdağ

Hadi Dilekçi
Kastamonu

Ziya Aktaş
İstanbul

Necati Albay
Eskişehir

Abdullah Turan Bilge
Konya

Mehmet Büyükyılmaz
Adana

Bayram Fırat Dayanıklı
Tekirdağ

Mustafa İlimen
Edirne

Ahmet Piriştina
İzmir

Mehmet Tahir Köse
İstanbul

Şükrü Sina Gürel
İzmir

Mustafa Yılmaz
Gaziantep

Halil Çalık
Kocaeli

Müjdat Koç
Ordu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Refrakter (ateşe dayanıklı) malzemeler, ağır sanayiinin temel girdilerinden olup, stratejik önem taşımaktadır. Refrakter malzemelerin önemli bir bölümünü bazik karakterli türler oluşturur. Bazik karakterli refrakter malzemelerin hammaddesi ise manyezit ve krom cevherleridir. Kaliteli ham manyezit cevheri yeryüzünde çok sınırlı bulunmaktadır.

Türkiye 1969 yılına kadar, demir çelik ve diğer sanayii kollarında kullanılan sinter manyezitten üretilen malzemelerin tümünü ithal etmekte, ürettiği ham manyezit cevherinin tümünü ise ihraç etmekteydi.

Gerek yurt içindeki refrakter malzemelere olan talebin karşılanması, gerekse ülkede üretilen ham manyezit cevherinin yurt içinde değerlendirilmesi için 1969 yılında Konya Krom Manyezit Tuğla Sanayii kurularak tuğla ve monolitik harç üretimine başlanmıştır.

Manyezitin ham cevher olarak ihraç edilmesinden doğan kayıpları önlemek ve refrakter malzemede ithal ikamesi sağlamak amacıyla 24.10.1972 tarihinde Etibank'ın öncülüğünde 54 girişim-

ci ortak tarafından "Kütahya Manyezit İşletmeleri A.Ş." adıyla bir şirket kurulmuştur. Şirketin yatırımları Temmuz 1976 tarihinde tamamlanarak, 31.7.1976'da sinter manyezit üretimine başlanmıştır.

1983 yılına kadar Etibank'ın iştiraki olarak faaliyetlerine devam eden şirket, 1983 yılında 2929 sayılı Kanunla Türkiye Çimento ve Toprak Sanayi T.A.Ş.'nin bağlı ortaklığı haline getirilmiş, 233 sayılı KHK ile de bu statüsünü korumuştur.

3291 sayılı Kanunun 13 üncü ve 14 üncü maddeleri uyarınca Yüksek Planlama Kurulu'nun 20.5.1992 tarih ve 92/3 sayılı kararı ile şirketin %98, 28 oranındaki kamu hissesi özelleştirilmek üzere Kamu Ortaklığı İdaresi'ne devredilmiştir. Daha sonra Yüksek Planlama Kurulu'nun 3.6.1994 tarih ve 94/18 sayılı kararıyla özelleştirme kapsamından çıkarılarak yeniden ÇİTOSAN'ın bağlı ortaklığı haline getirilmiş ve sermayesi 945 milyar liraya çıkartılmıştır. Sermaye arttırımı ile ilgili işlemlerin tamamlanmasını müteakip KÜMAŞ'taki ÇİTOSAN'a ait hisseler, arttırılan sermaye miktarı ÇİTOSAN'ın şirketten olan alacağına mahsup edilerek, 23.1.1995 tarihinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilmiştir. KÜMAŞ, 5.9.1995 tarihinde de araştırma önergemize konu olan bir takım şüpheli işlemlerle özelleştirilmiştir.

KÜMAŞ, demir çelik, çimento, şeker, kireç vb. sanayiinin temel girdilerinden olan bazik karakterli (manyezit esaslı) refrakter malzeme (tuğla ve harç) üretmektedir. Bu malzemeler arasında; manyezit, krom-manyezit, kimyevi bağlı ve saç bağlı tuğlalar ile zift veya grafitli (karbon) tuğlalar ile çeşitli tipte harçlar bulunmaktadır.

1976 yılında 72 000 ton/yıl olarak işletmeye açılan tesis, artan talep karşısında tevsii edilmiş ve 1982 yılında 144 000 ton/yıl olarak faaliyetini sürdürmüştür. Ayrıca 1989 yılında 40 000 ton/yıl olan manyezit esaslı tuğla tesisleri de işletmeye açılmıştır.

KÜMAŞ 1994 yılında 835 497 084 lira kâr etmiş, yine 1994 yılında alıcı fiyatlarıyla GSMH'ya katkısı 840 133 000 000 lira olmuştur. Bu haliyle KÜMAŞ İstanbul Sanayi Odasının 1994 yılı Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu araştırmasında 273 üncü sırada yer almıştır.

Şirkette üretim ve malî yapı bakımından olumlu gelişmeler gözlenmesine, bilançonun kâr ile kapanmasına rağmen, özelleştirme kapsamına alındığı 1992 yılından 1994 yılına kadar hiç bir yatırım yapılmamış; ancak her nedense özelleştirilmesinden bir yıl önce hızlı bir yatırım faaliyetine girilmiş ve Yüksek Plânlama Kurulu'nun 3.6.1994 tarih ve 94/18 sayılı kararı gereğince şirkete 50 milyon ABD doları tutarında (sermaye arttırımı nedeniyle) kaynak aktarılmıştır.

KÜMAŞ dahil, ülkemizdeki özelleştirme uygulamalarında dikkat çeken nokta; Özelleştirmenin amacı olarak gösterilen, "zarar eden KİT'lerin satılması" hiçbir şekilde gerçekleştirilmemiştir. Uygulamada yapılan "zarar eden KİT'lerin önce devlet olanaklarıyla kâra geçirilip daha sonra satılmasıdır."

Meclis Araştırma önergemizin esası da, KÜMAŞ'ın özelleştirilmesi aşamasında yapılan bazı işlemlerle devletin zarara uğratıldığı, hukuka aykırı uygulamalar yapıldığı yolunda ciddî bulgulara dayanan tespitlerimizdir.

KÜMAŞ'ın özelleştirilmesinden önce yapılan değer tespitinde, tesislerin değeri, yine KÜMAŞ'a ait olan fakat çoğu, müteahhitler tarafından işletilen 12 madenin işletme hakları hariç, 99 531 000 milyon dolar olarak belirlenmiştir. Üstelik değer tespiti yapan firma, tespit edilen değere dahil olmayan maden işletme haklarının ayrıca pazarlık konusu yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Oysa ihale, bu madenlerin işletme haklarını da kapsayacak biçimde ve belirtilen hususlar dikkate alınmadan 108 milyon dolara yapılarak devlet zarara uğratılmıştır. Kural olarak özelleştirme "rayiç bedel" bu bulunamazsa "gerçeğe en yakın bedel" üzerinden yapılmalıdır, aksi takdirde satışın yapılmaması gerekirdi.

5.9.1995 tarihinde yapılan ihaleyi ESBANK'ın sahibi olan Zeytinoğlu Grubu aldı ve KÜMAŞ 108 milyon dolara bu gruba satıldı. İhale şartnamesine göre ihale bedelinin (108 m. USD) yarısı peşin (54 m. USD) diğer yarısı ise bir yıl sonra ödenecekti.

Özelleştirildiği günlerde KÜMAŞ'ın kamu bankalarında yaklaşık 40 milyon dolara yakın nakit parası vardı. Bu para, ihale bedelinin peşinatı olan 54 milyon doların Özelleştirme İdaresi'ne ödeneceği 28.9.1995'ten bir gün önce, yani 27.9.1995 tarihinde KÜMAŞ Genel Müdürü Burhanettin Özdemir'in emriyle kamu bankalarından çekilerek, KÜMAŞ'ın yeni sahibi Zeytinoğlu grubuna ait ESBANK'a yatırılıyor. Ertesi gün ihale bedelinin ilk taksidi 54 m. USD Zeytinoğlu Grubu tarafından Özelleştirme İdaresi'ne ödeniyor.

Burada açıkça görülüyor ki KÜMAŞ; devlet parasıyla özelleştirilmiştir. Bu şekilde hem devlet zarara uğratılmış, hem de açıkça bir görev suiistimali gerçekleşmiştir.

Kütahya Manyezit İşletmeleri A.Ş.'nin özelleştirilmesi aşamasında, yukarıda ortaya konan bulguların araştırılması amacıyla;

Anayasa'nın 98 inci, TBMM İçtüzüğünün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince bir meclis araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

3.7.1996

NOT: Önerge 500 kelimeden fazla olduğu için T.B.M.M. Genel Kurulunun 17.7.1996 tarihli 78 inci Birleşiminde özeti okunmuştur.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bilindiği gibi, Özelleştirme konusu öteden beri pek çok ülkenin olduğu kadar, Türkiye'nin de önde gelen meselelerinden birini teşkil etmiştir.

Geçen zaman içinde özelleştirme konusunun bir çok ülkenin gündeminden çıkmasına karşın, Türkiye'nin gündeminin ilk sıralarında yer almaya devam etmesi, bu konuda bir hayli gerilerde kaldığımızı göstermektedir.

Özelleştirme uygulamalarına alt yapı oluşturacak yasal düzenlemeler 1984 yılından itibaren başlamış olmasına ve hükümetlerce önem ve öncelik verilen bir politika olarak programlara alındığı halde, 10 yıla yakın bir zaman geçmesine rağmen henüz işin başında oluşumuz Türk halkı ve ekonomisi için kabul edilebilir bir durum değildir.

Özelleştirme ile Devletin ekonomideki payının küçülmesi suretiyle ekonomiye pazar güçlerinin hâkim kılınması hedeflenmekte bu yoldan sanayi verimlilikle beraber, mal ve hizmetlerin kalite, miktar ve çeşitliliğinin arttırılması, iç ve dış yatırımların çoğaltılması, Devletin temel fonksiyonlarının daha etkili bir biçimde yürütülmesi ve nihaî aşamada Avrupa Birliğine entegrasyonun sağlanması amaçlanmaktadır.

Özelleştirmenin, bir "Devlet politikası" olarak benimsenmesiyle, Türkiye'nin ekonomik ve diğer yapısal sorunlarının daha da ağırlaşmadan çözülmesine önemli katkılar sağlayacağına kuşku bulunmamaktadır.

Değinilen nedenlerle ve aradan on yılı aşkın süre geçtiği de dikkate alınarak;

– Özelleştirme halkımıza yeterince anlatılmış ve gerekli kamu oyu desteği sağlanmış mıdır? Türkiye için ayrı önem arzeden yöre halkının desteği yeterince sağlanabilmesi için neler yapılmalıdır?

– Özelleştirme konusunda işçi ve sendikalardan ne ölçüde destek sağlanabilmiştir? Bu desteğin sağlanabilmesi için neler yapılmalıdır?

– Özelleştirme uygulamalarının istihdam-işsizlik üzerindeki etkileri hangi yönde olmuştur? Bu konuda hangi önlemler alınmalıdır?

– Bu güne kadar özelleştirme uygulamaları ne getirmiş, ne götürmüştür? Özelleştirilen önemli kuruluşların, özelleştirme öncesi ve sonrası üretim, satış, yatırım, istihdam, verimlilik, kârlılık göstergeleri ne yönde gelişmiştir? Özelleştirmenin ekonomiye sağladığı katma değer ne olmuştur?

Bu konuda ilgili kuruluşlar kendilerine düşen görevini ne ölçüde yerine getirmiştir?

– Özelleştirmenin sürat ve hacmini engelleyen başlıca olumsuzluklar nelerdir? Bunları aşmak için hangi önlemleri almak gerekir? Halkın desteğini almış sağlıklı, güvenli, saydam, sürekli ve süratli bir özelleştirmenin şartları neler olmalıdır?

– Özelleştirmeye sürekli bir siyasî irade desteği istikrarlı bir şekilde nasıl sağlanabilir?

Özelleştirmenin bir hükümet politikası yerine bir Devlet Politikası olarak benimsenmesi için siyasî partiler arasında sağlanması gereken mutabakat temini nasıl oluşturulabilir?

– Özelleştirme uygulamalarının süreklilik ve hukukî güvenliğinin sağlanması açısından Anayasa Mahkemesi görüşleri ile uyum sağlanması için nasıl bir zemin sağlanabilir?

– Bankaların 4046 sayılı kanunda yazılı olduğu şekilde süratle özelleştirilmesi için hangi çalışmalar yapılmıştır? Yasa gereğinin yerine getirilmesi için neler yapılmalıdır?

Konularını incelemek üzere T.C. Anayasasının 98 inci maddesi, İçtüzüğün 104 üncü maddesi uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Işın Çelebi
İzmir

Y. Selahattin Beyribey
Kars

Ahmet Alkan
Konya

Rasim Zaimoğlu
Giresun

Edip Safder Gaydalı
Bitlis

Muzaffer Arslan
Diyarbakır

Levent Mıstıkoğlu
Hatay

Süleyman Çelebi
Mardin

İsmail Durak Ünlü
Yozgat

Şadan Tuzcu
İstanbul

Yüksel Yalova
Aydın

Ali Coşkun
İstanbul

Ömer Ertaş
Mardin

Abdullah Akarsu
Manisa

Cemal Alişan
Samsun

Veysel Atasoy
Zonguldak

İbrahim Gürdal
Antalya

Yusuf Pamuk
İstanbul

Safa Giray
Balıkesir

Metin Gürdere
Tokat

Nizamettin Sevgili
Siirt
Mustafa Cumhur Ersümer
Çanakkale
Yaşar Okuyan
Yalova
Ekrem Pakdemirli
Manisa
Erkan Mumcu
Isparta
Yücel Seçkiner
Ankara

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Demir Çelik Sektörü, sektör yaratan sektör olduğu için kurulduğu günden bugüne ülke ekonomimize çok büyük yararlar sağlamıştır. Erdemir, bugünkü koşullarda doğrudan yada dolaylı olarak 6 milyon vatandaşımızı ilgilendirmekte ve etkilemektedir. Erdemir'in 100 trilyon TL'ye yaklaşan 1996 yılı bütçesi de bunun açık kanıtıdır.

ERDEMİR'in sahip olduğu, çok iyi yetişmiş insan kaynakları ile güçlü finans kaynaklarını kullanıp sadece İstanbul Menkul Kıymetler Borsa'sının lokomotifi değil Türkiye'nin de lokomotifi olma imkânı vardır. Dünyadaki benzer (D.Ç.) kuruluşlarının dev uluslar arası kurumlara dönüşmesinin özünde, bünyelerinde bulunan; finans, gıda, tekstil, makina/fabrika imalatı, enerji, montaj, maden arama/işletme, mühendislik, petrol, orman ürünleri, genel makina, taşımacılık, elektronik, telekomünikasyon ve bu gibi alt kuruluşları yatmaktadır. Erdemir'in bu gücü yaratma potansiyeli vardır.

Erdemir'in üzerinde herhangi bir tasarrufta bulunmadan önce, mevcut durumunun çok iyi bilinmesi, bu hali ile Türkiye ekonomisine etkileri yakın gelecek ile ilgili projeksiyonları ve projeleri, Gümrük Birliği ile bağlantısı, Avrupa Birliği ülkelerindeki benzer kuruluşlara uygun yeniden yapılandırılması, yukarıda belirtilen yan kuruluşları ile misyonuna uygun hale getirilmesi, en önemlisi Kardemir ve bir ölçüde İsdemir'in durumuna düşürülmekten korunması ve bu potansiyel riskin, ki giderek artmakta olan bu tehlikenin ortadan kaldırılması zorunlu ve çok acildir?

Yukarıda belirtilen hususlar detaylı olarak araştırılmadan, ERDEMİR kamu hisselerinin blok satışı ülkemizin zararınadır. Ayrıca, yöremizde yaratacağı sonuçlar itibarıyla konunun incelenmesi zorunludur.

Açıklanan nedenlerle Türkiye'de demir ve çelik üretimi yapısının (UZUN/YASSI) ve bu üretimin cevherden demire (ENTEGRE TESİS), hurdadan ve kamu kuruluşu-özel sektör dağılımı dengeleri ile Türkiye'nin tek yassı mamül entegre üreticisi ERDEMİR'deki kamu hisselerinin blok satışıyla ilgili durumlarının araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını saygıyla arz ederiz.

Tahsin Boray Baycık
Zonguldak
Fevzi Aytekin
Tekirdağ
Ziya Aktaş
İstanbul
Halil Çalık
Kocaeli
Hikmet Sami Türk
Trabzon
Müjdat Koç
Ordu
Emin Karaa
Kütahya
Bekir Yurdagül
Kocaeli
Hadi Dilekçi
Kastamonu
Mehmet Tahir Köse
İstanbul
Abdulbaki Gökçel
İçel
Çetin Bilgir
Kars

Hasan Gülay
Manisa
Yalçın Gürtan
Samsun
Mustafa Yılmaz
Gaziantep
Metin Şahin
Antalya
Ahmet Tan
İstanbul
Aydın Tümen
Ankara
Mustafa İstemihan Talay
İçel
Zekeriya Temizel
İstanbul
Mehmet Cevdet Selvi
İstanbul
Kâzım Üstüner
Burdur

Hikmet Aydın
Çanakkale

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de yapılan özelleştirmelerin incelenmesi, aksaklıkların ortaya çıkarılması, ulusal yararlar bakımından stratejik kuruluşlarla ilgili özelleştirme uygulamalarının gözden geçirilmesi, uygulamanın yarattığı sorunların ve çözüm önerilerinin tespiti için Anayasa'nın 98 inci, İçtüzüğün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

Fuat Çay
Hatay
Haydar Oymak
Amasya
Ali Rıza Bodur
İzmir
Bekir Kumbul
Antalya
Ali Haydar Şahin
Çorum
Metin Arifağaoğlu
Artvin
İ. Önder Kırlı
Balıkesir
Mahmut Işık
Sıvas
Algan Hacaloğlu
İstanbul
Ali Şahin
Kahramanmaraş
Ayhan Fırat
Malatya
Şahin Ulusoy
Tokat
Fatih Atay
Aydın
Yahya Şimşek
Bursa
Aydın Güven Gürkan
İzmir
Celal Topkan
Adıyaman
Yusuf Öztop
Antalya
Nezir Büyükcengiz
Konya
Zeki Çakıroğlu
Muğla
Nihat Matkap
Hatay
Ercan Karakaş
İstanbul
Birgen Keleş
İzmir
Ahmet Güryüz Ketenci
İstanbul
Ali Dinçer
Ankara
Erdoğan Yetenç
Manisa
Mehmet Moğultay
İstanbul

GEREKÇE

Türkiye'de ekonomik sorunların aşılmasında mucize bir formül olarak, gündeme getirilen özelleştirme çerçevesinde yapılan uygulamalar sürekli tartışma konusu olmuştur.

RP-DYP hükümetinin denk bütçe ve kaynak yaratma projeleri çerçevesinde özelleştirmeye önemli bir yer verilmiştir. Gerçeklere dayalı olmayan bu projeler çerçevesinde özelleştirmeye önemli yer verilmesi konuyu daha ciddileştirmektedir. Bu projeleri hayata geçirmeye çalışırken kamu işletmelerinin ve varlıklarının acele, peşkeş çekme yaklaşımıyla elden çıkarılmaya çalışıldığına tanık olunmaktadır. Kimi zaman mevcut yasalara aykırı olarak, kimi zaman yasaların öngördüğü şartlardan kurtulmak için karşı hile yollarını içeren uygulamalar kaygıları daha da artırmaktadır.

Bu çerçevede demir, çelik, telekomünikasyon, enerji santralleri gibi kârlı ve ulusal yararlar bakımından stratejik kamu işletmeleri, tesisleri elden çıkarılmaya çalışılmaktadır.

Siyasî etkinin, partizan tutumun, özelleştirme uygulamalarına yansıdığı, bu uygulamalardan devletin zarar ettirildiği yönünde ciddi kuşkular mevcuttur.

Özelleştirilen kuruluşlarda yasalar ve özelleştirmeden güdülen amaçlara aykırı davranıldığı da üzerinde durulması gereken bir başka noktadır. Bu çerçevede, özelleştirme bedellerinin düşük tutulması, işletmelere talip olanlara kuruluşlardan para aktarılması, bu paralarla özelleştirme teminatlarının karşılanması, taksitlerin zamanında ödenmemesi, kuruluşların makina ve teçhizatlarının başka bölgelere götürülmesi, işletmelerdeki hurda olarak nitelenen malzemelerin ek gelir yaratması ve özelleştirilen kuruluşlarda üretimin yapılmaması gibi sorunlarla karşılaşılmaktadır.

Bu nedenlerle, Türkiye'de yapılan özelleştirmelerin incelenmesi, aksaklıkların ortaya çıkarılması, ulusal yararlar bakımından stratejik kuruluşlarla ilgili özelleştirme uygulamalarının gözden geçirilmesi, uygulamanın yarattığı sorunların ve çözüm önerilerinin tespiti için Anayasa'nın 98 inci, İçtüzüğün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması zorunluluğu doğmuştur.

(10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166) Esas Numaralı Araştırma Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
(10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166) Esas Numaralı Araştırma Komisyonu — *22.7.1998*
Esas No.: 10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166
Karar No.: 9

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya ve 13 arkadaşının, Zonguldak Milletvekili Necmettin Aydın ve 19 arkadaşının, Konya Milletvekili Veysel Candan ve 12 arkadaşının, Kocaeli Milletvekili Necati Çelik ve 23 arkadaşının, Kütahya Milletvekili Emin Karaa ve 22 arkadaşının, İzmir Milletvekili Işın Çelebi ve 25 arkadaşının, Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık ve 22 arkadaşının, Hatay Milletvekili Fuat Çay ve 25 arkadaşının özelleştirme uygulamalarıyla ilgili usulsüzlük ve yolsuzluk iddialarını araştırarak alınması gereken tedbirleri tespit etmek amacıyla vermiş oldukları önergeler üzerine Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca kurulan (10/19,29,40,88,98,127,150,166) Esas Numaralı Araştırma Komisyonumuzun yaptığı çalışmalar sonucunda düzenlediği rapor ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Ahmet Uyanık
Çankırı
Komisyon Başkanı

RAPOR PLANI

	Sayfa
1. KOMİSYONUN KURULUŞU VE KONUSU	16
1.1 Araştırmanın Konusu	16
1.2 Komisyonun Kuruluşu	16
2. KOMİSYONUN GÖREVİ, YETKİSİ, SÜRESİ VE ÇALIŞMALARI	17
2.1. Komisyonun Görevi, Yetkisi ve Süresi	17
2.2. Komisyonun Çalışmaları	17
2.2.1 Çalışmaların Genel Çerçevesi	17
2.2.2 Görüş ve bilgilerine Başvurulan Kişiler, Kurum ve Kuruluş Temsilcileri	19
3. TÜRKİYE'DEKİ ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARININ HUKUKSAL VE YASAL DURUMU	22
3.1. Özelleştirmenin Amaç ve İlkeleri	22
3.2. Hukuksal ve Yasal Durum	22
3.2.1. Anayasa Mahkemesi Tarafından Tamamı ya da Bir Bölümü İptal Edilen Yasal Düzenlemeler	22
3.2.2. Anayasa'ya Göre Özelleştirme	23
3.2.3. Mevcut Yasal Durum	28
3.2.4. 4046 Sayılı Kanun	29
3.3. Özelleştirme Uygulamalarında Bugüne Kadar Yapılan İşlemler	30
3.3.1. Özelleştirme Kapsamına Alınmış Kuruluşlar	30
3.3.2. Özelleştirme Uygulamaları	31
3.4. Özelleştirme İşlemlerinden Elde Edilen Kaynak ve Kullanımlar	31
3.5. Danışmanlık Hizmetleri	32
4. KOMİSYONUN İNCELEME VE DEĞERLENDİRMELERİ	33
4.1. T. Çimento Sanayii A.Ş.	33
4.2. KÜMAŞ Kütahya Manyezit İşletmeleri A.Ş.	35
4.3. PETLAS Lastik Sanayii A.Ş.	38
4.3.1. PETLAS A.Ş.'nin 1995'deki satış koşulları	38
4.3.2. PETLAS A.Ş.'nin 1997'deki satış koşulları	39
4.4. EBK, Süt Endüstrisi A.Ş.	40
4.4.1 Et ve Balık Ürünleri A.Ş.	40
4.4,2. Süt Endüstrisi A..Ş.	41
4.5. ERDEMİR, Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	42
5. Ö.İ.B.'NİN BAZI ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARI VE İDDİALARI İLE İLGİLİ BİLGİ VE CEVAPLARI	43
5.1. ERDEMİR	43
5.1.1. Şirket Hakkında Bilgiler	43
5.1.2. ERDEMİR'in Özelleştirme Çalışmalarına Ait Bilgiler	46
5.1.3. ERDEMİR'le İlgili Olarak Önergelerde Yeralan Konulara Verilen Cevaplar	48
5.2. PETLAS	51
5.2.1. Şirket Hakkında Bilgiler	51
5.2.2. PETLAS'ın Özelleştirme Çalışmalarına Ait Bilgiler	53

	Sayfa
5.2.3. PETLAS'la İlgili Olarak Önergelerde Yeralan Konulara Verilen Cevaplar	55
5.3. ET ve BALIK ÜRÜNLERİ A.Ş.	59
5.3.1. Şirket Hakkında Bilgiler	59
5.3.2. Şirketin Özelleştirme Çalışmalarına Ait Bilgiler	60
5.3.3. EBK ile İlgili Olarak Önergelerde Yeralan Konulara Verilen Cevaplar	63
5.4. SÜT ENDÜSTRİSİ A.Ş.	65
5.4.1. Şirket Hakkında Özelleştirme Öncesi ve Sonrası Faaliyet Bilgileri	65
5.4.2. SEK'in Özelleştirme Çalışmalarına Ait Bilgiler	67
5.4.3. SEK ile İlgili Olarak Önergelerde Yeralan Konulara Verilen Cevaplar	72
5.5. YEM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	73
5.5.1. Yem Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Özelleştirme Çalışmalarına Ait Bilgiler	73
5.5.2.Yem Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile İlgili Olarak Önergede Yeralan Konulara Verilen Cevaplar	76
5.6. KÜMAŞ	77
5.6.1. KÜMAŞ'ın Özelleştirme Çalışmalarına Ait Bilgiler	77
5.6.2. KÜMAŞ'ın Özelleştirilmesi Konusunda Önergede Yeralan Konulara Verilen Cevaplar	81
5.7. ÇİTOSAN	87
5.8. Özelleştirilen Diğer Kuruluşlar ve Diğer İddialar Hakkında Verilen Cevaplar	89
6 - KOMİSYONCA BİLGİSİNE BAŞVURULANLARIN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ	92
7 - SONUÇ	107
EK TABLOLAR	110
MUHALEFET ŞERHİ	140

1. KOMİSYONUN KURULUŞU VE KONUSU

1.1. Araştırmanın Konusu:

Komisyonun kuruluşuna ilişkin olarak verilen 10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166 Esas Numaralı önergeler doğrultusunda özelleştirme uygulamalarıyla ilgili usulsüzlük iddialarını araştırarak alınması gereken tedbirlerin tespiti.

1.2. Komisyonun Kuruluşu:

İstanbul Milletvekili Halit DUMANKAYA ve 13 arkadaşının, özelleştirme uygulamalarıyla ilgili usulsüzlük ve yolsuzluk iddialarını araştırarak alınması gereken tedbirleri tespit etmek amacıyla 10/19 esas numaralı önergeyi,

Zonguldak Milletvekili Necmettin AYDIN ve 19 arkadaşının, Türkiye'de cevherden demir çelik üretiminin azalmasının nedenlerini ve Erdemir'in özelleştirilmesinin sakıncalarını araştırmak amacıyla 10/29 esas numaralı önergeyi,

Konya Milletvekili Veysel CANDAN ve 12 arkadaşının, PETLAS'ın zarar etmesinin nedenleri ve özelleştirilmesi konusunda 10/40 esas numaralı önergeyi,

Kocaeli Milletvekili Necati ÇELİK ve 23 arkadaşının, EBK ve SEK'nun özelleştirilmeleri sonucunda meydana gelen Devlet kayıplarını belirlemek amacıyla 10/88 esas numaralı önergeyi,

Kütahya Milletvekili Emin KARAA ve 22 arkadaşının, Kütahya Manyezit İşletmeleri A.Ş. (KÜMAŞ)'ın özelleştirilmesi sırasında yapıldığı iddia edilen usulsüzlük ve yolsuzluk iddialarını araştırarak meydana gelen devlet kayıplarını belirlemek amacıyla 10/98 esas numaralı önergeyi,

İzmir Milletvekili Işın ÇELEBİ ve 25 arkadaşının, özelleştirme uygulamaları ve bu konudaki sorunları araştırarak alınması gereken tedbirleri belirlemek amacıyla 10/127 esas numaralı önergeyi,

Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray BAYCIK ve 22 arkadaşının, demir ve çelik üretimiyle ilgili sorunların ve Erdemir'deki kamu hisselerinin blok satışı konusundaki iddiaların araştırılması amacıyla 10/150 esas numaralı önergeyi,

Hatay Milletvekili Fuat ÇAY ve 25 arkadaşının, özelleştirme uygulamalarının yarattığı sorunların tespiti ile alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 10/166 esas numaralı önergeyi vermeleri üzerine, 10/19 esas numaralı önerge Genel Kurulun 13.2.1996 tarihli 2 nci Birleşiminde, 10/29 esas numaralı önerge 15.2.1996 tarihli 14 üncü Birleşimde, 10/40 esas numaralı önerge 13.3.1996 tarihli 23 üncü Birleşimde, 10/88 esas numaralı önerge 12.6.1996 tarihli 61 inci Birleşimde, 10/98 esas numaralı önerge 17.7.1996 tarihli 78 inci Birleşimde, 10/127 esas numaralı önerge 12.11.1996 tarihli 16 ncı Birleşimde, 10/150 esas numaralı önerge 29.1.1997 tarihli 52 nci Birleşimde, 10/166 esas numaralı önerge 26.2.1997 tarihli 61 inci Birleşimde, okunarak bilgiye sunulmuştur.

Sözkonusu önergeler birleştirilerek, Genel Kurulun 1.7.1997 tarihli 113 üncü Birleşiminde görüşmeleri yapılmıştır. Özelleştirme uygulamalarıyla ilgili usulsüzlük ve yolsuzluk iddialarını araştırarak alınması gereken tedbirleri tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına, Komisyon çalışma süresinin Başkan, Başkanvekili, Sözcü ve Katip üye seçimi tarihinden başlamak üzere 3 ay olmasına ve gerektiğinde Ankara dışında da çalışmasına 507 Karar No'su ile karar verilmiştir. Alınan bu karardan sonra Meclisin araştırma komisyonlarının üye sayıları 9'dan 13'e çıkarılmıştır.

Genel Kurulun 11.11.1997 tarihli 12 nci Birleşiminde ve Komisyonun 19.11.1997 tarihli toplantısında Başkan, Başkanvekili, Sözcü ve Katip üyelikler için yapılan seçim sonucunda aşağıda adları ve seçim bölgeleri yazılı milletvekilleri seçilmişlerdir.

RP'nin Anayasa Mahkemesi kararı ile kapatılması üzerine Komisyon üyeliği düşen milletvekilleri, FP'nin kurulması ve TBMM'de grup kurması üzerine yeniden komisyon üyeliklerine seçilmişlerdir.

Ünvanı	Adı ve Soyadı	Seçim Bölgesi
Başkan	Ahmet UYANIK	Çankırı (D.Y.P)
Başkanvekili	Tahsin Boray BAYCIK	Zonguldak (D.S.P.)
Sözcü	Tahsin IRMAK	Sivas (D.Y.P.)
Katip	Saffet BENLİ	İçel (F.P.)
Üye	Süleyman HATİNOĞLU	Artvin (ANAP)
Üye	Mete BÜLGÜN	Çankırı (ANAP)
Üye	Aslan POLAT	Erzurum (F.P.)
Üye	Yıldırım AKTUNA	İstanbul (D.T.P.)
Üye	Birgen KELEŞ	İzmir (C.H.P.)
Üye	Recep MIZRAK	Kırıkkale (ANAP)
Üye	Teoman Rıza GÜNERİ	Konya (F.P.)
Üye	Emin KARAA	Kütahya (D.S.P.)
Üye	Nezir AYDIN	Sakarya (F.P.)

2. - KOMİSYONUN GÖREVİ,YETKİSİ, SÜRESİ VE ÇALIŞMALARI

2.1. Komisyonun Görevi, Yetkisi ve Süresi:

Komisyonumuzun Görevi, "Komisyonun Kuruluşu" başlığı altında özetlenen önergeler doğrultusunda istenilen araştırmayı yapmaktır.

Komisyonun yetkilerinin genel sınırı ise, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 105. maddesi ile çizilmiştir.

Buna göre;

"Meclis araştırma komisyonu bakanlıklarla genel ve katma bütçeli dairelerden, mahalli idarelerden, muhtarlıklardan, üniversitelerden, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumundan, kamu iktisadi teşebbüslerinden, özel kanun ile veya özel kanunun verdiği yetkiye dayanılarak kurulmuş banka ve kuruluşlardan, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından ve kamu yararına çalışan derneklerden bilgi istemek ve buralarda inceleme yapmak, ilgililerini çağırıp bilgi almak yetkisine sahiptir.

Komisyon, gerekli gördüğünde uygun bulacağı uzmanların bilgilerine başvurabilir.

Devlet sırları ile ticari sırlar, Meclis araştırması kapsamının dışında kalır."

Komisyonun süresi ise yine yukarıda belirtilen içtüzük maddesi içindeki "Araştırmasını üç ay içinde bitiremeyen komisyona bir aylık kesin süre verilir." ifadesiyle toplam 4 ay olarak belirlenmiştir.

2.2. Komisyonun Çalışmaları

2.2.1. Çalışmaların Genel Çerçevesi

Komisyon çalışmaları 19.11.1997 tarihli ilk toplantıda yapılan görev bölümü ile başlamıştır. Çalışmalar sonuçlandırılıncaya kadar toplam 19 toplantı yapılmıştır.

Yapılan toplantılarda başta Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı yetkilileri ve uzmanları olmak üzere, özelleştirme aşamasında bulunan Komisyonumuzun kuruluşuna ilişkin önergeler-

de sözü edilen kuruluşların yetkilileri ve uzmanlarının ve KİGEM (Kamu İşletmeciliğini Geliştirme Merkezi Vakfı) TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, TOBB, TMMOB gibi sivil toplum örgütleri temsilcilerinin bilgilerine başvurulmuştur.

Komisyon araştırmasını Meclis İçtüzüğünün 105. Maddesinde çalışma süresi içinde tamamlayarak, hazırlamış olduğu bu raporu TBMM Başkanlığına sunmuştur.

Komisyonumuzun yaptığı toplantıların genel çerçevesi kronolojik olarak aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

TOPLANTININ NO'SU	TARİHİ	TOPLANTIDA GÖRÜŞÜLEN İŞLER
1	19.11.1997	Başkanlık Divanı Seçildi.
2	25.11.1997	1. Özelleştirme İdaresi Başkanı ve Beraberindeki Yetkili ve Uzmanların Genel Olarak Özelleştirme Uygulamaları ile İlgili Bilgilerine Başvuruldu. 2. Genel Kurul Saatlerinde Çalışma Kararı Alındı.
3	2.12.1997	1. Komisyon Çalışmalarında İzlenecek Yöntem Tartışıldı. Yapılacak Çalışmalar Belirlendi. 2. ERDEMİR ve KÜMAŞ'la İlgili Görüşmelerin Öncelikle Gündeme Alınması Uygun Görüldü.
4	9.12.1997	1. ERDEMİR'in Özelleştirilmesi İle İlgili Olarak Ö.İ.B.Yetkililerinin ve ERDEMİR Yetkililerinin Bilgisine Başvuruldu. 2.KÜMAŞ'ın Özelleştirilmesi Konusunda Ö.İ.B Yetkililerinin Bilgisine Başvuruldu.
5	16.12.1997	1. EBK, SEK ve Yem Sanayi'nin Özelleştirilmeleri Konusunda Kuruluş Yetkilileri İle Ö.İ.B.Yetkililerinin Bilgisine Başvuruldu. 2. PETLAS'ın Özelleştirilmesinin Görüşülmesi 23.12.1997 tarihli toplantıya ertelendi.
6	23.12.1997	PETLAS'ın Özelleştirilmesi İle İlgili Olarak Ö.İ.B.'den Proje Grup Başkanı Ali GünerTEKİN'den Bilgi Alındı.
7	6.1.1998	1.Türkiye Çimento Fabrikalarının Özelleştirilmesinde 6 veya 7 Fabrikanın Aynı Firmaya Verilmesinden Dolayı Kartel Oluşturulduğu İddiasının Tetkikine Karar Verildi. 2. Ereğli Demir Çelik Bünyesinde Çalışmalar Yapılması Kararlaştırıldı.

TOPLANTININ NO'SU	TARİHİ	TOPLANTIDA GÖRÜŞÜLEN İŞLER
8	13.1.1998	1. KİGEM Yetkililerinin Bilgisine Başvuruldu. 2. KİGEM'den Uzman Görevlendirilmesine Karar Verildi.
9	20.1.1998	1. Özelleştirme Uygulamalarının İyileştirilmesi İçin Yapılması Gerekenler Konusunda Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Yetkililerinin Bilgisine Başvuruldu. 2.Ereğli'de Yapılacak Çalışmaların Genel Kurul Çalışmaları Nedeniyle Ertelenmesine Karar Verildi.
10	3.2.1998	Komisyon Çalışmalarının Genel Bir Değerlendirilmesi Yapıldı. Yapılacak Çalışmalar Konusundaki Öneriler Alındı.
11	10.02.1998	Komisyon Çalışmalarının Genel Değerlendirmesine Devam Edildi.
12	17.02.1998	DİSK, HAK-İŞ, TÜRK-İŞ ve TOBB Temsilcilerinin "Özelleştirme Uygulamaları, Özelleştirme Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" Konusunda Bilgi ve Görüşlerine Başvuruldu.
13	24.02.1998	1. Komisyonun Çalışma Süresi Almasına, 2. Taslak Raporun Hazırlanması İçin Başkanlıkça Çalışmalar Yapılmasına Karar Verildi.
14,15,16	03,10,17.03.1998	Müzakerelere Devam Edildi.
17	24.03.1998	Komisyon Üyelerinin Raporda Yeralmasını İstedikleri Hususlar Müzakere Edildi.

2.2.2. Görüş ve Bilgilerine Başvurulan Kişiler, Kurum ve Kuruluş Temsilcileri

Yapılan çalışmalar yoğun olarak bilgi ve görüşe başvurma şeklinde cereyan etmiştir. Yapılan görüşmeler sırasında sayın komisyon üyelerine sunulan bilgilerde görülen eksikliklerin daha sonra gönderilmesi istenilerek bu yöndeki çalışmalara ek bilgiler sağlanmıştır.

Komisyonun görev bölümü yapmasından sonraki ilk toplantı olan 25.11.1997 tarihli toplantıya aşağıda ad-soyad ve ünvanları belirtilen Özelleştirme İdaresi görevlileri katılarak bunlardan bir kısmı genel olarak özelleştirme uygulamaları hakkında bilgiler sunmuşlardır.

Uğur BAYAR

Özelleştirme İdaresi Başkanı

Kamil Hakkı SÜREL
Özelleştirme İdaresi Başkan Yardımcısı
Salih TAŞTAN
Özelleştirme İdaresi Başkan Yardımcısı
Nazime GÜRKAN
Özelleştirme İdaresi Başkan Yardımcısı
H.Bülent ÜZEL
1.Hukuk Müşaviri
Koray AKIN
Özelleştirme İdaresi Daire Başkanı
Tülay AKTAŞ
Özelleştirme İdaresi Daire Başkanı
Mustafa ÖZEL
Özelleştirme İdaresi Daire Başkanı
Sami ÖLMEZTOPRAK
Özelleştirme İdaresi Proje Grup Başkanı
Pelin ERDEMLİ
Özelleştirme İdaresi Proje Grup Başkanı
Ali Güner TEKİN
Özelleştirme İdaresi Proje Grup Başkanı
Ayhan SARISU-Aynur YARAR (Uzman)
Yıldız ERŞEN
Özelleştirme İdaresi Proje Grup Başkanı
Önder KOCADAY
İhale Hizmetleri Daire Başkanı
Aysun CENGİZ
Danışmanlık Hizmetleri Daire Başkanı
Arda AKARSU
Telekomünikasyon Uzmanı
Bülent Alp USKARCI
Hukuk Müşaviri

9.12.1997 tarihli 4. Birleşimde, Erdemir'in özelleştirilmesi ve yatırımlar konusunda;

Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.'den;
Genel Müdür Işık EYÜBOĞLU,
Genel Müdür Yardımcısı Ali Sedat KAYA,
Genel Müdür Yardımcısı Aziz Nabi PAŞAGİL,
Finansman Müdürü Feramuz GÜLERYÜZ,
Özelleştirme İdaresi Başkanlığından;
Başkan Yardımcısı Nazime GÜRKAN
Proje Grup Başkanı Ali Güner TEKİN,
Ahmet AKSU

Aynı toplantıda KÜMAŞ'ın özelleştirilmesi konusunda Özelleştirme İdaresinden;

Başkan Yardımcısı Salih TAŞTAN,
Uzman Adnan TAYLAN,
Proje Grup Başkanı Kağan ŞEHİRLİOĞLU,
Avukat Aykut BAKIRCI

bilgi sunmuşlardır.

16.12.1997 tarihli 5 inci Birleşimde Et ve Balık Ürünleri A.Ş. Süt Endüstrisi Kurumu ve Yem Sanayii'nin özelleştirilmeleri konusunda Et ve Balık Ürünleri A.Ş.'den;

Genel Müdür İsmail DAŞDELEN,

Yem Sanayi ve Ticaret A.Ş.den;

Genel Müdür Cevdet ZIRHLI,

Süt Endüstrisi Kurumundan;

Genel Müdür Fetullah UYSAL,

Özelleştirme İdaresi Başkanlığından;

Başkan Yardımcısı Salih TAŞTAN,

Müşavir İlhan BAYTAN,

Uzman Veysel TEKELİOĞLU,

bilgi sunmuşlardır.

23.12.1997 tarihli 6 ncı Birleşimde, PETLAS'ın özelleştirilmesi konusunda Özelleştirme İdaresi Başkanlığından Proje Grup Başkanı Ali Güner TEKİN bilgi sunmuştur.

6.1.1998 tarihli 7 nci Birleşimde Özelleştirme uygulamaları konusunda Salih TAŞTAN bilgi sunmuştur.

13.1.1998 tarihli 8 inci Birleşimde özelleştirme uygulamalarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri konusunda KİGEM (Kamu İşletmeciliğini Geliştirme Merkezi Vakfı) Başkanı, Zonguldak Milletvekili Mümtaz SOYSAL ve Genel Sekreter İlter ERTUĞRUL'un görüşleri alınmıştır.

Yukarıda belirtilen konuda 20.1.1998 tarihli 9 uncu birleşimde Özelleştirme İdaresinden;

Başkan Yardımcısı Salih TAŞTAN,

Başkan Yardımcısı Haluk BÜYÜKBAŞ,

Başkan Yardımcısı Nazime GÜRKAN,

1. Hukuk Müşaviri Bülent ÜZEL

bilgi sunmuşlardır.

10.02.1998 tarihli 11 inci Birleşimde TMMOB Yönetim ve Yürütme Kurulu Üyesi Ayfer EĞİLMEZ bilgi ve görüşlerini sunmuştur.

Komisyonun 17.02.1998 tarihli 12 inci Birleşiminde ise;

HAK-İŞ Genel Teşkilat Sekreteri Agah KAFKAS,

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih KILIÇ,

DİSK Ankara Merkez Temsilcisi Tayfun GÖRGÜN,

TOBB Başkanlık Başdanışmanı Halil SARIASLAN

bilgi ve görüşlerini sunmuşlardır.

Yapılan görüşmeler sonucunda bazı bilgiler yazılı olarak gönderilmesi talep edilerek, bu bilgi ve belgeler de değerlendirilmiştir.

3. TÜRKİYE'DEKİ ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARININ HUKUKSAL VE YASAL DURUMU:

3.1. Özelleştirmenin Amaç ve İlkeleri

Özelleştirmenin temel amacı nihai olarak, ekonomide verimlilik sağlamak ve kamu giderlerini azaltmaktır Özelleştirme ile rekabete dayalı piyasa ekonomisinin oluşturulması, devlet bütçesi üzerindeki KİT finansman yükünün azaltılması, sermaye piyasasının geliştirilmesi ve atıl tasarrufların ekonomiye kazandırılması, bu yolla elde edilecek kaynakların alt yapı yatırımlarına kanalize edilebilmesi amaçlanmaktadır.

Öte yandan sermaye piyasalarını geliştirmek de özelleştirmenin amaçlarından biridir. Şirketlerin yalnızca bankacılık sektörüne bağlı olmadan hisse senedi, tahvil veya bona ihracı yoluyla kaynak temin edebilmeleri ve bu kaynak maliyeti ile enflasyon arasında sağlıklı bir ilişkinin olabilmesi için, sermaye piyasalarının geliştirilmesi gerekir. Sermaye piyasasının geliştirilmesi ise, tasarrufların daha büyük bir kısmını mali piyasalara yönlendirilmesi ve bu suretle oluşan fonların sermaye piyasasına akışına imkan verecek bir ekonomik yapının oluşturulması ile mümkündür.

Bu açıdan değerlendirildiğinde özelleştirme uygulamaları ile bir yandan mali piyasalara ve dolayısıyla sermaye piyasalarına yönelmeyen yerli veya yabancı tasarrufları bu piyasalara yönlendirerek yeni kaynaklar yaratılması, diğer yandan da kamu kesiminin kamu fonlarına olan talebi nedeniyle sıkışan mali piyasa üzerindeki olumsuz baskının engellenmesi hedeflenmektedir.

3.2.Hukuksal ve Yasal Durum

Bilindiği gibi "özelleştirme" konusunun Türkiye'de 15 yıla yaklaşan bir geçmişi vardır; ancak, bunun yasal bir altyapıya kavuşturulması uzun süre almıştır.

1990'lardan sonra konu, yetki yasaları ve buna dayanılarak çıkarılacak kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenmek istenmiş ancak, bunlar Anayasa'ya aykırı oldukları için Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir.

3.2.1. Anayasa Mahkemesi Tarafından Tamamı ya da Bir Bölümü İptal Edilen Yasal Düzenlemeler:

Anayasa Mahkemesi tarafından tümü ya da çeşitli maddeleri iptal edilen kanun ya da kanun hükmünde kararnamelerin çokluğu, yasal düzenleme konusunun yeterli ciddiyetle ele alınmadığını göstermektedir. Anayasa Mahkemesi tarafından tümü ya da bir bölümü iptal edilen ya da yürürlüğünün durdurulmasına karar verilen özelleştirme ile ilgili kanun ya da kanun hükmünde kararnameler şunlardır:

1 - 3911 sayılı Yetki Yasası,

2 - 3911 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak çıkarılan Türk Telekomüni-kasyon A.Ş.'nin kurulması ve özelleştirilmesi hakkındaki 509 sayılı KHK,

3 - Elektrik alanındaki özelleştirmeleri düzenleyen 3974 sayılı Yasa,

4 - Özelleştirme alanında düzenlemeler için yetki veren 3987 sayılı Özel-leştirme Yetki Yasası,

5 - 3987 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak çıkarılan 530 sayılı KHK,

6 - 3987 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak çıkarılan 531 sayılı KHK,

7 - 3987 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak çıkarılan 532 sayılı KHK,

8 - 3987 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak çıkarılan 533 sayılı KHK,

9 - 3987 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak çıkarılan 534 sayılı KHK,

10 - 3987 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak çıkarılan 536 sayılı KHK,

11 - Yap-İşlet-Devret yöntemiyle özelleştirmeyi düzenleyen 3996 sayılı Yasa,

12 - 3996 sayılı Yasa'da değişiklik yapan 4180 sayılı Yasa,

13 - Telekomünikasyon alanında özelleştirmeyi düzenleyen 4000 sayılı Yasa,

14 - Telekomünikasyon alanında özelleştirmeyi düzenleyen 4107 sayılı Yasa,

15 - Telekomünikasyon alanında özelleştirmeyi düzenleyen 4161 sayılı Yasa.

3.2.2. Anayasa'ya Göre Özelleştirme:

Bilindiği gibi Anayasamızda özelleştirmeyi düzenleyen bir madde yoktur. Anayasa Mahkememiz, Anayasa'daki devletleştirme maddesinden hareketle, devletleştirmeye yetkili olan organın devletsizleştirmeye de yetkili olduğunu kabul etmiş ve özelleştirmenin Anayasa'nın 47. maddesindeki devletleştirme hükümlerine göre yapılacağına karar vermiştir.

Komisyonumuzun görevleri arasında yer alan "özelleştirme konusunda karşılaşılan sorunlar ve alınması gereken tedbirler" çerçevesinde, bundan sonra özelleştirme konusunda yapılacak yasal düzenlemelerde yol gösterici olması ve daha önceki güçlüklerin yaşanmaması açısından Anayasa Mahkemesi'nin 3987 sayılı Özelleştirme Yetki Yasası'nı incelemesi sırasında verdiği gerekçeli karar özetlenerek aşağıya alınmıştır:

"Anayasa'da özelleştirme konusunda özel bir düzenlemeye yer verilmemesine karşın, devletleştirmeye ilişkin 47. maddeden, özelleştirme için de kimi ilkeler çıkarılabilir. Çünkü, devletleştirme, özelleştirmenin tersi bir işlemdir. Bu nedenle, devletleştirmeye yetkili organın özelleştirme konusunda da yetkili olduğunun kabulü gerekir

Anayasa'nın devletleştirmeye ilişkin 47. maddesinde 'Kamu hizmeti niteliği taşıyan özel teşebbüsler kamu yararının zorunlu kıldığı hallerde devletleştirilebilir.

Devletleştirme gerçek karşılığı üzerinden yapılır. Gerçek karşılığın hesaplanma tarz ve usulleri kanunla düzenlenir. ' denilmektedir.

Anayasa'nın 47. maddesi (...) devletleştirilecek özel teşebbüsü Yasa'nın göstereceği, kişilerin temel haklarından olan mülkiyet hakkına, çalışma ve özel teşebbüs kurma hürriyetine sınırlamalar getiren devletleştirmenin yasama organınca düzenlenmesinin çok daha güvenceli olduğunda kuşku duyulmayacağı yargısını içermektedir. Anayasa'nın 35. maddesindeki mülkiyet hakkıyla ilgili korumanın, kamu mülkiyeti için de özel mülkiyete eşit bir biçimde değerlendirip düzenlenmesi kaçınılmazdır. Bu nedenle özel teşebbüslerin devletleştirilmesinde olduğu gibi kamu varlıklarmm özelleştirilmesinde de yetki, yasama organınındır.

Özelleştirme Anayasa'da yasaklanmadığına göre yasama organı, yararlı, gerekli ya da uygun gördüğü kamu varlıklarının özelleştirilmesini Anayasa'nın 11. maddesi gereğince Anayasa'nın ilkelerine ve kurallarına bağlı kalarak, yasayla belirleyebilir. Devletleştirmede olduğu gibi özelleştirmede de esas ve yöntemlere ilişkin bir düzenlemenin yasayla yapılması zorunluluğu açıktır. Özelleştirmeyi genelde düzenleyen böyle bir yasanın varlığı, özelleştirilecek her KİT için yasama organınca gerektiğinde özel bir yasa çıkarılmasını engellemez. Yasama organı özelleştirilecek kimi KİT'ler için anayasal ilkelere uygun olmak koşuluyla çerçeve yasaya ayrık biçimde özelleştirme kurallarında değişiklik yapma yetkisine sahip bulunmaktadır.

- Anayasa'nın 35. ve 91. Maddeleri Yönünden:

Özel mülkiyet için Anayasa'nın 35. maddesiyle getirilen koruma, devletin ve diğer kamu tüzelkişilerinin mülkiyet hakları için de geçerli olduğundan, bu durumun doğal sonucu, KİT'lerin

özelleştirilmesinde gerçek değerinin gözetilmesi gerekir. Özelleştirme, devletleştirmenin tersi bir işlem olduğuna göre KİT'lerin satışında en az kaybı, en yararlı düzeyi sağlayacak biçimde rayiç değer aranarak gerçek değere en yakın olanın bulunması gerekir. Bu ölçüleri gözardı eden bir yöntem ve uygulama, satın alan kişileri öbür kişiler karşısında hakkı olmayan ayrıcalıklı bir konuma getirerek eşitlik ilkesine aykırılık oluşturur.

Devletin alışıyla satışı arasındaki farklı uygulama da, özelliklere göre ayrılığın doğallığı dışında, devletin zararına yol açabilecek bir hukuksal çelişki olur.

Kamulaştırma Yasası'nda da belirlenen bu bedel saptama yöntemi, özelleştirme için de örnek sayılabilir.

Bu genel ve yerleşik kurallara koşut kurallarla özelleştirme değeri saptanarak ve alıcının belirlenmesi ayrıcalığa yol açmayacak ve ulusal bağımsızlığı tehlikeye düşürmeyecek biçimde olmalıdır.

Kimi özelleştirme türlerinde kamu mülkiyetine sınırlama getirildiği gibi, kamu varlığının satışında da kamu mülkiyeti sona ermektedir. Kamu varlığının azalması, elden çıkarılmasıyla özelleştirilen alanda kamu mülkiyeti ortadan kalkmaktadır. Özel mülkiyet için Anayasa'nın getirdiği koruma ve güvence kamu mülkiyeti için de geçerli olduğundan, özel mülkiyet konusundaki özenin kamu mülkiyeti konusunda öncelikle düşünüleceğinde duraksanamaz. Bu nedenle, kamu mülkiyetinin sona erdirilmesine ilişkin esasların yasayla düzenlenmesi, Anayasa'nın 35. maddesinin getirdiği bir zorunluluktur. Kişisel mülkiyeti güvenceye bağlayan Anayasa'nın kamu mülkiyetini güvencesiz bıraktığı düşünülemez. Nitekim mülkiyet hakkını kişiler yönünden güvenceye alan 35. maddenin birinci fıkrası yanında, ikinci ve üçüncü fıkralarındaki bir hakkın ancak yasayla sınırlanabileceği ve kullanılmasının toplum yararına aykırı olamayacağı hususları kamu mülkiyetini de kapsamaktadır. Kamu mülkiyeti için de geçerli olan bu güvence gözardı edilemez. Kamu mülkiyeti de kamu yararı amacıyla sınırlanabilir ve toplum yararına aykırı biçimde kullanılamaz.

Bu nedenle, Anayasa' nın 35. ve 91. maddeleri gereğince özelleştirmeye ilişkin düzenlemenin yasa ile yapılması zorunludur.

- Anayasa' nın 2., 7., 87. ve 91. Maddeleri Yönünden:

Yasama yetkisi genel ve asli bir yetki olup, TBMM'ne aittir ve devredilemez. KHK çıkarma yetkisi ise kendine özgü sınırlı ve ayrık durumlarda kullanılabilecek bir yetki türüdür. Bu yetki, KHK kurumunun Anayasa'ya getiriliş amacına uygun olarak önemli, zorunlu ve ivedi durumlar içindir. Yasama yetkisinin devri sonucunu doğuran geniş konu ve kapsamda yetkiler Anayasa' nın 7. maddesine aykırılık oluşturur.

Öte yandan TBMM tarafından Bakanlar Kurulu'na yasama yetkisinin devri anlamına gelebilecek nitelikte geniş kapsamlı yetki verilmesi yasama ve yürütme erki oranındaki dengeyi bozar, yürütme organına üstünlük sağlar. Bu durum ise, parlamenter demokrasinin dayanağı olan kuvvetler ayrılığı ve Anayasa'nın 2. maddesindeki "demokratik hukuk devleti" ilkesi ile çelişir.

Anayasa'nın 91. maddesinde Yetki Yasası'nda çıkarılacak KHK'lerin konusunun, amacının, kapsamının ve ilkelerinin açıkça belirtilmesi öngörülmektedir.

Uygulanacak özelleştirme (satış, kiralama, işletme hakkı devri gibi) yöntemlerine uygun ilkeler ayrı ayrı belirtilmelidir. Örneğin salış yönteminde uygulanacak esaslar, kamu varlığının değerini belirleme biçimi, ihale yöntemleri gibi ilkelerin açıkça yazılması gelişigüzel uygulamaları ve kötüye kullanmaları en aza indirecek sağlıklı, hukuksal düzenlemelerdir. Anayasa'nın 91. maddesinin öngördüğü ilkeleri belirleme zorunluluğu bu amacı gerçekleştirmek için getirilmiştir.

- Anayasa'nın Başlangıç Kısmı ve 5. Maddesi Yönünden:

Anayasa'nın 176. maddesinde "Anayasa'nın dayandığı temel görüş ve ilkeleri belirten başlangıç kısmı, Anayasa metnine dahildir." denilmiş; maddenin gerekçesinde de, Başlangıç'taki temel görüş ve ilkelerin Anayasa'nın öbür hükümleriyle eşdeğer olduğu vurgulanmıştır. Anayasa'nın Cumhuriyet'in niteliklerini belirleyen 2. maddesindeki, "Türkiye cumhuriyeti... başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan... bir... Devlet(tir)" açıklığı, Başlangıç'ta belirtilen temel ilkeleri Cumhuriyetin nitelikleriyle özdeşleştirilmiştir.

İçerdiği temel görüş ve ilkeler, öbür hükümlerle eşdeğer olan Anayasa'nın başlangıç kısmının yedinci (1995 değişikliğinden sonra beşinci) paragrafında, "Hiçbir düşünce ve mülahazanın Türk milli menfaatleri...nin karşısında korunma göremeyeceği... " ilkesi ile de Anayasa'nın öngördüğü hukuk düzeni içinde ulusal çıkarların herşeyin üzerinde tutulması gerektiği belirtilmiştir.

Öte yandan, Anayasa'nın 2. maddesinde, " .. toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı... içinde insan haklarına saygılı..." olunacağına yer verilerek devlet ve toplumun çıkarlarına öncelik tanınmıştır.

Anayasa'nın 5. maddesinde de, bir yandan "... Türk Milletinin bağımsızlığı" nı, öte yandan da ". . kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak" devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır. Anayasa Mahkemesi'nin 2983 sayılı Yasa ile ilgili kararında, 5. maddede yer alan "Türk milletinin bağımsızlığı" ilkesinin siyasal ve ekonomik bağımsızlığı birlikte içerdiği, bu kavramların yalnız başına bir anlam taşımadıkları, birbirlerini tamamlayan kavramlar oldukları vurgulanmıştır.

Anayasa' nın 16. maddesinde ise, Anayasa'nın 12. maddesinde herkese tanınan temel hak ve özgürlüklerin, yabancılar için, uluslararası hukuka uygun olarak yasayla sınırlandırılabileceği kurala bağlanmıştır.

Yabancıların temel hak ve özgürlüklerin kimilerinden yurttaşlar gibi yarar-landırılmamasının, bu hakların kimi sınırlama ya da kısıtlamalara bağlı tutul-masının nedenlerini Anayasa Mahkemesi' nin yabancılara mülk satışı ile ilgili 13.6.1985 günlü, E. 1984/14, K 1985/7 sayılı kararında da belirtildiği gibi, Devleti korumak, onun sürekliliğini sağlamak gibi düşüncelerde aramak gerekir. Devletin geleceği üzerinde doğrudan etkisi olan yaşamsal önemdeki konularda, yabancıların ağırlığını önleyici kuralların getirilmesi, bağımsızlığın korunması yönünden zorunludur.

Kalkınmayı hızlandırmak için elbette dış borçlanma, yabancı sermaye, yabancı ortaklıklardan yararlanmak gerekir. Ancak, özelleştirme yoluyla giderek yabancıların nüfuzuna yol açması, ülke bağımsızlığı yönünden kabul edilemez. Bu gerçek, özelleştirme politikası uygulayan gelişmiş kimi ülkeleri bile önlem alma zorunda bırakmıştır. Örneğin, yabancılara satılabilecek pay oranı Fransa' da % 20, Belçika' da % 20-25, İngiltere' de ise % 10 ile sınırlandırılmıştır. Türk ulusunun çıkarlarının, ülke bağımsızlığının ve güvenliğinin gözetilmesi özelleştirmenin yabancılaştırmaya dönüşmemesi yönünden getirilecek kuralların önemi büyüktür. Uygulamaların karşılıklılık ilkesi gözetilerek yapılması gerekir.

Telekomünikasyon, elektirik üretim, iletim ve dağıtım gibi stratejik önemi olan alanlara yabancıların girmesinin ötesinde, egemen olması, güvenlik, bağımsızlık ve ekonomik yönlerden çok sakıncalı olabilir. Çünkü, bu tür kamu hizmetleri ülke güvenliği ile çok yakından ilgilidir.

Halka ya da çalışana satılsa bile yasada önlem getirilmedikçe payların hızla el değiştirmesi her zaman için olanaklıdır. Özelleştirilen ve ilk aşamada halka satılan kuruluşların sonradan yerli ya da yabancı sermaye gruplarının eline geçme olasılığı fazladır. Düzenlemelerin bu tür durumları önleyecek biçimde yapılması gerekir.

Anayasa'nın 47. maddesinde devletleştirme olanağının getirildiği, yaban-cıya satışın ülke çıkarlarına olumsuz etkisi görülürse devletleştirme yoluna gidilerek bu riskin ortadan kaldırılabileceği düşüncesi, ulusal ve uluslararası hukuk yönünden pek geçerli görülemez. Gerçekten, Devletleştirme Yasası'na göre özel teşebbüsleri devletleştirme oldukça güçleşmiştir. Konunun uluslararası boyutuna bakıldığında olayın çok daha güç olduğu görülür. Nitekim, Anayasa Mahkemesi "yabancılara satılmış toprakların yasal yollardan yerine göre geri almabilmesi olanağının varlığına güvenilemez. Yabancıların her an kendi devletlerinin himayesi altında olduğu dikkate alındığında böyle bir yola başvurmanın devletlerarası çetin sorunları davet etmesi kaçınılmazdır." yargısına vararak bu hususu açıkça vurgulamıştır. Kaldı ki önceden önleme olanağı varken, sonuçta bu denli sorunlarla yüklü bir yola girmek, mantıkla da bağdaşmaz.

Bu nedenlerle özelleştirme ile ilgili yasalarda yabancılarla ilgili kimi sınırlamalar getirilmesi ülkenin bağımsızlığı ve ulusun güvenliği ile doğrudan ilgilidir. Böyle bir düzenlemenin bulunmaması, uygulamanın anılan ilkeleri zedeleyici sonuç doğurmasına neden olabilir. Devletin kuruluş, işletme, altyapı gibi ekonominin öğesi ve gücü olan tüm kamusal varlıklarının, gelir ortaklığı, satış ya da işletme hakkı yoluyla yerli yabancı ayrımı gözetilerek elden çıkarılması, geleneksel yapısı ve niteliğiyle Anayasa'da öngörülen devlet düzenine uygun düşer.

Yabancı egemenliğine yol açmayacak yöntemlerle özelleştirme gerçekleştirilebilir.

Özelleştirmeyle KİT'lerin arazi, arsa, bina, makina gibi tüm varlığı satılabilecektir. Türkiye'de kamu işletmelerinin bir çoğunun taşınmaz mal varlıkları çok değerlidir. Bu nedenle yerli ve yabancı özel sektöre çoğu kuruluş çekici gelmektedir. Önemli olan KİT'lere ilişkin araç ve gereçlerle birlikte taşınmaz malların da satılmasıdır. Bu yöntemle Anayasa Mahkemesi'nin, Anayasa'ya aykırı bularak kapatmış olduğu yabancılara mal satışı yolu, bu konuda dolaylı olarak yeniden açılmış olacaktır ki, bu da Anayasa Mahkemesi kararlarını etkisiz kılma anlamına gelir. Bu kararlar ve karşılıklılık ilkesi gözetilmeden yapılacak özelleştirme Anayasa'ya aykırı olur.

Diğer yönden, bu yöntem stratejik konumda olan bölgelerde de yaban-cıların taşınmaz mal edinmelerine olanak sağlayacaktır. Türkiye' de yabancının toprak (arazi, arsa, bina) edinmesi yalnızca bir mülkiyet sorunu olarak görülemez. Çünkü toprak devletin vazgeçilmez temel ögesi, egemenliğin ve bağımsızlığın simgesidir. Bu nedenle, Türkiye Cumhuriyeti, kuruluşundan bu yana, kapitülasyonların Osmanlı Devleti'ne verdiği zararları da gözeterek yabancıların taşınmaz mal, özellikle arazi edinmelerine çok duyarlı yaklaşmıştır. Yabancıların ülkede mülk edinmelerini olanaklar ölçüsünde sınırlayan Lozan Barış Andlaşmasıyla başlayan hukuk siyaseti, günümüze dek sürmüştür. Köy Yasası'yla yabancıların köyde taşınmaz edinmeleri yasaklanmış, bunu Tapu Yasası'ndaki sınırlama izlemiştir. Yabancı tüzelkişilerin ülkede mülk edineme-yeceklerine ilişkin esasa kimi yasalarla getirilen aykırılıkların çok önemli ulusal yararlarımızla ilgili olduğu açıktır.

3987 sayılı Yasa'da hiçbir sınır getirilmeden KİT'lerin, müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimlerinin özelleştirilmesi öngörülmüştür. Bu özelleştirme sonucu sektörün bir kısmı ya da tamamı yabancılarm da eline geçebilecektir. Ülkemizde sermaye birikiminin düzeyi düşünülürse, özelleş-tirmenin yabancılaştırma olasılığının yüksekliği daha anlaşılır olacaktır.

Telekomünikasyon ve elektrik gibi stratejik öneme sahip kamu hizmet-lerinin yabancılaşması, ülke savunması, güvenliği ve bağımsızlığı yönünden sakıncalıdır.

Bu nedenlerle, dava konusu yasa, herhangi bir sınır getirmeden KİT'lerin müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işşletme birimlerinin yabancılara satılmasına olanak sağlayan niteliğiyle, Anayasa'nın Başlangıç'ının yedinci (1995 değişikliğinden sonra beşinci) paragrafındaki "Türk Milli Menfaatleri" nin korunması ve 5. maddesindeki devletin, "Türk Milletinin Bağımsızlığı"nı ve "kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğu"nu sağlama ilkelerine aykırıdır.

- Anayasa'nın 167. ve 172. Maddeleri Yönünden:

Anayasa'nın 167. maddesinde "Devlet, para, kredi, semaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler." denilmektedir. Buna göre, piyasalarda fiilen oluşacak tekelleşme ya da kartelleşme ile birlikte anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmenin de önlenmesi görevi devlete verilmiştir.

Madde gerekçesinde tekel benzeri gruplaşmaların da tekelleşme kapsa-mında görüldüğü; tekelleşmenin önlenmesinin tüketim sektörü yanında hizmet sektörü yönünden de gerekli olduğu belirtilmiştir. Ayrıca tekelleşme ve kartel-leşmenin zararlarından bireyleri ve toplumu korumak Anayasa'nın 5. madde-sinde Devlet'in temel amaç ve görevleri arasında öngörülen "kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak" ile de doğrudan ilgilidir.

Anayasa'nın 172. maddesinde Devlet' e ayrıca "... tüketicileri koruyucu önlemleri almak" görevi de verilmiştir. Devletin, tekelleşme ve kartelleşmeyi önlemek görevi temelde tüketiciyi koruma amacını gütmektedir. 172. madde ile devlete verilen tüketicileri koruma görevi ancak, tekelleşme ve kartelleşmelerin önlenerek özgür rekabet koşullarının sağlanması ile güvenceye alınabilir.

Piyasa ekonomisinin etkinliği, tam rekabet koşullarının varlığına bağlıdır. Tekelleşme ya da kartelleşmeye olanak veren ortamlarda piyasa ekonomisi etkinliğini yitirir. Bu nedenle özelleştirmeye ilişkin yasal düzenlemelerde, tekel-leşme ve kartelleşmeyi önlemeye, tüketicileri korumaya yönelik kuralların bulunması zorunludur.

Özelleştirilecek kuruluş tekel konumunda ise, kamu tekelinin yerini özel tekelin alması kaçınılmazdır. Kamu tekeli durumunda, mal ya da hizmet üretimine devletin doğrudan karışması olanağı varken özel tekel durumunda, bu olanak söz konusu olmayacak, mal ve hizmet fiatları kamu tekelinde olduğundan daha yüksekte belirleneceği gibi kalite de olumsuz etkilenecektir.

Elektrik, su, telekomünikasyon gibi temel kamu hizmeti üreten ve doğal tekel niteliği taşıyan ve stratejik yönden kamu iktisadi teşebbüslerinin özelleş-tirilmesi önlem alınmadığında özel tekelleşme olanağı sağlanması, başka bir anlatımla kamu görevlerinin özel sektöre devri anlamına gelir. Bu durumda gerçek ve tüzel kişilerin uyacağı koşullar ile devletçe yapılacak gözetim ve denetimin ilke ve yöntemleriyle uygulanacak yatırımların gösterilmesi zorunludur.

Bu nedenle, Özelleştirme Yasası'nda mal ya da hizmet üretiminin belirli sermaye gruplarının elinde toplanmasını, tekelleşmeyi ve kartelleşmeyi önleye-cek önlemlerin alınması gerekir. Tersi durum, düzenlemeyi Anayasa'nın 167. ve 172. maddelerine aykırı kılar.

- Anayasa'nın 168. Maddesi Yönünden:

Anayasa'nın 168. maddesinde "Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakını belli bir süre için, gerçek ve tüzelkişilere devredebilir. Hangi tabii servet ve kaynağın arama ve işletmesinin Devletin gerçek ve tüzelkişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzelkişiler eliyle yapılması, kamunun açık iznine bağlıdır. Bu durumda gerçek ve tüzelkişilerin uyması gereken şartlar ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir." denilmektedir.

Buna göre, Anayasa' da doğal servetlerin ve kaynakların Devlet'in hüküm ve tasarrufu altında kabul edilerek bunların mülkiyetinin gerçek ya da tüzel-kişilere devri yasaklandığı gibi, bunları arama ve işletme hakkına da sahip olan devletin bu hakkını ancak belli bir süre için gerçek veya tüzelkişilere Yasa'nın açık oluru ile devredilebileceği öngörülmektedir. Anayasa'da doğal servetler ve kaynaklar için öngörülen bu hukuksal durum bunların sosyal, ekonomik ve stratejik önemlerinin doğal sonucudur.

Doğal servet ve kaynakları yerinde kullanarak ya da onlardan yerinde yararlanarak kamu hizmeti üreten KİT'lerin özelleştirilmesinde Anayasa'nın 168. maddesinde öngörülen ilkelerin gözönünde bulundurulması zorunludur. 168. maddeye göre işletme hakkı Devlete ait olan doğal servetler ve kaynakların işletme hakkı gerçek ve tüzelkişilere ancak süreli olarak devredilebilir. Doğal servet ve kaynaklardan yararlanarak kamu hizmeti üreten KİT ya da buna bağlı kuruluşlar ile diğer kamu tüzelkişilerin varlıklarının özelleştirilmesinde bunların yararlandıkları doğal servet ve kaynakların mülkiyetinin gerçek ve tüzel kişilere devri olanaksızdır.

Bu tür KİT'lerin satış yöntemiyle özelleştirilmeleri durumunda, mülkiyete bağlı işletme hakkı da süresiz olarak satın alanlara geçecektir. Buna karşılık kamu hizmeti üretilmesinde yararlanılan doğal servet veya kaynağın işletme hakkının devredilmediği; KİT'lerin işletme hakkının devredildiği ileri sürülebilirse de; kamu hizmetini bu biçimde üreten KİT'ler ile bunların kamu hizmeti üreti-minde yararlandıkları doğal zenginlik ve kaynakların birbirinden ayrı düşünül-mesi olanaksızdır.

Doğal zenginlik ve kaynaklarla ilgili KİT'lerin ve diğer kamu tüzelkişilerinin varlıklarının özelleştirilmesinde, bunların yararlandıkları doğal zenginlik ve kaynakların işletme hakkının belli süreyle devri biçiminde olması zorunludur. KİT'lerin yararlandıkları doğal zenginlik ve kaynakların satış ya da işletme hakkının süresiz devri biçiminde özelleştirilmeleri Anayasa'nın 168. maddesine aykırı düşer."

Anayasa Mahkemesi'nin yukarıdaki ve aynı alanda verilmiş diğer kararlarından; özelleştirmenin Anayasal kuralları çerçevesinde yapılabilmesi için, kamu mülkiyetinin özel mülkiyet gibi korunmasını sağlayan önlemlerin alınması ve kamu varlıklarının da devletleştirmede olduğu gibi gerçek ya da gerçeğe en yakın değerden özelleştirilmesi, ulusal bağımsızlığı tehlikeye sokacak alanların özelleştirilmemesi ya da gereken önlemlerin alınarak özelleştirilmesi, özelleştirmelerin piyasalarda tekelleşme ve kartelleşmeye yol açmaması için gereken önlemlerin alınması ve tüketicilerin korunmasının zorunlu olduğu, ayrıca özelleştirmede usul ve esasların mutlaka yasama organı, yani TBMM tarafından belirlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

3.2.3. Mevcut Yasal Durum:

Halihazırda özelleştirme, 27 Kasım 1994'te yürürlüğe giren 4046 sayılı "Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun" hükümlerine göre yapılmaktadır.

19. yasama döneminde partiler arası uzlaşma ve işbirliği ile çıkarılan 4046 sayılı Yasa hakkında Anayasa Mahkemesi'ne iptal davası açılmadığı için, yasa anayasal denetimden geçmemiştir.

4046 sayılı Yasa'nın 18. maddesinin özelleştirmede değer tespiti ve ihale yöntemlerini düzenleyen (B) ve (C) bölümleri için idari davalar sırasında Anayasa'ya aykırılık itirazında bulunulması üzerine Anayasa Mahkemesi sözkonusu hükümleri iptal etmiş, iptal kararının Resmi Gazete'de yayımlan-masından önce bu hükümler değiştirilmiştir. Ancak, yeni düzenlemenin de Anayasa'ya aykırılı olduğu yolunda görüşler Komisyonumuzda dile getirilmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı uyarınca "hukuki dayanaktan yoksun kalan" kimi özelleştirme işlemleri çeşitli mahkemelerce iptal edilmiş ya da yürütmesi durdurulmuştur.

Ö.İ.B.'nın Komisyonumuza verdiği bilgiye göre, Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) bu mahkeme kararlarının bir bölülünün uygulanmaması için bir karar almış ve bu nedenle sözkonusu kararların büyük bölümü ÖİB tarafından uygulanmamıştır. Bunun hukuk devleti anlayışıyla bağdaşmayan bir tavır olduğu da kuşkusuzdur.

Ayrıca, aynı yasanın Geçici 15. maddesi de Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir.

3.2.4. 4046 Sayılı Kanun:

Halen özelleştirme uygulamaları 4046 sayılı Yasa'ya göre yapılmaktadır. 4046 sayılı Yasa özelleştirmenin ilkelerini şöyle belirlemiştir:

1) Özelleştirmenin ekonomide verimlilik artışı ve kamu giderlerinde azalma sağlamak amacıyla yapılması,

2) Özelleştirme işlemlerinin değer saptaması da dahil alenîyet içinde yürütülmesi,

3) Kuruluşların özelliklerine ve içinde bulundukları şartlara göre özelleştirme yöntemlerinin belirlenmesi,

4) Özelleştirme uygulamalarından elde edilecek gelirlerin genel bütçe harcama ve yatırımlarında kullanılmaması,

5) Oluşabilecek tekelci bir yapının olumsuz etkilerinin önlenmesi,

6) Doğabilecek istihdam azalmaları ile ilgili olarak mevcut kanunlarda ve/veya toplu iş sözleşmelerinde öngörülen tazminatlara ek olarak "iş kaybı tazminatı"nın verilmesi,

7) Mülkiyetin yaygınlığının yanısıra, yönetim sorumluluk ve yetkilerini üstlenebilecek ortak gurubunun temini,

8) Stratejik konularda devletin sahip olacağı imtiyazlı hisse oluşturulması,

9) Tabi kaynakların, belli bir süre için sadece işletme hakkının verilmesi suretiyle özelleştirilmesi,

10) Özelleştirme uygulamalarında, Milli Güvenlik ve kamu yararının gerektirdiği durumlar hariç, kamu kurum kuruluşları ile mahalli idarelere devir yapılmaması.

11) Özelleştirme uygulamaları çerçevesinde bazı kamu bankalarının da öncelikle özelleştirilecek kuruluşlar arasına alınarak süratle özelleştirilmesinin sağlanması.

4046 Sayılı Kanun ile:

Daha önce yürürlükte bulunan mevzuatta sadece kamu iktisadi teşebbüslerinin özelleştirilmesine ilişkin hükümler yer almakta iken, 4046 Sayılı Kanunla yapılan düzenleme sonucu devletin diğer mal ve hizmet üretim birimlerinin de özelleştirme kapsamına alınması ile özelleştirme uygulamalarının sınırları genişletilmiştir.

Başbakan'ın başkanlığında Başbakan Yardımcısı ve ilgili Bakanların katılımı ile Özelleştirme Yüksek Kurulu oluşturulmuş ve bu kurulun görev ve yetkileri tespit edilmiştir.

Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun sekreterya hizmetini görmek üzere, Başbakan'a bağlı, kamu tüzel kişiliğine sahip, özel bütçeli Özelleştirme İdaresi Başkanlığı kurulmuş, görev ve yetkileri tespit edilmiştir.

Özelleştirme Fonu kurularak kullanım alanları tadadi olarak belirlenmiş ve bu fondan genel bütçeye aktarma yapılmaması hüküm altına alınmıştır.

Özelleştirme uygulamalarına ilişkin işlemler Devlet İhale Kanunu ve Muhasebe-i Umumiye Kanunu ve Sayıştay Kanunu dışında tutulmuştur.

Özelleştirme programına alınan kuruluşlarla ilgili olarak stratejik konu ve kuruluşlar tespit edilmiştir.

Genel ve katma bütçeli idareler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşların sadece tekel niteliğindeki mal ve hizmet üretim faaliyetleri ile kamu iktisadi kuruluşlarının temel kuruluş amaçlarına uygun mal ve hizmet üretim faaliyetlerinin imtiyaz addolunacağı belirtilmiştir.

Özelleştirme kapsamı ve programına alınan kuruluşların hukuki statüleri ile tabi olacakları usul ve esaslar belirlenmiştir.

Özelleştirme uygulamalarına ilişkin olarak özelleştirme yöntemleri, değer tespit komisyonu teşkili ve değer tespit işlemleri, ihale komisyonlarının teşkili ile ihale usulleri düzenlenmiştir.

Özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlarda (iştirakler hariç) bir hizmet akdine dayalı olarak çalışanların, bu kuruluşların özelleştirme uygulamalarına tabi tutulması neticesinde iş akitlerinin tazminata hak kazanacak şekilde sona ermesi durumunda, iş kaybı tazminatı ödenmesine ilişkin hüküm getirilmiştir.

Özelleştirme programına alınan, özelleştirilerek faaliyeti durdurulan, küçültülen, kapatılan veya tasfiye edilen kuruluşlarda çalışan nakle tabi personelin nakil işlemleri atamalarının yapılıp eski kurumları ile ilişkilerinin kesileceği tarihe kadarki özlük haklarının güvence altına alınmasına ilişkin düzenleme getirilmiştir.

506 sayılı Kanunun ek 24. maddesi uyarınca ödenen sosyal yardım zamlarının ödenme usul ve esasları belirlenmiştir.

Özelleştirme programına alınan kuruluşlarda Emekli Sandığı'na tabi olarak çalışan personele, emeklilik hakkını kazandıkları tarihten itibaren 2 ay içinde başvurmaları halinde, emeklilik ikramiyelerinin % 30 fazlasıyla ödenmesi hüküm altına alınmıştır.

3.3. Özelleştirme Uygulamalarında Bugüne Kadar Yapılan İşlemler

3.3.1. Özelleştirme Kapsamına Alınmış Kuruluşlar:

1985 yılından itibaren 166 kuruluş özelleştirme kapsamına alınmıştır. Bu kuruluşlardan bir bölümü, 233 sayılı KHK kapsamında tamamı kamuya ait KİT statüsündeki kuruluşlardır. Diğer bir bölümü ise, % 50'nin üzerinde kamu payı bulunan bağlı ortaklık statüsündeki kuruluşlar ile kamu iştirakleridir.

Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 23 Aralık 1994 tarihinde aldığı karar doğrultusunda Maliye Bakanlığı ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne ait 4 taşınmaz da özelleştirme kapsamına alınmıştır.

Bu kuruluşlardan 15 tanesi daha sonra çeşitli nedenlerle özelleştirme kapsamından çıkarılmıştır. Bunlar arasında yer alan T. Öğretmenler Bankası Mayıs 1992'de, Halk Bankası ile Denizcilik Bankası ise Kasım 1992'de Emlak Bankası'na devredilmiştir. BASF-Sümerbank Kimya Sanayii A.Ş. ile Güney Sanayii'ndeki kamu payları, daha önce bu paylara sahip olan Sümer Holding'e; TÜLOMSAŞ, TÜDEMSAŞ VE TÜVASAŞ, TCDD'ye iade edilmiştir.

Nisan 1987' de özelleştirme kapsamına alınan T. Gübre Fabrikaları A.Ş. 1989'da kapsamdan çıkarılmıştır. Yine kapsama alınan Boğaziçi Hava Taşımacılığı A.Ş. ise tasfiye edilmiştir. 1995 yılında özelleştirme kapsamına alınan Hamitabat, Kemerköy, Soma ve Yeniköy Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş. 1997 Ağustos ayında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na iade edilmiştir. Yem Sanayii A.Ş. ve SEK Süt Ürünleri A.Ş.'nin tüm üretim birimleri ve İşletmeleri özellleştirilmiş, tüzel kişilikleri Ticaret Sicil'inden silinmiş, EBK Et ve Balık Ürünleri A.Ş. bünyesinde birleştirilerek Kasım 1997 tasfiye edilmiştir.

1985-1990 yılları arasında bazı yarım kalmış tesislerin özel sektöre devri konusunda da çalışmalar yapılmıştır.

Halen özelleştirme kapsamında 46 kuruluş ile bazı taşınmazlar bulunmaktadır. Bu kuruluşların 28 tanesinde % 50'nin üzerinde kamu payı vardır.

3.3.2. Özelleştirme Uygulamaları

Özelleştirme çalışmaları, 1984 yılında kamuya ait yarım kalmış tesislerin tamamlanması veya yerine yeni bir tesis kurulması amacıyla özel sektöre devri uygulamaları ile başlamıştır.

1989 yılından itibaren tamamı kamuya ait veya kamu iştiraki olan kuruluşlardaki kamu paylarının özelleştirme kapsamına alınması yoluyla yürütülen program çerçevesinde bugüne kadar 123 kuruluşun hisse senedi veya varlık satış/devir işlemi yapılmış; bu kuruluşlardan 106'sı tamamen özelleştirilmiştir. Blok satış, halka arz, uluslararası arz, İMKB'de satış veya varlık satışı biçiminde kısmen özelleştirme işlemi gerçekleştirilen diğer 17 kuruluşta ise, halen kamu payı vardır. Özelleştirme işlemlerine ilişkin tablolar raporumuzun sonuna eklenmiştir.

3.4. Özelleştirme İşlemlerinden Elde Edilen Kaynaklar ve Kullanımları

1985'ten bugüne kadar yapılan özelleştirmelerin toplam tutarı 141 trilyon TL. (3,5 milyar $) düzeyindedir.

Bir bölümü vadeli ve döviz cinsinden gerçekleştirilen bu hisse senedi ve varlık satış işlemlerinden 31 Aralık 1996 itibariyle 60,5 trilyon TL. (2,8 milyar $) net girdi sağlanmıştır. Yıl bazında uygulama tutarıyla net girdi tutarı arasındaki fark vadeli işlemlere ilişkin taksit ödemelerinden kaynaklanmaktadır.

Özelleştirme kapsamındaki kuruluşlardan elde edilen 31 trilyon TL. (1 milyar $) temettü geliri ve 18.4 trilyon TL. (373 milyon $) diğer kaynaklarla birlikte 1985-1996 dönemi toplam kaynakların 109.9 trilyon TL. (4.2 milyar $) düzeyine ulaşmaktadır.

Aynı dönemde özelleştirme uygulamaları çençevesinde 108 trilyon TL (3.9 milyar $) tutarında harcama yapılmıştır. Bunun, yaklaşık 76 trilyon TL'si, kapsamdaki kuruluşlara sermaye iştiraki ve kredi biçiminde verilen borçlardan oluşmaktadır. Kredi biçiminde verilen borçların tutarı, ÖİB'in kapsamdaki kuruluşların kârlarından aldığı temettü gelirlerine yakındır.

Ancak, özelleştirme giderleri içinde KİT'lerin fimansmanı için ayrılan paydan daha fazlasını Hazine'ye yapılan aktarmalar oluşturmaktadır. Özelleştirme gelirlerinin yaklaşık yarısı Hazine'ye aktarılmıştır.

Bilindiği gibi 4046 sayılı Yasa'nm 10. maddesine göre, "Özelleştirme Fonu'ndan, genel bütçeye kaynak aktarılamaz. Ayrıca, bu Kanunun Geçici 8 inci maddesi gereğince Kamu Ortaklığı Fonuna yapılacak aktarmalar hariç Özelleştirme Fonundan diğer herhangi bir Fona aktarma yapılamaz. "

Geçici 8. maddeye göre ise;

"Kamu Ortaklığı Fonunun kullanım alanları ile ilgili olarak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Kamu Ortaklığı İdaresi tarafından yüklenilmiş olan yatırım projelerinin frnansmanı ve borçlar ödeme tarihlerinde Özelleştirme Fonu'ndan ödenir. Özelleştirme Fonunda yeterli miktar bulunmaması halinde sözkonusu borçlar Kamu Ortaklığı Fonundan karşılanır."

Bu hükümler gereğince bugüne kadar yaklaşık 88 trilyon TL Hazine'ye aktarılmış, 1995'te aktarılan miktar için yeterli kaynak olmadığı için ÖİB yurtdışından 11,9 trilyon liralık kredi almak zorunda kalmıştır.

Başka bir deyişle, özelleştirme gelirlerinin dolaylı olarak bütçeye aktarılması için bulunan yol, devletin yeni dış borçlar almasına yol açmıştır. Bu durum Komisyonumuzda görüşlerini belirten her kesimden sözcünün dile getirdiği gibi, özelleştirmenin devlete gelir sağlamak amacıyla kullanılması halinde doğacak sakıncaların bir örneğidir.

Özelleştirme işlemlerinden elde edilen kaynaklar ve kullanımlarını gösterer tablolar raporumuzun sonuna eklenmiştir.

3.5. Danışmanlık Hizmetleri

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı bünyesinde yürütülmekte olan çalışmalar çerçevesinde, özelleştirmesi yapılacak şirketler mali, hukuki ve teknik olarak analiz edilmekte ve ait oldukları sektörler ile bu sektörler içerisindeki durumları da incelenmektedir. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nca komisyonumuza verilen bilgilere göre bu konuda hizmet veren uzmanlık kuruşları temel olarak üçe ayrılmaktadır:

1 - Teknik Danışmanlar: Çevre danışmanları, petrokimya, telekomüni-kasyon, petrol vb. alanlardaki sektör danışmanları, pazar araştırması şirketleri, gayrimenkul değerleme danışmanları, stratejik danışmanlar.

2 - Mâli Danışmanlar: Yatırım bankaları, yönetim danışmanları, mali müşavirlik kuruluşları.

3 - Hukuk Danışmanları

Ö.İ.B. yetkililerinden alınan bilgiye göre; özelleştirme çalışmalarının ilk aşamasında, çoğu KİT statüsünde bulunan şirketlerin mali tablolarının denetlenmek sureti ile uluslararası kabul görmüş muhasebe standartlarına (UMS) uygun hale getirilmesi gerektiği için, yeminli mali müşavirlik şirketlerinden hizmet alınmakta, bu sayede şirketlerin mevcut mali yapıları, finansal tabloları UMS düzeyinde denetlenmiş olmaları nedeniyle, yurtiçi -ve özellikle- uluslararası yatırımcılar için daha anlaşılır ve güvenilir bir hale getirilmektedir.

İkinci aşamada, UMS'ne uygun mali tablolar analiz edilerek, gerekli diğer göstergeler de hesaba katılarak şirketlerin değerlemesi yapılmaktadır. Şirket değerleri hesaplanırken, 4046 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinde belirtilen değerleme yöntemlerinden, şirketlerin ÖYK'ca onaylanmış özelleştirme stratejisine uygun olanlar dikkate alınmakta; bu işlem sırasında, hem şirketlerin mali tablolarının, hem de sektörün analizi (yurtiçi, uluslararası, pazardaki diğer benzer şirketlerle karşılaştırma, mevcut pazar payı vb.) yapılarak, şirketlerin mevcut değerleri, orta ve uzun vadede sektörde meydana gelebilecek değişiklikler de dikkate alınarak muhtemel durumları ortaya çıkartılmaktadır. Ayrıca, değerleme çalışmaları sırasında, şirketlerin aktiflerine kayıtlı tüm değerlerin de (gayrimenkuller, iştirakleri vb.) ekspertizi yapılmaktadır.

Komisyonumuza verilen bilgilere göre, bu çalışmalar esas olarak, Özelleştirme İdaresi Başkanlığındaki değer tesbit komisyonlarınca yürütülmekle birlikte, bir kısmı için teknik ekspertizlerden de yararlanılmakta; özellikle, şirket aktiflerine kayıtlı değerlerin ekspertizinin yapılması, sektör analizi, ilgili endüstrilerin dünyadaki durumu, gelişme trendleri, yerli ve uluslararası potansiyel yatırımcı profilinin ortaya çıkarılması, potansiyel talebin tesbiti gibi konularda profesyonel uzmanlardan yardım alınmakta; böylelikle danışman kuruluşlar, hem değer tesbit komisyonlarının yürütmekte oldukları çalışmalarda teknik yardım sağlamakta, hem de birlikte çalıştıkları İdare uzmanlarına bilgi ve tecrübelerini aktarmaktadırlar.

Ö.İ.B. yetkililerinin aktardıkları bilgiye göre, danışman kuruluşlarla çalışılan dönem boyunca Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nda önemli bir tecrübe birikim oluşmuştur.

4046 sayılı Kanun çerçevesinde, özelleştirme programına alınan kuruluşların değer tespit çalışmaları, Değer Tespit Komisyonları (Komisyon) tarafından yürütülmekte; Komisyon, gerekli gördüğü takdirde, değer tespit çalışmalarına yardımcı olmak amacıyla İdare tarafından yeteri kadar yerli ve/veya yabancı danışman görevlendirebilmektedir. Danışmanların istihdamın-da 4046 sayılı Kanun'un 18 (g) maddesinde öngörülen ihale yöntemi izlenmektedir.

Bilindiği gibi, Türkiye Cumhuriyeti ile Uluslararası Para Fonu (IMF) arasında yapılan anlaşma çerçevesinde Türkiye'ye açılan 100 milyon $'lık kredinin % 66'sı danışmanlık hizmetlerine ayrılmıştır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı da bugüne kadarki özelleştirme işlemlerinde genellikle danışman firmalar kullanmıştır. Bu firmaların, yararlanıldıkları konuların ve ödenen ücretlerin listesi raporumuzun sonuna eklenmiştir:

4. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Komisyonumuzun, kuruluşuna ilişkin olarak verilen 10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150 ve 166 Esas numaralı önergeler ile 6.1.1998 tarih ve 7 nolu oturumunda alınan karar uyarınca araştırılması istenen konular hakkındaki görüşleri aşağıya çıkarılmıştır.

4.1. Çimento Sektöründe Özelleştirme

Komisyonumuzun 6.1.1998 tarih ve 7 nolu oturumunda alınan "Türkiye Çimento Fabrikalarının Özelleştirilmesinde 6 veya 7 Fabrikanın Aynı Firmaya Verilmesinden Dolayı Kartel Oluşturulduğu İddiasının Tetkiki" kararı gereğince yapılan inceleme sonucunda şu anda Türkiye de çimento piyasasında faaliyet gösteren şirketler ile bunların pazar payları ile sahip oldukları kapasite oranı aşağıya çıkarılmıştır:

SATIŞ TARİHİ	TESİS	ALAN GRUP	HİSSE ORANI (%)
08.09.1989	ANKARA	SCF	99,30
08.09.1989	BALIKESİR	SCF	98.30
08.09.1989	PINARHİSAR	SCF	99.90
08.09.1989	SÖKE	SCF	99.60
08.09.1989	AFYON	SCF	51
02.12.1992	İSKENDERUN	OYAK - SABANCI	100
23.03.1992	NİĞDE	OYAK - SABANCI	87.10
12.06.1996	ELAZIĞ	OYAK / GAMA	99.89
03.12.1992	GAZİANTEP	RUMELİ	99.73
03.12.1992	TRABZON	RUMELİ	100
21.04.1993	LADİK	RUMELİ	100
21.04.1993	ŞANLIURFA	RUMELİ	100
06.05.1993	BARTIN	RUMELİ	99.78
12.06.1996	VAN	RUMELİ	100
14.06.1996	LALAPAŞA	RUMELİ	100
03.04.1997	ERGANİ	RUMELİ	100
05.07.1996	GÜMÜŞHANE	RUMELİ (PREKON)	95.46
25.12.1992	ÇORUM	YİBİTAŞ	100
25.12.1992	SİVAS	YİBİTAŞ	100
17.06.1993	AŞKALE	ERÇİMSAN	100
16.08.1995	ADIYAMAN	TEZKO	100
18.06.1996	KARS	ÇİMENTAŞ	100
30.08.1997	KURTALAN	CANLAR OTOMOTİV	100
04.12.1992	DENİZLİ	MODERN	100

Yapılan inceleme sonucunda, çimento sektöründeki özelleştirme sonucunda fiyat artışlarını gösteren ÖİB çalışması aşağıda sunulmuştur.

ÖZELLEŞTİRME ÖNCESİ TON BAŞINA ÇİMENTO SATIŞ FİYATLARI VE 1996 YILI FİYATLARI KIYASLAMASI

	Özelleştirme Tarihi	Özelleştirme Öncesi Satış Fiyatı	1996 Yılı Satış Fiyatı	Değişim %
ADIYAMAN	1995	1.741.824	2.851.773	64
AFYON	1989	171.686	4.424.157	2477
ANKARA	1989	165.370	4.486.911	2613
AŞKALE	1993	390.000	2.903.070	644
BALIKESİR	1989	160.776	4.068.551	2431
BARTIN	1993	392.500	2.923.992	645
ÇORUM	1992	375.000	3.356.480	795
DENİZLİ	1992	375.000	3.209.606	756
GAZİANTEP	1992	386.500	2.761.548	615
İSKENDERUN	1992	386.500	3.263.000	744
LADİK	1993	383.500	2.842.770	641
PINARHİSAR	1989	194.367	4.915.730	2429
SİVAS	1992	381.000	3.300.000	766
SÖKE	1989	166.231	3.736.212	2148
ŞANLIURFA	1993	389.900	2.599.104	567
TRABZON	1992	397.000	3.005.214	657

1) Özelleştirme öncesi değerler, satış tarihinden bir önceki yıl fiyatlarıdır.

2) Afyon, Ankara, Balıkesir, Pınarhisar ve Söke Çimento'da yıl sonu, diğer fabrikalarda yıllık ortalama satış fiyatları kullanılmıştır.

YILLAR İTİBARİYLE ÇİMENTO SATIŞ FİYATLARI

	1993	1994	1995	1996
ADIYAMAN	707.372	1.152.357	1.741.824	2851773
AFYON	770.027	1.563.613	2.384.634	4424157
ANKARA	739.170	1.518.724	2.441.411	4486911
AŞKALE	726.300	1.291.150	1.847.600	2903070
BALIKESİR	718.131	1.533.687	2.413.023	4068551
BARTIN	648.174	1.156.272	1.691.973	2923992
ÇORUM	658.082	1.198.088	1.846.695	3356480
DENİZLİ	538.170	1.280.761	1.855.121	3209606
GAZİANTEP	571.272	1.334.160	1.646.244	2761548
İSKENDERUN	580.000	1.357.000	1.878.000	3263000
LADİK	626.202	1.156.272	1.691.973	2842770
PINARHİSAR	858.391	1.672.093	2.526.577	4915730
SİVAS	755.205	1.412.555	1.860.000	3300000
SÖKE	729.352	1.533.687	2.554.965	3736212
ŞANLIURFA	593.244	1.156.272	1.646.244	2599104
TRABZON	714.090	1.126.624	1.691.973	3005214

Afyon, Ankara, Balıkesir, Pınarhisar ve Söke Çimento'da yıl sonu, diğer fabrikalarda yıllık ortalama satış fiyatları kullanılmıştır.

Yukarıdaki fiyatlar çimento özelleştirmesi sonucunda Türkiye'de bölgesel hakimiyetler kurulduğunu, ülke çapında da çimento sektörünün yeni katılımlara izin vermeyecek biçimde birkaç şirketin egemenliğinde olduğunu göstermektedir.

Nitekim bu durum Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca da belirlenmiş ve sözkonusu bakanlık tarafından 6 Mayıs 1996 tarihinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na gönderilen yazıda, özelleştirilecek bazı çimento fabrikalarının, bazı firmalara verilmemesinin daha doğru olacağı belirtilmiştir.

Sözkonusu raporda; Rumeli Holding'in Samsun ve Trabzon fabrikalarının sahibi ve Gümüşhane Çimento Fabrikası'nın da muhtemel sahibi olacağından bahisle (nitekim, Gümüşhane Çimento Fabrikası, daha sonra Rumeli Holding'e satılmıştır), "Kars Çimento Sanayi A.Ş. nin Rumeli Grubuna mensup bir firmaya devredilmemesini gerektiği" belirtilmiş; Elazığ-Ergani-Kurtalan Çimento fabrikaları da bir başlık altında değerlendirilerek, Rumeli Holding'in bu fabrikalardan birini bile almasının sakıncalı olacağı dile getirilmiştir. Buna karşın, Ergani Çimento Fabrikası, Rumeli Holding'e satılmıştır.

Çimento özelleştirmesinde diğer bir ilginç gözlem,1989 yılında "halka arz şartı" ile özelleştirilen çimento fabrikaları hisselerinin 9 yıl geçmesine karşın halka arz edilmemiş olmasıdır.

Ö.İ.B. yetkililerinin Komisyonumuza verdiği bilgiye göre, 1989'da halka arz için 5 yıl olarak belirlenen süre, uygulanmayan mahkeme kararları nedeniyle ilk etapta 1991'den başlatılmıştır. 1996'da 5 yıllık süre dolduğunda ise, ÖİB'in üç ay içinde herhangi bir bildirimde bulunmaması durumunda 18 aylık otomatik süre uzatımına imkan veren sözleşme hükmü gereğince, halka arz süresi 1998 Ekimine kadar sarkmış; özetle 5 yıllık halka arz süresinin 9 yıla uzamasına sebep olunmuştur.

Bilindiği gibi çimento, devletin tümüyle piyasadan çekildiği bir sektördür. Komisyonumuz yaptığı incelemeler sonucunda bu alanda yaşanan sorunların, bundan sonra diğer sektörlerde yaşanmaması için gerekli önlemler alınması, sözleşme şartlarına uyulup uyulmadığının daha iyi denetlenmesi ve sözleşme hükümlerinin düzenlenmesi konusunda özenli davranılması gerektiği sonucuna varmıştır.

4.2. Kütahya Manyezit İşletmeleri A.Ş. (KÜMAŞ)

KÜMAŞ özelleştirmesi hakkında yapılan incelemeler sonucu şu noktalar tespit edilmiştir:

1 - Değer Tespitinin Açıklanmaması:

4046 sayılı Yasa'nın KÜMAŞ'ın özelleştirildiği tarihte yürürlükte olan "Özelleştirme Yöntemleri, Değer Tespiti, İhale Yöntemleri" başlıklı 18. maddesinin (B) bölümüne göre, özelleştirme programına alınan kuruluşlarda "değer tespiti" yapılması zorunludur. Yasa, değer tespiti için uygulanacak yöntemleri de teker teker saymış ve devamla:

"Bu değer tespit işlemleri İdare bünyesinde ve İdare Başkanının onayı ile en az beş üyeden oluşturulacak 'Değer Tespit Komisyonları' veya İdare tarafından teklif ve Kurulca kabul edilecek 'özel bağımsız ihtisas kuruluşları' tarafından yapılır" demiştir.

Son fıkrada da açıkca "özelleştirmeye ilişkin yapılan değer tespit yöntemleri ve çalışmaları(nın) açıklık-şeffaflık ilkesi gereğince kamuoyuna duyurul"acağı belirtilmiştir.

Ancak, bu değerin, o dönemde yetkililer tarafından kamuoyuna aktarılmadığı tespit edilmiştir. Bu Ö.İ.B.'nın, 4046 sayılı Yasa'nın "açıklık-şeffaflık ilkesi"ne aykırı davrandığını göstermektedir.

2 - Danışman Firmaya Yaptırılan Değer Tespitinin Düşürülmesi:

KÜMAŞ için tutulan danışman firmanın yaptığı değer tespitinin ilgili bölümleri şöyledir:

Şirket değeri	"Defter Değeri	Net Aktif Değeri	Yeniden Kurulma Değ.	Tasfiye Değeri	İnd. Nak. Akm. Değeri(1)	İnd. Nak Akm.Değ.(2)
Net. İşlet. Ser. Fazlası Hariç	5.661	45.117	86.871	12.758	61.657	65.801
Net İşlet Sermaye Faz	(+)33.730	33.730	-	33.730	33.730	33.730
Net İşlet. Ser Fazlası Dahil	39.391	78.847	86.871	46.488	95.387	99.531

(1) Mevcut işçilik giderlerinin devam edeceği varsayımı

(2) İşçilik giderlerinde % 40 tasarruf sağlanacağı varsıyımı"

Uygulanan yönteme göre KÜMAŞ'm değeri 39.391.000 $ ile 99.531.000 $ arasında değişebilmektedir; aradaki fark iki kattan fazladır.

Mali Değerleme Raporu'nu hazırlayan Deloitte & Touche - DRT Denetim Revizyon Tasdik Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. (DRT) firması, raporunda,

"Yukarıda özetlenen değerlerden Net İşletme Sermayesi Fazlası Hariç İndirgenmiş Nakit Akımları Değeri (2) ile Net Aktif Değeri'nin irdelenmesinin uygun olacağı(nı), bu iki değer (65.800.942$ - 45. I16.865$) arasındaki 20. 684.077 $'lık farkın da Şirket'in şerefiyesini (goodwill) makul olarak yansıtacağı(nın) düşünül" düğünü bildirmiştir.

Raporun son bölümü aynen şöyledir:

"Sonuç olarak 65.800.942 $ Net İşletme Sermayesi Fazlası Hariç İndirgenmiş Nakit Akımları değeri (2) ile 33. 730.136 Net İşletme Sermayesi Fazlasının (31. O5.1995 tarihi itibariyle) toplamı olan 99.531.078 $'lık bir değerin KÜMAŞ AŞ'nin 31.05.1995 tarihi itibariyle değerini yansıttığı kanaatine varılmıştır.

Ancak daha önceki bölümlerde de belirtildiği üzere net işletme sermayesi fazlası 31.05.1995 tarihi itibariyle belirlenmiş olup, bu tarihten sonra Şirket'in satışına kadar oluşacak fonlar ve bu fonlarla ilgili vergi ve stopaj yükümlülükleri de hesaplanarak net işletme sermayesi fazlasındaki artışın tespit edilip şirket'in değerine ilave edilmesi gerektiği gözönünde bulundurulmalıdır.

Bunun yanısıra, KÜMAŞ AŞ'nin maden sahaları konusundaki avantaj-larının da pazarlık aşamasında gözönünde bulundurulmasının uygun olacağı düşünülmektedir. "

Özetle, danışmanlık firması, KÜMAŞ için 99.531.078 $ değer biçmiş, vergi vb yükümlülüklerin hesaplanarak değere eklenmesi gerektiğini belirtmiş ve işletme hakkı KÜMAŞ'ta bulunan maden sahalarının (sayısı, 17) ayrıca pazarlık konusu yapılması gerektiğini vurgulamıştır.

Aynı raporda 17 maden sahası için Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nca hazırlanan Tanıtım Dokümanı'nda belirtilen "görünür ve muhtemel 1. ve 2. kalite cevher rezervinin 16.414.176 ton olduğu ve sözkonusu ham cevherin rödovans bedelinin ton başına ortalama 5 $ olacağı varsayımıyla KÜMAŞ A.Ş.'nin 17 maden sahasma ait değer 82. 070.880 $ olarak hesaplanmaktadır" denilmiştir.

Bu değerleme raporu üzerine Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nda, 12.06.1995 tarihli olur ile oluşturulan ve komisyon başkanlığını, daha sonra Özelleştirme İdaresi Başkanlığı da yapan Sayın İsmail H. Karakaya'nın yaptığı komisyon, danışman firmanın önerisinden iki ay sonra (19.07.1995) madenlerin değerini dikkate almayarak şu sonuca varmıştır:

"İncelemeler sonucunda DRT tarafından yapılan çalışmaların esas ve teknik yaklaşım itibariyle yeterli olduğu, bilimsel metodlar kullanıldığı ve ulaşılan değerlerin makul ve kabul edilebilir sonuçlar olduğu tespit edilmiştir. Ancak yöntemler itibariyle ulaşılan değerler arasında önemli farklılıklar olması nedeniyle bu yöntemlerden yola çıkarak yeni bir değere ulaşılmasının daha doğru olacağı sonucuna varılmıştır. KÜMAŞ A.Ş.'nin işletme özellikleri de dikkate alınarak yöntemlere ağırlıklar verilerek yapılacak bu çalışmanın KÜMAŞ A.Ş'.'nin satış değeri olabileceği düşünülmüştür.

Buna göre,

Yöntem	Ağırlık Puanı	Değeri (USD)
Defter Değeri	%5	1.969.550
Net Aktif Değeri	% 20	15.769.400
Yeniden Kurulma Değeri	% 20	17.374.200
Tasfiye Değeri	%5	2.324.400
İndirgenmiş Nakit Akımlar	% 50	49.765.500
	TOPLAM	87.203.050

olmak üzere, Şirket değerinin 87.203.050 ABD doları ve üstünde olacak, İdare hisselerinin bu değer ve üstünde gerçekleştirilecek bir değerle satışının KÜMAŞ A.Ş'nin gerçek değerini yansıtır bir satış olabileceği sonucuna varılmıştır."

Özetle, Ö.İ.B.'nca kurulan "değer tespit komisyonu", danışman firmanın bulduğu değeri 12.000.000 $ düşürmüş, madenlerin işletme haklarını da hiç değerlendirmeye almamıştır.

Danışman firmanın önerdiği yaklaşık 100.000.000 $'a, ÖİB tarafından hiç dikkate alınmayan maden işletme hakları tutarı yaklaşık 80.000.000 $'ın sadece dörtte biri eklendiği takdirde KÜMAŞ'ın en az 120.000.000 $'lık bir değerle satışa sunulması ve artırmanın bu noktadan başlaması gerekirken, KÜMAŞ 108.000.000 $'a satılmıştır.

Ayrıca, ÖİB Değer Tespit Komisyonu'nun verdiği "ağırlık puanları" arasındaki küçük bir yer değişikliğinin, "değer"I, birkaç kat düşürebilecek veya yükseltebilecek olması da gözden uzak tutulmamalıdır.

3 - KÜMAŞ'ın Devlet Bankalarındaki Nakitlerinin Bir Bölümünün Alıcı Firmanın Bankasına Aktarılması:

KÜMAŞ'ın alıcı şirkete devrinden bir gün önce (27 Eylül 1995) devlet bankalarındaki 40 milyon dolar dolayındaki mevduatından yaklaşık 15 milyon doları devlet bankalarından çekilerek, alıcı Zeytinoğlu Holding'in ESBANK'ına yatırılmıştır. Bu işlemi yapan Genel müdür hakkında Komisyonumuz üyesi Emin Karaa tarafından olay tarihinden sonra yapılan suç duyurusu sonucu Kütahya Cumhuriye Savcılığınca açılan ceza davası halen sürmektedir.

Bu arada ÖİB ilgileri tarafından, diğer özelleştirme uygulamalarında örneğine rastlanmayan biçimde olay tarihinden 2 gün önce KÜMAŞ Genel Müdürlüğü'ne, KÜMAŞ'ın nakitlerinin devlet bankalarında tutulmasına ilişkin bir emir yollandığı ancak, emrin ulaşıp ulaşmadığının belirlenmediği ve takip edilmediği belirlenmiştir.

Yargılanan genel müdür, bu emrin kendisine ulaşmadığını iddia etmiş, nakitlerin devlet bankasında tutulmasına ilişkin emri gönderen ÖİB görevlisi ve KÜMAŞ Yönetim Kurulu başkan yardımcısı Aslan YAMAN'ın tek imzayla kendisine verdiği bir takdirnameyi mahkemeye sunmuştur. Adı geçen ÖİB görevlisi daha sonra İdare'den ayrılarak, bir özel şirkete geçmiştir.

Sonuç olarak KÜMAŞ özelleştirmesinde değer tespitinden, alıcının bankasına KÜMAŞ'ın nakit varlığının bir bölümünün aktarılmasına kadar çeşitli yolsuzluk ve usulsüzlekler olduğu tespit edilmiş, konu zaten yargıya intikal ettiği için yeni bir işlem yapılmasına gerek görülmemiştir.

4.3.PETLAS Lastik Sanayii A.Ş.:

Komisyonumuzca yapılan incelemelere göre, 5 kez ihaleye çıkalan PETLAS A.Ş., 6 Mayıs 1997'de KOMBASSAN Holding'e satılmıştır.

ÖİB yetkilileri, PETLAS A.Ş.'nin geri teknolojiye sahip bir kuruluş olduğunu bildirmelerine karşın, TMMOB ve KİGEM yetkilileri bu görüşü reddetmiş ve Başbakanlık tarafından 1995 yılında oluşturulan komisyonun hazırladığı raporunu kanıt göstermişlerdir. Bu raporda, 2000 yılına kadar bir projeksiyon yapılmış ve PETLAS A.Ş.'nin faaliyetine devam edebileceğinin çoğunlukla kabul edildiği görülmektedir.

1974 Kıbrıs Barış harekatından sonra, öncelikle uçak lastiği üretmesi amacıyla kurulmasına karar verilen, ek olarak iş ve tarım makinesi lastiği üretimi yapması planlanan PETLAS A.Ş.'nin zarar etmesinin yatırım süresinin çok uzun sürmesi ve işletmeye alındığı zaman yeterli işletme sermayesi verilmemesinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

PETLAS A.Ş.'nin özelleştirilmesine ilişkin Özelleştirme Yüksek Kurulu kararları karşılaştırıldığında 1995 ve 1997'deki satış koşulları arasında büyük farklar olduğu görülmektedir. Kararlar aşağıya aynen alınmıştır:

4.3.1.PETLAS A.Ş.'nin 1995'teki Satış Koşulları

"Özelleştirme Yüksek Kurulu Karar Tarihi: 6/2/1995

Karar No:95/23

Özelleştirme Yüksek Kurulu'nca

1) Şirket sermayesindeki Özelleştirme İdaresi Başkanlığına (İdare) ait 1.398.991.000.000.- TL nominal bedelli hissenin, yapılacak sermaye artırımına mahsuben İdare'ce Şirket'e aktarılan tutarlar da dahil olmak üzere, Nadir İmpeks Makina San. Ve Tic. Ltd.Şti.'ne (Alıcı), toplam 65.000.000.- (Altmışbeşmilyon) ABD Doları bedelle satışına,

Alıcı'dan sözleşme anında 5.000.000.- (Beşmilyon) ABD Doları, 3 ay sonra da 5.000.000.- (Beşmilyon) ABD Doları tahsil edilerek, kalan 55.000.000.- (Ellibeşmilyon) ABD Dolar'lık kısmının aşağıdaki ödeme planında gösterildiği gibi 7 yıl içinde taksitlerle ödenmesine;

ÖDEME PLANI

Yıllar	Ödeme Tutarı (ABD Doları)
1996	7.857.000.-
1997	7.857.000.-
1998	7.857.000.-
1999	7.857.000.-
2000	7.857.000.-
2001	7.857.000.-
2002	7.857.000.-

-Taksitlere yıllık % 8 (sekiz) faiz uygulanmasına,

- Şirketin tüm borç ve yükümlülüklerinin Alıcı tarafından üstlenilmesine,

- Alıcı tarafından 5 (beş) yıl içinde 8 milyon ABD Doları tutarında iyileştirme yatırımı yapılmasma,

- Şirket'te 1.000 kişilik istihdamın en az 5 yıl süreyle sağlanmasına,

- Çalışanlara net kârdan % 5 pay verilmesine,

- Mevcut sağlık ocağının Alıcı tarafından geliştirilerek yöre halkına hizmet verir hale getirilmesine, İlişkin hususların sözleşme ile düzenlenmesine,

2) Sözleşme tarihinden sonra Ahi Evran Üniversitesi için yapılacak arazi istimlakı ve tesis yapımında tahakkuk edecek giderlerin harcama belgeleri ibraz edildiğinde ödenmek üzere, T.C. Merkez Bankası döviz alış kuru esas alınmak kaydıyla 1.5 milyon ABD Dolarını aşmayacak şekilde Alıcı tarafından karşılanmasına,

3) Borcun tamamı ve Alıcı'nın taahhütleri için yapılacak sözleşmede belirlenecek müeyyideler için toplam 60.000.000 (Altmışmilyon) ABD Doları tutarında banka kesin teminat mektubu alınmasına,

4) Alınan teminat çerçevesinde Şirketin dış borçları üzerindeki Hazine garantisinin sürdürülmesine,

5) Şirketin faaliyetini sürdürerek ekonomiye katkısının sağlanması ve mevcut çalışanların haklarının korunabilmesi ve Alıcı'nın İdare'ye karşı gerek ödeme, gerekse diğer hususlara ilişkin taahhütlerinin güvence altına alınması amacıyla en az beş yıl süreyle imtiyazlı hisse (altın hisse) uygulamasına gidilmesine; imtiyazlı hissenin Şirket'in mevcut faaliyetiyle ilgili varlıklarının satışı; kiralanması v.b. hususlarla ilgili olarak İdare'nin onayının alınması, Şirket denetim kurulunda İdare'nin bir temsilcisinin olması hususlarını kapsamasına,

6) Satış ile ilgili diğer hususların belirlenmesi ve sözleşmenin akdedilmesinde İdare'nin yetkili kılınmasına,

Karar verilmiştir."

4.3.2. PETLAS A.Ş.'nin 1997'deki Satış Koşulları

"Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun Karar Tarihi: 20/03 /1997

Karar No: 97/06

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın 21/01/1997 tarih ve 458 sayılı yazısına istinaden,

1) PETLAS Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin (Şirket) özelleştirilmesi amacıyla Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun (ÖYK) 23.4.1995 tarih ve 95/35 sayılı kararı çerçevesinde yapılan ihale sonucunda; Şirket sermayesindeki Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na (İdare) ait 2.998.991.000.000.- TL (ikitrilyondokuzyüzdoksansekizmilyardokuzyüzdoksanbirmilyonlira) nominal bedelli hissenin, yapılacak sermaye artırımına mahsuben İdare'ce Şirket'e aktarılacak tutarlara tekabül eden hisselerle birlikte Kombassan Holding A.Ş.'ne (Alıcı) 7 (yedi) yıl vade ve toplam 35.750.000.(OtuzbeŞmilyonyediyüzellibin) ABD Dolar bedel ile satışına,

2) Satış bedelinin:

3.600.000.- (Üçmilyonaltıyüzbin) ABD Dolar sözleşme tarihinde peşin, bakiye tutarı sözleşme tarihinden itibaren,

1.	yılın sonunda	3.500.000.- (Üçmilyonbeşyüzbin) ABD Doları
2.	yılın sonunda	5.000.000.- (Beşmilyon) ABD Doları
3.	yılın sonunda	5.000.000.- (Beşmilyon) ABD Doları

4. yılın sonunda 5.000.000.- (Beşmilyon) ABD Doları

5. yılın sonunda 5.000.000.- (Beşmilyon) ABD Doları

6. yılın sonunda 4.00.000.- (Dörtmilyon) ABD Doları

7. yılın sonunda 4.650.000.- (Dörtmilyonaltıyüzelloibin) ABD Doları

olarak Alıcı'dan tahsiline,

3) Alıcı'dan, satış bedelinin vadeye bırakılan tutarı için vadeli borç toplamının indirgenmiş değeri olan toplam 22.234.378. (Yirmükimilyonikiyüz otuzdörtbinüçyüzyetmişsekiz) ABD Doları tutarında kesin banka teminat mektubu alınmasına,

4) Alıcı tarafından satış sözleşmesi tarihinden itibaren 3 (üç) yıl içinde en az 30.000.000.- (Otuzmilyon) ABD Doları tutarında yatırım yapılmasına ve Alıcı'dan bu taahhüt için 2.000.000.- (İkimilyon) ABD Doları tutarında kesin banka teminat mektubu alınmasına,

5) Alıcı tarafından satış sözleşmesi tarihinden itibaren 3 (üç) yıl süre ile ve öncelikle satış sözleşmesi tarihi itibariyle şirkette mevcut çalışanlardan olmak üzere sürekli olarak en az 700 (yediyüz) personelin istihdam edilmesine ve bu taahhüt için 1.000.000.- (Birmilyon) ABD Doları tutarında kesin banka teminat mektubu alınmasına,

6) Bu karar gereğince alınması gereken kesin banka teminat mektuplarının Alıcı tarafından en geç satış sözleşmesinin imzalanacağı tarihe kadar İdare'ye teslim edilmesine,

7) Satış sözleşmesi tarihi itibarıyla tahakkuk edecek kıdem ve ihbar tazminatları hariç şirketin tüm borçlarının, alacaklarının ve yükümlülüklerinin Alıcı'ya ait olmasına,

8) Satış sözleşmesinin imzalanmasını müteakip hisse devrinden önce Şirket tarafından tahakkuk ettirilecek kıdem ve ihbar tazminatları tutarının çalışanlara ödenmek üzere İdare tarafından bakiye sermaye taahhüdü ve yapılacak olan sermaye artırımına mahsuben Şirkete ödenmesine,

karar verilmiştir."

5 kez ihaleye çıkalan PETLAS, son ihalede bir önceki ihalenin yarısına yakın fiyatla 7 yıl taksitle satılmıştır. İki satış fiyatı arasında yarı yarıya fark olması manidar bulunmuştur.

4.4. EBK ve SÜT ENDÜSTRİSİ A.Ş

Bilindiği gibi, Anayasa'nın 45. maddesine göre;

1 - "Devlet, bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır."

2 - Devlet, bitkisel ve hayvansal ürünlerin değerlendirilmesi ve gerçek değerlerinin üreticinin eline geçmesi için gereken tedbirleri alır"

Özetle, Anayasa'ya göre devlet, et ve süt üretimini azaltmak bir yana artırmak, bunun için üreticilere gerekli herşeyi sağlamak ve üreticinin ürünleri değerlendirmek ve üreticinin eline gerçek değerinin geçmesini sağlamakla yükümlüdür.

EBK ve SEK özelleştirmesinden önce devletin piyasadaki payı yüzde 10-12 dolayındayken, bu küçük oran ile bile devlet, açıkladığı taban fiyatı ile tüketiciyi, satış fiyatı ile üreticiyi koruyabilirken; özelleştirmeden sonra, sadece üreticilerin değil, tümüyle ülkemiz hayvancılığının krize girdiği ifade edilmiştir.

4.4.1. Et ve Balık Ürünleri A.Ş.

EBK ya da SEK gibi sosyal amaçlı KİT'lerin, teker teker birer şirket gibi değil, bir bütün olarak ve işlevleriyle birlikte ele alınması zorunludur.

Bilindiği gibi Türkiye'de hayvancılık, "aile besiciliği" türünde yapıldığı için, besicilerimizin geçimi birkaç baş hayvana, bunlardan elde edecekleri gelire ve bu gelir ile yaklaşık aynı sayıda hayvan alıp besleyebilmelerine bağlıdır.

Bu gelirin belirli bir düzeyin altına düşmemesini ise, özelleştirmeden önce EBK sağlamıştır. Hayvancılıkta "döküm sezonu" olarak adlandırılan büyükbaş için Şubat, Mart, Nisan, küçükbaş için Eylül, Ekim, Kasım aylarında arz talepten fazla olduğu için satış fiyatı düşmektedir. Fiyatın düşmemesi için EBK "müdahale alımı" yaparak özel kesimin, EBK'nın fiyatının üzerine çıkmaya zorlamaktadır. EBK'nın tümüyle özelleştirilmesi bu olanağı ortadan kaldıracak ve besiciyi özel kesimin insafına bırakacaktır. Nitekim, EBK işletmelerinin özelleştirildiği yerlerde sonuç bu olmuştur.

Ayrıca hayvancılık dünyanın her ülkesinde devlet tarafından desteklenen bir sektördür. Dünyanın çeşitli ülkelerinde, hayvancılığı destek oranları; Finlandiya'da % 71, İsviçre'de % 80, AB'de % 49, ABD'de % 30'dur.

Dönemin Özelleştirme İdaresi Başkanı Ufuk Söylemez EBK özelleştirmesinden önce:

"Biz EBK'yı yaşatmak ve ekonomiye kazandırmak istedik. EBK çalışanlarının işgüvencesi olsun istedik. Bu nedenle de EBK'ya ilişkin düzenlemelerle yeni birtakım imkanlar getirdik: EBK'yı satın alanlar 3 yıl süreyle üretimi sürdürmü koşulunu kabul etmiş olacaklardır. Bunlar zaten sözleşmelerle tazminat ve taahhüde bağlanmıştır. Dolayısıyla bu kurumları alanların asgari üç yıl süreyle üretime devam etme koşulunu kabul etmeleri gerekmektedir." demiştir.

Ancak, özelleştirilen tesislerden büyük bölümünde üretimin olmadığı ya da çok az olduğu ÖİB, Öz Gıda-İş ve KİGEM'in ortaklaşa yaptıkları çalışmalarda tespit edilmiştir. Öz Gıda İş Sendikası'nın 1996 yılında hakim marifetiyle yaptığı ve ÖİB'in sunduğu bilgilerle de paralellik gösteren tespitler raporumuzun sonunda sunulmuştur.

Ayrıca, EBK işletmelerinin "üç yıl üretim" şartıyla satıldığı, ancak "üretim" tanımlanmadığı için, tek bir baş hayvan kesiminin de üretim sayıldığı; yaptırım da sadece satış tutarının % 10'u tutarında para cezası olarak tanımlandığı için, bir anlamda üretimsizliğin teşvik edildiği görülmüştür. Satılan tesislerin büyük bölümünün, "üretim" için değil, "arsa"ları için satıldığı, ancak bazı tesislerin satış fiyatlarının arsa değerinin bile altında kaldığı görülmüştür.

Komisyonumuzun çalışma biçimi ve süresi, sözkonusu tesislerdeki iddiaların tek tek ele alınıp incelenmesine imkan vermediği için, EBK özelleştirmelerinin Başbakanlık Teftiş Kurulu tarafından tek tek araştırılmasının; ayrıca EBK'nun, özelleştirme kapsamından çıkarılarak, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na iade edilmesinin uygun olacağı görüşüne varılmıştır.

4.4.2. Süt Endüstrisi A.Ş.

Ö.İ.B.'nın Komisyonumuza başarılı bir özelleştirme ve devletin tümüyle çekildiği alanlardan biri olduğunu belirttiği süt sektöründeki durumun da EBK'dan pek farklı olmadığı görülmektedir.

SEK de, EBK gibi "sosyal amaçlı" KİT'lerdendir.

Konu tümüyle "iktisadi" açıdan değerlendirildiği takdirde, 35 işletmeden 12'sinin doğru yerde kurulduğu, Doğu ve Güneydoğu Anadolu gibi yerlerde SEK işletmelerinin açılmasının "sosyal", İç Anadolu ve Karadeniz'de ise, daha çok "siyasal" nedenlerden kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Örneğin, Mis Süt tarafından alınan ve makineleri Burdur'a taşınan Ankara Lalahan İşletmesinin aldığı süt miktarı, 23 işletmenin toplamına eşitken, İstanbul işletmesinin ise beşte birine yakın olmuş, 12 işletmede işlenen süt miktarı toplamın % 92'sini oluştururken, geri kalan 23 işletme ise, % 8'ini işleyebilmiştir.

Komisyonumuza verilen bilgilere göre, SEK tesisleri, "üç yıl üretim" şartıyla özelleştirilmiş, ancak üretim koşulunun yerine getirilmemesi halinde, satış tutarının % 10'u tutarında para cezası "yaptırım" için yeterli görüldüğünden tesislerin çoğunda üretim yapılmamıştır. Ayrıca, üretim yapılmayan tesislerde, Özelleştirme İdaresi'nin cezayı almakta bile zorlandığı, örneğin 110 milyar TL'ye satılan Lalahan İşletmesi'nde 11 milyar TL tutarındaki cezanın halen tahsil edilemediği görülmüştür.

SEK tesisleri özelleştirmesinin, bazı özel süt firmalarının belirli bölgelerdeki pazarlara tümüyle egemen olması sonucunu verdiği de tespit edilmiştir.

Türkiye'de ham sütün sadece % 10-15'i işlenebildiği ve bu oranı arttırmak her zaman mümkün olabileceği için, "devlet"i tümüyle piyasadan çıkarmadan da özel şirketlere yeterince yer bulunduğu kanaatine varılmıştır. Özelleştirme, özel şirketlerin kendi bölgelerindeki piyasa paylarını artırma ve rekabeti önleme açısından güçlenmeleri sonucunu vermiş ve SEK özelleştirmesi "tesis özelleştirmesi"nden çok, "pazar özelleştirmesi" olmuştur.

MİS Süt, aldığı 4 tesisten üçünü çalıştırmayarak İç ve Batı Anadolu'ya hakim olurken, süt alım merkezlerini de azaltarak, üreticiyi bu açıdan da ayrıca mağdur etmiştir.

Koç grubu ise, SEK İstanbul işletmesini ve SEK isim hakkını, özelleştirmeden 3 yıl sonra ele geçirmiştir. SEK İstanbul işletmesi ve SEK isim hakkı bir ortak girişim grubu olarak görülen Süt Endüstrisi Kuruluşları A.Ş.'ye satılmış, ancak özelleştirmeden üç yıl sonra Koç grubu tarafından satın alınmıştır.

Sonuç olarak, SEK özelleştirmesinin amaçlanan bu olmasa da iki sonuç verdiği; faaliyetini sürdüren işletmelerin "pazar"ları için, diğerlerinin ise, "arsa"ları için alındığı görülmektedir.

Bu arada Komisyonumuz, sözleşmelere konan üretim şartının yerine getirilebilmesi için, para cezası yerine, sözleşmenin feshi koşulunun getirilmesinin daha doğru olacağına; ayrıca EBK A.Ş. özelleştirmesinde olduğu gibi SEK A.Ş. özelleştirmesindeki iddiaların da ortaya çıkarılabilmesi için Başbakanlık Teftiş Kurulu'nca araştırılmasının yararlı olacağına inanmaktadır.

4.5. EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI TAŞ (ERDEMİR)

Yapılan incelemeler sonucunda, Türkiye'deki cevherden çelik üretiminin Dünya ortalamasının tam tersi olduğu, Dünya'da cevherden üretiminin yaklaşık % 70, hurdadan üretimin % 30 oranında olmasına karşın, Türkiye'de bu oranın 36 - 64 olduğu tespit edilmiştir.

Bu yapı, hem elektrik tüketimini artırmakta, hem de hammadde açısından dışa bağımlılığa neden olmaktadır. Dünya'nın en büyük hurda üreticisi ve ihracatçısı ABD'de bile cevherden üretim oranı % 62, hurdadan üretim oranı % 38'dir.

Türkiye'de yassı demir üreten tek kuruluş olan ERDEMİR, özel yasayla kurulmuş bir anonim şirkettir ve özerk bir yapısı vardır. Bu nedenle KİT'ler için Komisyonumuzca da görüş birliği olan siyasal baskılardan varestedir. Ancak, özelleştirme kapsamına alınmasından sonra, bu şikayetler için müsait bir ortam doğmuştur.

Yapılan incelemede ERDEMİR'in 1997 yılı içinde muhasebe yapısını değiştirdiği, bu değişikliğin İMKB'deki hisse sahipleri açısından olumsuz sonuçlar verdiği ve bu arada hisse senedinin düşeceğinden haberdar olanlara da yeterli nakti topladıkları takdirde, hisselere sahip olma ya da bazı spekülasyonlara girişme imkanı verdiği görülmüştür.

Komisyonumuzca bu konuda İMKB'den getirtilen belgeler Sermaye Piyasası Kurumu'ndan istenen uzmanlara inceletilmek istenmiş, ancak detaylı incelemenin uzun süre alacağı ve bunun da komisyonumuzun görev süresine yetişmeyeceği gerçeği karşısında, ERDEMİR A.Ş.'de muhasebe

sisteminin değiştirilmesi sonucunda İMKB'de hisse senedi değerinin düşmesinin Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından araştırılmasının daha doğru olacağı sonucuna varılmıştır.

Diğer yandan, henüz özelleştirilmeyen, ancak 1998 yılı içinde hisselerinin bir bölümünün özelleştirileceği açıklanan ERDEMİR'deki % 50 dolayında kamu hissesinin özelleştirilmesi için 13.01.1995 tarihinde açılan ihaleye 8 firma katılmasına karşın, "yeterli teklif olmadığı" gerekçesiyle iptal edilmesi, daha sonra 04.12.1996 tarihinde açılan ihalenin ise, 2 teklif gelmesini karşın sonuçlandırılmak istenmesi manidar bulunmuştur. Bilindiği gibi bu ihale Komisyonumuz üyesi Sayın T. Boray BAYCIK'ın da aralarında bulunduğu 3 milletvekilimiz tarafından açılan dava sonucunda iptal edilmiştir.

Komisyonumuzun tespitlerine göre Erdemir; üretim kapasitesi 3 milyon ton/yıl olan: liman ve doklar, 2 baraj, kok fabrikası, yan ürünleri, yüksek firmalar, çelikhane sıcak ve soğuk haddehaneler ile havaalanı, vb. tesislerden oluşan dev bir kuruluştur. Türkiye yassı mamül pazarının yüzde 60'na sahiptir. Sanayiye hammadde sağlama temel görevini yapan tek yassı mamül üreticisidir. Türkiye'nin en kârlı şirketlerinden birisidir. Kârlı, hızla gelişen bir kuruluş olan Erdemir'in satışı, ulusal sanayimiz, için çok önemli bir risk olacaktır. Erdemir'in satılması halinde, kapasitesinin sınırlanıp üretiminin düşürülmesi ve işletmenin Avrupa Kömür Çelik Birliği'nin önerileri doğrultusunda bir satış acentası haline getirilmesi olasılığı vardır.

Türkiye'nin tek yassı demir üreten kuruluşu olan ve hiçbir mali sorunu olmayan, gerekli yatırımları yapacak kaynaklara sahip olan ERDEMİR'in özelleştirilme kapsamından çıkarılması ve kendi kuruluş yasası çerçevesinde faaliyetine devam etmesi ve yatırımlarının bir an önce gerçekleştirilmesi; ille özelleştirilecek ise, hisselerinin % 40'ı aşkın bölümünün işlem gördüğü borsada hisse satışı yoluyla yapılması, Erdemir'in kamu payının satılması, yassı mamül alanında bir özel tekel yaratılmasına yol açacağından, bu hakkın yabancılara devri olasılığının bulunması ulusal açıdan büyük sorunlar yaratacağı için yönetim hakkını da devredecek biçimde blok satış yapılmaması uygun görülmüştür.

5. ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI'NIN BAZI ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARI VE İDDİALARI İLE İLGİLİ BİLGİ VE CEVAPLARI

Komisyonumuzun görev alanına giren özelleştirme uygulamaları yanında, Türkiye'de bugüne kadar yapılan tüm özelleştirme uygulamaları ile ilgili bilgiler de Ö.İ.B.'ndan getirtilmiş ve bunlara raporumuzun son bölümünde yer verilmiştir. Aşağıda, Ö.İ.B.'nın Türkiye'de özelleştirme uygulamalarılma ilgili verdiği bilgiler sunulmuştur:

5.1. Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.

5.1.1 Şirket Hakkında Bilgiler.

- KURULUŞ YILI: 1960 yılında (7462 sayılı) özel yasa ile kurulmuş; üretime 1965 yılında başlamıştır.

- SERMAYE YAPISI: Kayıtlı sermayesi 20 trilyon TL, ödenmiş sermayesi 6.336 milyar TL'dir.

ORTAKLAR	PAYI %	NOMİNAL TUTAR MİLYAR TL.
ÖZELLEŞTİRME İDARESİ	20,35	1.289
HALK BANKASI T.A.Ş.	25,77	1.632
KALKINMA BANKASI A.Ş.	5,54	350
TOPLAM KAMU	51,66	3.271
DİĞER	48,34	3.063
TOPLAM	**100,00**	**6.334**

- İSTİHDAM YAPISI : Eylül 1997 itibarıyla 1475 Sayılı Kanun'a tabi olarak 2.555 aylık ücretli, 4.067 saat ücretli olmak üzere toplam 6.625 kişi çalışmaktadır.

- MEVCUT TESİS VE VARLIKLAR: Üretim tesisleri Zonguldak Ereğli'de toplam 6.400.000 m2 alan üzerinde kurulmuştur. 1.201 adet lojmanı ve yemekhane, misafirhane gibi çeşitli sosyal tesisleri vardır.

- ÜRÜN VE KAPASİTE BİLGİLERİ: Şirket yassı çelik üretiminde dünyada uygulanan gelişmiş teknolojileri kullanmakta ve günün gereklerine göre teknolojisini yenilemektedir. Kapasite 1990-1996 yılları arasında tamamlanmış olan Kapasite Arttırma ve Modernizasyon (KAM) Projesi ile 3 milyon tona çıkarmıştır. Şirket tesis kapasitesini 4,15 milyon ton/yıl'a çıkaracak KAM 3 projesinin hazırlıkları içerisindedir.

YILLAR İTİBARIYLA ÜRETİM RAKAMLARI

ÜRETİM	1992	1993	1994	1995	1996	1997/9	1997/P
Toplam (Bin ton)	1911	2.025	2.115	1.637	2.621	2.158	2.800

- DIŞ TİCARET HACMİ:

İHRACAT	1993	1994	1995	1996	1997/9
YASSI MAMUL (bin ton)	304	555	160	501	485
YASSI MAMUL(bin ABD $)	86,440	159.523	60.159	150.000	140.000

- KAM PROJESİ HARCAMA TUTARI (bin ABD $)

YILLAR	Özkaynak	Dış Kredi	Fiili Harcama
1996 ve öncesi	537.843	688.978	1.226.821
1997	73.967	98.608	172.575
1998	55.188	53.918	109.106
Toplam	666.998	841.504	1.508.502

- KAM KREDİLERİ ÖDEME PLANI

YILLAR	ANAPARA (MİLYON $)	FAİZ (MİLYON $)	TOPLAM (MİLYON $)
30.06.1997 FİİLİ	43.9	17.7	61.6
1997 II. 6 AY	45.1	18.8	63.9
1998	91.4	31.5	122.9
1999	78.7	26.9	105.6
2000	68.2	22.0	90.2
2001	63.7	17.4	81.1
2002	60.7	13.3	74
2003	55.7	9.5	65.2
2004	50.6	5.9	56.5
2005	39.0	2.8	41.8
2006	19.2	0.4	19.6
TOPLAM	**616.2**	**166.2**	**782.4**

- MALİ DURUM:

A) Bilanço (milyar TL)	31.12.96	30.9.97
Dönen Varlıklar	52.794	68.025
Duran Varlıklar	87.198	136.216
Toplam	139.993	204.241
Öz Sermaye	38.551	79.585
Kısa+Uzun Vadeli Borçlar	101.441	124.656
Toplam	139.993	204.241

B) Gelir Tablosu (Milyar TL)

	1993	1994	1995	1996	1997/9
- NET SATIŞ HASILATI	8.033	20.570	33.826	73.704	111.389
- FAALİYET KARI/ZARARI	1.009	5.494	9.913	18.369	37.856
-V.Ö. DÖNEM KARI/ZARARI	598	3.030	10.326	7.207	647

ERDEMİR

BİLANÇO EYLÜL 1997 (MİLYON TL)

AKTİF	20.240.589	**PASİF**	204,240,589
1- DÖNEN VARLIKLAR	68,024,641	1- KISA VAD.YAB.KAYN.	41,098,093
A- HAZIR DEĞERLER	4.571.792	A- MALİ BORÇLAR	18,507,403
B- MENKUL KIYMETLER	4.736.485	B- TİCARİ BORÇLAR	8,680,468
C- TİCARİ ALACAKLAR	19.613.043	C- DİĞER BORÇLAR	2,703,312
D- DİĞER ALACAKLAR	2.646.263	D- ALINAN AVANSLAR	4,043,105
E- STOKLAR	33,866,953	E-YIL.YAY.İŞ.VE ONAR.HAKED	0
F- YIL YAY.İNŞ.VE ON.MALİ.	0	F- ÖDEN.VER.VE Dİ.YÜK.	1,451,018
G-GEL.AYL.AİT GİD.VE GEL.TAH.	1,150,734	G- BORÇ VE GİD.KARŞ.	1,599,285
H-DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	1,439,371	H-GEL.AYL.AİT GEL.VE GİD.TAH.	0
2- DURAN VARLIKLAR	136,215,948	I- Dİ.KISA VAD.Y.KAYN.	4,113,502
A- TİCARİ ALACAKLAR	2,022	2- UZUN VAD.YAB.KAYN.	83,557,256
B- DİĞER ALACAKLAR	0	A- MALİ BORÇLAR	75,179,281
C- MALİ DURAN VARLIKLAR	520,010	B- TİCARİ BORÇLAR	0
D-MADDİ DURAN VARLIKLAR	135,621,549	C- DİĞER BORÇLAR	0
E- MADDİ OLMAYAN DURAN VAR.	0	D- ALINAN AVANSLAR	0
F- ÖZEL TÜK.TABİ VAR.	0	E- BORÇ VE GİD.KARŞ.	8,374,364
G-GELE.YIL.AİT İD.GEL.TAH.	0	F- GEL.YIL.AİT GEL.GİD. TAH.	0
H-DİĞER DURAN VARLIKLAR	72,367	G- DİĞ.U.VAD.YAB.KAYNK.	3,611
		3- ÖZKAYNAKLAR	79,585,240
		A- ÖDENMİŞ SERMAYE	6,336,000
		B- SERMAYE YEDEKLERİ	62,589,826
		C- KAR YEDEKLERİ	10,264,485
		D- GEÇMİŞ YIL KARLARI	0
		E-GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI	0
		F- DÖNEM KARI	394,929

ERDEMİR

1997 YILI EYLÜL AYI GELİR TABLOSU

(MİLYON TL)

A- BRÜT SATIŞLAR	111,450,579
B- SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	61,599
C- NET SATIŞLAR	111,388,980
D- SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	67,738,385
BRÜT SATIŞ KARI	43,650,595
E- FAALİYET GİDERLERİ (-)	5,797,154
FAALİYET KARI	37,853,441
F- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR	6,143,669
G- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİD.VE ZARARLAR (-)	1,787,684
H- FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	39,968,790
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	2,240,636
I- OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	93,796
j- OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR(-)	1,686,970
DÖNEM KARI	647,462
ÖDENECEK VERGİ VE YASAL YÜK.	252,533
NET DÖNEM KARI	394,929

5.1.2. ŞİRKETİN ÖZELLEŞTİRME ÇALIŞMALARINA AİT BİLGİLER

Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulu'nun (TKKOK) 30 Nisan 1987 tarih ve K-54 sayılı kararı ile ERDEMİR sermayesindeki kamu payları ayrıca Sümerbank ve Türkiye Demir ve Çelik İşletmelerine ait hisseler İdaremize devredilmiştir. Sümerbank Holding'in 1993 yılında bankacılık ve holding olarak ikiye ayrılmasıyla bankacılık bölümünün yükümlülükleri Halkbank'a devredilmiş; ERDEMİR hisseleri de bu banka nezdinde açılan özel bir hesaba aktarılmıştır. Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu'nun (KOYK) 9.4.1993 tarih ve 93/63 sayılı kararı ile hisselerin yönetimi ve satış yetkisi Kamu Ortaklığı İdaresi'ne (KOİ) verilmiştir.

Türkiye Kalkınma Bankası'nın % 5,54 payı da 28.12.1993 tarih. ve 93/99 sayılı KOYK kararı ile İdaremize devredilmiştir. ERDEMİR hisselerinin özelleştirme işlemlerine ilişkin ilk uygulama 14.12.1989 tarih ve 89/28 sayılı YPK Kararı ile İdareye verilen yetki çerçevesinde 1990 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamada Şirket hisselerinin yaklaşık % 2'si İMKB'de satılmıştır.

İlk uygulamadan sonra Şirket hisselerinin bir bölümünün bir çekirdek yatırımcı/yatırımcı guruba satılması öngörülmüş, buna istinaden 24.6.1994 tarihinde yurtiçi ve yurtdışında ilana çıkılmıştır. Ancak, teklif verme süresinin bitiminden önce Anayasa Mahkemesinin mevzuatı iptalinden dolayı ihale tamamlanamamıştır.

Daha sonra İdarenin içinde bulunduğu hukuksal belirsizlik 27.11.1994 tarihinde çıkarılan 4046 sayılı Kanun ile giderilmiş, 4046 sayılı Kanun ile Özelleştirme İdaresi teşekkül etmiş ve bu

nedenle karar mercii kurul Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) olarak yeniden kurulmuştur. Özelleştirme Yüksek Kurulu 23.12.1994 tarih ve 94/8 sayılı kararı ile daha önce alınmış bulunan TKKOİ ve KOYK Kararlarını iptal ederek, stratejik yatırımcılara satılabilmesi, yurtiçinde halka arzı ve yurtdışı sermaye piyasalarında satışı için İdaremize yetki vermiştir.

Bu karara istinaden 13 Ocak 1995 tarihinde çıkarılan ilanı takiben 3 Şubat 1995 tarihinde ERDEMİR için aşağıdaki firmalardan teklifler alınmıştır.

1- ÇOLAKOĞLU METALÜRJİ A.Ş ve 10 DEMİR ÇELİK ÜRETİCİSİ

2- NİPPON DENRO ISPAT LİMİTED

3- ERTUĞRUL KURDOĞLU; BORUSAN HOLDİNG A.Ş.; USX ENGINEERS & ONSULTANT INC.

4- GLOBAL MENKUL DEĞERLER A.Ş., BALLY GROUP

5- RUMELİ METAL SANAYİ A.Ş.

6- BAYINDIR HOLDİNG A.Ş., OYAK, ERDEMİR VAKFI

7- MAY MADENCİLİK A.Ş.

8- KOÇ HOLDİNG A.Ş.

İhale Komisyonunca yapılan ilk değerlendirmeden sonra ilki 29 Mart 1995 tarihinde bütün yatırımcılarla toplu olarak ve ikincisi 28 Mayıs-16 Haziran 1995 tarihleri arasında her bir yatırımcı ile ayrı ayrı olmak üzere ihale görüşmeleri yapılmıştır. Bu arada ihaleye katılan firmalardan KOÇ Holding A.Ş. ihaleden çekildiğini İdare'e bildirmiştir.

Görüşmelerin tamamlanmasından sonra şirketin % 48,34 oranında halka açık olduğu ve İMKB'de lokomotif kağıtlardan biri olduğu gözönüne alınarak küçük pay sahiplerinin çıkarlarının korunması açısından şirketten kaynak çıkışını, hisse senetlerinin kontrolsüz el değiştirmesini, bölgenin sosyo-ekonomik yapısında ani ve olumsuz değişikliklere yolaçacak istihdam azaltmalarına gidilmesini, ana faaliyet sahası dışına çıkılarak veya yatırımları durdurmak, askıya almak, zamanında bitirmemek suretiyle şirket geleceğinin ve küçük ortak çıkarlarının etkilenmesini engellemek amacıyla birtakım düzenlemelere gidilmiş ve konu ile ilgili kuruluşlarla görüşmeler yapılmıştır.

Ancak yapılan görüşmelerden sonra, gerek idareiçi, gerekse idaredışındaki görev değişimlerinin etkisi, ana sözleşme düzenlemesi çalışmaları yanısıra, ihale sürecinin bir yılı aşkın bir süreyi aşması, bu arada ihaleye katılmak isteyen yeni yatırımcıların ortaya çıkması ve mevcut tekliflerin, iktisadi ve sektörel gelişmeler dikkate alındığında, nitelik ve nicelik açısından geliştirilme ihtiyacı içinde olmaları sebebiyle 3 Mayıs 1996 tarihinde ihale iptal edilmiştir.

Altın hisse uygulaması, yapılacak ihalede teklif veren yatırımcıların değerlendirilmesinde gözönüne alınacak kriterlerin hangi esaslarda olacağına dair 21.11.1996 tarih ve 96/33 Sayılı ÖYK Kararının istihsalinden sonra Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş. sermayesindeki % 1,66 oranındaki kamu paylarının Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 23.12.1994 tarih ve 94/8 sayılı strateji tespit kararı doğrultusunda blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi amacıyla 4.12.1996 tarihinde ilâna çıkılmış 27.01.1997 tarihinde Zonguldak Yatırım A.Ş. ve Rumeli Holding A.Ş. adlı kuruluşlardan 2 adet teklif alınmıştır. Ancak, Anayasa Mahkemesi'nin 4046 sayılı Kanun'un 18. maddesindeki değer tespit işlemlerine yönelik iptal kararı çerçevesinde ihalenin iptali ve yürütmenin durdurulması talebiyle Ankara 3. İdare Mahkemesi'nde açılan davada ihalenin iptaline karar verilmiştir. Bu Karara istinaden ve yeterli teklif alınmamasından dolayı gerekli rekabet ortamının tesis edilememesi sebebiyle İhale komisyonunca 05.08.1997 tarihinde ihale iptal edilmiştir.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca ERDEMİR'deki kamu paylarının özelleştirilmeleri için Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 23.12.1994 tarih ve 94/8 sayılı strateji tespit kararı doğrultusunda blok satış ve/veya halka arz yöntemlerini kullanmayı amaçlanmaktadır. Böylelikle satıştan maksimum gelir sağlanacağı, teknoloji transferinin mümkün olabileceği ve şirketin rekabet gücünün artacağı, ulusal ve/veya uluslararası sermaye piyasalarında arzla hissedarlık tabanının genişletileceği aynı kurum tarafından düşünülmektedir.

5.1.3 Erdemir'le İlgili Olarak Önergelerde Yeralan Konulara Verilen Cevaplar

Zonguldak Milletvekili Necmettin AYDIN ve arkadaşlarının verdiği 10/29 esas numaralı önergede; Türkiye'de cevherden demir çelik üretiminin hurdadan demir çelik üretiminin gerisinde kalmasının sebeplerinin, sektör sorunlarının çözüm yollarının bulunması ve Erdemir'deki kamu hisselerinin blok halinde satışı amacıyla özelleştirme kapsamına alınmasının sakıncalarının araştırılması istenmektedir.

Demir ve çelik üreten kuruluşlar üretim yöntemi ve kullandıkları hammaddeler açısından ikiye ayrılmaktadırlar; Mini-Mil tesisler ve entegre tesisler. Mini-Mill tesisler hurdanın, elektrik ark ocaklarında işlenmesi ile çeliğe dönüştürüldüğü tesislerdir. Entegre tesisler ise tabiattaki demir cevherini hammadde olarak kullanan ve bunu çeliğe dönüştüren tesislerdir. Türkiye'de bulunan entegre tesisler ERDEMİR, İSDEMİR ve KARDEMİR 5,7 milyon tonla toplam çelik üretim kapasitesinin (19.8 milyon ton) % 29'unu oluşturmaktadırlar.

Mini-Mill tesislerin kurulma maliyetleri entegre tesislere göre çok daha düşük olduğundan ve mini-mil tesisler pazardaki değişimlere karşı daha esnek davranabilme imkanı sağladığı için demir çelik sektöründeki yatırımlar son yıllarda genellikle mini-mil teknolojisine dayalı olarak yapılmaktadır. Entegre tesislerde 1 ton çelik üretmek için 1.500 ila 2.500 dolar arasında yatırım yapmak gerekirken mini-mill tesislerde 1 ton çelik üretmek için 400 dolar civarında bir yatırım yapmak gerekmektedir. Demir-çelik sektöründeki olumsuz gelişmeler karşısında üretimi kısmak veya durdurmak gibi durumların ortaya çıkması halinde entegre tesislerin katlanmak zorunda kalacakları sabit maliyet tutarı diğerine göre çok daha yüksek olmaktadır.

Entegre tesisler sanayileşmenin ilk yıllarında genellikle devlet eliyle kurulmuşlardır. Çok pahalı yatırımlar gerektirmeleri ve sanayileşmenin ilk yıllarında çelik tüketiminin düşük olması nedeniyle hurda üretiminin de az olması devletleri cevherden demir çelik üreten entegre tesisler kurma mecburiyetine itmiştir. Daha sonraki yıllarda kurulan tesisler genellikle mini-mil tesislerdir. Sanayileşmiş ülkelerde entegre tesisler lehine olan oran son yıllarda özel sektörün yaptığı yatırımlarla mini-mil'ler lehine bir seyir göstermiştir. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde demir çelik üretimi daha çok mini-mil tesislerde yapılmaktadır.

Ayrıca unutulmaması gerekir ki, Türkiye entegre tesislerde de demir cevheri kullanma itibarıyla yurtdışına bağımlı bir ülkedir. Üretimde kullanılan cevherin ancak % 20'si kaliteli hammadde sıkıntısı nedeniyle yerli kaynaklardan tedarik edilebilmektedir. Cevherin % 80'i yurtdışından ithal edilmektedir.

Bununla birlikte demir cevherini kullanarak üretim yapan entegre tesislerdeki yüksek fırınlarda sıcak maden üretiminde kullanılan parça cevherin kalitesinin çok iyi olması gerektiğinden, içerisinde istenmeyen maddelerin bulunduğu cevherler çeliğin kalitesini düşürmektedir. Bu tehlikenin önüne geçebilmek için yüksek fırınlarda temizlenmiş toz cevherin sıkıştırılmasından elde edilen PELET ve toz cevherin kok tozu ve kireç tozu ile sıkıştırılmasından oluşturulan SİNTER kullanılmaktadır. Ancak Türkiye'de PETEL üretimi çok az olup ihtiyacı karşılayamadığından ERDEMİR bu ihtiyacını ithalat yoluyla karşılamaktadır.

ERDEMİR'in özelleştirilmesinden amaç;

- Devletin ticari ve endüstriyel faaliyetlerden çekilip, ERDEMİR'in özelleştirilmesinden elde edeceği kaynakları asli görevlerinde kullanması,

- Erdemir için en uygun faaliyet ortamının yaratılması;

- Yönetim bilgi ve becerisinin yerleşmesi,

- Devletten kaynak aktarımına ve Devletin risk üstlenmesine (Hazine garantili borçlar yoluyla) son vermek ve teknoloji transferi sağlamak,

- Büyük kurumsal yatırım fonlarının Erdemir sermayesine çekilmesi,

- Türk demir çelik sektöründe kalitenin artırılması ve uygun ürün yelpazesinin oluşturulması yoluyla verimli çalışacak pazar ortamlarının yaratılması,

- Liberal fiyat/pazar ortamının yaratılmasıdır.

ERDEMİR 1965 yılında çoğunluk hisseleri devletin elinde bir kuruluş olarak üretime başlamış ve modern Türkiye'nin yaratılmasında çok önemli işlevler üstlenmiş bir kuruluştur. ERDEMİR kurulmadan önce ülkenin yassı çelik ihtiyacı tamamen ithalat yoluyla karşılanıyordu. Kuruluşundan bugüne ERDEMİR devletin ve kuruluş kanununun verdiği yetkiler sayesinde devamlı bir gelişme trendi içerisinde olmuştur. Şirketin kapasite arttırma yatırımlarında devamlı devlet garantili borçlar kullanılmıştır. En son olarak 2 milyon ton olan yıllık üretim kapasitesini devlet garantili borçlar sayesinde KAM projesi bitirilmesi ile 1996 yılında 3 milyon tona çıkarmıştır.

Artık ERDEMİR çok güçlü bir kuruluştur ve devlet yardımına ihtiyacı yoktur. Şirket kendi ayakları üzerinde durabilecek bir konuma gelmiştir ve Avrupa Birliği ile entegre olacak Türkiye'nin lokomotiflerinden biri olarak uluslararası bir firma olma potansiyeline sahiptir. ERDEMİR devlet kuruluşu olmaktan ziyade bir özel sektör kuruluşu olarak varlığını devam ettirirse daha büyük başarılara ulaşabilecektir. Erdemir'den devletin devamlı yatırım desteği yerine, satış gelirleri ve vergi tahsilatında faydalanması en doğru olanıdır. Son yıllarda dünyadaki özelleştirmelerde demir çelik sektörü özelleştirmeleri ön sıralarda yer almaktadır.

Avrupa da bugüne kadar birçok ülke demir çelik sektöründeki çevrim inişe geçmeden fırsatları değerlendirerek demir çelik sektöründe bulunan şirketlerini özelleştirmiştir. Almanya iki büyük firmasını ve bunların yanında İngiltere British Steel'i özelleştirmiştir.

Zonguldak Milletvekili T.Boray BAYCIK ve 22 arkadaşının verdiği 10/150 esas numaralı önergede; demir çelik üretimiyle ilgili sorunların ve ERDEMİR'deki kamu hisselerinin blok satışı konusundaki iddialara ilişkin cevaplar:

Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulunun (TKKOK) 30 Nisan 1987 tarih ve K-54 sayılı kararı ile ERDEMİR sermayesindeki kamu payları özelleştirme amacıyla İdareye devredilmiştir. Özelleştirme Yüksek Kurulu 23.12.1994 tarih ve 94/8 sayılı kararı ile ERDEMİR'in stratejik yatırımcılara satılabilmesi, yurtiçinde halka arzı ve yurtdışı sermaye piyasalarında satışı için İdareye yetki verilmiştir.

Bu karara istinaden 13 Ocak 1995 tarihinde çıkılan ilanı takiben 3 Şubat 1995 tarihinde ERDEMİR için 8 firmadan teklif alınmıştır:

Şirketin %48,34 oranında halka açık olduğu ve İMKB'de lokomotif kağıtlardan biri olduğu gözönüne alınarak küçük pay sahiplerinin çıkarlarının korunması açısından şirketten kaynak çıkışını, hisse senetlerinin kontrolsüz el değiştirmesini, bölgenin sosyo-ekonomik yapısında ani ve olumsuz değişikliklere yol açacak istihdam azaltmalarına gidilmesini, ana faaliyet sahası dışına çı-

kılarak veya yatırımları durdurmak, askıya almak, zamanında bitirmemek suretiyle şirket geleceğinin ve küçük ortak çıkarlarının etkilenmesini engellemek amacıyla bir takım düzenlemelere gidilmiş ve konu ile ilgili kuruluşlarla görüşmeler yapılmıştır.

Yapılan birinci tur görüşmelerinden sonra, ihale sürecinin bir yılı aşkın bir süreyi aşması, bu arada ihaleye katılmak isteyen yeni yatırımcıların ortaya çıkması ve mevcut tekliflerin, iktisadi ve sektörel gelişmeler dikkate alındığında, nitelik ve nicelik açısından geliştirilme ihtiyacı içinde olmaları sebebiyle bu ihale 3 Mayıs 1996 tarihinde iptal edilmiştir.

İhalenin iptal edilmesinin ardından yapılan çalışmalarla gerekli hazırlıklar tamamlanmış ve ana sözleşme değişikliği, altın hisse uygulaması, yapılacak ihalede teklif veren yatırımcıların değerlendirilmesinde gözönüne alınacak kriterlerin hangi esaslarda olacağı v.b. uygulamalara dair 21.11.1996 tarih ve 96/33 sayılı ÖYK Kararının istihsalinden sonra Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş. sermayesindeki % 51,66 oranındaki kamu paylarının Özelleştirme Yüksek Kurulunun 23.12.1994 tarih ve 94/8 sayılı strateji tespit kararı doğrultusunda blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi amacıyla 4.12.1996 tarihinde ilana çıkılmış olup 27.01.1997 tarihinde Zonguldak Yatırım A.Ş. ve Rumeli Holding A.Ş. adlı kuruluşlardan 2 adet teklif alınmıştır. Ancak, sözkonusu ihalenin iptali ve yürütmenin durdurulması talebiyle Ankara 3. İdare Mahkemesinde açılan davada ihalenin iptaline karar verilmiştir. Bu karara istinaden ve yeterli teklif alınmamasından dolayı gerekli rekabet ortamının tesis edilememesi sebebiyle ihale komisyonunca 05.08.1997 tarihinde ihale iptal edilmiştir.

İdare, ERDEMİR'deki kamu paylarının 1998 yılında özelleştirilmeleri için Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 23.12.1994 tarih ve 94/8 sayılı strateji tespit kararı doğrultusunda blok satış ve/veya halka arz yöntemlerini kullanmayı amaçlamaktadır. Böylelikle satıştan maksimum gelir sağlanacağı, teknoloji transferinin mümkün olabileceği ve şirketin rekabet gücünün artacağı, ulusal ve/veya uluslararası sermaye piyasalarında arzla hissedarlık tabanının genişletileceği düşünülmektedir.

Erdemir'in özelleştirilmesi ile ilgili olarak alınan kurul kararları ve özü aşağıda belirtilmiştir.

1- 30.4.1987 Tarih Ve K. 54 Sayılı TKKOK Kararı: Özelleştirme Amacıyla İdareye Devir.

2- 17.7.1989 Tarih Ve 89/13 Sayılı YPK Kararı: Özelleştirme amacıyla TKB hisselerinin idareye devri.

3- 14.12.1989 Tarih ve 89/28 Sayılı YPK Kararı: Halka arz için idareye yetki.

4- 17.1.1990 Tarih ve 90 T-4 Sayılı KOYK Kararı: TKB hisselerinin idare ile işbirliği yapılarak satılması

5- 26.4.1991 Tarih Ve 91/15 Sayılı YPK Kararı: Yurtdışında halka arz için İdareye yetki.

6- 22.1.1993 Tarih ve 93/3 Sayılı KOYK Kararı: Sümerbank hisselerinin Sümerbank Holding'e iadesi.

7- 9.4.1993 Tarıh ve 93/63 Sayılı KOYK Kararı: Sümerbank hisselerinin tekrar İdareye devri

8- 28.12.1993 Tarih ve 93/99 Sayılı KOYK Kararı: TKB hisselerinin özelleştirme işlemlerinin İdare tarafından yürütülmesi

9- 23.12.1994 Tarih ve 94/8 Sayılı ÖYK Kararı: Blok satışı içermemesi nedeniyle 3 ve 4 nolu Kurul kararlarının yürürlükten kaldırılmasına ve yeni strateji belirleme kararı

10- 21.11.1996 Tarih ve 96/33 Sayılı ÖYK Kararı: İhale işlemlerinin tamamlanmasını müteakip Ana Sözleşmenin değiştirilerek şirkete ait imtiyazların kaldırılması ve altın hisse ihdası

5.2. PETLAS Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş.

5.2.1. Şirket Hakkında Bilgiler

ÜRETİM KAPASİTESİ

	BİN ADET
- Dış Lastik	1,225
- İç Lastik	450
- Uçak Lastiği	8
- Kolon	546

ÜRETİM (Bin Adet)

	1993	1994	1995	1996	1997/I	1997/II	Özelleştirme Öncesi-Sonrası Değişim (%)
- Dış Lastik	498	293	362	431	97	210	6.31
- İç Lastik	300	151	197	189	41	97	12.38
- Uçak Lastiği	1	5	1	4	1	4	89.84
- Kolon	185	128	125	189	41	95	10.38

1997/I dönemi verileri, özelleştirme öncesi Ocak-Nisan ayları arasındaki 4 aylık üretimler toplamıdır.

1997/II dönemi verileri, özelleştirme sonrası Mayıs-Ekim ayları arasındaki 6 aylık üretimler toplamıdır.

KAPASİTE KULLANIM ORANLARI (%)

	1993	1994	1995	1996	1997/I	1997/II	Özelleştirme Öncesi-Sonrası Değişim (%)
- Dış Lastik	40.7	23.9	29.5	35.2	23.7	34.3	6.31
- İç Lastik	66.6	33.5	43.9	41.9	27.4	43.0	12.38
- Uçak Lastiği	10.0	67.5	10.0	51.3	48.2	98.7	89.84
- Kolon	33.8	23.4	22.9	34.6	22.4	34.8	10.38

1997/I dönemi verileri, özelleştirme öncesi Ocak-Nisan ayları arasındaki 4 aylık kapasite kullanım oranıdır.

1997/II dönemi verileri, özelleştirme sonrası Mayıs-Ekim ayları arasındaki 6 aylık kapasite kullanım oranıdır.

PERSONEL SAYISI

1993	1994	1995	1996	1997/	1997/II	Özelleştirme Öncesi-Sonrası Değişim (%)
1,297	1,283	1,215	1,144	1,099	826	- 24.84

1997/I dönemi personel sayısı, devir tarihindeki personel sayısıdır.

1997II dönemi personel sayısı, 1.12.1997 itibariyle personel sayısıdır.

KİŞİ BAŞINA ÜRETİM (Adet)

1993	1994	1995	1996	1997/I	1997/II	Özelleştirme Öncesi-Sonrası Değişim (%)
616	350	461	545	126	377	44.69

(Kişi başına üretim rakamları, toplam lastik üretimi baz alınarak hesaplanmıştır.)
1997/I dönemi kişi başına üretim rakamı, Ocak-Nisan aylarını kapsayan 4 aylık üretimdir.
1997/II dönemi kişi başına üretim rakamı, Mayıs-Ekim aylarını kapsayan 6 aylık üretimdir.

ÜRÜN BAZINDA YURTİÇİ SATIŞLAR (Bin adet)

	1993	1994	1995	1996	1997/I	1997/II	Özelleştirme Öncesi-Sonrası Değişim (%)
- Dış Lastik	393	244	205	234	81	146	23.06
- İç Lastik	266	146	153	114	41	74	27.24
- Uçak Lastiği	1	5	1	5	0	3	83.70
- Kolon	2	4	11	13	6	10	38.43

1997/I dönemi verileri, özelleştirme öncesi Ocak-Nisan ayları arasındaki 4 aylık satışlar toplamıdır.
1997/II dönemi verileri, özelleştirme sonrası Mayıs-Ekim ayları arasındaki 6 aylık satışlar toplamıdır.

ÜRÜN BAZINDA İHRACAT (Bin Adet)

	1993	1994	1995	1996	1997/I	1997/II	Özelleştirme Öncesi-Sonrası Değişim (%)
- Dış Lastik	98	87	165	167	29	47	36.90
- İç Lastik	14	19	49	55	10	19	-24.27

1997/I dönemi verileri, özelleştirme öncesi Ocak-Nisan ayları arasındaki 4 aylık ihracat toplamıdır.
1997/II dönemi verileri, özelleştirme sonrası Mayıs-Ekim ayları arasındaki 6 aylık ihracat toplamıdır.

NET DÖNEM KAR-ZARARI (Milyon TL)

1993	1994	1995	1996	1997/9
-282,396	-698,882	-1,016,101	-882,176	-1,215,305

FİİLİ YATIRIM HARCAMALARI

	(Milyon TL)	($)
1993	39,444	3,590,388
1994	3,388	114,274
1995	72	1,574
1996	18,400	226,540
1997/1	0	0
1997/2	30	252
1997/3	136	1,097
1997/4	16,105	122,939
1997/5	480	3,504
1997/6	128	889
1997/7	35	229
1997/8	963	5,908
1997/9	5,403	31,782
1997/10	33,122	184,011

(Özelleştirme sonrası 6 ayda gerçekleştirilen 40.1 milyar TL'lik yatırımın 27.6 milyar TL'lik bölümü makina ekipman alımı için harcanan tutardır.)

5.2.2. PETLAS'ın Özelleştirme Çalışmalarına Ait Bilgiler:

4 Nisan 1990 tarihinde PETKİM bünyesinden ayrılarak özelleştirme kapsamına alınan PETLAS için 1993 yılında ihale açılmış, ancak bu ihaleye teklif veren firma olmamıştır.

Nisan 1994'de uygulamaya konulan Ekonomik Önlemler Uygulama Planında, kapatılması öngörülen tesisler arasında yeralan PETLAS'ın faaliyetlerinin devamına imkan sağlayabilmek amacıyla 13 Nisan 1994 tarihinden itibaren verilen ilanlarla bir kez daha ihaleye çıkılmıştır. Ancak bu ihalede en yüksek teklifi veren firmanın gerekli koşulları yerine getirerek sözleşme imzalamaktan imtina etmesi nedeniyle sözleşme imzalanamamıştır.

1995 yılında, ciddi ve kararlı yatırımcıların ihaleye katılımını sağlamak amacıyla teminat tutarları yükseltilerek açılan iki ihalede de hiçbir yatırımcı teklif vermemiştir.

PETLAS için son olarak 1996 yılı sonunda açılan ihalede ise 5 teklif alınmış ve yapılan pazarlık görüşmelerinin ardından şirket hisselerinin KOMBASSAN Holding A.Ş.'ye satışına karar verilmiştir.

Özelleştirme öncesi 1 trilyon TL civarında işletme sermayesi ihtiyacı bulunan şirket, 3 kuruluşun bulunduğu bir oligopol piyasada faaliyet göstermektedir.

PETLAS'a, 1990 öncesi PETKİM'den 241.7 milyon $, 1990 sonrasında ise Özelleştirme İdaresinden 216.7 milyon $ olmak üzere toplam 458.4 milyon $ kaynak aktarılmıştır.

Mevcut durumu ile kâra geçiş noktasına ulaşması ve pazardaki payını koruması mümkün olamayan PETLAS'ın 1994 yılında kapatılması öngörülmüş, ancak daha sonra şirketin yöre açısından taşıdığı önem dikkate alınarak yeni yatırım ve teknoloji olanağı sağlayacak bir yatırımcıya satışına karar verilmiştir.

PETLAS'ın satışına ilişkin 6 Mayıs 1997 tarihinde imzalanan sözleşmede, alıcı firmanın,

- Üç yıl süre ile kesintisiz olarak en az 700 personel istihdam etmesi ve personel alımında, daha önce şirkette çalışan işçilere öncelik tanıması,

- Şirkette çalışan tüm personelin, kapsamiçi statüde çalışanların kıdem ve ihbar tazminatları hariç, yasalardan ve toplu iş sözleşmelerinden doğan diğer haklarını ödemesi,

- Mevcut üretim faaliyetini en az 7 yıl süre ile devam ettirmesi ve bu süre içinde fiili kapasite kullanım oranını % 30'un altına düşürmemesi,

- Sözleşmeden doğan taahhüt ve yükümlülüklerini yerine getirene kadar şirket hisselerinin % 51'ini hiçbir biçimde üçüncü şahıslara devretmemesi,

- Sözleşme tarihinden itibaren 3 yıl içinde en az 30 milyon $ tutarında iyileştirme ve tevsi yatırımı yapması,

- 7 yıl süre ile faaliyet bilgilerini düzenli olarak İdareye göndermesi,

hükme bağlanmıştır.

Alıcı firma, sözleşme hükümleri doğrultusunda şirket faaliyetlerine ilişkin bilgileri, üçer aylık dönemler halinde düzenli olarak İdareye göndermektedir.

Bu çerçevede alınan bilgiler doğrultusunda,

- Özelleştirme tarihi itibariyle 1.099 olan personel sayısının % 25 oranında azalma ile Aralık 1997'de 826'ya düştüğü, özelleştirme tarihinden sonra 103 kişinin diğer kamu kurumlarına nakledildiği, 21 kişinin kendi isteği doğrultusunda işten ayrıldığı, devir tarihinden sonra sözleşmeleri feshedilen 238 kişiden 15'inin yeniden işe alındığı,

- Özelleştirme öncesi 16 aylık dönemdeki (1996 yılı+1997 Ocak-Nisan) ortalama üretim miktarı ile özelleştirme sonrası 6 aylık dönemdeki (1997 Mayıs-Ekim) ortalama üretim miktarı kıyaslandığında, dış lastik üretiminde % 6, iç lastik üretiminde % 12, uçak lastiği üretiminde % 90 ve kolon üretiminde % 10 oranında artış olduğu,

- Bu üretim artışı paralelinde, sözkonusu dönemde tüm ürünlerdeki kapasite kullanım oranının artış gösterdiği,

- Yurtiçi satışların dış lastikte % 23, iç lastikte % 27, uçak lastiğinde % 84 ve kolonda % 38 oranında arttığı,

- Buna karşın, dış ve iç lastik ihracatının % 30 civarında azaldığı,

- Özelleştirme sonrası 6 aylık dönemde 40 milyar TL tutarında yatırım harcaması yapıldığı ve bu tutarın 28 milyar TL'lik bölümünün makina-ekipman alımına harcandığı,

belirlenmiştir.

Kapsama Alınma Tarihi	: 4 Nisan 1990 (Yüksek Planlama Kurulu Kararı)
Strateji Kararı Tarihi	: 3 Ağustos 1993 (Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu Kararı)
Özelleştirme Yöntemi	: Şirkette bulunan % 99.97 oranındaki kamu hissesinin blok satışı
I. İhale İlan Tarihi	: Ekim 1993
I. İhale Son Teklif Alma Tarihi	: 29 Kasım 1993
I. İhalede Alınan Teklif Sayısı	: Teklif veren firma olmamıştır.
II. İhale İlan Tarihi	: Nisan 1994
II. İhale Son Teklif Alma Tarihi	: 2 Mayıs 1994
II. İhalede Alınan Teklif Sayısı	: 4
II. İhale Sonucu	:Yapılan pazarlık görüşmelerinin ardından alınan teklifler Temmuz 1994'de Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu'na sunulmuş, ancak sözkonusu dönemde gündeme gelen mevzuat değişikliği nedeniyle bir karar alınamamıştır. 4046 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra sonuçlar, bu kez Özelleştirme Yüksek Kurulu gündemine sunulmuş ve Kurul Nadir İmpex'e satış konusunda onay vermiştir.
Satış Onay Tarihi	:6 Şubat 1995 (Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı)

(Alıcı firmanın gerekli koşulları yerine getirerek sözleşme imzalamaktan imtina etmesi nedeniyle ihale iptal edilmiştir.)

Yeniden İhaleye Çıkılması Kararı Tarihi:	23 Nisan 1995 (Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı)
III. İhale İlan Tarihi	: Haziran 1995
III. İhale Son Teklif Alma Tarihi	: 17 Temmuz 1995
III. İhalede Alınan Teklif Sayısı	: Teklif veren firma olmamıştır.
IV. İhale İlan Tarihi	: Ekim 1995
IV. İhale Son Teklif Alma Tarihi	: 24 Kasım 1995
IV. İhalede Alınan Teklif Sayısı	: Teklif veren firma olmamıştır.

V. İhale İlan Tarihi : Eylül 1996

V. İhale Son Teklif Alma Tarihi : 4 Kasım 1996

V. İhalede Alınan Teklif Sayısı : 5

V. İhale Sonucu : 8 Ocak 1997'de noter huzurunda yapılan nihai görüşmeler de PETLAS'da bulunan kamu hisselerinin tamamı için en yüksek teklifi KOMBASSAN Holding A.Ş. vermiştir.

Satış Onay Tarihi :20 Mart 1997 (ÖYK Kararı)

Sözleşme Tarihi : 6 Mayıs 1997

Satın Alan Firma : KOMBASSAN Holding A.Ş.

Satış Bedeli : 35.750.000 ABD Doları

Ödeme Biçimi : Sözleşme tarihinde peşin 3.600.000 $

1. yılın sonunda	3.500.000 ABD Doları
2. yılın sonunda	5.000.000 ABD Doları
3. yılın sonunda	5.000.000 ABD Doları
4. yılın sonunda	5.000.000 ABD Doları
5. yılın sonunda	5.000.000 ABD Doları
6. yılın sonunda	4.000.000 ABD Doları
7. yılın sonunda	4.650.000 ABD Doları

Alınan Teminat Tutarı : 25.234.378 ABD Doları

Yapılan Ödemeler : 3.600.000 ABD Doları

Bakiye Borç Tutarı : 32.150.000 ABD Doları

5.2.3 PETLAS'la İlgili Olarak Önergelerde Yeralan Konulara Verilen Cevaplar:

Konya Milletvekili Veysel CANDAN ve 12 arkadaşının PETLAS Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin yönetimi, denetimi ve özelleştirilmesi konusunda verdikleri 10/40 esas numaralı önergenin gerekçesinde yeralan konu ve iddialara ilişkin olarak Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 19 Ocak 1998 tarih ve 295 sayılı yazısı ekinde sözkonusu hususlara ilişkin aşağıdaki açıklamalar yapılmıştır.

"1. PETLAS'ın temel atımından üretime geçmesi sırasında geçen 15 yıllık süre içerisinde sürekli ihmal edilerek zarar ettirildiği."

Türkiye'de otomotiv sanayiinin kurulmasına paralel olarak 3 Beş Yıllık Plan kapsamına mevcut lastik fabrikalarının tevsii yanında yeni bir kapasite yaratılması hususu da alınmış ve bu görev 1973 yılında PETKİM Petrokimya Holding A.Ş.'ye verilmiştir. Petlas Lastik San. ve Tic. A.Ş., PETKİM'in bağlı ortaklığı olarak 1976 yılında kurulmuştur. Gerekli finansman kaynağının bulunamaması nedeniyle yatırım dönemi uzun sürmüş ve 1989 yılında deneme üretimine, 1990 yılında da işletmeye geçilmiştir. Yatırım, teknolojiyi getiren Technoexport firmasının yanısıra, İslam Kalkınma Bankası, Eximbank kredileri ve PETKİM'in sermaye aktarımları ile tamamlanmıştır.

Petlas'daki kamu hisseleri özelleştirilmek üzere 04.04.1990 tarih ve 1990/10 sayılı Yüksek Planlama Kurulunun Kararı ile İdareye devredilmiştir. Kamu hisselerinin İdareye devredildiği 1990 yılı Nisan ayına kadar PETKİM'den aktarılan finansman (sermaye) 398.565.000.000 TL (242 milyon ABD Doları)'dır. Bu tarihten itibaren yapılan sermaye artırımlarına yalnızca İdareye katı-

larak sermaye borcuna mahsuben gerek kredi borçlarının ödenmesi, gerekse işletme finansmanında kullanılmak üzere toplam 2,3 trilyon TL (217milyon ABD Doları) aktarılmıştır. Dolayısıyla satıldığı tarihe kadar Petlas'a, kamu kaynaklarından yaklaşık 460 milyon ABD Doları aktarılmıştır.

Petlas'ın zarar etmesinin nedenleri;

- Öncelikle yer seçimi, gerek hammadde taşınması, gerekse pazarlara uzaklığı açısından hatalıdır.

- Petlas'ın kapasitesi 1.225.500 adet/yıl dış lastik olmasına rağmen, bazı kalıplara talep olmaması nedeniyle, fiili kapasite 800.000'e kadar düşmektedir. Talep edilen kalıplar ise, daha çok kamyon, iş makinası, otobüs gibi hammadde girdisi fazla ağır lastiklerdir.

- Petlas, hammadde ve personel maliyetinin yüksek olması sonucu, daha işletilirken zarar etmektedir.

Bu çerçevede Petlas'ın zarar etmesinin esas nedenleri, yapısal dengesizliklerinin yanısıra, kamunun finansman imkanlarındaki daralmaya rağmen gereken kaynakların aktarılmış olması, yatırım süresinin uzamasına bağlı olarak teknolojisinin eskimesi ve özel sektörün bu alandaki gelişmişliği nedeniyle şirketin pazar payını arttıramamasından kaynaklandığı tespit edilmiş olup her hangi bir ihmalin sözkonusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

"2- Özel bankalardan yüksek faizle kredi kullandırıldığı ve işletme sermayesi verilmediği,"

Petlas, yatırım kredisi ödemelerinin yüksek olduğu dönemde, işletme sermayesi ihtiyacını sermaye atkarımlarından karşılayamamış ve tüm ticari işletmeler gibi doğal olarak kısa vadeli banka kredisi kullanmak zorunda kalmıştır. Ancak Petlas, ödemeler için yeterli kaynağı üretemediği için, bu kredilerin faiz ve anaparaları yine sermaye aktarımlarından karşılanmıştır. 1993 yılından sonra İdareye Kamu Ortaklığı Fonu'ndan ve Özelleştirme Fonu'ndan sermaye payı ödemesi olarak yaptığı tüm ödemeler, yatırım ve işletme kredilerinin ödenmesinde ve işletme sermayesi ihtiyacının karşılanmasında kullanılmış, bu süre zarfında hiçbir banka kredisine başvurulmamıştır. İşletme sermayesi ihtiyacının bir seferde karşılanamamış ise de yaklaşık yarım miyar ABD doları kaynak aktarıldığı gözönüne alınarak, Devletin mali imkanları çerçevesinde gereken sermaye ihtiyacının karşılandığı kanaatine varılmıştır.

"3- Yönetimde aşırı istihdama gidildiği, ayrıca üretimde gereken rakamlara ulaşılamadığı, buna bağlı olarak da maliyetin devamlı yüksek olduğu,"

Yüksek Denetleme Kurulu'nun "Geçici işçi istihdamına son verilmesi" önerisine uyularak 1992 yılında geçici işçilerin kadroya alınması için Başbakanlık'tan izin alınıp açılan sınavı kazananlar kadroya geçirilmiştir. Sonuç olarak, daha üretim belirli bir seviyeye gelmeden ve şirket sağlıklı bir yapıya kavuşmadan, kapsamiçi ve kapsamdışı personelde fazlalık oluşmuştur. Daha sonra bu fazlalığın giderilmesine çalışılmış, yeni eleman istihdamına gidilmediği gibi ayrılanların yerine de yenisi alınmamıştır. Ayrıca 4046 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesini müteakip, aynı Kanunun 22. maddesine istinaden, (özelleştirme programında bulunan kuruluşlardaki ihtiyaç fazlası personelin diğer kamu kurum ve kuruluşlarına naklinin mümkün kılınması) 1995 yılında Devlet Personel Başkanlığı'na bir kısım personelin (76 kişi) nakli için başvuruda bulunulmuştur. Bunlardan 50 kişiden fazlası başka kurum ve kuruluşlara nakledilmiştir.

Yukarıda da sözedildiği gibi, Petlas'ın fiili kapasitesi 800.000 adet/yıl olup kara geçiş noktası da bu civardadır. Maliyet, ağır lastik üretimi nedeniyle, hammadde ve personel giderlerinin sürekli artışı sonucu yükselmektedir. Bu çerçevede yukarıda izah edilen yapısal sorunlar nedeniye maliyetlerin yüksek olduğu görüşüne iştirak edilmiş ve özelleştirme ile kamu açısından bu sorunun or-

tadan kalktığı ve pazar payının artırılmasına paralel olarak Petlas'ın verimliliğinin yükseleceği ve satışlar içerisinde maliyetlerinin azalacağı sonucuna varılmıştır..

"4- İyileştirme (rehabilitasyon) programı hazırlandığı halde uygulanmadığı,"

5 Nisan 1994 tarihinde açıklanan ekonomik tedbirler arasında Petlas'ın kapatılmasının yer alması üzerine, kapatılmayı önlemek amacıyla İdarece derhal ihaleye çıkılmış, Başbakanlık tarafından da Petlas'ın ekonomiye kazandırılabilmesi çarelerinin araştırıldığı bir komisyon kurulmuştur. Bu komisyonun çalışmaları sonunda, Petlas için en az 37 milyon ABD Doları tutarında yatırım yapılması ve en az 9 milyon ABD Doları işletme sermayesinin sağlanması gerektiği ortaya çıkmıştır. Ancak, bu yatırımların finansmanı mevcut durumda mümkün olmadığı gibi, şirketin mevcut yönetim zorlukları nedeniyle bu yatırımlar yapılsa dahi verimli çalışamayacağı gözönüne alınarak, rehabilitasyon programının uygulanma imkanının bulunamadığı kanaatine varılmıştır.

"5- Yılbaşında üretimi durdurulacağı ilan edilerek, zamansız açıklama yapıldığı, böylelikle bayilerle olan bağ koparıldığı,"

5 Nisan 1994 tarihinde açıklanan ekonomik tedbirler arasında Petlas'ın kapatılması hususunun yeralması üzerine, şirketin siparişleriyle ilgili bazı problemlerin başgöstermiş ise de ekonomik tedbirlerin bütünü içerisinde bu konunun yer aldığı gözlenmiştir.

"6- Hazırlanan programa acil işletme sermayesi ihmal edildiği, verilmediği,"

Şirkete İdarece Fon'un o günkü imkanları ölçüsünde işletme sermayesi için sürekli kaynak aktarılmış, bu aktarmalar şirketin yapısal bozukluklarını giderecek düzeyde olmamıştır. Ancak Petlas'a sağlanan finansman değerlendirilirken, Kamunun genel bütçe dengeleri de dikkate alındığında bu iddianın yerinde olmadığı kanaatine varılmıştır.

"7- Satış esnasında 4 defa ihaleye çıkarıldığı, en sonunda sermayesi, yetersiz ve ticari durumu zayıf Nadir İmpex'e durumu araştırılmadan ihale edildiği, Nadir İmpex firmasının zamanında taahhüdünü yerine getirmediği ve ihalenin iptal edildiği,"

Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu'nun 03.08.1993 tarih ve Özelleştirme 93/79 sayılı Kararı ile Petlas'ın özelleştirme programına alınması üzerine, Ekim 1993 sonunda Petlas'taki İdare hisselerinin satışı için ihaleye çıkılmış, ancak süre uzatımına rağmen teklif alınamamıştır. 5 Nisan 1994 tarihinde açıklanan ekonomik tedbirler arasında Petlas'ın kapatılması hususunun yer alması üzerine Petlas'ın kapatılmasını önlemek amacıyla İdare tarafından derhal ikinci kez ihaleye çıkılmış, bu kez dört teklif alınmıştır. Teklif verenlerden birisi de Nadir İmpeks firmasıdır. Diğer teklif sahiplerinden Petlas Bayileri Müteşebbis Heyeti ihalenin başında ihaleden çekilmiş, Abdülcemal Taşçılar firması ile Teknotes de Nadir İmpeks kadar peşinat ve teminat teklifinde bulunamamışlardır. Dolayısıyla, Nadir İmpeks en iyi teklifi vermiştir. Nadir İmpeks'in durumu hakkında İdare tarafından araştırma yapılmıştır. Firma Petlas hisselerinin peşinatı ve teminat için bir banka ile kredi konusunda gerekli ilişkiyi kurmuş ve karar taslağı Özelleştirme Yüksek Kurulu'na sunulmuşken Anayasa Mahkemesi'nce özelleştirme işlemleri durdurulmuştur. Kasım 1994'te Özelleştirme Kanununun çıkmasından sonra teklif sahiplerinden yeniden teklif istenmiş ve ihale başlangıcından yaklaşık bir yıl sonra, Şubat 1995'te sonuçlanabilmiştir. Geçen bu uzun süre zarfında, Nadir İmpeks'in banka ile bağlantısı bozulmuş ve yeni finansman kaynağı aramak zorunda kalmış, süre uzatımı verilmesine rağmen gerekli peşinatı ve teminatı sağlayamamıştır. Sonuçta ihale iptal edilmiştir.

Bu çerçevde mevzuatta meydana gelen değişikliğin ihaleye olan etkisi karşısında, ihalenin iptalinin doğal olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.

"8- Petlas'ın Nadir İmpex'e satış koşulu olarak kamuoyuna duyurulmasına karşın 30 milyon Dolarlık işletme sermayesi, istihdamın 5 yıl içinde 3 bin kişiye çıkarılması ve toplam üretimin % 75'inin ihraç edilmesi gibi şartların Resmi Gazete'de yazılmadığı,"

Petlas'taki idare hisselerinin satışı ihalesinde hisselere verilen fiyat ve karşılığında alınabilecek teminat dışında, özellikle üretimin ve istihdamın devamlılığının sağlanması, verimliliğin ve üretimin artırılması için yatırım yapılması şartları üzerinde durulmuştur. Firma, 1000 kişilik istihdamı en az 5 yıl süre ile sağlamayı, 5 yıl içinde 8 milyon ABD Doları tutarında yatırım yapmayı taahhüt etmiş, bu hususlar Resmi Gazetede yayımlanan 06.02.1995 tarih ve 95/23 sayılı ÖYK Kararında yeralmıştır. ÖYK Kararında, Petlas'ın tüm borç ve yükümlülüklerinin üstlenilmesi, fabrika arazisi içinde bir teknik okul kurulması, çalışanlara net kardan % 5 pay verilmesi, sağlık ocağının iyileştirilmesi, Ahi Evran Üniversitesi'nin yatırım harcamalarının 1,5 milyon ABD Dolarlık kısmının alıcı tarafından karşılanması hususları da bulunmaktadır. Soruda yeralan hususlar ise firmanın kendi teklifleri olup bir şart olma özelliğini taşımadıkları için ÖYK Kararında yeralmamıştır. Ayrıca, tüm şartların ÖYK Kararında yeralması zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu nedenle sözkonusu iddianın yerinde olmadığı kanaatine varılmıştır.

"9- Bu tür bir özelleştirme işleminin; işletmelerin verimliliklerini artırarak, ekonomiye kazandırma sermayeyi tabana yayma ilkesine aykırı düştüğü"

Yukarıda da belirtildiği gibi, Petlas hisselerinin blok satışında üretimin ve verimliliğin artırılabilmesi, dolayısıyla tesislerin ekonomiye kazandırılabilmesi için yatırım yapılması şart koşulmuş ve bu husus ÖYK Kararında da yeralmıştır. Bu taahhüdün yerine getirilmesine ilişkin düzenleme de satış sözleşmesinde yer alacakken satış gerçekleştirilememiştir.

Petlas halka açık, İMKB'de koteli bir şirket olmadığı gibi hisse senetlerinin halka arzı ile özelleştirilmesinin, kuruluşundan bu yana sürekli zarar etmesi nedeniyle, alıcılar tarafından cazip bulunmayacağından, başarılı olması düşünülemez. Bu nedenle sermayenin tabana yayılması ilkesinin burada gerçekleştirilme olasılığı bulunmadığından sözkonusu iddianın yerinde olmadığı kanaatine varılmıştır.

"10- Kuruluşundan buyana devamlı zarar ettirildiği ve zamanında gerekli tedbirlerin alınmadığı ve ihmal olduğu açıktır. Ayrıca, özelleştirme kapsamına alındıktan sonra satışının ciddi tutulmadığı,

Daha önce PETLAS'ın müşterisi olup, ödeme sıkıntısı olan Nadir İmpex'e verilirken konunun iyi araştırılmadığı anlaşılmakta,

Yukarıda saydığımız hususların açıklığa kavuşması ve biran önce PETLAS'a üretimin yükseltilmesi ve üretime devam etmesi gerekmektedir."

Yukarıda ilgili bölümlerde de açıklandığı gibi, kuruluşundan idaremize devredildiği, aynı zamanda işletmeye açıldığı 1990 yılına kadar PETKİM, 1990'dan idaremiz hisselerinin satıldığı bu yıla kadar idaremiz tarafından Petlas'a kamu kaynaklarından 460 milyon ABD Dolarından fazla kaynak aktarılarak, yapılabileceğin maksimumu yapılmıştır. Petlas konusunda bir ihmal olması sözkonusu değildir.

Petlas, 3291 sayılı Kanun çerçevesinde PETKİM ile birlikte 1987 yılında özelleştirme kapsamına alınmıştır. Yatırımın devam ettiği bu yıllarda hem eski olan teknolojisinin yenilenmesi, hem de işletme ve gerekli yatırım için finansmanı sağlayabilecek bir stratejik ortak bulunması için yoğun çaba harcanmış, ancak dünyaca ünlü lastik firmaları yurda davet edilerek kendileriyle görüşülmeye çalışılmasına rağmen, hiçbir lastik firması Petlas'a ortak olmaya yanaşmamıştır. 1990 yılın-

da PETKİM'in Petlas'taki hisseleri özelleştirilmek üzere İdareye devredildikten sonra da arayışlar sürdürülmüş, çabalar sonuçsuz kalmıştır. 1993 yılında Petlas'ın özelleştirme programına alınması üzerine, Ekim 1993'te ilk ilana çıkılmış, süre uzatımına rağmen teklif alınamamıştır. 5 Nisan 1994 kararlarını takiben Nisan 1994'te ikinci ihaleye çıkılmış, bu kez dört teklif alınmış, hisselerin Nadir İmpeks'e satılması kararlaştırılmış, ancak alıcının taahhütlerini yerine getirememesi üzerine, ihale Nisan 1995'te iptal edilmiştir. Haziran ve Ekim 1995'te ilana çıkıldığı ve bazı yurtdışı firmalar ilgi gösterdiği halde, bu ihalelerde de hiçbir teklif alınamamıştır. Ekim 1996'da tekrar ihaleye çıkılmış ve beş teklif alınmıştır. Tüm ilana çıkışlarda yurtiçi ve yurtdışında gazete ilanları yanısıra, ilgilenen kişi ve kuruluşlar ile yurtdışı temsilciliklerimize, Türkiye'deki yabancı büyükelçiliklere faks çekilerek katılımın sağlanmasına çalışılmıştır. Son ilanda, Dışişleri Bakanlığı, Valilikler, Sanayi ve Ticari Odaları ile çeşitli derneklere de duyuruda bulunulmuştur.

Gerek Nadir İmpeks'in, gerek son ihaleye katılan teklif sahiplerinin durumları idaremizce incelenmiştir. Son ihalede, teklif sahiplerinden teklifleri ile birlikte kendilerini tanıtıcı bilgi ve belgeler istenmiş, gerekli araştırmalar yapılmıştır.

Pazarlık görüşmeleri esnasında ihale komisyonunca;

- Üç yıl süre içinde asgari 30 milyon ABD Doları tutarında yatırım taahhüdü ve bunun için 2 milyon ABD Doları tutarında banka teminat mektubu verilmesi,

- Üç yıl süre ile asgari 700 kişinin istihdam edilmesi ve istihdam taahhüdü için 1 milyon ABD Doları tutarında banka teminat mektubu verilmesi,

- Toplam satış bedelinin asgari % 10'unun sözleşme tarihinde peşin olarak ödenmesi,

- Vadeli tekliflerde, vadeye bırakılan borç için banka teminat mektubu verilmesi şart koşulmuş, bu şartları kabul eden teklif sahiplerinden en yüksek teklifi 35.750.000 ABD Doları ile Kombassan Holding A.Ş. vermiştir. Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 20.03.1997 tarih ve 97/06 sayılı Kararı ile idaremizin Petlas'taki hisselerinin adı geçen şirkete satılması öngörülmüştür. Kararda yukarıdaki şartlar da yeralmış, bunlarla ilgili ve diğer düzenlemeler 06.05.1997 tarihinde imzalanan satış sözleşmesine konulmuştur.

Tamamlanamayan ikinci ihalede olduğu gibi, bu son ihalede de üretimin ve verimliliğin artırılması için yatırım yapılması, üretimin ve istihdamın sürekliliğinin sağlanması, fiyat ve teminat unsurları yanında üzerinde durulan önemli şartlar olup, görüldüğü üzere, bu taahhütler ayrıca teminata da bağlanmış bulunmaktadır. Petlas, halihazırda 830 kişilik istihdam ile üretime devam etmektedir. Bu çerçevede sözkonusu iddianın yerinde olmadığı kanaatine varılmıştır.

5.3. Et ve Balık Ürünleri A.Ş. (EBK)

5.3.1. Şirket Hakkındaki Bilgiler;

Et ve Balık Ürünleri A.Ş. Genel Müdürü İsmail DAŞDELEN tarafından Komisyona sunulan dosyada şirket hakkında şu bilgiler verilmektedir.

Toprak Mahsulleri Ofisi bünyesinde bir bölüm oluşturmak suretiyle Ülkemiz hayvancılık ve balıkçılığının geliştirilmesine yönelik ilk resmi organizasyon 1949 yılında yapılmıştır.

01.10.1952 tarih, K/871 sayılı Kararname ile Ticaret Bakanlığı'na bağlı 40.000.000.-TL sermayeli bir İktisadi Devlet Teşekkülü olarak Et ve Balık Kurumu kurulmuş, Toprak Mahsulleri Ofisi bünyesinde bu maksada yönelik oluşturulan bölüm, bütün varlıkları ile birlikte bu kuruma devir edilmiş, 01.01.1953 tarihinde de faaliyete geçirilmiştir.

İlk et kombinası 1953 yılında Erzurum'da hizmete açılmış, bunu 1955 yılında Ankara, 1956 yılında Konya ve Zeytinburnu Et Kombinaları takip etmiştir. Müteakip yıllarda açılan 25 et kom-

binası, 2 tavuk kombinası, 2 et işletme ünitesi, 1 Balık Mamulleri Fabrikası ve 1 Soğuk Hava Deposu ile üretim ve muhafazaya yönelik işyeri sayımız 35'e ulaşmıştır. 9/138 sayılı ve 08.02.1990 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile Erzincan'da kurulu bulunan Ersan "Erzincan Gıda Maddeleri ve Ticaret Anonim Şirketi"nin % 99,82'lik payı kurumumuz tarafından alınarak bağlı ortaklık haline getirilmiştir.

Ayrıca, 48 adet faal uzun aracı bünyesinde toplayan ve ayrı bir işletme olarak organize edilen "Taşımacılık İşletmesi" mevcuttur. 68 adet frigorifik ve 60 adet termos kamyon ise kombinalarımıza bağlı olarak hizmet vermektedir.

18.6.1994 tarih, 223 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi bir İktisadi Devlet Teşekkülü olarak anılan kararname ve buna ilişkin sair kararnameler ve bunlara dayanılarak çıkarılan ana statü hükümlerine göre faaliyetlerini devam ettirmekte iken, kurumumuz 20.5.1992 tarih, 92/3088 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile özelleştirilmesine karar verilen kuruluşlar arasına dahil edilmiştir. Yüksek Planlama Kurulu'nun 22.1.1993 tarih, 93/2 sayılı kararı ile "Et ve Balık Ürünleri A.Ş." haline dönüşmüş ve 19.2.1993 tarih, 3225 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ana sözleşmesi yayımlanmıştır.

5.3.2. ŞİRKETİN ÖZELLEŞTİRME ÇALIŞMALARINA AİT BİLGİLER

Kapsama Alınma Tarihi	: 20 Mayıs 1992 (Bakanlar Kurulu Kararı)
Strateji Kararı Tarihi	: 4 Kasım 1993 (Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu Kararı)
Özelleştirme Yöntemi	: Varlık bazında satış
I. İhale İlan Tarihi	: Aralık 1993 (27 kombina, 5 işletme, 7 soğuk depo, 4 lojman grubu,1 mağaza, 12 arsa, 2 yarım kalmış tesis ve 5 iştirak payı için)
I. İhale Son Teklif Alma Tarihi	: 4-13 Ocak 1994
I. İhalede Alınan Teklif Sayısı	: Toplam 152
I. İhale Sonucu	: 19 kombina, 1 işletme, 4 soğuk depo, 1 mağaza, 4 arsa, 2 yarım kalmış tesis, 4 lojman grubu ve 1 iştirak hissesi için uygun teklif alınmıştır.
Satış Onay Tarihi	:1 Haziran 1994 (Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu Kararı)
Satış Onayının İptali ve Yeni Strateji Kararı Tarihi	: 23 Aralık 1994 (ÖYK kararı) (1 Haziran 1994 tarihli KOYK Kararının İptali)

Satış Onayının İptal Gerekçesi : Mevzuat değişikliği nedeniyle satış kararının uzun süre işleme konulamaması ve aradan geçen süre içinde karşılaşılan olağanüstü ekonomik gelişmeler ve yüksek enflasyon nedeniyle tekliflerin rayiç değerlerin altında kalması.

Yeni Özelleştirme Stratejisi : Özelleştirme uygulamasına, şirket çalışanları ile sektörde faaliyet gösteren kooperatif ve birliklerin katılımlarının sağlanabilmesi için şirket hisselerinin tamamının blok satışı.

II. İhale İlan Tarihi	: Aralık 1994 %100 hissenin tamanının satışı için
II. İhale Son Teklif Alma Tarihi	: 5 Ocak 1995
II. İhalede Alınan Teklif Sayısı	: 9
II. İhale Sonucu	: Nihai görüşmelere katılan 3 firmanın teklifi Özelleştirme Yüksek Kuruluna sunulmuş ve Kurul, "4046 Sayılı Kanunun ruhunda bulunan sosyal boyut ve mülkiyetin yaygınlığı ilkeleri çerçevesinde yönetim sorumluluk ve yetkilerini üstlenebilecek ortak grubun temini amacıyla". Et Balık ortak girişiminin teklifini uygun bulmuştur.

Satış Onay Tarihi : 2 Şubat 1995 (ÖYK kararı)
Satış Onayının İptal Tarihi : 10 Şubat 1995 (ÖYK kararı)
Satış Onayının İptal Gerekçesi : Kamuoyundan gelen yoğun tepki.
Yeni Strateji Kararı Tarihi : 23 Nisan 1995 (ÖYK kararı)
Yeni Özelleştirme Stratejisi : Özelleştirme İdaresi tarafından uygun görülecek kombina, işletme, soğuk depo, gayrimenkul ve iştirak paylarının ayrı ayrı veya birlikte satış yöntemiyle özelleştirilmesi ya da kapatılması, birleştirilmesi veya tasfiyesi.
III. İhale İlan Tarihi : Nisan 1995
(E.B.K.'ya verilen yetki çerçevesinde, 8 taşınmazın satışı amacıyla şirket tarafından açılan ihale.)
III. İhale Son Teklif Alma Tarihi : 19-22 Haziran 1995 (Açık artırma görüşmeleri)
III. İhalede Alınan Teklif Sayısı : 27
III. İhale Sonucu : 5 taşınmaz için uygun teklif alınmıştır.
5 Taşınmazın Satış Onay Tarihi : 3 Temmuz 1995 (ÖYK kararı)
Satış Sözleşmeleri İmza Tarihi : Temmuz-Ağustos 1995 (5 taşınmazın)
IV. İhale İlan Tarihi : Temmuz 1995
(15 kombina ve 1 iştirak payı için)
IV. İhale Son Teklif Alma Tarihi :26-28 Temmuz 1995 (Açık pazarlık görüşmeleri)
IV. İhalede Alınan Teklif Sayısı : 28
IV. İhale Sonucu : 12 kombina ve 1 iştirak payı için uygun teklif alınmıştır. Adana ve Burdur kombinası için teklif gelmemiş, Yüksekova kombinası için verilen teklif ise yeterli bulunmamıştır.
11 Kombina Satış Onay Tarihi :2 Ağustos 1995 (ÖİB kararı)
1 Kombina Satış Onay Tarihi : 8 Ağustos 1995 (Van Kombinası)
(Alıcı firmanın gerekli koşulları yerine getirerek sözleşme imzalamaktan imtina etmesi nedeniyle iptal edilmiştir.
1 İştirak Payı Satış Onay Tarihi : 11 Ağustos 1995 (ÖYK kararı)
11 Kombina ve 1 İştirak Payının
Satış Sözleşmeleri İmza Tarihi : Ağustos-Eylül 1995

ÖZELLEŞTİRİLEN İŞLETME VE VARLIKLAR

	TOPLAM SATIŞ BEDELİ (TL.)	TOPLAM SATIŞ BEDELİ ($)
12 ET KOMBİNASI	369 000 000 000	7 798 542
5 ARSA	1 538 360 000 000	33 464 188
	1 907 360 000 000	**41 262 730**

ÖZELLEŞTİRİLEN KOMBİNALAR

	Satın Alan Kişi/Kuruluş	Satış Tarihi	Satış Bedeli($)
1) Afyon Et Kombinası	Özerler Holding A.Ş.	16.8.95	1 061 301
2) Suluova Et Kombinası	Amasya Pancar Ekicileri Koop.	16.8.95	785 363
3) Malatya Et Kombinası	Malet Malatya Et Ür. San. A.Ş.	16.8.95	658 006
4) Kars Et Kombinası	Çelikler Turizm Ltd. Şti.	17.8.95	422 306
5) Elazığ Et Kombinası	Elazığ Et Ür. End. Tes. A.Ş.	17.8.95	844 612
6) Şanlıurfa Et Kombinası	DEM-ET Demir Ent.Tes.A.Ş.	18.8.95	591 741
7) Tatvan Et Kombinası	TAT-ET Entegre Et San. A.Ş.	21.8.95	401 437
8) Bayburt Et Kombinası	Nurtat Kologlu A.Ş.	25.8.95	481 534
9) Bursa Et Kombinası	ET-BA Bursa Ortak Girişim A.Ş.	29.8.95	1 256 623
10) ERSAN A.Ş.	Erzincan Pancar Ekicileri Koop.	31.8.95	125 410
11) Kastamonu Et Kombinası	Kastamonu Et Gıda A.Ş.	8.9.95	637 796
12) Ağrı Et Kombinası	AĞ-ET Ağrı Ent. Tesisleri A.Ş.	11.9.95	532 413
	TOPLAM		**7 798 542**

ÖZELLEŞTİRİLEN GAYRIMENKULLER

		Satış Tarihi	Satış Bedeli(TL.)	Satış Bedeli($)
1) Manisa Lojman Arsası	Musa Kök (Kök İnşaat)	7.7.95	8 050 000 000	182 747
2) İskenderun Arsası	Bilfer Madencilik A.Ş.	10.7.95	36 010 000 000	813 234
3) Çerkezköy Arsası	Öznur Kablo San. Ltd. Şti.	10.7.95	66 800 000 000	1 508 582
4) Gölbaşı-Oğulbey Arsası	Cihan-Kur İnş. San. Tic.	10.7.95	77 500 000 000	1 750 226
5) Ankara Kom. Arsası	GİMAT Kooperatifi	11.8.95	1 350 000 000 000	29 209 399
	TOPLAM		**1 538 360 000 000**	**33 464 188**

KOMBİNALARIN SATIŞ SÖZLEŞMELERİNDE YER ALAN HÜKÜMLER

- İşletmelerin mevcut faaliyetleri en az üç yıl süre ile devam ettirilecektir.

- Bu süre içinde işletme üçüncü şahıslara satılmayacak, kiralanmayacak veya devredilmeyecektir.

- Bu yükümlülüğe uymayan alıcı, her yıl için toplam satış bedelinin % 10'u oranında cezai şart ödeyecektir.

-Yatırımcı, borç tutarının tamamını ödemesi halinde, İdare'ye bildirmek koşuluyla üretimle doğrudan ilgili olmayan taşınır ve taşınmazların kiralanması, devri veya satışı konusunda tasarrufta bulunabilecektir.

EBK KOMBİNALARININ ÖZELLEŞTİRME SONRASI DURUMU

- Ağrı Et Kombinası, 1996 yılı içinde alınan Bakanlar Kurulu kararı çerçevesinde alıcı firma tarafından Ağrı Valiliği'ne devredilmiştir.

- % 99.8 oranındaki hissesi EBK'ya ait olan ERSAN Erzincan Et Ürünleri A.Ş.-Kombinası'nın satış sözleşmesinde faaliyetin devamı şartı bulunmamaktadır.

- Kastamonu Kombinası dışındaki işletmelerin tamamında alıcı firmalar tarafından faaliyete devam edildiği belirlenmiş ve Kastamonu Kombinası için yasal takibat başlatılmıştır. Ancak sözkonusu kombinada üretime yeniden başlandığı yolnuda İdare'ye gelen bilgi doğrultusunda, önümüzdeki günlerde bu kombinada yeniden tespit yapılacaktır.

-Kombinaların tamamında satış bedelleri tahsil edilmiş ve alıcıların ödemelere ilişkin mali yükümlülükleri kalmamıştır.

10 KOMBİNADA ÖZELLEŞTİRME ÖNCESİ VE SONRASI DURUM

	ÖZELLEŞTİRME ÖNCESİ		ÖZELLEŞTİRME SONRASI	
	İşçi Sayısı	Üretim (Ton/Yıl)	İşçi Sayısı	Üretim (Ton/Yıl)
1) AFYON	83	1 474	20	45
2) BAYBURT	37	285	9	25
3) BURSA	123	2 334	43	(*)
4) ELAZIĞ	89	2 428	63	50
5) KARS	79	939	71	2 012
6) KASTAMONU	78	918	–	–
7) MALATYA	86	1 576	61	595
8) SULUOVA	126	1 580	34	139
9) ŞANLIURFA	42	989	31	53
10) TATVAN	73	1 579	20	64
TOPLAM	**816**	**14 102**	**352**	**2 983**

Özelleştirme öncesi işçi sayısı devir tarihi, üretim rakamları 1994 yılı sonu itibariyledir. Özelleştirme sonrası işçi sayısı Eylül 1997, üretim rakamları 1996 sonu itibariyledir.

(*) Bursa Et Kombinası'nda özelleştirme sonrası yalnızca mezbaha hizmeti verilmektedir.

5.3.3. Et ve Balık Ürünleri A.Ş. İle İlgili Olarak Önergelerde Yeralan Konulara Verilen Cevaplar:

Kocaeli Milletvekili Necati ÇELİK ve 23 Arkadaşının Et ve Balık Kurumu İle İlgili olarak verdikleri 10/88 Esas numaralı önergede yeralan sorulara ilişkin olarak Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 15.12.1997 tarih ve 7578 sayılı yazısında şu açıklamalar yeralmıştır.

1) Özelleştirilen EBK işletmelerinde üretim azalmış mıdır? Ne kadar azalmıştır?

Özelleştirme işlemleri 1995 yılı Ağustos-Eylül aylarında tamamlanan 12 kombinadan birisi, Ağrı Et Kombinası, 1996 yılı içinde alınan Bakanlar Kurulu Kararı çerçevesinde alıcı firma tarafından Ağrı Valiliği'ne devredilmiştir. % 99.8 oranındaki hissesi EBK'ya ait ERSAN Erzincan Et Ürünleri A.Ş. kombinasının satışına ilişkin sözleşmede ise, üretim faaliyetine devam şartı bulunmadığından, yerinde inceleme yapılmamıştır.

Diğer 10 kombinada, özelleştirme öncesi 1994 yılı sonu itibariyle 14 bin ton olan toplam et üretimi, özelleştirme sonrası 1996 yılı sonu itibariyle toplam 3 bin tona düşmüştür. Üretim artışı

olan tek kombina, Kars Et Kombinası'dır. Özelleştirme öncesi 918 ton üretim yapılan Kars Kombinası'nda 1996 yılı sonunda et üretimi 2 bin tona yükselmiştir. Diğer 8 kombinadan, faaliyete ara verilen Kastamonu Kombinası dışındakilerin tamamında ağırlıklı olarak mezbaha hizmeti verilmekte ve et ürünleri üretimi çok düşük düzeyde bulunmaktadır.

1996 yılında, gerek ithal et fiyatlarının ucuzlaması, gerekse dünyada yaşanan deli dana hastalığı nedeniyle kırmızı ete olan talebin azalması, bu sektörde ciddi krize yolaçmıştır. Bu süreç içinde yeni özelleşen kombinalar da kısa dönemde faaliyetlerini sürdürmede zorlanmışlardır.

Öte yandan, EBK kombinalarının özelleştirme öncesi pazarının büyük bölümünü kamu kuruluşları ve özellikle Milli Savunma Bakanlığı oluşturmaktadır. Özelleştirilen kombinalar, EBK'nın pazarına girememişler ve bu durum üretim faaliyetini olumsuz yönde etkilemiştir.

2) Özelleştirme bu kuruluşlarda istihdamı artırmış mıdır? Yoksa kaç işçi işinden olmuştur?

10 kombinada, özelleştirme tarihi itibariyle 816 olan işçi sayısı, % 57 oranında azalma ile 352'ye düşmüştür. Ancak, özelleştirme tarihinde sözkonusu kombinalarda çalışan 757 işçi diğer EBK kombinalarına nakledilmiş, 59 işçi ise kendi isteği ile işten ayrılmıştır. Sözkonusu kombinalarda 1996 sonu itibariyle istihdam edilmekte olan personelin tamamı, alıcılar tarafından işe yeni alınan işçilerdir

3) Zorunluluklara uyulup uyulmadığı Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nca araştırılmış veya denetlenmiş midir?

EBK kombinalarının satış sözleşmelerinde alıcının yükümlülüklerine ilişkin hükümler, genel hatları ile şunlardır:

- Kombinaların mevcut faaliyetleri en az üç yıl süre ile devam ettirilecektir.

- Bu süre içinde kombinalar üçüncü şahıslara satılmayacak, kiralanmayacak veya devredilmeyecektir.

- Bu yükümlülüğe uymayan alıcı, her yıl için toplam satış bedelinin % 10'u oranında cezai şart ödeyecektir.

- Yatırımcı, borç tutarının tamamını ödemesi halinde, İdare'ye bildirmek koşuluyla üretimle doğrudan ilgili olmayan taşınır ve taşınmazların kiralanması, devri veya satışı konusunda tasarrufta bulunabilecektir.

İdare'ye, alıcı firmaların sözleşme ile hükme bağlanan yükümlülüklerinin yerine getirilip getirilmediğinin tespiti amacıyla, belirli aralıklarla bu kombinalarda incelemelerde bulunmaktadır. Yapılan incelemelerde, Kastamonu Kombinası dışındaki işletmelerin tamamında alıcı firmalar tarafından faaliyete devam edildiği belirlenmiş ve Kastamonu Kombinası için yasal takibat başlatılmıştır. Ancak sözkonusu kombinada üretime yeniden başlandığı yolunda İdareye gelen bilgi doğrultusunda, önümüzdeki günlerde bu kombinada yeniden tespit yapılacaktır.

Öte yandan, kombinaların tamamında satış bedelleri tahsil edilmiş ve alıcıların ödemelere ilişkin mali yükümlülükleri kalmamıştır.

4) Devletin muhtemel azalan üretim ve istihdamdan kaynaklanan toplam vergi ve prim kayıpları ne kadardır?

1995 yılında özelleştirilen 12 kombinanın tamamı, 1994 yılını, 57 milyan TL ile 736 milyar TL arasında değişen tutarlarda zararla kapatmıştır. Bu kombinaların 1994 yılı toplam zararı 2.4 trilyon TL düzeyindedir.Genel anlamda üretim miktarındaki düşmeye bağlı olarak yaratılan katma değer açısından bir kayıp sözkonusu olabilir.

Özelleştirilen 12 kombinada çalışan 901 işçi, özelleştirme sonrası diğer EBK kombinalarına nakledilmişlerdir. Prim ödemeleri devam eden bu personel için herhangi bir prim kaybı olmamıştır. Yalnızca, kendi isteği ile kıdem tazminatlarını alarak işten ayrılan 63 kişi için, bu kişilerin yeniden sosyal güvenceli bir işe başlamadıkları varsayımıyla, prim kaybından sözedilebilecektir.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının, Halit DUMANKAYA ve 13 arkadaşının verdikleri 10/19 esas numaralı önergede yeralan iddialara ilişkin cevapları:

"EBK için önce kombinaların tek tek satışına karar verildi. Bundan vazgeçilerek blok satışı yapıldı. 5 gün sonra bundan da vazgeçilerek yeni bir kararla yine tek tek satışı yapıldı.

EBK kombinalarının satışından 363 milyar TL'lik gelir sağlanırken, işçilere ödenen kıdem ve ihbar tazminatları tutarı 389 milyar Tl'dir. Devletin tesisi elinden çıktığı halde, üstelik 26 milyar TL fazla ödemiştir.

Özelleştirme kapsamına alınan kuruluşların özelleştirme stratejileri, Kurul kararları doğrultusunda belirlenmektedir.

Bu çerçevede, 20 Mayıs 1992 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile özelleştirme kapsamına alınan EBK için, önce 26 Ekim 1992 tarihli Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu kararı ile varlık bazında, minimum bedel üzerinden ihaleye çıkılması öngörülmüştür. Daha sonra 23 Aralık 1994 tarihli Özelleştirme Yüksek Kurulu toplantısında, ihalelere şirket çalışanları ile sektörde faaliyet gösteren kooperatif ve birliklerin katılımlarının da sağlanabilmesi amacıyla blok satış yoluyla özelleştirme kararı alınmıştır. Son olarak alınan 23 Nisan 1995 tarihli Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı ile de satış stratejisi, yeniden varlık bazında satış biçiminde belirlenmiştir. EBK'ya ait 12 kombinanın satışına ilişkin özelleştirme uygulamalarının toplam tutarı 369 milyar TL (7.8 milyon ABD doları) düzeyindedir. Özelleştirme tarihi itibariyle bu işletmelerde çalışan 961 işçinin 898'i diğer EBK kombinalarına nakledilmiş, 63 işçi ise kendi isteği ile, kıdem tazminatlarını alarak işten ayrılmışlardır. Sözkonusu işçilere ödenen kıdem tazminatı toplamı 18.5 milyar TL'dir.

Diğer taraftan, EBK kombinalarının özelleştirilmesinde, bir bütün olarak kombinaların arazileri ve üstündeki binalar ile içindeki makina ve ekipmanlar özelleştirmeye konu edilmekte, yapılan işlem varlık satışı olduğu için herhangi bir borç, alacak ve yükümlülük alıcılara devredilmemektedir. Bu çerçevede çalışanların kıdem tazminatları, devlet teminatı altına alınması maksadıyla EBK tarafından ödenmekte ve tazminatlar ile özelleştirmeye konu tesisler arasında bir ilişki kurulması mümkün bulunmamaktadır.

5.4. Süt Endüstrisi A.Ş.

5.4.1. Şirket Hakkında Özelleştirme Öncesi ve Sonrası Faaliyet Bilgileri

31 İŞLETMENİN ÖZELLEŞTİRME ÖNCESİ VE SONRASI DURUMU:

	ÖZELLEŞTİRME ÖNCESİ		ÖZELLEŞTİRME SONRASI		DEĞİŞİM %	
	İşçi Sayısı	Çiğ Süt (Ton/Yıl)	İşçi Sayısı	Çiğ Süt (Ton/Yıl)	İşçi Sayısı	Çiğ Süt (Ton/Yıl)
1) ADANA	56	2 393	23	3 235	- 58.9	35.2
2) ADIYAMAN	10	62	13	280	30.0	352.7
3) ADİLCEVAZ	14	466	8	265	- 42.9	- 43.1
4) AFYON	21	1 436	25	5 100	19.0	255.1
5) AKSARAY	19	1 604	7	2 283	- 63.2	42.3
6) AMASYA	17	1 320	15	2 100	- 11.8	59.1

	İşçi Sayısı	Çiğ Süt (Ton/Yıl)	İşçi Sayısı	Çiğ Süt (Ton/Yıl)	İşçi Sayısı	Çiğ Süt (Ton/Yıl)
7) ANKARA	78	0	0	0	– 100.0	(*)
8) BALIKESİR	16	0	108	15 063	575.0	(*)
9) BAYBURT	8	172	6	5	– 25.0	– 97.1
10) BOLU	30	2 786	48	4 341	60.0	55.8
11) BURDUR	61	20 173	120	21 589	96.7	7.0
12) ÇANAKKALE	16	0	3	6 542	– 81.3	(*)
13) ÇANKIRI	4	0	38	4 642	850.0	(**)
14) ÇORUM	4	726	22	3 111	450.0	328.3
15) DEVREK	16	0	0	0	– 100.0	(***)
16) DİYARBAKIR	20	1 290	10	905	– 50.0	– 29.8
17) ELAZIĞ	28	692	14	764	– 50.0	10.4
18) ERZİNCAN	15	385	18	530	20.0	37.8
19) ERZURUM	8	1 016	61	4 206	662.5	314.1
20) ESKİŞEHİR	24	2 568	0	0	– 100.0	– 100.0
21) HAVSA	15	2 468	33	3 585	120.0	45.2
22) İSTANBUL	163	95 296	266	81 592	63.2	– 14.4
23) İZMİR	147	29 638	0	0	– 100.0	– 100.0
24) KASTAMONU	33	2 509	20	3 933	– 39.4	56.8
25) MUŞ	9	140	3	300	– 66.7	114.4
26) SİNOP	15	967	20	768	33.3	– 20.6
27) SIVAS	14	552	15	3 157	7.1	471.9
28) SİVEREK	6	438	0	0	– 100.0	– 100.0
29) TRABZON	16	497	0	0	– 100.0	– 100.0
30) YATAĞAN	23	4 098	24	3 928	4.3	– 4.2
31) YÜKSEKOVA	17	900	5	616	– 70.6	– 31.5
TOPLAM	**923**	**174 590**	**925**	**172 840**	**0.2**	**– 1.0**

(*): Bu işletmelerde özelleştirme öncesi çiğ süt alımı bulunmamakta, üretimde kullanılan çiğ süt diğer SEK işletmelerinden temin edilmektedir.

(**): Çankırı işletmesinde 1991 yılından özelleştirme tarihine kadar üretim yapılmamıştır.

(***): Özelleştirme öncesinde yalnızca diğer SEK işletmelerinden alınan peynir işlenerek eritme peyniri üretimi yapılmaktadır.

Özelleştirme öncesi işçi sayıları devir tarihi, çiğ süt alım miktarları 1994 sonu itibariyle, Özelleştirme sonrası işçi sayıları eylül 1997, çiğ süt alım miktarı ise 1996 sonu itibariyle alınan verilerdir.

FAALİYETİ DEVAM EDEN 25 İŞLETMENİN ÖZELLEŞTİRME ÖNCESİ-SONRASI DURUMU

	ÖZELLEŞTİRME ÖNCESİ		ÖZELLEŞTİRME SONRASI		DEĞİŞİM %	
	İşçi Sayısı	Çiğ Süt (Ton/Yıl)	İşçi Sayısı	Çiğ Süt (Ton/Yıl)	İşçi Sayısı	Çiğ Süt (Ton/Yıl)
1) ADANA	56	2 393	23	3 235	– 58.9	35.2
2) ADIYAMAN	10	62	13	280	30.0	352.7
3) ADİLCEVAZ	14	466	8	265	– 42.9	– 43.1
4) AFYON	21	1 436	25	5 100	19.0	255.1

	İşçi Sayısı	Çiğ Süt (Ton/Yıl)	İşçi Sayısı	Çiğ Süt (Ton/Yıl)	İşçi Sayısı	Çiğ Süt (Ton/Yıl)
5) AKSARAY	19	1 604	7	2 283	– 63.2	42.3
6) AMASYA	17	1 320	15	2 100	– 11.8	59.1
7) BALIKESİR	16	0	108	15 063	575.0	(*)
8) BAYBURT	8	172	6	5	– 25.0	– 97.1
9) BOLU	30	2 786	48	4 341	60.0	55.8
10) BURDUR	61	20 173	120	21 589	96.7	7.0
11) ÇANAKKALE	16	0	3	6 542	– 81.3	(*)
12) ÇANKIRI	4	0	38	4 642	850.0	(**)
13) ÇORUM	4	726	22	3 111	450.0	328.3
14) DİYARBAKIR	20	1 290	10	905	– 50.0	– 29.8
15) ELAZIĞ	28	692	14	764	– 50.0	10.4
16) ERZİNCAN	15	385	18	530	20.0	37.8
17) ERZURUM	8	1 016	61	4 206	662.5	314.1
18) HAVSA	15	2 468	33	3 585	120.0	45.2
19) İSTANBUL	163	95 296	266	81 592	63.2	– 14.4
20) KASTAMONU	33	2 509	20	3 933	– 39.4	56.8
21) MUŞ	9	140	3	300	– 66.7	114.4
22) SİNOP	15	967	20	768	33.3	– 20.6
23) SIVAS	14	552	15	3 157	7.1	471.9
24) YATAĞAN	23	4 098	24	3 928	4.3	– 4.2
25) YÜKSEKOVA	17	900	5	616	– 70.6	– 31.5
TOPLAM	**636**	**141 449**	**925**	**172 840**	**45,4**	**22.2**

(*) : Bu işletmelerde özelleştirme öncesi çiğ süt alımı bulunmamakta, üretimde kullanılan çiğ süt diğer SEK işletmelerinden temin edilmektedir

(**) : Çankırı İşletmesi'nde 1991 yılından özelleştirme tarihine kadar üretim yapılmamıştır.

5.4.2.SEK'in Özelleştirme Çalışmalarına Ait Bilgiler

Kapsama Alınma Tarihi : 20 Mayıs 1992 (BK Kararı)
Strateji Kararı Tarihi : 26 Ekim 1992 (KOYK kararı)
Özelleştirme Yöntemi : İşletme bazında varlık satışı
I. İhale İlan Tarihi : Aralık 1992
(34 işletme, 10 süt toplama merkezi ve 4 arsa için)
I. İhale Son Teklif Alma Tarihi : 22 Ocak 1993
I. İhale Sonucu : 2 süt toplama merkezi ve 1 arsa için uygun teklif alınmıştır.
3 Varlık Satış Onay Tarihi : 9 Nisan 1923 (Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu Kararı)
Satış Sözleşmeleri İmza Tarihi : Mayıs-Temmuz 1993
3 İşletme ve 4 Süt Toplama Merkezinin Kapsamdan Çıkarılma Kararı Tarihi : 7 Haziran 1993 (YPK Kararı)

(Ağrı, Van ve Kars İşletmeleri ile Sarıkamış, Göle, Arpaçay ve Ardahan Süt Toplama Merkezleri özelleştirme kapsamından çıkarılarak ilgili özel idarelerine devredilmiştir.)

II. İhale İlan Tarihi : Mayıs 1993
(32 işletme, 5 süt toplama merkezi, 3 arsa ve isim hakkı)

II. İhale Son Teklif Alma Tarihi : 2 Temmuz 1993

II. İhale Sonucu :Bütün tesis ve varlıklar için uygun teklif alınmış ve sonuçlar 27 Ağustos 1993'de KOYK onayına sunulmuştur. Ancak Kurul ihalelerin iptali yönünde karar almıştır.

İhalelerin İptali ve Yeni Strateji Kararı Tarihi : 8 Nisan 1994 (KOYK Kararı)

İptal Gerekçesi : İhaleye yeterli hazırlık çalışması yapamadık-larından dolayı katılamadıkları anlaşılan bazı grupların da ihalelere iştirak ede-bilmelerine imkan tanınması.

Yeni Özelleştirme Stratejisi : Varlık bazında satış.

III. İhale İlan Tarihi : Nisan 1994
(32 işletme, 4 süt toplama merkezi, 3 arsa ve isim hakkı)

III. İhale Son Teklif Alma Tarihi : 4-13 Mayıs 1994 (açık pazarlık görüşmeleri)

III. İhale Sonucu : Pazarlık görüşmeleri sonunda alınan teklifler 2 Haziran 1994'de KOYK'a sunulmuş, ancak sözkonusu dönemde gündeme gelen mevzuat değişikliği nedeniyle ihaleleler sonuçlandırılamamıştır.

SEK'in Geçici Bir Süre İçin Özelleştirme Programından Çıkarılması Kararı Tarihi :23 Aralık 1994 (ÖYK Kararı)

Şirketin, özelleştirme kapsamında kalmak kaydıyla özelleştirme programından çıkarılmasını, Tarım Bakanlığı ile ilgilendirilerek özelleştirmeye hazırlık çalışmasına tabi tutulmasını ve bu çalışmaların Bakanlık tarafından yürütülmesini öngören karar.

Programdan Çıkarılma Gerekçesi:Üretim tesisleri ve diğer varlıkların satışı için üç kez ihale yapılmasına rağmen satış işleminin gerçekleştirilememesi ve özelleştirme sürecinin uzamasının, şirket verimliliğini olumsuz yönde etkilemesi.

SEK'in Yeniden Özelleştirme Programına Alınması Kararı Tarihi :23 Nisan 1995 (ÖYK kararı)

IV. İhale İlan Tarihi : Haziran 1995
(32 işletme, 4 süt toplama merkezi, 3 arsa ve isim hakkı için)

IV. İhale Son Teklif Alma Tarihi :3-7 Temmuz 1995 (açık pazarlık görüşmeleri)

IV. İhalede Alınan Teklif Sayısı : 272

IV. İhale Sonucu : 2 işletme dışındaki tüm işletme ve varlıklar için uygun teklif alınmıştır.

25 İşletme, 4 Süt Toplama Merkezi ve 3 Arsanın Satış Onay Tarihi : 11 Temmuz 1995 (ÖİB Kararı)
(Satış onayı verilen 3 işletme, 2 süt toplama merkezi ve 1 arsa için alıcı firmaların gerekli koşulları yerine getirerek sözleşme imzalamaktan imtina etmeleri nedeniyle bu ihaleler iptal edilmiştir.)

5 İşletme ve SEK İsim Hakkının Satış Onay Tarihi : 19 Temmuz 1995 (ÖYK kararı

32 Adet Tesis ve Varlığın Satış
Sözleşmeleri İmza Tarihi : Temmuz-Eylül 1995
V. İhale İlan Tarihi : Ekim 1995
(5 işletme, 2 süt toplama merkezi ve 1 arsa için)
V. İhale Son Teklif Alma Tarihi : 2 Kasım 1995 (açık pazarlık görüşmeleri)
V. İhalede Alınan Teklif Sayısı : 29
V. İhale Sonucu : 5 işletme, 1 süt toplama merkezi ve 1 arsa için uygun teklif alınmış, Yenice Süt Toplama Merkezi için verilen teklif ise yeterli bulunmamıştır.
5 İşletme, 1 Süt Toplama ve
1 Arsanın Satış Onay Tarihi :6 Kasım 1995 (ÖİB kararı
(Satış onayı verilen Giresun İşletmesi için alıcı firmanın gerekli koşulları yerine getirerek sözleşme imzalamaktan imtina etmesi nedeniyle bu ihale iptal edilmiştir.)
6 Adet Tesis ve Varlığın Satış
Sözleşmeleri İmza Tarihi : Kasım-Aralık 1995
1 Süt Toplama Merkezinin
Bedelsiz Devir Kararı Tarihi :19 Ocak 1996 (ÖYK Kararı)
Menemen Süt Toplama Merkezinin Menemen Belediyesine bedelsiz olarak devri kararı
VI. İhale İlan Tarihi :Haziran 1997
(Giresun İşletmesi ve Yenice Süt Toplama Merkezi İçin)
VI. İhale Son Teklif Alma Tarihi : 25-26 Haziran 1997
VI. İhalede Alınan Teklif Sayısı : 15
VI. İhale Sonucu : İki tesis için de uygun teklif alınmıştır.
1 İşletme ve 1 Süt Toplama
Merkezi Satış Onay Tarihi : 6 Aralık 1997 (ÖYK Kararı)
Şirketin Tasfiyesi : Üretim birimlerinin tamamı özelleştirilen Süt Endüstrisi A.Ş., Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 5 Mayıs 1997'de aldığı karar doğrultusunda Et ve Balık Ürünleri A.Ş. ile birleştirilmiş ve Et ve Balık Ürünleri A.Ş.'nin 13 Mayıs 1997 tarihli Genel Kurul Toplantısında bu konuda alınan kararın 11 Kasım 1997 tarihli Ticaret Sicil Gazetesinde yayımı ile şirketin tüzel kişiliği sona ermiştir.

ÖZELLEŞTİRİLEN İŞLETME VE VARLIKLAR

	TOPLAM SATIŞ BEDELİ (TL.)	TOPLAM SATIŞ BEDELİ ($)
31 SÜT İŞLETMESİ	2 781 200 000 000	59 700 055
5 SÜT TOPLAMA MERKEZİ	28 180 250 000	672 056
4 ARSA	30 651 000 000	608 758
SEK İSİM HAKKI	380 000 000 000	7 958 615
	3 220 031 250 000	**68 939 484**

NOT: Satış Onayı alınan GİRESUN Süt ve Mamulleri İşletmesi ile YENİCE Süt Toplama Merkezinin satışına ilişkin sözleşmeler henüz imzalanmadığından, bu tesisler değerlendirmeye dahil edilmemiştir.

ÖZELLEŞTİRİLEN SÜT İŞLETMELERİ

	SATIN ALAN KİŞİ/KURULUŞ	SATIŞ TARİHİ	SATIŞ BEDELİ (TL.)	SATIŞ BEDELİ ($)
1) ADANA	SEYTAŞ A.Ş.	20.7.95	56 000 000 000	1 264 394
2) AFYON	AFYON Gıda San. A.Ş.	20.7.95	40 000 000 000	903 138
3) AMASYA	OĞRAŞ Top. San. Ltd. Şti.	20.7.95	25 000 000 000	563 749
4) BAYBURT	Vural İŞAŞIR	20.7.95	18 600 000 000	419 429
5) ÇAN (ÇANAKKALE)	TİKVEŞLİ A.Ş.	20.7.95	16 000 000 000	361 255
6) ÇANKIRI	AYTAÇ Dış Tic. Yat. San. A.Ş.	20.7.95	21 000 000 000	473 549
7) ERZİNCAN	ASIR A.Ş.	20.7.95	16 000 000 000	360 799
8) ERZURUM	ÖZTALAY İnş. Tur. Tic. Tld.	20.7.95	18 000 000 000	405 899
9) ESKİŞEHİR	MİS Süt. A.Ş.	20.7.95	40 000 000 000	901 998
10) HAVSA (EDİRNE)	TRAKYABİRLİK	20.7.95	64 000 000 000	1 443 197
11)SİVEREK (ŞANLIURFA)	Ali Murat BUCAK	20.7.95	6 000 000 000	135 300
12)YATAĞAN (MUĞLA)	Bodrum Su Ürün. Paz. Ltd. Şti.	20.7.95	32 000 000 000	721 598
13)YÜKSEKOVA(HAKKARİ)	Şükrü ACAR	20.7.95	5 000 000 000	112 750
14) TRABZON	DEMÇAY A.Ş.	20.7.95	36 000 000 000	812 825
15) SİNOP	Recep ÖZDEMİR	28.7.95	17 000 000 000	378 712
16) BALIKESİR	MAR Tüketim Mat. İt. ihr. A.Ş.	31.7.95	144 000 000 000	3 208 556
17) BURDUR	MİS Süt A.Ş.	31.7.95	121 000 000 000	2 696 078
18) İZMİR	MİS Süt. A.Ş.	31.7.95	305 000 000 000	6 795 900
19) LALAHAN (ANKARA)	MİS Süt A.Ş.	31.7.95	110 000 000 000	2 450 980
20) MUŞ	MUŞ Ovası Süt. Ür. San. Tic. A.Ş.	1.8.95	5 500 000 000	122 111
21) ADİLCEVAZ (BİTLİS)	Adilcevaz Sulama Kooperatifi	4.8.95	7 500 000 000	165 366
22) AKSARAY	Aksaray Aksüt Süt Mul. Ltd. Şti.	8.8.95	39 000 000 000	854 626
23) SİVAS	FAH-SEL Sanayi Ürünleri Ltd. Şti.	8.8.95	18 100 000 000	396 634
24) ELAZIĞ	ELSÜT A.Ş.	16.8.95	22 000 000 000	466 972
25) İSTANBUL	SÜT END. Kuruluşları A.Ş.	29.8.95	1 420 000 000 000	29 740 088
26) BOLU	ABANT Süt Ortak Girişimi	31.8.95	71 000 000 000	1 484 021
27) ÇORUM	CANSÜT Gıda Sanayi A.Ş.	8.9.95	22 500 000 000	476 021
28) DİYARBAKIR	H.M. Adnan ÇELEBİESER	22.11.95	35 000 000 000	661 338
29) ADIYAMAN	Ahmet Yaşar ÖNCEL	23.11.95	12 000 000 000	226 745
30) DEVREK	BAŞOĞLU A.Ş.	23.11.95	22 000 000 000	415 698
31) KASTAMONU	SAFSÜT Gıda San. Tic. A.Ş.	22.12.95	16 000 000 000	279 393
	TOPLAM		**2 781 000 000 000**	**59 700 055**

ÖZELLEŞTİRİLEN SÜT TOPLAMA MERKEZLERİ

	SATIN ALAN KİŞİ/KURULUŞ	SATIŞ TARİHİ	SATIŞ BEDELİ (TL.)	SATIŞ BEDELİ ($)
1) TİRE (İzmir)	Levent Yatkın	10.5.93	505 000 000	51 750
2) ÇATALCA	Z.Yücel-A.Hasbayram	13.5.93	675 250 000	67 912
3) SOLAKLI Adana	Cuma Şanlıyurt	26.7.95	4 000 000 000	89 174
4) TUNCELİ	Celal Yaşar	31.8.95	15 000 000 000	313 525
5) SİLİVRİ	KLAS A.Ş.	24.11.95	8 000 000 000	149 695
	TOPLAM		**28 180 250 000**	**672 056**

ÖZELLEŞTİRİLEN GAYRIMENKULLER

	SATIN ALAN KİŞİ/KURULUŞ	SATIŞ TARİHİ	SATIŞ BEDELİ(TL.)	SATIŞ BEDELİ($)
1) Acıpayam Arsası	Dr. İsa Tuzcu	16.7.93	451 000 000	40 277
2) Ceylanpınar Arsası	Veysi Göllü-Ahmet Güntekin	4.8.95	4 000 000 000	88 195
3) Şebinkarahisar Arsası	Ünsal Uluçeçen	10.8.95	2 200 000 000	48 025
4) Köşk (Aydın) Arsası	Sema Tarım Ürünleri A.Ş.	8.12.95	24 000 000 000	432 261
	TOPLAM		**30 651 000 000**	**608 758**

ÖZELLEŞTİRİLEN DİĞER VARLIKLAR

	SATIN ALAN KİŞİ/KURULUŞ	SATIŞ TARİHİ	SATIŞ BEDELİ(TL.)	SATIŞ BEDELİ($)
1) SEK İsim Hakkı	Süt Endüstrisi Kuruluşları A.Ş.	29.8.95	380 000 000 000	7 958 615
	TOPLAM		**380 000 000 000**	**7 958 615**

SÜT İŞLETMELERİ SATIŞ SÖZLEŞMELERİNDE YER ALAN HÜKÜMLER

-İşletmelerin mevcut faaliyetleri en az üç yıl süre ile devam ettirilecektir.

-Bu süre içinde işletme üçüncü şahıslara satılmayacak, kiralanmayacak veya devredilmeyecektir.

-Bu yükümlülüğe uymayan alıcı, her yıl için toplam satış bedelinin % 10'u oranında cezai şart ödeyecektir.

-Yatırımcı, borç tutarının tamamını ödemesi halinde, İdareye bildirmek koşuluyla üretimle doğrudan ilgili olmayan taşınır ve taşınmazların kiralanması, devri veya satışı konusunda tasarrufta bulunabilecektir.

SATIŞ SÖZLEŞMELERİNDE YERALAN YÜKÜMLÜLÜKLERE UYMAYAN İŞLETMELER

- LALAHAN, ESKİŞEHİR ve İZMİR işletmeleri kapalıdır. Alıcı firma MİS Süt A.Ş., sözleşme uyarınca ödenmesi gereken % 10 cezai şartı ödememiştir.

1996 yılı için tahakkuk eden toplam 45.5 milyar TL tutarındaki cezai şartın tahsili amacıyla başlatılan yasal takibat devam etmektedir.

-TRABZON İşletmesi'nde 20 Ekim 1997 tarihinde yapılan incelemede, süt mamulleri üretimi yapılmadığı ve alıcı firma DEM-ÇAY A.Ş.'nin tesiste çay paketleme faaliyetini sürdürdüğü belirlenmiştir. Alıcıya, 1997 yılı için tahakkuk eden % 10 cezai şartı ödemesi konusunda ihtarname çekilmiş, ancak bugüne kadar ödeme yapılmamıştır. 3.6 milyar TL tutarındaki cezai şartın tahsili için yasal takibata geçilecektir.

-Üretim şartına uyulmadığı gerekçesi ile 1996 yılında 600 milyon TL tutarında cezai şart tahsil edilen SİVEREK İşletmesi'nde 13 Ekim 1997 tarihinde yeniden inceleme yapılmış ve üretim faaliyetinin devam etmediği belirlenmiştir. 1997 yılı için tahakkuk eden 600 milyon TL tutarındaki cezai şart, 8 Aralık 1997 tarihinde alıcı Ali Murat Bucak tarafından İdare hesabına yatırılmıştır.

-ÇORUM İşletmesi'nde 11 Kasım 1997 tarihinde yapılan incelemede, üretimde kullanılan makinaların bulunduğu bölümde mikrop üremesi nedeniyle üretime ara verildiği belirlenmiştir. Önümüzdeki günlerde bu işletmede yeniden incelemede bulunulacak ve üretime başlanmadığının tespiti halinde alıcı firma CANSÜT A.Ş.'den 2.2 milyar TL tutarındaki cezai şartın tahsili yoluna başvurulacaktır.

-31 işletmenin 26'sında satış bedelleri tamamen tahsil edilmiştir. ADİLCEVAZ, AKSARAY, ERZURUM, SİNOP ve YATAĞAN işletmelerinde ise satış bedelinden vadeye bağlanan tutarların bir bölümü ödenmemiştir.

Bakiye borçların tahsili amacıyla yasal takibat başlatılacaktır.

5.4.3. Süt Endüstrisi A.Ş. İle İlgili Olarak Önergelerde Yeralan Konulara Verilen Cevaplar:

Kocaeli Milletvekili Necati ÇELİK ve 23 arkadaşının Süt Endüstrisi A.Ş. ile ilgili olarak verdikleri 10/88 Esas numaralı önergede yeralan sorulara ilişkin olarak Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 15.12.1997 tarih ve 7578 sayılı yazısı ile yapılan açıklamalar şunlardır:

1) Özelleştirilen SEK işletmelerinde üretim azalmış mıdır? Ne kadar azalmıştır?

Özelleştirme işlemleri 1995 yılında tamamlanan 31 süt işletmesinde, özelleştirme öncesi 1994 yılı sonu itibariyle 174.6 bin ton düzeyinde bulunan çiğ süt alım miktarı, özelleştirme sonrası 1996 yılı sonu itibariyle %1 oranında azalma ile 172.8 bin ton düzeyine düşmüştür. Üretim faaliyeti devam etmeyen 6 işletme değerlendirmeye alınmadığında, 25 işletmenin süt alım miktarında % 22 oranında artış olduğu belirlenmiştir.

2) Özelleştirme bu kuruluşlarda istihdamı artırmış mıdır? Yoksa kaç işçi işinden olmuştur?

31 işletmenin devir tarihinde toplam 923 olan işçi sayısı, Eylül 1997 itibariyle % 0.2 oranında artışla 925'e yükselmiştir. Özelleştirme tarihi itibariyle çalışan 923 işçinin tamamı kıdem ve ihbar tazminatlarını alarak işten ayrılmışlardır. Bu işçilerin bir bölümü, yeni alıcılar tarafından daha sonra yeniden işe alınmıştır. Sözkonusu personele ödenen kıdem ve ihbar tazminatları toplam 278 milyar TL'dir. Kapalı bulunan 6 işletme değerlendirmeye alınmadığında, özelleştirme sonrasında işçi sayısında % 45 oranında artış olduğu görülmektedir.

3) Zorunluluklara uyulup uyulmadığı Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca araştırılmış veya denetlenmiş midir?

SEK işletmelerinin satış sözleşmelerinde alıcının yükümlülüklerine ilişkin hükümler, genel hatları ile şunlardır:

- İşletmelerin mevcut faaliyetleri en az üç yıl süre ile devam ettirilecektir.

- Bu süre içinde işletme üçüncü şahıslara satılmayacak, kiralanmayacak veya devredilmeyecektir.

- Bu yükümlülüğe uymayan alıcı, her yıl için toplam satış bedelinin

% 10'u oranında cezai şart ödeyecektir.

- Yatırımcı, borç tutarının tamamını ödemesi halinde, idareye bildirmek koşuluyla üretimle doğrudan ilgili olmayan taşınır ve taşınmazların kiralanması, devri veya satışı konusunda tasarrufta bulunabilecektir.

İdareye, alıcı firmaların sözleşme ile hükme bağlanan yükümlülüklerinin yerine getirilip getirilmediğinin tespiti amacıyla, belirli aralıklarla bu işletmelerde incelemelerde bulunmaktadır.

Yapılan incelemelerde, Ankara-Lalahan, Eskişehir, İzmir, Siverek ve Trabzon işletmeleri dışındaki işletmelerin tamamında alıcı firmalar tarafından faaliyete devam edildiği belirlenmiş ve ka-

palı bulunan 5 işletme için yasal takibat başlatılmıştır. Üretim faaliyeti devam etmeyen Devrek İşletmesinin satışına ilişkin sözleşmede bu konuda bir hüküm bulunmamaktadır.

Öte yandan, Adilcevaz, Aksaray, Erzurum, Sinop ve Yatağan işletmeleri dışındaki tesislerin tamamının satış bedelleri tahsil edilmiş ve alıcıların ödemelere ilişkin mali yükümlülükleri kalmamıştır. Vadesinde ödenmeyen borçların tahsili amacıyla yasal takibata geçilecektir.

4) Devletin muhtemel azalan üretim ve istihdamdan kaynaklanan toplam vergi ve prim kayıpları ne kadardır?

1995 yılında özelleştirilen 31 işletmenin 27 tanesi 1994 yılını, 982 milyon TL ile 15 milyar TL arasında değişen tutarlarda zararla kapatmıştır. 27 işletmenin 1994 yılı toplam zararı 180 milyon TL düzeyindedir. Lalahan, Diyarbakır, İstanbul ve İzmir İşletmeleri ise 1994 yılında toplam 52.6 milyar TL kar etmişlerdir.Bu durumda, genel anlamda özelleştirilen tesislerin üretim faaliyetlerinde miktar olarak dikkate değer bir azalma olmadığından hareketle, vergisel bir kaybın ortaya çıkmayacağı düşünülmektedir.

5.5. YEM SANAYİİ ve TİCARET A.Ş.

5.5.1 Yem Sanayii ve Ticaret A.Ş.'nin Özelleştirme Çalışmalarına Ait Bilgiler

Kapsama Alınma Tarihi	: 20 Mayıs 1992 (Bakanlar Kurulu Kararı)
Strateji Kararı Tarihi	: 12 Kasım 1992 (Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu Kararı)
Özelleştirme Yöntemi	: Varlık bazında satış
I. İhale İlan Tarihi	: Aralık 1992 (27 fabrika, 7 iştirak payı ve 3 arsa için)
I. İhale Son Teklif Alma Tarihi	: 5 Şubat 1993
I. İhale Sonucu	: 1 fabrika ve 3 iştirak payı için uygun teklif alınmıştır.
1 Fabrika ve 3 İştirak Payı Satış Onay Tarihi	: 29 Mart 1993 (Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu Kararı)
Satış Sözleşmeleri İmza Tarihi	: Nisan-Temmuz 1993
Ağrı Yem Fabrikasının Özelleştirme Kapsamından Çıkarılması Kararı Tarihi	: 22 Haziran 1993 (Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu Kararı)
II. İhale İlan Tarihi	: Mayıs 1993 (26 fabrika ve 4 iştirak payı için)
II. İhale Son Teklif Alma Tarihi	: 9 Temmuz 1993
II. İhale Sonucu	:13 fabrika ve 3 iştirak payı için uygun teklif alınmıştır.
13 Fabrika ve 2 İştirak Payı Satış Onay Tarihi	:11 Ekim 1993 (Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu Kararı) (Satış onayı verilen Adapazarı fabrikası için alıcı firmanın gerekli koşulları yerine getirerek sözleşme imzalamaktan imtina etmesi nedeniyle bu ihale iptal edilmiştir.)
İştirak Payı Satış Onay Tarihi	:1 Kasım 1993 (Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu Kararı)

Satış Sözleşmeleri İmza Tarihi	: Kasım 1993
III. İhale İlan Tarihi	: Aralık 1993 (12 fabrika ve 2 arsa)
III. İhale Son Teklif Alma Tarihi	:17-19 Ocak 1994 (açık pazarlık görüşmeleri)
III. İhale Sonucu	: 9 fabrika ve 1 arsa için uygun teklif alınmıştır.
9 Fabrika ve 1 Arsa Satış Onay Tarihi	: 8 Nisan 1994 (Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu Kararı)
Satış Sözleşmeleri İmza Tarihi	: Nisan-Mayıs 1994
IV. İhale İlan Tarihi	: Ocak 1994 (Sivas Yem Fabrikasındaki % 3.57 iştirak payı için)
IV. İhale Son Teklif Alma Tarihi	: 4 Şubat 1994
IV. İhale Sonucu	: İhalede bir teklif alınmış ve bu teklif uygun bulunmuştur.
Satış Sözleşmesi İmza Tarihi	:1 Haziran 1994
V. İhale İlan Tarihi	: Eylül 1994 (3 fabrika için)
V. İhale Son Teklif Alma Tarihi	: 26-27 Ekim 1994
V. İhale Sonucu	: Yalnızca Kırklareli Yem Fabrikası için uygun teklif alınmıştır.
1 Fabrika Satış Onay Tarihi	: 23 Aralık 1994 (Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı)
Konya II Fabrikasının Ödeme Koşullarında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar Tarihi	:12 Ocak 1995 (Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı)
1 Fabrika Sözleşme İmza Tarihi	:16 Ocak 1995
VI. İhale İlan Tarihi	: Ocak 1995 (Yem Sanayi A.Ş.'ye verilen yetki çerçevesinde Muş ve Hilvan Fabrikaları için şirket tarafından açılan ihale)
VI. İhale Son Teklif Alma Tarihi	: 25-26 Ocak 1995
VI. İhale Sonucu	: 2 Fabrika için de uygun teklif alınmış ve şirket yönetim kurulu kararı ile satış sözleşmeleri imzalanmıştır.
2 Fabrika Sözleşme İmza Tarihi	: Şubat-Nisan 1995
Şirketin Tasfiyesi	: Üretim birimlerinin tamamı özelleştirilen YEM Sanayi A.Ş. Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 5 Mayıs 1997 de aldığı karar doğrultusunda Et ve Balık Ürünleri A. Ş. birleştirilmiş ve Et ve Balık Ürünleri A.Ş.'nin 13 Mayıs 1997 tarihli genel kurul toplantısında bu konuda alınan kararın 11 Kasım 1997 tarihli Ticaret Sicil Gazetesinde yayımı ile şirketin tüzel kişiliği sona ermiştir.

ÖZELLEŞTİRİLEN İŞLETME VE VARLIKLAR

	TOPLAM SATIŞ BEDELİ (TL.)	TOPLAM SATIŞ BEDELİ ($)
25 YEM FABRİKASI	382 678 456 976	20 696 911
7 İŞTİRAK PAYI	15 561 150 000	1 179 578
1 ARSA	13 500 000	385
TOPLAM	**398 253 106 976**	**21 876 874**

ÖZELLEŞTİRİLEN YEM FABRİKALARI

	SATIN ALAN KİŞİ/KURULUŞ	SATIŞ TARİHİ	SATIŞ BEDELİ(TL.)	SATIŞ BEDELİ($)
1) ÇAYCUMA	Yurtbay Ltd. Şti.	23.7.93	12 771 500 000	1 133 088
2) ADIYAMAN	Güçlü Yem San. ve Tic. A.Ş.	1.11.93	6 200 000 000	478 136
3) KORKUTELİ	Korkuteli Yem San. A.Ş.	2.11.93	12 000 000 000	919 762
4) SAMSUN	Samsun Yem San. A.Ş.	2.11.93	42 000 000 000	3 219 168
5) ACIPAYAM	Acıpayam Yem San. A.Ş.	3.11.93	10 500 000 000	801 847
6) BURSA	VAN-ER Gıda San. Ltd. Şti.	3.11.93	27 000 000 000	2 061 893
7) ÇANKIRI	ÇAN-YEM Çankırı Yem A.Ş.	3.11.93	11 500 000 000	878 214
8) DEVREKHANI	Oruçoğlu Ltd. Şti.	3.11.93	6 298 000 000	480 000
9) ELAZIĞ	Elazığ Yem San. A.Ş.	3.11.93	13 635 033 498	1 039 176
10) GÖKSUN	Befa İnş. Tic. San. A.Ş.	3.11.93	12 000 000 000	916 397
11) YATAĞAN	Yatağan Yem San. A.Ş.	3.11.93	18 000 000 000	1 374 596
12) KONYA I	Hüsnü Özbey Mad. Ltd.	12.11.93	5 000 000 000	377 119
13) KONYA II	Hüsnü Özbey Mad. Ltd.	12.11.93	21 000 000 000	1 583 898
14) KIZILTEPE	Karaboğa A.Ş.	20.4.94	1 500 000 000	47 485
15) ADAPAZARI	Yılmaz Trans Gıd. Mad. A.Ş.	21.4.94	3 081 300 000	100 000
16) ERZURUM	HAS NUR Yem San. Ltd. Şti.	21.4.94	6 615 500 000	215 129
17) SİİRT	Refik Kızılay	21.4.94	1 000 000 000	32 519
18) DİYARBAKIR	Arık Kardeşler Yem Ltd.	22.4.94	9 364 000 000	315 886
19) TUNCELİ	Feniş Yem San. Tic. A.Ş.	22.4.94	2 000 000 000	67 468
20) TATVAN	Rona Otomotiv Koll. Şti.	22.4.94	3 250 000 000	109 636
21) VAN	Van Yem San. A.Ş.	12.5.94	9 800 000 000	286 329
22) İSTANBUL	Jet Ulusal Gıda San. A.Ş.	13.5.94	115 000 000 000	3 438 894
23) KIRKLARELİ	Tar. Kre. Koop. Merkez Bir.	16.1.95	23 043 478 261	577 574
24) HİLVAN	Osman Baysal	28.2.95	1 050 000 000	25 371
25) MUŞ	Ahmet Alak	3.4.95	9 069 565 217	217 324
	TOPLAM		**382 678 456 976**	**20 696 911**

ÖZELLEŞTİRİLEN İŞTİRAK PAYLARI

	SATIN ALAN KİŞİ/KURULUŞ	SATIŞ TARİHİ	SATIŞ BEDELİ(TL.)	SATIŞ BEDELİ($)
1) TAVŞANLI (% 4.83)	M. Nadir Uysal	14.4.93	155 000 000	16 359
2) BALIKSAN (% 15)	Y. Ali Oğuz	14.4.93	191 000 000	20 158
3) ÇUKOYEM (% 4)	Ceyhan San. Tic. İşl. A.Ş.	15.4.93	65 000 000	6 834
4) BANDIRMA (% 24.62)	Bandırma Soğuk Hava T.A.Ş.	15.11.93	5 000 000 000	374 721
5) UŞAK (% 48)	Mahmut Özgöbek	16.11.93	9 000 000 000	676 065
6) KARS (% 37.07)	Fabrika Çalışanları	17.11.93	1 138 900 000	85 080
7) SİVAS (% 3.57)	Haluk Dinçer	1.6.93	11 250 000	361
	TOPLAM		**15 561 150 000**	**1 179 578**

ÖZELLEŞTİRİLEN GAYRIMENKULLER

	SATIN ALAN KİŞİ/KURULUŞ	SATIŞ TARİHİ	SATIŞ BEDELİ(TL.)	SATIŞ BEDELİ($)
1) MALATYA Arsası	Zübeyde Gündoğdu	11.5.94	13 500 000	385
	TOPLAM		**13 500 000**	**385**

YEM FABRİKALARI SATIŞ SÖZLEŞMELERİNDE YERALAN HÜKÜMLER

- 3'ü dışında tamamı 1993-1994 yıllarında özelleştirilen yem fabrikalarının satış sözleşmelerinde, üretim faaliyetlerinin devamına ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle sözkonusu tesislerde inceleme yapılmamaktadır.

- Vadeli satış biçiminde özelleştirilen 20 fabrikadan 17'sinin satış sözleşmelerinde, satış bedeli tamamen tahsil edilinceye kadar fabrikanın kullanımında bulunan gayrımenkuller üzerine idare lehine birinci derecede, birinci sırada ipotek tesis edilmesi hükme bağlanmıştır. Diğer üç fabrikadan birinde vadeye bağlanan tutar için banka teminat mektubu alınmış, ikisinde ise tapu devri vadeye bağlanan tutarın ödenmesini müteakip gerçekleştirilmiştir.

SATIŞ SÖZLEŞMELERİNDE YER ALAN YÜKÜMLÜLÜKLERE UYULMAYAN FABRİKALAR

- 25 yem fabrikasının 20'sinde satış bedelinin vadeye bağlanması öngörülmüştür.

- Vadeli satış biçiminde özelleştirilen bu fabrikalardan Devrekani, Elazığ ve Göksun dışındakilerin tamamında satış bedelleri tahsil edilmiştir.

- Bu üç fabrika alıcısının satış bedelinden kaynaklanan borçlarının tahsili amacıyla başlatılan yasal takibat devam etmektedir.

- İdareye bugün itibariyle, 1993 yılı sonunda döviz cinsinden satılan Devrekani Yem Fabrikası için 21.9 milyar TL, yine 1993 sonunda döviz cinsinden satılan Elazığ Yem Fabrikası için 31.8 milyar TL ve TL cinsinden satılan Göksun Yem Fabrikası için de 6.3 milyar TL olmak üzere toplam 60 milyar TL tutarında alacağı bulunmaktadır.

5.5.2 Yem Sanayi ve Ticaret A.Ş. İle İlgili Olarak Önergede Yeralan Konulara Verilen Cevaplar:

Önergede yeralan, yem fabrikalarının alacaklarının tahsil edilmeden devredildiği, Konya 1 ve Konya 2 yem fabrikalarının peşin parayla satıldığı, bilahere çeşitli nedenler ileri sürülerek vadeli satışa çevrildiği şeklindeki iddialara Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nca şu cevaplar verilmiştir:

YEM Sanayii A.Ş.'ye ait 25 yem fabrikası, 1993-1995 yılları arasında varlık satışı yöntemiyle özelleştirilmiştir.

Bu fabrikalardan 5'inin satış bedeli peşin olarak tahsil edilmiştir.

Vadeli satış biçiminde özelleştirilen 20 fabrikadan 17'sinin satış sözleşmelerinde, satış bedeli tamamen tahsil edilinceye kadar fabrikanın kullanımında bulunan gayrımenkuller üzerine İdare lehine birinci derecede, birinci sırada ipotek tesis edilmesi hükme bağlanmış ve ödemenin tamamlanmasını müteakip tapu üzerine konulan ipotek kaldırılmıştır. Diğer üç fabrikadan birinde vadeye bağlanan tutar için banka teminat mektubu alınmış, birinde ise tapu devri vadeye bağlanan tutarın ödenmesini müteakip gerçekleştirilmiştir.

Vadeli satılan fabrikalardan yalnızca KONYA II Yem Fabrikası'nın satış sözleşmesinde bu konuda herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Satış sözleşmesinde, 21 milyar TL tutarındaki toplam satış bedelinin 10 milyar TL'sinin peşin, 11 milyar TL'sinin ise fabrikanın geçici kabulünün yapılmasını müteakip İdare tarafından bildirilecek tarihte ödenmesi öngörülmüştür. Ancak, fabrikanın geçici kabul işleminin 1995 yılına kadar yapılamaması nedeniyle alıcı firma vadeye bağlanan tutara ilişkin ödeme yapmamıştır. Daha sonra, 12 Ocak 1995 tarih ve 95/1 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı ile ödeme koşullarında değişiklik yapılmış ve vadeye bağlanan tutarın, fabrikanın alıcıya teslimi tarihinde tahsil edilmesi hükme bağlanmıştır. Şubat 1995'de, fabrikanın teslim işlemi tamamlanmış ve alıcı firma 11 milyar TL tutarındaki borcunu ödemiştir.

Özelleştirilen yem fabrikalarının 23'ünün bedelleri tahsil edilmiş, 3 fabrikanın (Elazığ, Devrekane ve Göksun yem fabrikaları) bedelinin tahsili için ipoteğin paraya çevrilmesi için Özelleştirme İdaresi yasal takiplerini sürdürmektedir.

5.6. KÜMAŞ Kütahya Manyezit İşletmeleri A.Ş.

5.6.1.KÜMAŞ'ın Özelleştirme Çalışmalarına Ait Bilgiler:

ÇİTOSAN Türkiye Çimento ve Toprak Sanayi T.A.Ş.'nin bağlı ortaklarından olan KÜMAŞ Kütahye Manyezit İşletmeleri A.Ş. 20 Mayıs 1992 tarihli Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile Özelleştirme kapsamına alınmış ve 7 Temmuz 1992 tarihli kurul kararıyla da, şirkette bulunan %99.28 oranındaki hissenin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesine karar verilmiştir.

Şirket hisselerinin idareye devrini müteakip özelleştirme çalışmalarına başlanmıştır.

Mali Danışman ve Denetim Firmalarının Seçimi:

Danışmanlık hizmeti verecek firmanın seçimi amacıyla Haziran 1992'de 6 yatırım bankasından teklif istenmiş ve yapılan değerlendirmeden sonra Temmuz 1992'de KÖRFEZBANK A.Ş. ile sözleşme imzalanmıştır. Yapılan sözleşmede, KÜMAŞ'ın bağımsız denetim hizmetlerine DRT Denet Revizyon Tasdik Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından yönetilmesi, ancak esas proje sorumlusunun danışman firma olması hükme bağlanmıştır. Bu çerçevede danışmanlık ve denetim hizmetleri için toplam 220 Milyon TL ödeme yapılmıştır.

Danışman banka KÖRFEZBANK'ın Ağustos 1992 tarihi itibariyle hazırladığı raporda asgari şirket değeri, 123.8 Milyar TL (yaklaşık 15 milyon $) olarak bulunmuştur. Bu hesaplamaya maden sahalarının değeri katılmamıştır.

KÖRFEZBANK, KÜMAŞ uhdesinde bulunan 17 adet manyezit sahasının asgari değerinin 160 milyar TL (yaklaşık 20 milyon ABD $) olarak hesaplamıştır. Bu değer bulunurken KÜMAŞ'ın elindeki verilerden hareketle, görünür + muhtemel tüvönan rezervler gözönüne alınmıştır.

Fakat KÜMAŞ yetkilileri, aynı verilerle, ancak mümkün ham cevher rezervinin de hesaplamaya dahil edilmesi gerektiğinden hareketle 17 saha için 90.6 milyon ABD $ değer biçmiştir. KÜMAŞ tarafından yapılan hesaplamada, şirketin kullanımında bulunan ÇİTOSAN'a ait diğer 4 saha da eklendiğinde toplam 21 saha için bu değer 133 milyon ABD $ a ulaşmaktadır.

Hammadde Sahalarının Değerlendirilmesi:

İdare tarafından, KÜMAŞ'ın kullanımında bulunan manyezit sahalarının bilimsel açıdan değerlendirilebilmesi amacıyla, Ekim 1992 de Hacettepe Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi'nden teklif istenmiş ve sözkonusu değerlendirmenin 85 Milyon TL bedelle Hacettepe Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümüne yaptırılmasına karar verilmiştir.

Hacettepe Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü elemanlarınca, Erzincan dışındaki 20 sahada, 1 ay süren arazi, laboratuvar ve piyasa araştırmaları sonunda hazırlanan raporda, bulunan rezerv miktarı çerçevesinde ham cevherin yerinde değerinin ton başına 6 ABD $ düzeyinde bulunduğu ve bu noktadan hareketle 17 sahanın toplam değerinin 74.9 milyon ABD $, 21 sahanın değerinin ise 111.3 Milyon $ olması gerektiği belirtilmiştir.Raporda yeralan hususlar ışığında, toplam 12.5 Milyon tonluk birinci kalite ham cevher rezervine sahip 17 sahanın değerlendirilmesinde 2 alternatif ortaya çıkmıştır:

1) Sahalardaki ham cevherin değerinin, alıcılar için cazip olabilecek bugünkü fiyattan hesaplamak:

Bu değer, 17 Ocak için 6 ABD $ X 12.5 Milyon ton = 75 Milyon ABD $'dır.

2) Sahaların kullanımının daha sonraki yıllara da yayılacağı gözönünde bulundurularak, ileriki yıllarda alınacak değeri bu güne indirgemek:

Bu değer, sözkonusu rezervin 25 yıl kullanılabileceği (KÜMAŞ'ın yıllık ham cevher işleme kapasitesi 500.000 tondur) ve ton başına fiyatın yıllık ortalama 10 ABD $ olacağı varsayımıyla 63 Milyon ABD $'dır.

I. İhale Süreci:

KÜMAŞ da bulunan % 99.28 oranındaki payın blok satışı amacıyla, 1993 yılı Nisan ayında ihale açılmıştır. Türkiye genelinde yayın yapan 4 günlük gazete ile Financial Times gazetesinde yayınlanan ihale duyuruları, Türkiye'nin yurtdışı temsilciliklerinin yanısıra, 9 ülkede bu sektörde faaliyet gösteren toplam 24 firmaya ulaştırılmıştır.

İhalede son teklif verme tarihi olan 21 Mayıs 1993 tarihi itibariyle yalnızca 2 teklif alınmıştır. Alınan teklifler şöyledir:

Teklif Sahibi	Teklif Tutarı (ABD Doları)	Ödeme Biçimi	Diğer Hususlar
1)MAŞ Magnesit A.Ş.	3,500,000	30 gün içinde peşin	Teklif tutarı, hisse devri öncesi revize edilecek mali tablolar doğrultusunda ortaya çıkan net öz varlık değerine ve yine bu işlemler sırasında madenlerle ilgili yapılacak değerlemeye göre değişebilmesi. ÇİTOSAN borcunun 54. Milyon $ olarak dondurulması ve bütün borçların, faizsiz olarak $ cinsinden 20 yıl sonra ödenmesi.
2) HERİŞ A.Ş.	12 000 000	1994-2000 yılları arasında 7 taksitle	ÇİTOSAN borcunun satış tarihinde TL bazında dondurulması ve faizsiz olarak TL cinsinden 6 yılda ödenmesi, diğer borçların aynen kabul edilmesi.

Yapılan 5 tur pazarlık görüşmesi sonucunda alınan bu teklifler yeterli bulunmamış ve Ağustos 1993 de ihale iptal edilmiştir.

Bu ihalede, KÜMAŞ'ın ÇİTOSAN ve İslam Kalkınma Bankasına olan Mayıs 1993 itibariyle yaklaşık 630 Milyar TL tutarındaki borcunun alıcı firmalar tarafından üstlenilmesi istenilmiş ve bu talep, muhtemel pek çok alıcının ihaleye katılmasına engel olmuştur.

Aynı şekilde pazarlık görüşmelerinde alınan tekliflerin, ihale öncesi çeşitli yöntemler kullanılarak bulunan şirket değerinin çok üstünde olmasına rağmen, bu tekliflere ek olarak hammadde sahaları için ayrı bir fiyat istenmesi de, ihale sonucunu olumsuz yönde etkilemiştir.

I. İhale Sonrası Çalışmalar:

Özelleştirme uygulamalarının sağlıklı bir hukuki altyapıya kavuşturulabilmesi amacıyla 1993 yılında başlatılan mevzuat değişikliği çalışmaları sırasında, kapsamdaki diğer pek çok kuruluş gibi KÜMAŞ'ın özelleştirme işlemlerine de bir süre ara verilmiştir.

Bu arada, Yüksek Planlama Kurulu, 3 Haziran 1994 tarihinde,

- KÜMAŞ'ın bir süre için özelleştirme kapsamından çıkarılarak ÇİTOSAN'ın bağlı ortaklığı haline getirilmesine,

- Şirket sermayesinin 178 milyar TL'dan, 665 milyar TL'si bedelli olmak üzere 945 milyar TL'ye çıkarılmasına,

- Bedelli artışın 662 milyar TL'lik bölümünün ÇİTOSAN'ın KÜMAŞ'tan alacaklarının sermaye yazılması suretiyle ÇİTOSAN'ca ödenmesine ve ÇİTOSAN'ın KÜMAŞ'dan alacaklarına 31.12.1993'den sonra faiz tahakkuk ettirilmemesine,

- Sermaye artırım işlemlerinin 60 gün içinde yerine getirilmesine ve diğer ortaklarca kullanılmayan rüçhan haklarının ÇİTOSAN tarafından kullanılmasına,

- Bu işlemlerin tamamlanmasını müteakip KÜMAŞ'daki ÇİTOSAN hisselerinin 3291 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yeniden özelleştirme kapsamına alınarak İdare'ye devredilmesine karar vermiştir.

II. İhale Süreci:

4046 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra KÜMAŞ'ın özelleştirilmesine ilişkin çalışmalara yeniden başlanmış ve Özelleştirme Yüksek Kurulu'nca belirlenen satış stratejisi doğrultusunda şirkette bulunan % 99.74 oranındaki hissenin blok satışı amacıyla, 26-30 Haziran 1995 tarihleri arasında verilen ilanlarla ihale açılmıştır.

İhalede, son teklif verme tarihi olan 19 Temmuz 1995 itibariyle 8 teklif alınmıştır.

Yatırımcılarla 9-11 Ağustos 1995 tarihlerinde yapılan birinci tur görüşmeler sonunda revize teklifler istenmiş ve alınan tekliflerde, iki firmanın birleşerek ortak teklif verdikleri belirlenmiştir.

7 teklif sahibi, ihalenin başlangıcında alınan 25 milyar TL tutarındaki geçici teminata ek olarak 50 milyar TL tutarında teminat yatırmaları koşuluyla, nihai tekliflerini sunmak üzere 25 Ağustos 1995 tarihinde yeniden davet edilmiştir. Bu aşamada iki firma, ek teminat mektubunu getirmemeleri nedeniyle ihale dışı bırakılmışlardır.

25 Ağustos 1995 tarihinde noter huzurunda yapılan son görüşmelerde alınan 5 nihai teklif şöyledir:

Teklif Sahibi	Teklif Tutarı (ABD Doları)
1) SÖRMAŞ/KÜTAHYA	55,000,000
2) HERİŞ Seramik ve Turizm Sanayi A.Ş.	72,770,000
3) RUMELİ Holding A.Ş.	97,416,588
4) GLENWAY VENTURES Ltd.	101,775,000
5) ZEYTİNOĞLU Holding A.Ş.	108,100,000

Tekliflerin tamamı, % 50 peşin, kalan tutar 2 yılda iki eşit taksitte ödenmek üzere verilmiştir.

4046 sayılı Kanun'un 18. maddesi çerçevesinde oluşturulan İhale Komisyonu, 25 Ağustos 1995 tarihli toplantısında, en yüksek teklif sahibi ZEYTİNOĞLU Holding A.Ş.'nin, Değer Tespit Komisyonu çalışmalarında ulaşılan değerin üstünde bir teklif vermesinin yanısıra, mali gücü ve geçmiş performansı açısından da uygun bir alıcı olduğu neticesine varmış ve sonuç İdare Başkanlığı tarafından Özelleştirme Yüksek Kurulu onayına sunulmuştur.

Değer Tespit Komisyonunca, "defter değeri", net aktif değer", "yeniden kurulma değeri", "tasfiye değeri", ve "indirgenmiş nakit akımları" yöntemleri kullanılarak 39.4 milyon $ - 99.5 milyon $ aralığında bulunan değerlere belirli ağırlıklar verilmesi suretiyle ulaşılan ortalama değer, 87.203.050 $'dır.

KÜMAŞ'ta bulunan % 99.74 oranındaki hissenin toplam 108.100.000 $ bedelle ZEYTİNOĞLU Holding A.Ş.'ye satışı, Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 4 Eylül 1995 tarihli kararıyla onaylanmıştır.

Bunu müteakip alıcı firma ile 28 Eylül 1995 tarihinde imzalanan satış sözleşmesinde, 108.100.000 $ tutarındaki satış bedelinin 54.050.000 $'lık bölümünün peşin ödenmesi, bakiye tutarın iki eşit taksitte, ödeme tarihindeki toplam borca uygulanacak yıllık LIBOR+2.5 faiz ilavesiyle 28 Eylül 1996 ve 28 Eylül 1997 tarihlerinde tahsil edilmesi hükme bağlanmıştır.

Alıcı firmadan, vadeye bağlanan borç tutarı için 4.445.000 $ 'ı T.Tütüncüler Bankası, 5.000.000 $'ı Toprakbank ve 50.000.000 $'ı da Vakıfbank'tan olmak üzere, toplam 59.455.000 $ tutarında banka kesin teminat mektubu alınmıştır.

Bugün itibariyle alıcı firmanın satış bedelinden kaynaklanan borcu kalmamıştır.

KÜMAŞ Kütahya Manyezit İşletmeleri A.Ş.'nin Özelleştirilme Aşamaları:

Kapsama Alınma Tarihi	: 20 Mayıs 1992 (Yüksek Planlama Kurulukararı)
Strateji Kararı Tarihi	: 7 Temmuz 1992 (Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu kararı)
Özelleştirme Yöntemi	: % 99.28 oranındaki hissenin blok satışı
I.İhale İlan Tarihi	: 2-6 Nisan 1993
I.İhale Son Teklif Alma Tarihi	: 21 Mayıs 1993
I. İhalede Alınan Teklif Sayısı	: 2
I.İhale Sonucu	:Alınan tekliflerin yetersiz bulunması nedeniyle Ağustos 1993'de ihale iptal edilmiştir.
Geçici Bir Süre İçin Kapsamdan Çıkarılma ve Yeniden Kapsama Alınma Tarihi	: 3 Haziran 1994 (Yüksek Planlama Kurulu kararı)
Strateji Kararı Tarihi	: 14 Haziran 1995 (Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı)
Özelleştirme Yöntemi	:Satış (şirket hisselerinin tamamının yerli/yabancı, gerçek/tüzel kişilere blok satışı)

II.İhale İlan Tarihi	: 26-30 Haziran 1995
II.İhale Son Teklif Alma Tarihi	: 19 Temmuz 1995
II.İhalede Alınan Teklif Sayısı	: 8
II.İhale Sonucu	:25 Ağustos 1995'de noter huzurunda yapılan nihai görüşmelerde % 99.74 oranındaki hisse için en yüksek teklifi Zeytinoğlu Holding A.Ş. vermiştir.
Satış Onay Tarihi	: 4 Eylül 1995 (Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı)
Sözleşme Tarihi	: 28 Eylül 1995
Satın Alan Firma	: ZEYTİNOĞLU Holding A.Ş.
Satış Bedeli	: 108.100.000 ABD Doları
Ödeme Biçimi	:% 50 peşin, kalan tutar iki eşit taksitte, ödeme tarihindeki toplam borç için tahakkuk edecek LIBOR+2.5 faiz ilavesiyle 12. ve 24. ay sonunda ödenecektir.
Alınan Teminat Tutarı	: 59.455.000 ABD Doları
Yapılan Ödemeler	: 108.100.000 ABD Doları (anapara) 7,509,535 ABD Doları (faiz) 115,609,535 ABD Doları (toplam)

5.6.2. KÜMAŞ'ın Özelleştirilmesi Konusunda Verilen Önergede Yeralan Konulara Verilen Cevaplar:

Sözkonusu önergede belirtilen iddia ve konular hakkında Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca verilen bilgilerde aşağıdadır:

20 Mayıs 1992 tarihli Yüksek Planlama Kararı doğrultusunda özelleştirme kapsamına alınan KÜMAŞ Kütahya Manyezit İşletmeleri A.Ş.'de bulunan % 99.28 oranındaki payın blok satışı amacıyla ilk olarak 1993 yılı Nisan ayında ihale açılmış, ancak alınan tekliflerin yetersiz bulunması nedeniyle bu ihale iptal edilmiştir. İhalede alınan en yüksek teklif tutarı 12 milyon ABD Doları'dır.

Bu ihalede, KÜMAŞ'ın ÇİTOSAN ve İslam Kalkınma Bankası'na olan Mayıs 1993 itibariyle yaklaşık 630 milyar TL tutarındaki borcunun alıcı firmalar tarafından üstlenilmesi istenmiş ve bu talep, muhtemel pek çok alıcının ihaleye katılmasına engel olmuştur.

Aynı şekilde pazarlık görüşmelerinde alınan tekliflerin, ihale öncesi çeşitli yöntemler kullanılarak bulunan şirket değerinin çok üstünde olmasına rağmen, bu tekliflere ek olarak hammadde sahaları için ayrı bir fiyat istenmesi de, ihale sonucunu olumsuz yönde etkilemiştir.

Özelleştirme uygulamalarının sağlıklı bir hukuki altyapıya kavuşturulabilmesi amacıyla 1993 yılında başlatılan mevzuat değişikliği çalışmaları sırasında, kapsamdaki diğer pek çok kuruluş gibi KÜMAŞ'ın özelleştirme işlemlerine de bir süre ara verilmiştir.

Bu arada, 3 Haziran 1994 tarihli Yüksek Planlama Kurulu kararı çerçevesinde KÜMAŞ'ın sermayesi 178 milyar TL'den, 665 milyar TL'si bedelli olmak üzere 945 milyar TL'ye çıkarılmış ve bedelli artışın ÇİTOSAN tarafından ödenmesi öngörülen 662 milyar TL'lik bölümü bu şirketin KÜMAŞ'tan alacaklarına mahsup edilmiştir.

Şirkette bulunan % 99.74 oranındaki hissenin blok satışı amacıyla, Haziran 1995'de yeniden ihale açılmıştır. İhalede, son teklif verme tarihi olan 19 Temmuz 1995 itibariyle 8 teklif alınmıştır.

25 Ağustos 1995 tarihinde noter huzurunda yapılan son görüşmelerde alınan 5 nihai teklif şöyledir.

Teklif Sahibi	Teklif Tutarı (ABD Doları)
1) SÖRMAŞ/KÜTAHYA	55,000,000
2) HERİŞ Seramik ve Turizm Sanayi A.Ş.	72,770,000
3) RUMELİ Holding A.Ş.	97,416,588
4) GLENWAY VENTURES Ltd.	101,775,000
5) ZEYTİNOĞLU Holding A.Ş.	108,100,000

Tekliflerin tamamı, % 50 peşin, kalan tutar 2 yılda iki eşit taksitte ödenmek üzere verilmiştir.

Yapılan pazarlık görüşmelerinin ilk turunda 70 milyon ABD Doları düzeyindeki teklifi ile 3. sırada bulunan ZEYTİNOĞLU Holding A.Ş. nihai görüşmelerde teklifini 108 milyon 100 bin ABD Dolarına yükselterek birinci sırayı almıştır.

4046 sayılı Kanun'un 18. maddesi çerçevesinde oluşturulan İhale Komisyonu, 25 Ağustos 1995 tarihli toplantısında, en yüksek teklif sahibi ZEYTİNOĞLU Holding A.Ş.'nin, Değer Tespit Komisyonu çalışmalarında ulaşılan değerin üstünde bir teklif vermesinin yanısıra, mali gücü ve geçmiş performansı açısından da uygun bir alıcı olduğu neticesine varmış ve sonuç İdare Başkanlığı tarafından Özelleştirme Yüksek Kurulu onayına sunulmuştur.

KÜMAŞ'ta bulunan % 99.74 oranındaki hissenin toplam 108 milyon 100 bin ABD Doları bedelle ZEYTİNOĞLU Holding A.Ş.'ye satışı Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 4 Eylül 1995 tarihli kararıyla onaylanmış ve satış sözleşmesi 28 Eylül 1995 tarihinde imzalanmıştır.

Bu ihalede Değer Tespit Komisyonunca, 4046 sayılı Kanun gereğince değer tespitine ilişkin olarak uluslararası genel kabul görmüş yöntemlerden, "defter değeri", "net aktif değer", "yeniden kurulma değeri", tasfiye değeri" ve "indirgenmiş nakit akımları" yöntemleri kullanılarak hisse değerlemesi yapılmıştır. 39.4 milyon $ 99.5 milyon $ aralığında bulunan değerlere belirli ağırlıklar verilmesi suretiyle ulaşılan ortalama değer, 87,203,050 $'dır.

Ortalama değer bulunurken en büyük ağırlık verilen "indirgenmiş nakit akımları" yönteminde, hammedde sahalarının yıllar itibariyle şirkete getirileri, hesaplamalara dahil edilmiştir.

Sözkonusu maden sahaları için rezervin yerüstüne çıkarılarak o tarih itibariyle pazarlanması sonucu elde edilecek geliri ifade eden herhangi bir değerin direkt olarak şirket değerine eklenmesi, danışman firma raporunda da belirtildiği üzere değerleme teknikleri açısından yanlış bir değerlendirme olacaktır.

Kaldı ki, tahmine dayalı olarak yapılan çalışmalar sonunda ortaya çıkan ve alınan kriterlere göre büyük farklılıklar gösteren ton bazında rezerv miktarının, o günün ton başına cevherin çıkarılma ve işlenme maliyetini de içeren satış fiyatı ile çarpılması sonucu bulunacak değer şirketin 15-20 yılda ancak elde edebileceği toplam değeri yansıtacağından, bunun satış fiyatı üzerine eklenmesi, son derece hatalı sonuçlara ulaşılmasına yol açacaktır.

Hammadde rezervi, madencilik sektöründeki faaliyetlerin sürekliliği açısından en önemli faktörlerden birisi olup, KÜMAŞ özelinde, hammaddenin çıkarılma maliyetine katlanıldığı sürece faaliyetlerin devamını aksatacak bir rezerv sorununun yaşanmayacağı açıktır.

Nitekim bu unsur, danışman firma raporunda da belirtildiği üzere, pazarlık aşamasında gözönünde bulundurulmuş ve alıcı firmanın nihai teklifinin istenen düzeye çıkarılmasında etkili olmuştur.

KÜMAŞ'da bulunan % 99.74 oranındaki payın blok satışına ilişkin ihale şartnamesinde, peşin tekliflerin tercih edileceği, bunun mümkün olmaması halinde toplam satış bedelinin % 50'lik

bölümünün peşin ödenmesi şartıyla kalan bölümü için azami 2 yıllık vadelendirme yapılabileceği ve vadeye bağlanan borç tutarı için yıllık bazda LIBOR+2.5 oranında faiz alınacağı belirtilmiştir.

Bu hüküm çerçevesinde alıcı firma, 54 milyon 50 bin dolar peşinatı ödemiş, vadeye bağlanan 54 milyon 50 bin dolarlık tutar ise, LIBOR+2.5 faiz ilavesiyle Eylül 1996 ve Eylül 1997'de, toplam 61 milyon 560 bin dolar olarak tahsil edilmiştir.

1996 yılında bazı basın organlarında, özelleştirme öncesi KÜMAŞ'ın kamu bankalarında bulunan nakit parasının satış sözleşmesinin imzalanmasından bir gün önce alıcı firma ZEYTİNOĞLU Holding'e ait ESBANK'a yatırıldığı ve alıcı firmanın İdare'ye ödemesi gereken 54 milyon dolar tutarındaki peşinatın bu paradan aktardığı yolunda haberler yer almıştır.

Bugüne kadar İdare'ye, ilgili soru önergesinde de sözü edilen aktarma işlemine ilişkin intikal etmiş herhangi bir hukuki konu bulunmamaktadır.

Komisyonun 9 Aralık 1997 Tarihli Toplantısında Komisyon Üyeleri Tarafından Yöneltilen Sorulara İlişkin Olarak Özelleştirme İdaresince Verilen Cevaplar:

1) KÜMAŞ'ın değeri 99 milyon 531 ABD Doları olarak tespit edilmiştir.

Madenlerin değeri de 82 milyon ABD doları olduğuna göre şirket değeri 180 milyon ABD Doları civarında olmalıdır.

İdare'nin bulduğu şirket değeri ise 87.203.050 ABD Doları'dır. Neden?

KÜMAŞ'da bulunan % 99.74 oranındaki hissenin satışına ilişkin ihale öncesi Değer Tespit Komisyonu tarafından, 4046 sayılı Kanun gereğince değer tespitine ilişkin olarak uluslararası genel kabul görmüş yöntemlerden, "defter değeri", "net aktif değer", "yeniden kurulma değeri", "tasfiye değeri" ve "indirgenmiş nakit akımları" yöntemleri kullanılarak hisse değerlemesi yapılmıştır.

Bağımsız denetim firması DRT Denetim Revizyon Tasdik Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından hazırlanan mali değerleme raporunda belirlenen hususlar ışığında yapılan bu çalışma sonunda 39.4 milyon $ 99.5 milyon $ aralığında bulunan değerlere belirli ağırlıklar verilmesi suretiyle ulaşılan ortalama değer, 87,203,050 $'dır.

Ortalama değer bulunurken en büyük ağırlık, % 50 oranı ile "indirgenmiş nakit akımları" yöntemiyle hesaplanan hisse değerine verilmiş ve bu yöntemde, hammadde sahalarının yıllar itibariyle şirkete getirileri hesaplamalara dahil edilmiştir.

Sözkonusu maden sahaları için rezervin yerüstüne çıkarılarak o tarih itibariyle pazarlanması sonucu elde edilecek geliri ifade eden herhangi bir değerin direkt olarak şirket değerine eklenmesi, değerleme tekniklerine aykırı olacağı gibi, danışman firma raporunda da belirtildiği üzere gerçekçi bir sonuç ortaya koyamayacaktır.

Kaldı ki, tahmine dayalı olarak yapılan çalışmalar sonunda ortaya çıkan ve alınan kriterlere göre büyük farklılıklar gösteren ton bazında rezerv miktarının, o günün ton başına cevherin çıkarılma ve işlenme maliyetini de içeren satış fiyatı ile çarpılması sonucu bulunacak değer şirketin 15-20 yılda ancak elde edebileceği toplam değeri yansıtacağından, bunun satış fiyatı üzerine eklenmesi, son derece hatalı sonuçlara ulaşılmasına yolaçacaktır.

Hammadde rezervi, madencilik sektöründeki faaliyetlerin sürekliliği açısından en önemli faktörlerden birisi olup, KÜMAŞ özelinde, hammaddenin çıkarılma maliyetine katlanıldığı sürece faaliyetlerin devamını aksatacak bir rezerv sorununun yaşanmayacağı açıktır.

Nitekim bu unsur, danışman firma raporunda da belirtildiği üzere, pazarlık aşamasında gözönünde bulundurulmuş ve alıcı firmanın nihai teklifinin istenen düzeye çıkarılmasında etkili olmuştur.

2) KÜMAŞ'ın kamu bankalarında parası olduğu söylenmekte. Fakat ne kadar parası olduğu bilinmiyor. Mevcut 33 milyon ABD Doları Şirket değerlemesinde dikkate alınmış mıdır?
Bu paralar, neden alıcı firmaya ait ESBANK'a aktarıldı? Şirkete neden" parayı aktarmayın" yazısı yazılmıştır?

Alıcı, Şirketi alırken, peşinat için KÜMAŞ'ın parasını kullanmış mıdır?

Özelleştirme İdaresi, Genel Müdür hakkında suç duyurusunda bulunmuş mudur veya bulunacak mıdır?

Özelleştirme İdaresi Başkanlığına mahkemelerden para aktarımı ile ilgili herhangi bir konu intikal etmiş midir?

KÜMAŞ'ın 31 Mayıs 1995 tarihi itibariyle bankalardaki toplam mevduatı 30 milyon 268 bin ABD Dolardır.

Şirketin aynı tarih itibariyla bankalardaki mevduat tutarını da içine alan net işletme sermayesi fazlası ise 33 milyon 760 bin ABD Dolarıdır. Net işletme sermayesi fazlası, yapılan hisse değerlemesi esnasında, yeniden kurulma değeri yöntemiyle bulunan değer hariç, hesaplanan bütün değerlere ayrı ayrı eklenmiştir.

Özelleştirme kapsamındaki kuruluşların nakit varlıklarının ne şekilde değerlendirileceği, aksine bir düzenleme bulunmadığı sürece, tamamen şirket yönetimlerinin tasarrufundadır. Bu nedenle, KÜMAŞ'ın özelleştirilmesi esnasındaki nakit mevcudunun ESBANK'ta bloke edilip edilmediği hususunda idaremize ulaşmış herhangi bir bilgi ve belge bulunmamaktadır.

Bununla beraber, KÜMAŞ ihalesi sonunda alıcı firmanın aynı zamanda bankacılık faaliyeti yaptığı da dikkate alınarak, şirket yönetiminin bu hususta uyarılmasının uygun olacağı düşünülmüştür.

Özelleştirme uygulamaları çerçevesindeki satış sözleşmeleri, alıcıların peşinatı yatırdıklarına dair dekontu ibraz etmeleri ve bu tutarın Özelleştirme Fonu Hesabına yatırıldığının teyidi ile ihale şartları belgesinde yeralan tüm yükümlülüklerin yerine getirilmesini müteakip imzalanmaktadır.

Bugüne kadar idaremize, sözü edilen aktarma işlemi konusunda iletilmiş herhangi bir bilgi veya belge olmadığı gibi, mahkemeler kanalıyla intikal etmiş bir husus bulunmamaktadır.

3) Kâr eden bir kuruluş olan KÜMAŞ neden özelleştirilmiştir?

Özelleştirmenin temel amacı, devletin ticari alandaki faaliyetlerini en aza indirmesi, bu konuda yalnızca denetleyici ve düzenleyici rolünü sürdürmesidir. Bu suretle devlet, modern devlet anlayışı çerçevesinde asıl görevi olan adalet, güvenlik ve altyapı hizmetlerine yönelebilecek, bu hizmetler için daha fazla kaynak ayırabilecektir.

Özelleştirme ile, özelleştirmeye konu kuruluşların karlı veya zararlı olduklarına bakılmaksızın, devletin ekonomideki sınai ve ticari aktivitesinin en aza indirilmesi hedeflenirken, rekabete dayalı piyasa ekonomisinin oluşturulması, kaynak kullanımında etkinlik ve verimliliğin temini, devlet bütçesi üzerindeki KİT finansman yükünün azaltılması, sermaye piyasasının geliştirilmesi ve atıl tasarrufların ekonomiye kazandırılması, bu yolla elde edilecek kaynakların altyapı yatırımlarına kanalize edilebilmesi mümkün olacaktır.

4) Satıştan önce kapasite kullanım oranı ve kar dolar bazında ne idi, yapılan değerlemede kapasite kullanım oranı ve kar ne kabul edilmiştir?

KÜMAŞ'ın 1995 yılı itibariyle ürün kapasite kullanım oranları, sinter manyezitte % 94, tuğlada % 47 ve harçta % 165'dir.

Danışman firma tarafından yapılan projeksiyonlarda, ileriki yıllarda üretim kompozisyonunun aynı şekilde devam edeceği varsayılmıştır. Nitekim, alıcının, özelleştirmeyi müteakip ilk yıl faaliyetleri sonucunda ürün bazında üretim miktarlarının toplam üretim içindeki oransal dağılımı ve kapasite kullanım oranları büyük bir değişiklik arzetmemiştir.

1993 yılını 247.3 milyar TL (yıllık ortalama döviz kuru üzerinden 22.5 milyon ABD $) zararla kapatan KÜMAŞ'ın 1994 yılı net dönem karı 762.4 milyar TL (25.7 milyon ABD $), 1995 yılı net dönem karı ise 709.1 milyar TL (15.5 milyon ABD $) düzeyinde gerçekleşmiştir.

Danışman firma tarafından şirket değerinin hesaplanmasına yönelik projeksiyonlar, iki ana senaryoya dayanmaktadır. Bu senaryolara göre, ileriki yıllara ilişkin vergi öncesi ve sonrası kar rakamları şöyledir:

	I. SENARYO		II. SENARYO	
	Vergi Öncesi Kâr ($)	Net Dönem Kârı ($)	Vergi Öncesi Kâr ($)	Net Dönem Kârı ($)
1996	11.001.525	6.160.854	12.751.902	7.141.065
1997	11.359.491	6.361.315	13.178.689	7.380.066
1998	11.725.598	6.566.335	13.616.821	7.625.420
1999	12.099.907	6.775.948	14.066.538	7.877.261
2000	12.482.469	6.990.183	14.528.078	8.135.724

Danışman firma tarafından yapılan projeksiyonlarda şirketin nakit akımları belirlenirken, iki senaryo kullanılmıştır. Senaryo I'de, özelleştirme sonrası KÜMAŞ A.Ş.'nin faaliyetlerini mevcut personeli ve personel politikasıyla sürdüreceği ve dolayısıyla işçi ve memur giderlerinde bir tasarruf sağlanmayacağı, Senaryo II'de ise özelleştirme sonrası personel sayısında ve politikalarında değişiklik olacağı, işçi ve memur giderlerinde 1996 yılından başlamak üzere bir azalma sağlanacağı kabul edilmiştir.

Bu senaryolar çerçevesinde, indirgenmiş nakit alımları yöntemi ile şirket değeri belirlenirken aşağıdaki varsayımlar kullanılmıştır:

a) Satışlar:

- Üretim kompozisyonunun aynı şekilde devam edeceği (fason üretim dahil),

- 1996'da Gümrük Birliği nedeniyle fonlardaki değişikliklerin 1995 yılı fiyatlarında % 10 oranında bir düşüşe neden olacağı, dolayısıyla satış gelirlerinde de % 10 oranında düşüş olacağı,

- 1996 ve izleyen yıllarda satışlarda reel olarak yıllık % 3 oranında bir artış olacağı kabul edilmiştir.

b) Satılan Malın Maliyeti:

- Senaryo I'de : Net satışların % 55'i.

- Senaryo II'de : Net satışların % 51'i olarak sabul edilmiştir.

c) İşçi ve Memur Giderleri:

- Senaryo I'de : 1996'dan itibaren işçi ve memur giderlerinin net satışlardaki reel artışla aynı oranda artacağı,

- Senaryo II'de : Personel tasfiyesi olacağı, bunun sonucunda 1996 yılında işçi ve memur giderlerinde % 40 azalma olacağı ve takip eden yıllarda işçi ve memur giderlerinin net satışlardaki reel artış ile aynı oranda artacağı varsayılmıştır.

d) Amortismanlar:

1995 yılı amortisman giderlerinin dolar bazında sabit olarak devam edeceği varsayılmıştır.

e) Faaliyet Giderleri:

Faaliyet giderlerinin, 1996 yılından itibaren net satışların % 7'si kadar olacağı varsayılmıştır.

f) Faaliyet Dışı Hasılat ve Karlar - Faaliyet Dışı Giderler ve Zararlar:

Kıdem tazminatı hariç, faaliyet dışı hasılat ve karlar ile faaliyet dışı gider ve zararların netinin sıfır olacağı kabul edilmiştir.

g) Kıdem Tazminatı:

- Senaryo I'de : Mevcut kıdem tazminatı karşılığının 1996 yılından itibaren kıdem artışı nedeniyle yıllık % 7 oranında artacağı,

- Senaryo II'de : Personel tasfiyesi nedeniyle hem ortalama kıdemde hem de personel sayısında azalma olacağı, bunun da kıdem tazminatı karşılığını % 40 oranında azaltacağı ve kıdem tazminatı karşılığında 1996'dan itibaren yıllık % 7 oranında artış olacağı kabul edilmiştir.

h) Net İşletme Sermayesi:

Net işletme sermayesinin hesaplanması ile ilgili varsayımlar, kalemler itibariyle aşağıda verilmektedir.

- Nakit/Net Satışlar	: % 1
- Alacak Gün Sayısı	: 45 gün (net satışlar bazında)
- Stok Gün Sayısı	: 60 gün (amortisman hariç toplam satılan malın maliyeti bazında)
- Diğer Dönen Varlıklar/Net Satışlar	: % 1.5
- Borçlar/Amortisman Hariç Toplam Satılan Malın Maliyeti	: % 5
- Vergi, Resim, Harç/Net Satışlar	: 0
- Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler/Net Satışlar	: % 1.5

i) Yatırımlar:

Toplam satılan malın maliyetindeki amortismanlar kadar yenileme ve idame yatırımları harcaması yapılacağı kabul edilmiştir.

j) İndirgeme Oranı:

İndirgeme oranı belirlenirken, aşağıdaki yaklaşım kullanılmıştır:

İndirgeme Oranı = LIBOR + SPREAD + Risk Faktörü

Bu dönemde LIBOR % 6 dolaylarındadır. SPREAD için % 2.5, risk faktörü için de % 5 oranlarının kullanılmasının uygun olacağı kabul edilmiştir. Bu durumda,

İndirgeme Oranı= % 6 + % 2.5 + % 5 = % 13.5 olmaktadır.

KÜMAŞ'ın, özelleştirmeyi müteakip ilk yıl olan 1996 sonu karı 51.8 milyar TL (yıllık ortalama döviz kuru üzerinden yaklaşık 640 bin $), 1997 yılı 11 aylık karı ise 78.7 milyar TL (dönem sonu döviz kuru üzerinden 407 bin $) düzeyindedir.

5) KÜMAŞ satışının iptaline yönelik mahkeme kararı uygulanacak mı?

Anayasa Mahkemesi tarafından 4046 Sayılı Kanunun 18. maddesinin (B) ve (C) bentlerinin iptal edilmesinden önce yürürlükteki bu maddeler çerçevesinde yürütülen özelleştirme uygulamalarına ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılan davalar sonucunda, Mahkemelerce, aralarında KÜMAŞ Kütahya Manyezit İşletmeleri A.Ş.'nin de bulunduğu 5 şirketteki hisselerin blok satışı ile 3 şirkete ait toplam 8 tesis ve varlığın özelleştirme uygulamalarına ilişkin işlemlerin hukuki dayanaktan yoksun kaldığı gerekçesiyle yürütmenin durdurulması ve iptal kararları verilmiştir.

Diğer pek çok işlemde olduğu gibi, KÜMAŞ'daki hisselerin satışının iptali için İdare Mahkemesi tarafından verilen karar da, nihai devir sözleşmesi imzalanıp devir-teslim işlemlerinin tamamlanmasından çok sonra, 19 Kasım 1997 tarihinde idaremize tebliğ edilmiştir.

Konu, 6 Aralık 1997 tarihinde özelleştirme Yüksek Kurulunun bilgisine sunulmuş ve Kurul aynı tarihte, yukarıda sözü edilen özelleştirme uygulamalarına ilişkin olarak, özelleştirme işlemlerinin bütün sonuçlarıyla birlikte tamamlanmış bulunması, sözkonusu kuruluşları devralanlar tarafından üretim, yatırım, istihdam ve bunlara bağlı her türlü ticari ve mali tasarruflarda bulunulması ve böylece devir tarihi ile yürütmenin durdurulması veya iptal kararlarının Özelleştirme İdaresi Başkanlığına tebliğ edildiği tarih arasında, önceki duruma göre fiilen geri dönülemeyecek bir yapı ortaya çıkması nedenleriyle oluşan fiili imkansızlık karşısında, bu kuruluşları devralmış olan üçüncü şahıs durumundaki gerçek ve tüzel kişilere karşı yürütmenin durdurulması ve iptal kararlarına ilişkin geriye veya ileriye yönelik işlem tesisine imkan bulunmadığına karar vermiştir.

5.7. ÇİTOSAN

Komisyonumuzca alınan karar gereği, çimento sektöründeki özelleştirmeler sonrasında çimento fiyatlarının değişimleri incelenmiştir. Konuyla ilgili olarak Özelleştirme İdaresi'nce sunulan bilgilerde şunlardır:

"Ülkemizde çimento satış fiyatları, üretici şirketler tarafından serbest olarak belirlenmekte ve bölgelere göre değişiklik arzetmektedir. Çimento Müstahsilleri Birliği'nden alınan bilgiye göre, bugün itibariyle, katkılı çimento için ton başına 50 $, traslı çimento için ise ton başına 47 $ baz fiyat uygulanmaktadır.

Kamuya ait çimento fiyatlarının, 1991 - 1996 yılları Aralık ayları itibariyle ton başına ortalama satış fiyatları aşağıdaki tabloda verilmektedir:

	Kamuya ait Kamu İştiraki Fabrika Sayısı	Ortalama Çimento Satış Fiyatları (TL.)	Ortalama Çimento Satış Fiyatı ($)
1991	19	335.500	66
1992	18	486.400	58.3
1993	8	756.500	53.9
1994	8	1.432.300	38.3
1995	7	2.343.800	41.3
1996	2	3.825.000	36.6
1997	1	8.500.00	42.6

1989 - 1995 yıllarında özelleştirilen 16 çimentıo fabrikasının özelleştirme öncesi ton başına çimento satış fiyatları ile 1996 yılı çimento satış fiyatları kıyaslaması şöyledir:

	Özelleştirme Tarihi	Özell. Öncesi Satış Fiyatı	1996 Satış Fiyatı	Değişim ($ - %)
ADIYAMAN	1995	38	35	-8
AFYON	1989	60	42	-30
ANKARA	1989	58	43	-25
AŞKALE	1993	57	36	-37
BALIKESİR	1989	56	39	-30
BARTIN	1993	57	36	-37
ÇORUM	1992	55	41	-24
DENİZLİ	1992	55	40	-28
GAZİANTEP	1992	56	34	-40
İSKENDERUN	1992	56	40	-29
LADİK	1993	56	35	-37
PINARHİSAR	1989	68	47	-31
SIVAS	1992	55	41	-27
SÖKE	1989	58	46	-21
ŞANLIURFA	1993	57	32	-44
TRABZON	1992	58	37	-36

1) Özelleştirme öncesi değerler, satış tarihinden bir önceki yıl fiyatlarıdır.

Afyon, Ankara, Balıkesir, Pınarhisar ve Söke Çimento'da Yıl sonu, diğer fabrikalarında yıllık ortalama satış fiiyatları kullanılmıştır.

16 çimento fabrikasının son 4 yıllık ton başına ortalama çimento satış fiyatları aşağıda verilmektedir.

	1993	1994	1995	1996	1993-96 Değişim ($ - %)
ADIYAMAN	64.4	38.9	38.1	35.1	-45
AFYON	54.9	41.8	4.0	42.3	-23
ANKARA	52.7	40.6	43.0	42.9	-19
AŞKALE	66.1	43.5	40.4	35.7	-46
BALIKESİR	51.2	41.0	42.5	38.9	-24
BARTIN	59.0	39.0	37.0	35.0	-41
ÇORUM	59.9	40.4	40.4	41.3	-31
DENİZLİ	49.0	43.2	40.6	39.5	-19
GAZİANTEP	52.0	45.0	36.0	34.0	-35
İSKENDERUN	52.8	45.8	41.1	40.2	-24
LADİK	57.0	39.0	37.0	35.0	-39
PINARHİSAR	61.2	44.7	44.5	46.0	-25
SIVAS	68.7	47.6	40.7	40.6	-41
SÖKE	52.0	41.0	45.0	46.0	-12
ŞANLIURFA	54.0	39.0	36.0	32.0	-41
TRABZON	65.0	38.0	37.0	37.0	-43

Afyon, Ankara, Balıkesir, Pınarhisar ve Söke Çimento'da Yıl sonu, diğer fabrikalarda yıllık ortalama satış fiiyatları kullanılmıştır.

Yukarıda alınan bilgilere göre özelleştirilen çimento fabrikalarının ürünlerinin satış fiyatlarında ABD Doları bazında azalmaların olduğu anlaşılmaktadır.

5.8 Özelleştirilen Diğer Kuruluşlar ve Diğer İddialar Hakkında Verilen Cevaplar

İstanbul Milletvekili Halit DUMANKAYA ve 12 arkadaşı tarafından verilen 10/19 Esas numaralı önergede yeralan diğer iddialar konusunda Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca verilen cevapta şu ifadeler yeralmıştır:

SORU: Tersanelerin işletme hakkı devri ise daha da vahim. Dört tersane bir Motor Fabrikası 500 milyon sermaye ile kurulan GESTAŞ isimli bir şirkete meclisten güven oyu almayan Çiller hükümetince verilmesi kararı alınıyor. Yoğun uğraşılar sonunda bu satışın iptali sağlanıyor.

CEVAP: 10.08.1993 tarih ve 93/4693 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla özelleştirme kapsamına alınan Türkiye Gemi Sanayii A.Ş.'ye ait Haliç, Camialtı ve Alaybey Tersanelerinin İşletme hakkı devri için Eylül 1994'de Şirket tarafından ihaleye çıkılmış, ancak Haliç ve Camialtı Tersanelerine teklif gelmemiş, Alaybey Tersanesi için alınan teklif uygun bulunmamıştır.

Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 12.01.1995 tarih, 95/6 sayılı kararıyla Haliç, Camialtı, Alaybey ve Pendik Tersaneleri ile Pendik Motor Fabrikasının satış ve/veya işletme hakkı verilmesi, kuruluşa ait İstinye Eski Tersane arazisinin kiralama ya da satış yöntemiyle özelleştirilmesine karar verilmiştir.

Sözkonusu Tersaneler ve Motor Fabrikasının işletme hakkı verilmesi/satışı, İstinye Eski Tersane Arazisinin bir bölümünün satışı için yapılan ihalede ilk teklif mektupları 19.06.1995 tarihinde açılmıştır.

Tersaneler ve Motor Fabrikası için verilen nihai tekliflerin incelenmesi neticesinde ise;

• Haliç ve Camialtı Tersanesine Sendikanın önderliğinde kurulan Türkiye Dok Gemi İş Sendikası önderliğinde kurulan GESTAŞ Gemi Sanayi ve Ticaret A.Ş. haricinde teklif verilmediği belirlenmiştir.

• Haliç ve Camialtı tersanelerinin özelleştirilememesi halinde, bu tersanelerin kapatılmasının kaçınılmaz olması, bunun sosyal iş barışı ve istihdam yönüyle tercih edilmemesi gerekliliği,

• Haliç ve Camialtı Tersanesinin özelleştirilmesi halinde faaliyete devam edeceği ve bunun da istihdam arttırıcı etkisinin olacağı,

• Tersanelerin ve Motor Fabrikasının ayrı yatırımcılara ihale edilmesi halinde, TGS'nin en zararlı tersanelerinden olan ve işçilerin en yoğun olarak bulundukları Haliç ve Camialtı tersanelerinin özelleştirilmesinin mümkün olamayacağı,

• TGS'nin özelleştirme uygulamasının yapıldığı 1995 yılı zararının 2 trilyon TL civarında gerçekleşeceği, bu zararın önemli bir bölümünün Haliç ve Camialtı tersanelerinden kaynaklandığı,

• TGS'nin verimsiz olarak çalışan Haliç ve Camialtı tersanelerine, GESTAŞ haricinde teklif gelmemesi ve bu Şirketin teklifini paket olarak vermesi,

• Haliç ve Camialtı tersanelerinin diğer tersanelerden ayrılarak, özelleştirilmesinin imkansız olması,

• TGS'nin zararlarının giderek artması ve önlenemez boyutlara ulaşacağı,

• TGS'nin özelleştirme işleminin hızlandırılması,

• GESTAŞ tarafından verilen teklifin, bütün işletmelerin, kendilerine ihale edilmesi kaydıyla geçerli olması, hususları göz önünde bulundurularak; 4046 sayılı Kanun'un 2. maddesinin "e" bendi doğrultusunda mülkiyetin yaygınlığının yanı sıra, yönetim sorumluluk ve yetkilerini üstlenebilecek ortak grubunun temin edilmesi ilkesi ve aynı maddenin son fıkrası dikkate alınarak,

Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 23.10.1995 tarih, 95/79 sayılı kararıyla Haliç, Camialtı, Alaybey, Pendik Tersaneleri ve Pendik Motor Fabrikasının işletme hakkı 49 yıl süreyle, GESTAŞ Gemi Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye verilmiştir.

GESTAŞ A.Ş.'nin işletme hakkı verilmesinden çekilme talebi üzerine, ÖYK'nin 19.01.1996 tarih ve 96/7 sayılı kararıyla yukarıda belirtilen karar iptal edilmiştir.

Arazinin satışına ilişkin ihale, yatırımcılardan uygun fiyat teklifi ve proje teklifi bir arada alınamadığından 2. tur görüşmeler sonunda iptal edilerek, projeli olarak ihaleye çıkılmasına karar verilmiştir. Yat limanı projesi hazırlanması ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

Şirketin gayrimenkullerinin satışı ve tersanelerin işletme hakkı verilmesine ilişkin hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

SORU: 1993 yılında özelleştirme kapsamına alınan Deniz Nakliyatta da bugünlerde benzer olaylar cereyan etmiş, şirketin genel kurulu kapalı kapılar ardından yapılmış, basından kaçırılmış ilgili şirket yöneticileri olayı Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunmuşlardır.

CEVAP: Şirketin özelleştirme kapsamına alındığı tarihten itibaren gerçekleştirilen Genel Kurul Toplantılarında usulsüzlük yapıldığına dair, sürdürülen ya da sonuçlandırılan herhangi bir koğuşturma ile ilgili olarak adli makamlardan İdareye intikal eden herhangi bir bilgi ve belge bulunmamaktadır.

SORU: Sümer Holding'e ait satılan yedi fabrikadan 1.885.000.000.- TL gelire karşı işçilere kıdem tazminatı ihbar tazminatı olarak 1.908.541.000.- TL ödenerek Fabrikalar haraç mezat yok pahasına elden çıkartılmıştır.

Sümerbank Hereke Fabrikası, Eskişehir Fabrikası en az birer tirilyonlar üzerinde değerdedirler.

CEVAP: Değerleme çalışmaları özelleştirilecek olan kamu malının değerinin tespit edilerek gerçek değerinin altında satılmaması için İdare tarafından değer tespit komisyonlarına veya danışman kuruluşlara yaptırılan bir çalışma olup, ihale komisyonları için, pazarlık görüşmelerinde satış fiyatının belirlenmesinde bir kriter teşkil etmektedir.

Bu doğrultuda, Özelleştirme İdaresi, Sümer Holding'e ait işletme ve şirketlerin özelleştirilmesi için finansmanı Dünya Bankası'ndan sağlanan "Özelleştirme Teknik Yardım ve Sosyal Güvenlik Ağı Projesi" çerçevesinde ve danışmanlık hizmetleri sözleşmesi kapsamında, danışman kuruluş olan Price Waterhouse firmasından danışmanlık ve değerleme hizmetleri almıştır.

Bu firma tarafından yapılan değer tespit çalışmalarında, Kanun'da belirtilen yöntemlerden; İndirgenmiş Nakit Akımları Yöntemi ve Tasfiye Değeri Yöntemi ile diğer yöntemler olarak Karşılaştırmalı Denk İşlemler Analizi ve Karşılaştırmalı Denk Şirketler Analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Ayrıca, Özelleştirme İdaresi değerleme çalışmalarına ilişkin olarak kendi bünyesinde ve Başkanın onayı ile beş asil ve beş yedek üyeden oluşan Değer Tespit Komisyonu kurmuştur. Bu Komisyon, yukarıda belirtilen kuruluş tarafından yapılan değerleme çalışmaları üzerinde çalışarak yapılan değerleme çalışmalarını onaylamıştır.

Devletin imalat sektörüne ait işletmelerin özelleştirilmesindeki görüşü ekonomide verimlilik arayışı ve kamu giderlerinde tasarruf sağlamak amacına yönelik olarak devletin bu sektörlerden çekilmesi istikametindedir. Nitekim bu görüş 4046 sayılı Kanunda açık bir şekilde yeralmıştır.

Bu çerçevede, İdare tarafından 10 işletme için çıkılan ihalede alınan teklifler yapılan değer tespit çalışmalarında elde edilen değerlerle karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonucunda 10 işletme-

den sadece 7'sinde (Adana Pamuklu Sanayii İşl., Erzincan Pamuklu Sanayii İşl., Eskişehir Basma Sanayii İşl., Hereke Yünlü Sanayii İşl., Nevşehir Paamuklu Sanayii İşl., Karaman Pamuklu Sanayii İşl., Şanlıurfa Yapağı Yıkama ve Yün İpliği İşl.) istenilen rakamlara ulaşıldığı kanaatine varılmış olup, sadece bu 7 işletmenin özelleştirilmesi gerçekleştirilmiştir. Yapılan değerleme çalışmaları sonucunda istenilen değerlere ulaşılmadığı kanaatine varılan üç işletmede ise ihaleler iptal edilmiştir. Dolayısıyla gerçek, rayiç değerlerine ulaşılan işletmelerde satış işlemi gerçekleştirilmiştir.

Yine alıcılara getirilen 3 yıl süreyle faaliyetlerin devamı koşulu aynı zamanda yatırım ve istihdam açısından da bir nevi gereklilik doğurmaktadır. Zira son derece eski teknoloji ile üretimini sürdüren, oldukça düşük kapasite kullanım oranıyla çalışan, bu işletmelerde, üretim maliyetlerinin çok yüksek olması kaçınılmazdır. Bu da Alıcının serbest piyasa şartlarında, diğer üretici firmalarla rekabet edebilmesi için tesise ilave modern makinalar almasını, mevcut tesisat ve makinaları modernize etmesini ve üretimini kalifiye istihdamla birlikte yürütmesini zorunlu kılmaktadır.

Belediyenin uygun görmemesi sonucu ifraz edilemeyen Karaman İşletmesi hariç, satılan diğer işletmelerde faaliyetin devamı için gerekli olmayan fazla araziler ifraz edilmiştir. Dolayısıyla yapılan satışı sadece gayrimenkul satışı olarak görmek yanlış bir değerlendirme olacaktır. Bu noktada dikkat edilmesi gereken husus, işletmelerin faaliyetlerini devam ettirme şartıyla özelleştirilmeleridir.

Holdinge ait işletmelerin özelleştirilmesinde varlık satışı yapılmıştır. Bu çerçevede alıcılara ifraz edilerek satışa konu edilen gayrimenkuller (Karaman İşletmesi hariç) ile binalar, makine teçhizat, demirbaş, yeraltı ve yerüstü düzenleri satılmış ve işçiler alıcıya devredilmiş ancak işçiye ait kıdem tazminatı yükümlülükleri ile birlikte borçlar, alacaklar, stoklar, vergi, sigorta vb. yükümlülükler holdingte bırakılmıştır.

Holdinge ait 7 işletme toplam 1.885 Milyar TL bedelle alıcılara satılmış olup, bu işletmelerle ilgili parasal yükümlülüklerini yerine getiren holding tarafından İdareye intikal ettirilen bilgilere göre; devir tarihi itibariyle, çalışanların toplam kıdem tazminatları tutarı yaklaşık 1.531 Milyar TL olarak gerçekleşmiş ve işletmelerin birçoğunda kıdem tazminatları tutarı satış bedelinin altında kalmıştır. Ayrıca, holdingce İdareye intikal ettirilen bilgilere göre alıcılar tarafından işçilere 181 Milyar TL de ihbar tazminatı ödenmiştir.

Kıdem tazminatlarının fazla tutmasının nedeni, aşırı istihdam ve ortalama kıdem yılının 20 yıla ulaşmasından kaynaklanmakta olup, satışı gerçekleştirilen işletmelerin özelleştirilmesinde gözönünde bulundurulması gerekli bir diğer önemli husus da bu işletmelerin özelleştirilmesi neticesinde elde edilen gelirin yanısıra sağlanan gider tasarrufudur.

Bu çerçevede satışı yapılan 7 (yedi) işletmenin 1.829 Milyar TL'lık 1995 yılı dönem zararı ve 1996 yılı öngörüsü olan 1.468 Milyar TL'lık dönem zararı da dikkate alındığında Holdingin, dolayısıyla kamunun sağlayacağı gider tasarrufu ortaya çıkmaktadır.

Sözkonusu işletmeler en az 10 yıllık teknolojilerle çalışmakta, bu durum ise her yıl teknolojinin değiştiği bir ortamda üretim maliyetinin artmasına neden olmaktadır. Ayrıca işletmelerdeki işçi ücretlerinin, bu sektörde faaliyet gösteren özel kuruluşlardaki işçi ücretlerinden daha fazla olması da üretim maliyetlerini artırmaktadır.

Ayrıca işletmelerin yukarıda belirtilen dönem zararları ile 1996 yılı zarar öngörüleri; işletmelerin rantabl çalışmadığı ve dolayısıyla yeterli ve düzenli nakit akışı yaratamadığı ve sürekli bir yabancı kaynak ihtiyacı içinde bulunduklarını ortaya koymaktadır.

Bu verileri değerlendirdiğimizde, satılan işletmelerde teknoloji geriliği, yüksek maliyet ve yeterli nakit akışı sağlanamaması nedeniyle, yükümlülüklerin yerine getirilememesi sonucu, zararla-

rın oluştuğu görülmektedir. İdarenin gider tasarrufu olarak değerlendirdiği husus bu zarar oluşumlarından kurtulmaktır. Bu tür gider tasarruflarının sağlanması ile ülkemiz kıt kaynakları israftan arındırılacak ve kaynaklar ihtiyaçlarının gerektirdiği kullanım önceliklerine göre kullanılacaktır.

SORU: Özelleştirmenin kraliçesi ilan edilen Ayşe BALCI'ya verilen fabrikalar, bu fabrikalar ipotek verilerek kamu bankalarından aldığı krediler hepsi devletin sırtına yeni kamburlar yüklemiştir.

CEVAP: Türkiye Kalkınma Bankası ile Kamu Ortaklığı İdaresi'nin birlikte ortak oldukları Yeşilyurt Tekstil Sanayii ve Ticaret A.Ş. (YİFAŞ)'nin İdare ve banka hisseleri Türkiye Kalkınma Bankası ile Ayşe Balcı arasında akdedilen 02.02.1993 tarihli satış sözleşmesi ile satılmıştır.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ile Ayşe BALCI arasında 24.02.1994 tarihinde akdedilen Hisse Satış Sözleşmesi ile de, İdareye Güneysu A.Ş.'ndeki % 67.31 oranındaki hissesi 6.000.000.000.- TL karşılığında peşin olarak satılmıştır. Ayşe BALCI'nın bu satıştan dolayı bir borcu yoktur.

Türkiye Kalkınma Bankası ile Kamu Ortaklığı İdaresi'nin birlikte ortak oldukları Yeşilyurt Tekstil ve Sanayii ve Ticaret A.Ş. (YİFAŞ)'nin nominal değeri 3.287.179.000.-TL olan İdare ve Banka hisseleri Türkiye Kalkınma Bankası ile Ayşe BALCI arasında 02.02.1993 tarihinde akdedilen Satış Sözleşmesi ile 3.313.479.432.- TL'ya satılmıştır. Bu satış sözleşmesine göre, nominal değeri 2.500.000.000.- TL olan İdare hisseleri 2.520.000.000.- TL bu güne kadar 1.517.000.000.- TL'si tahsil edilmiştir. Geriye kalan 1.003.000.000.- TL ise henüz ödenmemiştir. Ödenmeyen bu meblağ Kamu Ortaklığı Fonu'nun Hazine Müsteşarlığına devri ve yetki için düzenlenen protokol çerçevesinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilmiştir.

Ayşe BALCI'nın kamu bankaları ile olan ilişkisi, özelleştirme uygulamaları çerçevesinde değerlendirilememiştir.

SORU: Tofaş hisse senetlerinin devri için yerli-yabancı danışmanlık şirketleri ihalesine bizzat Başbakan tarafından fesat karıştırılması.

CEVAP: Tofaş hisse senetlerinin devri için yerli-yabancı danışmanlık şirketlerinin ihalesine bizzat Başbakan tarafından fesat karıştırılması hususu yargıya intikal ettirilmiş ve dava neticelenmiştir.

6.KOMİSYONCA BİLGİSİNE BAŞVURULANLARIN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

Komisyonumuzun çeşitli toplantılarında görüş ve bilgilerine başvurduğu temsilcilerin verdikleri bilgiler ve sundukları görüşler özetle aşağıda belirtilmiştir.

1. Halil SARIASLAN (TOBB Temsilcisi)

"Bir kere Odalar Birliği rekabetçi bir piyasa ekonomisi tesis etmek amacıyla özelleştirmenin gerekli olduğuna inanan bir kurumumuz..

Sonuçta bizim hedefimiz: ne bütçe açıklarını gidermek, ne şu veya bu şekilde karşılığı alınmadan, gerçek değeri tespit edilmeden el değiştirimini sağlamak, ne sadece satmak; ama, temelde rekabetçi piyasa ekonomisini oluşturmaktır. Bu amaca hizmet ettiği ölçüde her türlü özelleştirme yöntemini de biz gerçekten savunuyoruz.

Özelleştirmenin her uygun amaca hizmet ettiği ölçüde yapılması gerekir. Bunun, yönü, yöntemi piyasa koşulları tarafından belirlenmelidir, belirlenebilir. Zaten Özelleştirme İdaresi bu konuda sanıyorum gerekeni de yapıyor; ama, piyasada bu tür bir yeni özel kurumlar oluşturulurken, mutlaka özellikle kamu hizmetlerini ilgilendiren alanlarda yeniden bir düzenlemenin de beraberinde devreye konulması gerekir. Bu, bizim esas vurguladığımız nokta...

Özellikle çok geniş toplum kesimlerini ilgilendiren hayvancılık gibi, diğer kesimlerdeki gibi, gıda sektöründeki gibi, toplumun geniş kesimlerini ilgilendiren noktalarda devletin yeni regülas-

yonlar, yeni düzenlemeleri de behemahal ortaya koyması gerekir. Enerjide zaten bunlar zorunludur....

Bir işletme hocası olarak da şunu söyleyebilirim: Bir firmanın değerini hiçbir bilimsel araştırma inceleme yüzde 10, yüzde 5 hata gibi, kabul edilebilir hatalarla tespit edemezsiniz. Bugün, ben, aynı konuda ders veren bir Hocayım. Yani, işletmenin değerini belirleme konusunda hem ODTÜ'de hem Siyasalda doktora dersi veriyorum bu konuda. Hiçbir bilimsel yöntem ve teknik bir işletmenin gerçek değerini yüzde 10'lar kabul, yüzde 10 hata payları aşağı yukarı kabulümüzdür; ortaya koyamaz. Ona bakarsak bugün bir doktora tezi yaptırdık bizim uygulamalarımız, Türkiye'nin uygulamaları değerlemesi İngiltere'deki değerlemelerden çok daha sağlıklı çıkmıştır...

Değerleme sorunu her zaman tartışma çıkarır ortaya. Siz de yapsanız, ben de yapsam, başkası da yapsa bu her zaman ortaya çıkar. Bunu asgariye indirmenin tek yolu da bunun uygulamalarını şeffaf yapmaktan başka bir çıkar yolu yoktur. Basının önünde olmasında hiçbir mahzur yoktur; fakat, satışlarda veya bu tür ihalelerde, açık artırmalarda bizim düşüncemize göre, dikkat edilmesi gereken bir başka nokta var. Yani, sadece yüksek fiyatı veren işletmeye sahip olmamalı. Fiyat belki cazip gözükür kamuoyunu tatmin etmek açısından; fakat, fiyattan çok daha önemli olan o işletmenin devamlılığı sağlama söz konusudur. Yani, verilen tekliflerin hem tabii, birim fiyat olarak işletmenin değerine yakın olması öngörülürken, mutlaka, o, belki fiyattan çok daha da önemlidir. Yani, eğer mümkün olsa, tabii, yasal mevzuat buna elvermiyor; ama, düzeltilebilir, mümkün olsa, daha çok para verenin yerine, ben, ondan daha az para veren; ama, işletmenin devamlılığını sağlayan, yatırımlarını götürebilecek düzeyde ve işletmeyi rekabetçi piyasaya kazandırabilecek bir firmaya tercih edebilirim. Neden; istihdam sağlıyor, üretim sağlıyor; öteki alıyor ya arsasından ya şu veya bu şekilde... Dolayısıyla, burada değerleme kadar, satışta değerleme kadar diğer teknik noktalar da son derece önemli, bu devamlılığın sağlanması son derece önemli...

Bir kurum bağlı bulunduğu teşkilattan bakanlıktan alınıp Özelleştirme İdaresine aktarılınca, Özelleştirme İdaresinin amacı bellidir, o kurumu satmak, en iyi koşullarla piyasa uygun olduğu zaman değerlemesini yapıp onu satmak. Kurum, bir yerde kendisini boşlukta hissediyor. Üst tepe yöneticisinden tutunuz, alt yöneticisine, çalışanına kadar "Ha! biz gözden çıkarıldık" halbuki, öyle bir durum pek doğru değil; ama, teorik doğru değil, uygulama itibariyle doğru gözüküyor. Yani, ayırdınız, bir yerde kurbanlık koyun gibi görüyor. Nasıl olsa biz kesime gideceğiz, uygulama da bunu gösteriyor. Özelleştirme İdaresiyle bağlı kurulan ortaklık arasında da gerekli diyalog da söz konusu değil. Daha önce o insanlar bir bakanlığa bağlıydı, bir teşkilata bağlıydı. Onun piyasası vardır, piyasa mekanizması söz konusuydu, müşteri bağlantıları vardı, bakanlık politikası vardı o konuda; bu ipleri de koparıldı, bir yerde tam kurbanlık koyun haline getirildi, artık çalışanı, zaten başındaki yöneticisi bir yerde gününü sayıyor. Bunlar psikolojik etkenlerdir, ya gününü sayıyor, ya kendisine başka bir iş bulmaya çalışıyor, alt kademeler yavaş yavaş işten soğuyor. Dolayısıyla, hele biraz da gecikirse, zaten hemen bizim düşüncemiz olarak, bu kuruluşlar tamamen Özelleştirme İdaresinin değerlemesine, incelemesine bırakılsın; fakat, kendi ana kuruluşlarından mümkün mertebe koparılmasın ve bir de satışlarında özellikle mutlaka o firmanın başında bulunan, o firmaların yönetim kademelerinde bulunan insanların mutlaka devrede olması gerekir. Bir firmayı en iyi değerleyebilecek, sıkıntılarını, problemlerini en iyi görebilecek olan onun içerisindeki yönetici veya uzman gruplardır. O piyasadan haberdardır, değişmelerden haberdardır, onlar değişmeleri sağlayabilir. O bakımdan, kurumuna bağlı kalmalı, Özelleştirme İdaresinin değerlemelerine de açık tutulmalı; çünkü, zaten o Özelleştirme İdaresinin yapacak tek şeyi var, yani basit gözüküyor; ama, aslında, tabii, zor; fakat, belli bir şeydir. Değerini tesbit etmek, pazarlama koşullarını sağlayabilmek. Dolayısıyla, o kuruluş biraz koordinasyon sıkıntısı ortaya çıkabilir; ama, bunlar düzeltilebilir. Özel-

leştirilecek olan kuruluşun kendi bakanlığına bağlı olması uygun olur. Tabii, burada şu sıkıntılar da ortaya çıkabilir: Aslında bu bir tavuk yumurta örneğidir. Bu sefer de o bakanlık bunu ele geçirdiği zaman özelleştirmesini engellemeye çalışır. O tür uygulamalar da var; ama, bu, bir düzenlemeyle sanıyorum halledilebilir. Yani, bunun başka yolu, nihayet bir kurumu oradan soyutlayıp, ayırıp, getirip orta yerde bırakmak, başının çaresine bakın demek son derece yanlış ve değerin belki yüzde 50'sine kadarını kaybetmiş olur. Yani, buna çözümler bulunabilir. Buna öneri de getirebiliriz sizlere; fakat, çok basit ve belirgin psikolojik etkileri vardır, yönetimin kendisini boşlukta hissetmesi, Özelleştirme İdaresinin bu konunun uzmanı olmaması, bakanlığın karışmaması boşlukta olması... Böyle bir firmanın değeri zaten her zaman düşecektir.

Efendim son noktayı da anlatmak istiyorum: "Özelleştirme ne getirdi, ne götürdü?" demek pek doğru değildir. Çünkü, özelleştirmenin amacı belli bir şeyi değerlendirmek için onun amacına ne kadar hizmet edip etmediğini de görerek, karşılaştırarak değerlendirmek lazım. Şu andaki uygulamalar fazla bir şey getirmemiş olabilir; ama, bu adımın sonunu görmeden de parça parça değerlemenin yapılması mümkün değildir. Yani, şunu sattık bu kadar para getirdik, şu kadar da ödedik, masraf ettik, gözüken budur, bu kadar işçi çıkardık; tabii, ilk adımlardır bunlar. Yani, bunlar özelleştirmenin gerçek değeri, yani bizim arzulamış olduğumuz rekabetçi piyasa ekonomisinin, kaynak kullanımında etkinliğini sağlamayı arzuladığımız rekabetçi piyasa ekonomisinin, adımı olarak değerlendirmek için bütününe bakmak lazım. Yani, parça parça alırsanız bir kısmını büyük çoğunlukla yerden yere vurursunuz.

Tabii, bu arada tekelleşmelerin zaten Rekabet Kurulumuz da o konuda sanıyorum gerekli adımları atacaktır, çünkü, onların şu anda Özelleştirme İdaresiyle beraber sıkıntıları olacaktır. Örneğin: Deniliyor ki Rekabet Kurulu tarafından "Özelleştirilecek olan kurumların, satın alınacak olan kurumların bizim okeyimizi alması lazım" biçiminde, yani tekelleşmeye yönelip yönelmediği konusunda bu da dikkat edilmesi gereken bir noktadır. Yani, tekelleşmenin mutlaka, behemahal engellenmesi lazım. Çünkü, özelleştirmenin temel amacı bu değil. Piyasa ekonomisi eninde sonunda kendisini yok edebilir..."

2. Agah KAFKAS (HAK-İŞ Temsilcisi)

Görüşlerini sunduğu toplantı sonrası gönderdiği raporda şu görüşleri belirtmiştir:

"Son yıllarda gerek uluslararası çevrelerde gerekse Türkiye'de ekonomi dünyasının ve iş çevrelerinin gündemini en çok meşgul eden konulardan biri de "Özelleştirme"dir.

Özelleştirme kavramı ve bunun etrafında gelişen tartışmalar, Türkiye gündemine 1980'lerden sonra girmiş ve 1990'larla birlikte hız kazanmıştır. Son yıllarda Türkiye ekonomisinin hızla içine düştüğü finans krizi ve buna bağlı olarak artan iç ve dış borçlar ekonominin makro dengelerini sarsmış, bu durum yeni çözüm arayışlarına yol açmıştır.

Türkiye'de kamu gelirleri ile giderleri arasındaki dengenin bozulması ve açığın giderek büyümesi dikkatleri Kamu İktisadi Teşekkülleri (KİT)'ne yöneltmiştir.

Başlangıçta, Türkiye özelleştirme olayına ciddi bir yaklaşımla girmiştir. 1985 yılında Devlet Planlama Teşkilatı özelleştirme Ana Planı hazırlanmasına karar vermiş ve bu planın hazırlanması için uluslararası ihale açarak görevi Morgan Guarantee Trust Company, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Sınai Yatırım ve Kredi Bankası, Yatırım Finansman A.Ş. ve Price Waterhouse A.Ş.'den oluşan bir gruba vermiştir.

Özelleştirme Ana Planında, Türkiye şartlarında özelleştirmenin amaçları 14 maddede toplanmıştır. Bunlar, öncelikle, pazar ekonomisinin güçlendirilmesi, verimliliğin arttırılması, sermaye piyasalarının geliştirilmesi ve mülkiyetin tabana yayılması gibi hedeflerdir.

Uzun bir süre, belki de halka özelleştirme olayını benimsetebilmek için, KİT'leri karalayan yoğun bir propaganda yürütülmüş, bu propaganda faaliyetlerine, paralel olarak da özelleştirmeler yapılmaya çalışılmıştır.

Gerçekten KİT'lerin ihmal edilmesi sonucu ve yanlış politikalarla 1988'lere kadar karlı olan KİT'ler, aşırı borçlandırılarak borç batağına sokulmuş ve zararları hızla artan kuruluşlar haline gelmiştir.

Özelleştirme ile ilgili olarak ileri sürülen müsbet tezlerin hiçbiri gerçekleşmemiştir.

- İstihdam artmamıştır,
- Gelir dağılımındaki bozukluğa olumlu bir etki yaratmamıştır.
- İşsizlik artmıştır, çalışanlar işini kaybetmiştir.
- Sermaye tabana yayılmamıştır,
- Serbest piyasa geliştirilememiştir,
- Üretim artmamıştır, aksine gerilemiştir.
- Teknoloji geliştirilememiştir.
- Sektörlerimizde rekabet ve kalite artmamıştır.
- Devletin ekonomideki rolü azaltılamamıştır.

Türkiye ortamında devletin kalkınmış yörelerde sınai ve ticari faaliyetlerini sürdürmesine gerek kalmamıştır. Ancak, Türkiye'nin kalkınmamış yöreleriyle ilgili çok önemli sorunları bulunmaktadır. Bu yörelerde devletin yeni bir yaklaşımla öncülüğüne ihtiyaç vardır.

Ancak özelleştirmeyi bir amaç olarak değil, gerçekleştirilmesi hedeflenen ekonomik değişimin bir aracı olarak görmek gerekir. Özelleştirme basit bir ekonomik süreç değil, sosyal sonuçları olan, demokrasi ve hukuk kuralları içinde gerçekleştirilebilecek ekonomik, mali ve idari ve bir reform olmalıdır.

Bugüne kadar yapılan uygulamalar göstermektedir ki; özelleştirmede üretim şartı hemen hemen hiç aranmamaktadır. Üretim ve istihdamın en azından eski düzeyinde devamı bir kısım caydırıcı olmayan kayıtlara bağlanıyorsa da sonuçta hem üretim hem de istihdam ortadan kalkmaktadır. (EBK, SEK ve YEM Sanayi örneklerinde görüldüğü gibi). Oysa Türkiye'nin üretime ihtiyacı var. Ne pahasına olursa olsun tesislerin üretimde kalması gereklidir. Üretime devam en önemli şarttır. KİT'leri alanlar buraları kapatmak için ve spekülatif amaçlarla devralıyorlarsa ülke ekonomisine ileriye dönük büyük darbeler vuruluyor demektir.

Nitekim EBK VE SEK örneklerinde görüldüğü gibi hem istihdam, hem üretim ve hem de Endüstriyel İlişkiler Sistemi ortadan kalkmıştır.

Ayrıca sağlanacak kaynakla özelleştirilemeyecek KİT'leri rehabilite etme imkanı varken, bu da yapılmayarak bu KİT'lerin verimli çalıştırılmaları da gözardı edilmektedir. Bu bakımdan da Özelleştirme uygulamaları ile ilgili endişelerimiz devam etmektedir.

Özelleştirme uygulamalarında 10 yıllık süreye rağmen hala kuşku uyandıran ve tartışılan "devlete gelir sağlama", tekelleşme sürecinin hızlanması", yabancı sermayenin stratejik öneme sahip kuruluşlarda ağırlığa sahip olması" ve özelleştirme kapsamına alınan ve alınacak kuruluşlarda çalışanların durumu" gibi konularda gerekli hassasiyet gösterilerek, kamuoyu sürekli açıklama ve bilgilendirmelere gidilmelidir.

Özelleştirmenin 11 yıllık sonucu tartışılmadan gözü kara özelleştirme yapılamaz. Özelleştirme ülkemize ne kazandırmıştır?

Türkiye'yi GB'ne mi hazırlamıştır?

Türkiye'nin rekabet gücünü mü artırmıştır?

Türkiye'nin ekonomisini mi geliştirmiştir?

Kalite mi artmıştır?

Üretim mi artmıştır?

İstihdam mı artmıştır?

Bu sorulara olumlu cevaplar vermek ne yazık ki mümkün değildir.

Devlet KİT'leri satmakla belki bu KİT'lerin zararlarından kurtulmuş olacaktır. Ancak özelleştirme sadece KİT'leri elden çıkarmak değildir. Kamu elinde zarar eden KİT'lerin, özel sektör elinde verimli, karlı istihdamdan kaynaklanan sosyal sorunlarını en az düzeye indirecek nitelikte çalıştırılması esas olmalıdır. 1985 yılından bugüne kadar yapılan özelleştirmeler çoğunlukla işçiler açısından işsizlikle sonuçlanmış, Endüstriyel ilişkilerin bir tarafı olan sendikalar tasfiye edilmiştir. Üretim ve verimlilikte artış olmadığı gibi kimi karlı KİT'ler de özelleştirildikten sonra zarar etmeye başlamışlardır.

Özelleştirme sadece bizde değil dünyanın birçok ülkesinde yapılan bir uygulamadır. Dünyadaki uygulamalarını elbette takip etmekteyiz. Özellikle bu ülkeler özelleştirme için hukuki, sosyal, siyasal altyapıyı sağlam bir şekilde kurarak ve toplumda konsensus sağlayarak yola çıkmaktadırlar. Sosyal altyapı, işgüvencesi, işsizlik sigortası ön planda yapılan hususlar olmaktadır. Örneğin Doğu-Batı Almanya Birleşmesinden sonra üretim ve istihdam garantisi koşuluyla sembolik fiyatlarla KİT'ler özelleştirilmiştir.

Örneğin Fransızlara satılan beş adet çimento fabrikasında olduğu gibi, üretim ve verimlilik artmamış, karlı KİT'ler zarar eder hale getirilmiş ve tekelleşmesiyle tüketicinin zararı bir kat daha artmıştır. EBK, SEK ve YEM SANAYİİ'nin özelleştirilen işletmelerinin % 95'inde üretim ortadan kalkmış fabrikanın kapısına kilit vurulmuştur. Bu nedenle özelleştirme kapatmaya dönüşmemelidir.

Nitekim EBK ve SEK ile ilgili olarak Sendikamızın başvurusu ile 1996 yılının 3. ayında Bağımsız Mahkemelerce yapılan tespitlere ve aradan geçen bir yıl sonra 25.7.1997 tarihinde yapılan ikinci tespitler sonucu hazırladığımız Raporlar Özelleştirmenin istihdam, üretim ve Endüstriyel İlişkiler düzeyindeki olumsuz etkileri net bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Ülkemizde ilk defa özelleştirmeye tabi tutulan kurumlar arasında EBK ve SEK İşletmeleri için Sendikamızla Özelleştirme İdaresi Koordinesiyle ortak bir çalışma başlatılmıştır. Sendikamızca oluşturulan Özelleştirme Takip Bürosu ile Özelleştirme İdaresi bünyesinde kurulan Özelleştirme Sonrası Takip İşlemleri Grup Başkanlığı ortak bir çalışma başlatarak ülke genelinde özelleştirilen et kombinaları ve süt işletmelerinin son durumları hakkında rapor hazırlayacaklardır.

EBK'nın uzun süreden beri özelleştirme kapsamında tutulması kurumu belirsizliğe sürüklemiş ve kurum çalışanlarının verimliliğini olumsuz yönde etkilemiştir. EBK'nın ivedilikle özelleştirme kapsamından çıkartılmalı, rehabilite edilmeli ve Tarım Bakanlığı'na devri gerçekleştirilmelidir."

İfadeleri yeralmıştır.

3. Salih KILIÇ (TÜRK-İŞ Temsilcisi)

"1980 sonrası ve 1990 sonrası özelleştirme uygulamalarına baktığımız zaman, Türkiye'de, şu ana kadar yapılan özelleştirmeler fiyaskoyla sonuçlanmış bir yapılanma sürecinden geçmektedir. Özelleştirme İdaresi ve hükümetlerin özelleştirmenin bugüne kadarki uygulamalarında, bir stratejisi ve perspektifi olmadığı kanaatini görmekteyiz ve izlemekteyiz. Burada, belki, sendikalar ola-

rak da bazı ayrışmalarımız olmakla beraber, KİT'lerin hangi şartlarda nasıl ayrı ayrı ele alınarak özelleştirmeye tabi tutulacağı konusunda bir tespitinin de ne Özelleştirme İdaresinin var ki, olması mümkün değil zaten, bugüne kadar 13 başkan değiştiren bir kurum da böyle bir perspektifin ortaya konması da mümkün değildir ve Türkiye'nin hastalıklarından biri de budur.

Özelleştirme, temel amacı itibariyle hem dünyada hem ülkemizde ekonomide verimliliği artırmayı amaçlayan bir mantık ve amaç gütmekteydi; ama, bugüne kadar, böyle bir çalışmanın da yapıldığını görmedik. Aksine, ekonomiye yön veren, kârlı ve stratejik kuruluşları öncelikle özelleştiren bir özelleştirme anlayışı hakim kılındı. Özelleştirmede temel ilke olarak da, kamu açıklarının kapatılması, KİT'lerin temel yapısı itibariyle de istihdamı azaltıcı tedbirlere gidilerek, zaman içerisinde de bunlar zarar ediyor, kâr etmiyor düşüncesiyle ve kamuoyuna da bu enjekte edilerek elden çıkarılması ifade edilmekteydi ve kamuoyu da bu doğrultuda oluştu.

Türkiye'de çok özelleştirme üzerine toplantı yapılıyor ama, özelleştirmeyi sağlıklı bir şekilde hayata geçirmek için tedbir alınamıyor. Bunun sebebi ya Özelleştirme İdaresinde veyahut da siyasal iktidarların bu işi sağlıklı bir şekilde yönlendirememesindedir."

4. Tayfun GÖRGÜN (DİSK Temsilcisi)

" Ben konfederasyonumuzun hemen yedi maddede topladığımız görüşlerini sunuyor, ayrıntılıra girmiyorum:

1- Konfederasyonumuz, kamu iktisadi kuruluşlarındaki mülkiyetinin, yönetiminin veya sadece gelirlerinin tümüyle ya da kısmen özel kişilere devredilmesi ve kamuoyuna ait etkinlik alanlarının özellikle temel kamu hizmetlerinin özel sermayeye açılmasını içeren özelleştirmeye karşıdır.

2- Özelleştirme, başta işçi ve emekçiler olmak üzere toplumun geniş kesimleri için mutluluk getirmemiştir ve demin de saydığım şekilde getirmeyeceği kanaatimizi koruyoruz. Bugüne kadar ki özelleştirme uygulamaları da bunu açıkça ortaya koymaktadır.

3- Özelleştirmeyle etkinlik ve verimlilik arasında doğrudan bir ilişki olmadığı ortaya çıkan çok sayıda örnekle belgelenmiştir.

Bugün, pekçok KİT'in onca haksızlığa rağmen verimli ve etkin işletmeler oldukları görülmektedir, bunların özelleştirilmesi, özelleştirmenin verimlilik ve etkinlik arayışına dayanmadığını ortaya çıkarmaktadır.

4- Özelleştirmenin asıl amacı uluslararası sermayeyi Türkiye'ye çekebilmektir, bu bir yeni bir kapütülasyonlar dönemi açmaya sebep olabilir.

5- Kuşkusuz ki, mevcut KİT sistemini olduğu gibi muhafaza etmek de doğru değildir; ama, gelişen, değişen ülke ve dünya koşullarında, kimi ekonomik alanlarda kamu işletmeciliğine gerek kalmamış olabileceği kamunun bu alanlardan çekilmesi veya bu alanlara yatırım yapmamasının daha verimli ve rasyonel olabileceği yaklaşımıyla bugün ülkemizde yapılmak istenen özelleştirme girişimi aynı şeyler değillerdir.

6- Ülkemizde özelleştirme girişimi özellikle temel kamu hizmetlerine yönelerek sosyal devlet olgusunu ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır ya da böyle sonuçlar doğurmaktadır. Bu yasa kararlarında uygulamalar çerçevesinden de bellidir, ayrıca kayıt dışı ekonomide bu husus dikkate alınacak; yani, hükümetlerin ve ülkemizin kayıt dışı ekenomiyle mücadele gibi derdi varken de özelleştirmeye buradan yaklaşmak gerektiğini düşünüyorum.

7- Son olarak, sosyal güvenlik, sağlık, eğitim, haberleşme, ulaştırma enerji sektörlerindeki özelleştirmeleri kesinlikle yanlış buluyoruz, kabul etmiyoruz.

Şimdi, dünya ve Türkiye örnekleri belirledik Türkiye için bir şans olduğunu ifade ettik, bugüne kadar kapsamlı özelleştirme yapılmamış olmasının. Şimdi, önümüzde yeni bir şans vardır, ülkemizde özelleştirmenin başından da o rüzgarların estiği günlerde de sosyal taraflar ciddi olarak masanın etrafına oturmamıştır; çünkü, kamu işletmeleri bir bakanlığın malı falan değildir, devletin de hatta malı değildir, kamunun malıdır; yani, senin benim hepimizin malıdır, o bakımdan sosyal taraflar yeniden bir araya getirecek onların gerçekten görüşünü alabilecek bir süreçten sonra bunun masaya yatırılması gerektiğini düşünüyoruz; ayrıca da özelleştirmenin tek başına sadece özelleştirme olarak ele alınması yerine, ekonomimizi gelişme projeksiyonlarını kamu yatırımlarıyla birlikte ele almasının yararlı olduğunu düşünüyoruz."

5. Mümtaz SOYSAL (KİGEM Başkanı)

" Tek başına, tamamen serbest piyasa ekonomisine terk edilmiş bir Türk ekonomisinin ve içinde kamu girişimciliği unsuru bulunmayan bir Türk ekonomisinin, genellikle yurdun bütününe ve halkın bütün kesimlerine gereken yararı sağlamayacağı inancındayız. Onun için, kamu işletmeciliğinin, kamu kuruluşlarının muhafaza edilmesinden ve düzeltilmesinden yanayız.

Aslında, işletmecilik açısından, her kuruluşun kendi içinde teknolojisi eskimiş ya da satılması gereken bazı kıymetlerinin bulunduğu -örneğin hiç kullanılmayan arsaları varsa-, böyle işletmeler olabileceğini ve buna kendi gerekleri açısından kendisinin karar vermesinin doğru olduğu inancındayız; ama, böyle bir toptan özelleştirme politikasının yanlış ve ideolojik olduğunu düşünüyoruz...

Kapsama almak ve Özelleştirme İdaresinin yönetimine terk etmek yerine, başka bir yaklaşım belki daha doğru olacaktı. Ne olabilirdi bu yaklaşım? Bir kere, bu kapsama alma kavramını bırakmak. Kapsama almak, bir kuruluşa, siz eninde sonunda satılacaksınız havasını vermek anlamına geliyor. Bir kuruluş, eninde sonunda satılacağını bildiği andan itibaren en yukarıdaki yöneticisinden en aşağıdaki hizmetlisine kadar, kendisini şevki kırılmış, bir sonuca mahkum edilmiş, dolayısıyla düzelmenin, daha iyi çalışmanın pek anlamı olmayacak bir kuruluş içinde hisseden insanlar topluluğu haline getiriyor. Belki sonunda, belki hükümetlerin politikası bakımından satma niyeti olsa dahi, bunu, bu kadar önceden kuruluşlara bildirmek yanlıştır ve bu anlamda da bir kapsama alma mekanizması kurmak yanlış bir uygulama olmuştur. Bunun değiştirilmesi gerekir ve bu bakımdan yapılmış olan hataların tamiri için, zannediyorum geri dönmeme diye bir durum yoktur, geriye dönülebilir; yani, kapsama alınmış olan bir kuruluşu kapsamdan çıkarmak da mümkündür.

Ne oluyor kapsama alındığı zaman? Bu, demin söylediğim sakıncaya ilaveten, kapsama alınmış olan kuruluşlar, daha önce söylediğimiz sakıncaya tabi olmaya başlıyorlar; yani, Özelleştirme İdaresinin vesayetini tepelerinde hissediyorlar. Şimdi, o vesayeti kaldırmak ve biraz sonra söyleyeceğim durumu düzeltmek bakımından, bir kere kapsamdan çıkarmak gerekir; çünkü, kapsama alınan kuruluşlar ve şimdiye kadar satışı yapılan kuruluşlar, her zaman zarar eden, Hazineye yük getiren ya da verimsiz sayılan kuruluşlar değil. Uygulama ve politika, şimdiye kadarki uygulama, daha çok, tam tersine kar sağlayan, verimli işleyen, onun için de satılabilirliği olan kuruluşlar üzerine yönelmiştir...

Kamu üzerindeki giderlerin azaltılması açısından bakınca da, giderlerin azaltılması değil, gelirlerin çoğaltılması amacıyla bu yola gidilmiştir. O da yanlış bir politika olup, devletin öbür politikaları üzerinde aksi tesir uyandırmıştır. Bütçe açıklarını, kamu harcamalarını bu yolda karşılamaya başladığınız zaman, kamu harcamalarını sağlıklı karşılamak için yapmanız gereken, atmanız gereken doğru adımları, almanız gereken doğru önlemleri alamaz ya da almak zaruretini hissedemez duruma düşüyorsunuz.

Nedir onlar; sağlıklı vergi politikasıdır, kamu gelirlerinde düzeltme politikasıdır, israfı azaltma politikasıdır; ama, siz böyle bir kolay kaynak bulmuşsanız, yani, verimli kuruluşları satarak o giderleri karşılama yolunu açmışsanız, bütün bu tazyikler, kamu üzerindeki bu düzeltici tazyikler ortadan kalkmış oluyor, o bakımdan da şimdiye kadarki uygulama yanlış olmuştur..."

6. Ayfer EĞİLMEZ (TMMOB Temsilcisi)

"Biz özelleştirmeye ülkenin sanayileşmesine etkileri açısından bakıyoruz, bakın en liberal ülke Amerika, o bile bir yığın anti kartel yasaları olmasına rağmen ön rekabet kurulları kuruyor, yani diyor ki önce ben temel sanayimi geliştirmeliyim, temel birimlere yer vermeliyim, bunlar altyapılarımızdır.

Dünyada, bakıyoruz, binde 1'lik pazar payı için çok büyük lastik yatırımı yapılıyor. Örneğin, PETYAS; yani, lastik sanayii bu ülkeye ne kadar gerekli diye incelediğimizde, ülkemizdeki Good Year gibi, Pirelli gibi diğer şirketleri incelediğimizde hiç de bu ülkede kendi teknolojisiyle üretmediğini gördük, lisansör firmaların istemi doğrultusunda bir gecede sofistike ürünleri getirdiklerini gördük, yani bu ülkenin bu anlamda ürettiği bir yapı yoktu özel sektörde de...

Tahsin Boray BAYCIK (Devamla) -Sayın Eğilmez, ben şunu söyleyecektim: Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin ve odasının, Türkiye'deki özelleştirmelere bakış açısı nedir, özelleştirme olacaksa ne şekilde özelleştirilmelidir?

Ayfer EĞİLMEZ - İzin verirseniz ona yanıt vermeyeceğim.

Biz olaya işletme rasyonalitesi ve mühendislik ekonomisi olarak bakıyoruz ve daha global anlamda ise ülkenin sanayileşmesi olarak bakıyoruz; yani, bu ülkenin öncelikleri ne olmak durumunda? Bütün dünyanın öncelikleri var çünkü ve bakıyoruz, bu anlamda özel sektörü de inceliyoruz, bir yığın, 250 bin üyesi olan bir örgütüz biz. Dolayısıyla 23 temel mühendislik ve 65 alt mühendislik dalları var. Özel sektörün de bütün alanlarında çalışıyor arkadaşlarımız ve bakıyoruz; gelişmişliğine bakıyoruz, neyin üzerinden gidecektir, biz bu anlamda -eğer ulusal diyorsanız- ulusal bakıyoruz; çünkü, dünya da öyle bakıyor..."

7. Yüksek Denetleme Kurulu

Komisyonumuzca yapılan talep sonucunda Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunca gönderilen yazıda aynen;

" 1) Sorunlar:

- Özelleştirme uygulamalarının yasal alt yapısını oluşturmaya yönelik ilk hukuki düzenleme 1984 yılında yürürlüğe giren 2983 sayılı "Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılmasına Dair Kanun"la yapılmış, bu tarihten itibaren 1994 yılına kadar doğrudan özelleştirme hakkında kapsamlı yasal düzenleme yapma çalışmalarında bulunulmuş, ancak çıkarılan kanun ve kanun hükmünde kararnameler Anayasa'ya aykırı bulunarak Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilmiştir.

Özelleştirme uygulamalarını kesintiye uğratan bu yasal boşluk 27.11.1994 tarihinde yürürlüğe giren 4046 sayılı "Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair kanun"la doldurulmaya çalışılarak, özelleştirmeyle ilgili ayrıntılı düzenlemeler getirilmiştir.

Ancak 4046 sayılı Kanun'da öngörülen yönetmelik düzenlemeleri henüz tamamlanamamış, ayrıca Özelleştirme İdaresi Başkanlığı da Kanunla verilen görevlerin etkin bir şekilde yapılmasını sağlayacak bir organizasyon yapısına kavuşturulamamıştır.

Öte yandan üst düzey yönetimin çok sık değişmesi de (4046 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten, Ekim 1996 tarihine kadar organizasyon şeması 11 defa, sadece 1995 ve 1996 yıllarında ise İdare Başkanı 6 defa değiştirilmiştir.) İdare faaliyetlerinin, dolayısıyla özelleştirme uygulamalarının etkin ve verimli bir şekilde sürdürülmesini olumsuz yönde etkilemektedir.

- Özelleştirme uygulamalarının başlangıcından 1995 yılı sonuna kadar 88 şirketteki kamu paylarının tamamının özelleştirilmesine, kapsamdaki 19 kuruluşta ise kısmen özelleştirme yapılmasına rağmen, 12 adet KİT'den hiçbirisinin özelleştirilmesi tamamlanmamıştır. Özelleştirilmeleri sürekli gündemde olmasına rağmen uzun zamandır özelleştirilemeyen bu kuruluşlardan PETKİM, Sümer Holding, TURBAN'la beraber 5 ayrı kuruluş daha 1987 yılından beri, Petrol Ofisi ve TÜPRAŞ'la birlikte 5 ayrı kuruluş daha 1987 yılından beri, Petrol Ofisi ve TÜPRAŞ'la birlikte 5 ayrı kuruluş ise 1990 yılından beri özelleştirme kapsam ve programında bulunmaktadır.

Beş yıl ve daha uzun zamandan beri özelleştirme pogramında olduğu halde henüz özelleştirilmelerinde önemli mesafe alınmamış bu kuruluşlara ilişkin kararların, kapsamlı ve ayrıntılı ön hazırlık çalışmalarına dayandırılmadığı ortaya çıkmaktadır.

Özelleştirme programında bulunan kuruluşların, özelleştirilmesi işlemlerinin uzun zaman alması, işletme faaliyetlerinin belirsizlik içinde yürütülmesine, kalifiye personelin azalmasına ve mevcut personelin de çalışma verimi ve motivasyonunun düşmesine neden olmakta bu da yönetimin etkinliğini olumsuz yönde etkilemektedir.

- 4046 sayılı Kanun'la Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na, özelleştirme kapsamındaki kuruluşların özelleştirmeye hazırlanması amacıyla mali yapılarında düzenleme yapma yetkisi verilmiştir. Uygulamada bu yetki, borç verme, tahvil ihracında bulunma ve sermaye tahsisi şeklinde kullanılmaktadır. Ancak sermaye tahsisi, birikmiş borçlarının alacaklılara menkul kıymet verilerek devralınması ve Fon kaynaklarından kredi kullandırılması yoluyla kaynak sağlanan kuruluşların tamamına yakını, işletmecilik faaliyetleri karlı ve verimli olmayan rekabet gücü bulunmayan, teknolojilerinin yenilenmesi ve ilave yatırımların yapılması gereken, mevcut yapıları itibariyle sürekli kaynak tüketir nitelikte olan kuruluşlardır.

Bazı kuruluşlarda özelleştirme programında olmaları nedeniyle, yapısal düzelme sağlayacak teknolojik iyileştirme doğrultusunda yatırımların yapılmaması; sağlanan kaynakların personel maaş ve ücretleri ile borç ödemeleri gibi yalnızca cari harcamalarda kullanılmasını sonuçlandırmakta, özelleştirme sürecinin uzamasıyla da kuruluşların rekabet edebilme özellikleri tamamen ortadan kalkarak mali yapılarında düzelmesi olanaksız hale gelen bozulmalar meydana gelmektedir.

Elde edilmiş özelleştirme gelirlerinden başka, gelecekte elde edilecek gelirlerin de tahsisi ile sağlanan kaynaklarla finansman ihtiyacı karşılanmak zorunda kalınan kuruluşlardan başlıcaları; Sümer Holding A.Ş., T.Gemi Sanayii A.Ş. ve Sivas Demir Çelik A.Ş., gibi kuruluşlardır.

Öte yandan henüz mali durumları itibariyle sorun yaratmayan, ancak yatırım ihtiyacı bulunmakla beraber özelleştirme programında olmaları nedeniyle yatırım yapılmayan kuruluşların da (Petkim gibi) özelleştirme sürecinin uzaması ya da ihtiyaç duyulan yatırımların bu süreçte yapılmaması nedeniyle bir süre sonra kaynak tüketir hale gelmeleri kaçınılmaz olacak, Özelleştirme Fonu da sadece KİT açıklarını kapatmak için kullanılan bir fon haline gelecektir.

Özelleştirmeye hazırlık sürecinde KİT'lerin mali yapılarında köklü değişiklikler yapılmaması, bunların giderek ekonomik olmaktan çıkması ilerde satışlarını da zorlaştırabileceği gibi, üretim amaçlı satıştan ziyade yalnızca gayrimenkullerinin değer taşır hale gelmesiyle rant amaçlı alımlara neden olabilecek, bu da özelleştirmeden beklenen makro ekonomik faydalara ulaşılmasını sonuçlandırabilecektir.

Özelleştirmenin esas amaçlarının ekonomik çalışmaktan uzak kamu kuruluşlarının, özel teşebbüs halinde karlı ve verimli çalışabilir hale gelmelerini sağlamak, böylece kıt kamu kaynaklarının daha verimli alanlarda kullanılmasını mümkün kılmak ve uzun vadede hem ekonomik olarak artı değer yaratmak hem de istihdama olumlu katkıda bulunmak olduğu dikkate alınırsa, mevcut uygulama ile bu amaçlara ulaşmaktan giderek uzaklaşıldığı görülmektedir.

2) Öneriler:

- Özelleştirme İdaresi Başkanlığına 4046 sayılı Kanunla verilen görevlerin, etkin, verimli ve mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesi için, Kanunda öngörülen yönetmeliklerin hazırlanarak, daha fazla gecikilmeden yürürlüğe konması gerekmektedir.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının organizasyon yapısında sık sık değişiklik yapılmasının; çalışma düzenine, iş uyumu ve verimine yapacağı olumsuz etkilerin dikkate alınarak, İdareye verilen görevlerin etkin bir şekilde yapılmasını sağlayacak organizasyon yapısı oluşturulmalı ve çok önemli ihtiyaçlar dışında bu yapı değiştirilmemelidir.

- Özelleştirme kapsam ve programına alınacak kuruluşların belirlenmesinde, bu kuruluşların en kısa zamanda özelleştirilebilir nitelikte olması gereği ihmal edilmemeli ve bunun için gereken ön çalışmalar titizlikle yapılmalı, ayrıca hazırlık çalışmaları kapsamında kuruluşların mali yapılarında köklü iyileşmeler meydana getirecek çalışmalar yapılmadan, bu kuruluşlar finansal ve örgütsel olarak yeniden yapılandırılarak özelleştirilebilir hale getirilmeden başka kuruluşlar özelleştirme programına alınmamalıdır.

- Özelleştirmeden beklenen amaçların gerçekleşmesi, özelleştirme uygulamaları sonucunda ekonomide etkinliğin arttırılması, istihdama ve üretime olan katkının artarak devamının sağlanması ve kuruluşların ekonomik değerlerinin ortadan kalkarak yalnızca gayrimenkulleriyle değer ifade eder bir hale gelmemeleri için;

Özelleştirme programındaki kuruluşların yeniden değerlendirilerek; kısa sürede özelleştirilmesi mümkün görülmeyenlerin, mali yapılarının düzelmesi olanaksız olanların programdan çıkarılması, işletmecilik gerekçeleri çerçevesinde faaliyetlerinin durdurulması ve benzeri şekilde acil ve gerçekçi çözümler oluşturulması,

Para ve insan gücü kaynaklarını kısa sürede özelleştirilebilir kuruluşlar üzerinde yoğunlaştırarak, bu tip kuruluşların hızla özelleştirilmelerinin gerçekleştirilmesi,

Uzun yıllardan beri portföyde olan ve kısa sürede özelleştirilmeleri mümkün görülmeyen, özelleştirme süreci nedeniyle yatırım da yapılmayan, ancak bu uygulamalar sonucunda giderek rekabet edebilir özelliklerini yitirmeye başlayan kuruluşlar için, zorunluluk arzeden yatırımların da yapılması dahil uzun vadeli stratejiler geliştirilmesi gereklidir.

-4046 sayılı Kanun'la yalnızca KİT'lerin özelleştirilmesi değil, genel ve katma bütçeli idarelerle, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşların mal ve hizmet üretim birimleri, varlıkları ve benzerlerinin de özelleştirilmesi öngörülmüş olup, bu kapsamda Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın, hem mevcut potföyü etkinlikle yönetmesini, hem de ileriye yönelik çalışmalarda bulunabilmesini sağlayacak örgütlenmeyi hızla gerçekleştirmesi gerekmektedir.

- Yapılan özelleştirme uygulamalarının kamuoyu, çalışanlar ve çeşitli toplumsal baskı grupları tarafından desteklenmesi, için; bu kesimlerin ayrıntılı olarak bilgilendirilmesi, özelleştirme sonucu kuruluşların karlılık, verimlilik, kalite, yatırım ve istihdama katkı gibi göstergelerinde meydana gelen iyileşmeleri ön plana çıkaracak kampanya, açık oturum, panel gibi etkinliklere yönelinmesi gerekmektedir."

İfadeleri yer almaktadır.

8. TESK

Komisyonumuzun talebi üzerine TESK Başkanlığınca gönderilen yazıda aynen;

" A. ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR

- Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda özelleştirme amaç, ilke ve politikalarına ilişkin, devletin ve toplumun ortak yararlarının gözetilmesi, çalışanların haklarının güvence altına alınması, öncelikle yatırım gerektiren ve zarar eden KİT'lerin özelleştirileceği, özelleştirme sonucu ortaya çıkabilecek sosyal sorunların çözümüne öncelik verileceği, özelleştirmelerde kamuoyunun desteğinin alınacağı vb. düzenlemeler yeralmasına rağmen 96 ve 97 hükümet programlarında amaçlanan hedeflere ulaşılamadığı görülmektedir.

- Ayrıca 1998 hükümet programında belirtildiği üzere, ülkemizde özelleştirme uygulamalarının başladığı 1984 yılından bu yana özelleştirmenin sosyal boyutuna ilişkin sorunların çözümlenememesi, gerekli yasal düzenlemelerin yeterince yapılamaması, özelleştirmenin sadece mülkiyetin devri ağırlık verilerek yönetimin devri uygulamaların denenmemesi ve kamuoyu desteğinin sağlanamamış olması gibi nedenlerle öngörülen hedeflere ulaşılamamıştır.

- Medya ve basından kamuoyuna bazı KİT'lerin özelleştirilmesinde usulsüzlükler yapıldığı, bazı kesimlerin menfaatlerinin gözetildiği şeklinde yayınlar yapılmaktadır. Bu da kamuoyunun özelleştirme konusunda hükümete olan güveninin azalmasına neden olmaktadır.

- Özelleştirme stratejik önem taşıyan bazı KİT'ler ileride yaşanabilecek sıkıntılar gözönüne alınmadan özelleştirilmeye çalışılmaktadır. Örneğin TEKEL ve TÜRK TELEKOM AŞ. gibi stratejik önem taşıyan KİT'lerin özelleştirilmesi hem devleti önemli bir gelir kaynağından yoksun bırakacak hem de bu kuruluşların ürettikleri iktisadi mal ve hizmetlerin önemi gözönüne alındığında bu kuruluşlarda devlet kontrolünün elden bırakılması ileride bazı sıkıntılar yaşanmasına neden olabilecektir.

Ayrıca bazı sanayi kollarındaki Kamu İktisadi Teşebbüslerinin özelleştirilmesinde, kartelleşmeler ve tröstleşmeler sonucunda bu kuruluşlar belirli kesimlerce satın alınmakta, bu da bu sanayi kollarında tekelleşmelere yol açmaktadır.

Türkiye'de KİT'lerin şu anki durumları gözönüne alındığında ülke menfaatleri açısından özelleştirmenin yapılmasının elzem hale geldiği tüm kesimlerce kabul edilse de, bu kesimler arasında milli bir mutabakat oluşturulamaması sıkıntı yaratmaktadır.

Özelleştirme sonucu oluşan kaynaklar sosyo-ekonomik yapıda oluşacak olumsuzlukları gidermc amaçlı kullanılması gerekirken, çoğunlukla devletin finansman açıklarını kapatma amaçlı kullanılmaktadır.

Türkiye'de birçok özelleştirme örneğinde, bu işletmelerin rekabet güçlerini artırmak için işgücü fazlası tazminatları verilip işten çıkartılmaktadır. Ancak devletin işten çıkartılan bu işçiler ile ilgili çözüm üretememesi bunların ellerindeki sınırlı sermayeleriyle esnaf-sanatkarların iştigal alanlarında faaliyette bulunmalarına ve bazı mesleklerde esnaf-sanatkar sayısının rekabeti bozacak şekilde artmasına neden olmaktadır. Bu da zaten ekonomik yönden zor durumda bulunan mevcut esnaf sanatkarların ekonomik durumlarını daha da bozmaktadır.

Özelleştirme ve diğer nedenlerle oluşan işsizliğin önlenmesinde esnaf ve sanatkarlar önemli bir çözüm yolu olarak görülmesine rağmen; özelleştirme ile oluşan kaynaklardan bu sorunun çözümü için esnaf ve sanatkarlar yararlandırılmamaktadır.

Yapılan özelleştirmelerde esnaf-sanatkar kesiminin meseleye taraf olduğu unutulmuştur. Bugüne kadar özelleştirilen KİT'lerin yaklaşık %50'si blok satış şeklinde büyük şirketlere satılmıştır.

Bu da büyük işletmeler karşısında esnaf-sanatkar ve küçük işletmelerin giderek yok olmasına neden olmaktadır.

B. ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

İyi programlanmış bir özelleştirme hareketinin ekonomiye büyük ivme kazandıracağı kuşkusuzdur; ancak özelleştirme sonucu ortaya çıkacak sosyo-ekonomik sorunların aşılmasındaki temel strateji, özelleştirme programına paralel yürütülecek destek programlarının ciddi bir biçimde hayata geçirilmesine bağlıdır.

KİT'lerin özelleştirilmesinde esnaf-sanatkar ve ülke menfaatleri açısından özelleştirme sonucu bozulan istihdam yapısının esnaf-sanatkar kesiminin doğal ekonomik dengesini değiştiren ve haksız rekabet koşulları doğuran sonuçlar vermesi önlenmelidir.

Özelleştirme sonucu oluşan istihdam fazlası başka KİT'lere aktarma yapmak suretiyle çözümlenmeye çalışılmaktadır. Bu da çalışan işçinin vasıfları ile işin niteliği arasında uyumsuzluğa dolayısıyla verimsizliğe neden olmaktadır. Özelleştirme sonucu oluşan işsizliğin bu şekilde çözülmesi yerine verimlilik esasını dikkate alınarak çözülmesi politikaları uygulanmalıdır.

Telekomünikasyon ve enerji gibi henüz rekabetçi piyasası olmayan sektörlerde gerekli alt yapı çalışması yapılmadan özelleştirme yapılmamalıdır.

Ayrıca Konfederasyonumuzun 18-19 Kasım 1994 tarihlerinde düzenlenen II. Esnaf ve Sanatkarlar Şurasında, özelleştirmede yaşanan sorunların çözümüne yönelik aşağıdaki kararlar alınmıştır.

a) Başarılı bir özelleştirme için etkin bir sermaye piyasasının geliştirilmesi, uygun finansal kurumların kurulması, sermaye birikiminin ve ekonomik istikrarı sağlayıcı koşulların hazırlanması ve özellikle enflasyonun düşürülmesi için gerekli önlemlerin alınması gerekli olmaktadır.

b) Özelleştirme konusu, toplumun tüm kesimlerinin menfaatlerinin kesiştiği bir konu olduğu için özelleştirme faaliyetleri açıklık içinde yerine getirilmeli ve ilgilenen herkese gerekli bilgiler verilmelidir. Bu bağlamda kamu oyunun desteğini kazanmamış bir özelleştirmenin başarılı olacağını söylemek mümkün değildir.

c) Özelleştirme, sadece işgücü fazlasını işten çıkararak, çözüm getirme yerine teknolojik çerçevede birşeyler yapma amacına da hizmet etmelidir. Yani özel sektör, göreli olarak etknoloji yatırımlarından payına düşeni alamayan kamu işletmelirini devralırken bu açığı da kapatmak zorunda olduğunu bilmelidir. Devlet bu konuda yapılacak yatırımları vergi indirimi ve diğer teşviklerde desteklemelidir.

d) Stratejik sektörlerde faaliyet gösteren Kamu İktisadi Teşebbüslerinin özelleştirilmesi hususunda devlet kontrolü tamamen elden bırakacak oluşumlara girmemelidir.

e) İşten çıkarılacak veya gönüllü emeklilik durumunda kalacak kişilere ödenecek tazminatlar, bu kişilerin küçük sermayelerini esnaf ve sanatkarın iştigal ettiği alanlarda değerlendireceği gerçeğini ortaya çıkartacaktır. Bunun çeşitli sorunlara yol alabileceği gözönüne alınarak gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Özelleştirme sürecinde esnaf ve sanatkar açısında ve ülke yararları bakımından bazı hususları çok yönlü bir bakış açısıyla, gözönüne almak gereklidir özelleştirme sonucu bozulan istihdam yapısının, esnaf ve sanatkarın doğal ekonomik dengesini bozacağı ve haksız rekabet koşullarını geçerli kılacağı bir gerçektir. Uygun politika ve stratejilerle bu durumun bertaraf edilmesi gereklidir. Bir araştırmaya göre hedef özelleştirme rakamlarının gerçekleştirilmesi halinde 100 ile 150 bin yeni esnaf ve sanatkar ortaya çıkacaktır. Bu rakamları gözönüne alarak ilave arz etkisini giderecek talep unsurunun yönlendirilmesine ve bunu yaparken de enflasyonist baskı yaratılmamasına dikkat edilmelidir.

f) Bozulabilecek istihdam ve mesleki dağılım yapısı özelleştirmeye paralel olarak dengelenmeli ve yeni istihdam alanları açılmasını sağlayıcı programlar özelleştirme ile aynı anda yürürlüğe konulmalıdır.

g) Özelleştirme programlarına paralel yürütülecek destek programlarının ciddi bir biçmde hayata geçirilmemesi, hem özelleştirmenin başarısını gölgeleyecek, hem de arzu edilmeyen sonuçlara sebep olacaktır.

h) Yapılması gereken evvela özelleştirme konusunda halkın bilgilendirilmesinden ziyade, KİT'leri ekonomik yapımız içindeki konumu hakkında aydınlatmaktır. Özelleştirme konusunda yapılanlar, ekonominin içinde yer alan tüm birimlerle ortak karar sonucu bir konsensus ortamında gerçekleştirilmiş olacağından çok yönlü bir bakış açısından hatalarının minimize edilmesi avantajını beraberinde getirecektir.

ı) Yapılması gereken, her yönüyle konunun ele alındığı bir inceleme yaparak KİT'lerin tek tek özelleştirilmesinin mümkün olup olmadığına karar verilmesidir. Bu konuda da esnaf ve sanatlarların meseleye taraf olduğu unutulmamalıdır. Özellikle ilgili meslek federasyonlarının da içerisinde bulunduğu bir komisyon ile özelleştirmenin değerlendirilmesi ve hakkaniyet kuralları çerçevesinde bir satış stratejisinin belirlenmesi esas alınmalıdır.

i) Tekel konumundaki KİT'lerin özelleştirilmesinin, kaynak tahsisi bakımından isteneni vermekle beraber verimlilik bakımından pek parlak sonuçlar doğuramayacağı dünyada olan özelleştirme uygulamaları ile sabittir. Bir de meselenin sosyal yönü vardır, bu tür KİT'lerin özelleştirilmesi elbette yanlıştır.

k) Kamu açıklarının finansmanında gelir bölüşümünün bozulması ve fedakarlığın toplumun tüm kesimlerine eşit ağırlıklarla pay edilmesi bakımından en uygun yol vergi politikası araçlarını kullanmaktır. Özelleştirme bu konuda en son başvurulacak ve sosyal patlamalara dahi sebep olabilecek tehlikeli bir araçtır. Gerçek manada bir vergi reformu yapıldıktan sonra gerekiyorsa yine özelleştirme yöntemi denenebilir.

l) KİT'lerin ekonominin içinde yeralması, bir bakıma halkın özel sektörün insafına bırakılmadığı, kartelleşme ve tröstleşmelere imkan tanımayan bir ekonomik ortam içinde halkın sağlığı, güvenliği, ulusal sağlık, eğitim ve güvenliği için stratejik önem arzeden sektörlerde, devlet kontrolünde ekonomik faaliyetin yürütülmesi amacına hizmetle mükellef kurum ve kuruluşları teşekkül etme fikrinden doğmuştur. KİT'lerin bu özellikleri gözardı edilerek özel sektöre devredilmesi elbette ki ülkeye zarar verecektir.

m) Özelleştirme bünyesinde belirlenecek satış stratejisine göre özelleştirilen KİT'lerin tamamı veya bir kısmı yabancı veya yerel alıcılara satılabilir iken, ancak stratejik önem taşıyan sanayiciler için özel veya tekellerin yaratabileceği hallerde alıcılar üzerinde özel kısıtlamalar konması uygundur.

n) Özelleştirme sonucunda oldukça önemli bir miktarda kaynak temin edilecektir. Bu kaynak, yapısı itibariyle ekonomi içinden çekilen ve devlet eliyle gerçekleştirilen üretimden, ayrılan kaynaktır. Özel sektörün KİT'lerin varlıklarını ne yönde değerlendirileceği konusundaki belirsizlik nedeniyle, ekonomik dengenin bozulmaması için, bu kaynağın tekrar üretime transfer edilmesi gerekmektedir. İşte esnaf ve sanatkar kesimi de ekonomi içindeki konumu itibariyle üretim ve istihdamda meydana gelen bu azalmayı telafi edecek, hatta daha da geliştirecek bir konumdadır. Devlet ekonominin içinden ayrılan bu kaynağı, tekrar üretime sevk etmek için esnafı önemli bir odak olarak kabul etmelidir. Böylece ekonomiden çekilen bu kaynağın, esnaf kesimine kredi vb. yollarla akta-

rılması halinde tekrar üretime dönmesi sağlanmış olacak ve ekonomik dengenin teşekkül ettirilmesi kolaylaşacaktır.

o) Ayrıca Konfederasyonumuz alt teşkilatlarından olan ve ekonominin içinde muhtelif mesleklerin koordine edilip temsil ve denetim yetkilerinin icra edildiği federasyonlara, KİT'lerin devredilmesi, hem esnaf kesimine bir destek ve teşviğin verilmesini sağlayacak hem de GSMH içindeki marjinal üretim miktarlarında bir azalmanın vukuu bulmamasını temin edecektir. Bu da KİT'lerin çalışanlarına devredilmesi fikrinin yanında alternatif bir fikir olarak gözönüne alınmalıdır.

p) Ayrıca son günlerde gündem de olan özelleştirme ile demokratikleştirme karşıtlığı kabul edilemez bir şeydir. Yeniden yapılanma sürecinde olan ülkemizde her iki olguya da ihtiyaç vardır. Biri olmadan diğerinin etkin uygulanması zaten mümkün değildir. Bu bakımdan iki olgu arasında bir önceliği gündeme getirerek her ikisinin de gerçekleştirilmesini geciktirme ülkeye zarar verecektir.

Bu noktada yapılması gereken, ülkemizin sosyo-kültürel ve ekonomik yapısı bakımından önemli olan her iki olguya da gerekli önemin verilmesi ve en kısa zamanda hayata geçirilmelerini temin edilmesidir."

İfadelerine yer verilmektedir.

9. Rekabet Kurumu

Komisyonumuzun talebi üzerine Rekabet Kurumunca gönderilen yazıda;

"4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun gereğince ülkede rekabetin sağlanması konusunda tek yetkili Kurul, Rekabet Kurulu'dur.

4046 sayılı Özelleştirme yasası uyarınca, özelleştirme aşamasında tekelleşme ve hakim durum yaratılmaması açısından rekabetin korunması hükmü yer almaktadır. Bu bakımdan,

a) Özelleştirme İdaresi tarafından yapılan ihalelerde, ihaleye katılan firmaların isimlerinin Rekabet Kuruluna bildirilerek, bu firmalara satılması halinde 4054 sayılı Kanuna göre hakim durum yaratılıp yaratılmadığı konusunda Rekabet Kurulundan görüş alınması,

b) İhale sonunda, Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun kararından sonra şirket devri; 4054 sayılı Kanunun 7. Maddesi ve bu maddeye dayanılarak yayınlanan Rekabet Kurulu tebliğlerine göre, birleşme ve devralma için Rekabet Kurulundan izin alınması gerekmektedir.

Bu konuda Özelleştirme İdaresi Başkanlığına yazılan yazının bir sureti ekte sunulmuştur."

ifadelerine yer verilerek belirtilen ek yazıda;

İlgi: a) 11 Aralık 1997 tarihli ve B.02.1.ÖİB.0.10.04.00/7533 sayılı yazınız.

b) 01 Eylül 1997 tarihli ve 749 sayılı yazınız.

4046 sayılı "Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve bazı Kanun ve Kanun Hükmünde kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair" Kanun çerçevesinde yürütülmekte olan özelleştirme işlemleri sırasında, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7nci maddesine dayanılarak Kurul'umuzca çıkarılmış olan 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamına giren birleşme ve devralma mahiyetinde olan işlemler için Kurul'umuzdan izin alınması gerekip gerekmediğine, izin için başvurunun ne zaman yapılacağına ve özelleştirme uygulamasına tabi olan şirketlere münhasır ayrı bir tebliğ çıkarılıp çıkarılmayacağına ilişkin ilgi (a) da kayıtlı yazınız incelenmiş ve Kurul'da müzakere edilmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda, ilgi (a) yazınızın ikinci paragrafında sözü edilen, 1997/6 sayılı Tebliğ'imizin 2nci ve 3üncü maddelerinde yer alan (eski ve yeni) anlaşma, karar ve uyumlu eylemlere yönelik olduğu cihetle, özelleştirme yoluyla şirketlerin el değiştirme işlemine başka bir

deyişle, teşebbüslerin devralınmasına uygulanamayacağı; buna karşılık, 1997/6 sayılı "Hatırlatma" Tebliğ'imizin 7inci maddesinde de açıklandığı üzere, 12.08.1997 tarihli ve 23078 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 05.11.1997 günü yürürlüğe girmiş bulunan "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında" 1997/1 sayılı Tebliğ'imizin, 05.11.1997 tarihinden sonra "gerçekleştirilecek" birleşme ve devralmalardan Tebliğ kapsamına girenler için Kurul'umuza başvuru ve Kurul'umuzdan izin alınması zorunluluğu getirdiği düşünülmektedir.

4054 sayılı Kanun'un 7 nci maddesinin ilk fıkrasında, bu fıkra kapsamına giren miras yolu dışındaki birleşme ve devralmaların hukuki geçerlilik kazanabilmesi gerektiği konusunda Tebliğ çıkarma görevi ikinci fıkra ile Kurulumuza verilmiştir. Bu hüküm gereğince çıkarılmış 1995n 1997/1 sayılı Tebliğ'in kapsamdaki her türlü birleşme ve devralmaya uygulanması zorunludur. Bu nedenle hangi şekilde olursa olsun, Tebliğ'in 4 üncü maddesindeki eşik değerlerin üzerinde kalan birleşme ve devralmaların hukuki geçerlilik kazanabilmesi için izin alınmak üzere Kurul'umuza bildirilmesinde zaruret bulunmaktadır.

Öte yandan 4046 sayılı Kanun'un 16 ncı maddesi ile özelleştirme uygulamaları sonucu rekabetin korunmasına yönelik olmak üzere Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na verilen tedbir alma yetki ve görevinin, 4054 sayılı Kanun'un yürürlüğü ile, sona erdiğine ilişkin Danıştay Birinci Dairesi'nin 14.07.1995 tarihli ve 1995/125-E 1995/153 K. sayılı istişari görüş kararı (Ek-1) gereğince, daha önce Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan alınmakta olan görüşlerin, 4054 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden ve nihayet 05.11.1997 tarihinden itibaren, artık teşkilatını tamamlamış ve faaliyete geçmiş olan Rekabet Kurumu'ndan istenmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, özelleştirme yoluyla teşebbüslerin birleşme ve devralma niteliğindeki operasyonları için;

a) İhale aşamasında iken evvelce Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan istenilmekte olan istişari nitelikteki görüşün, 05.11.1997 tarihinden sonra gerçekleştirilecek ihaleler için, artık Rekabet Kurumu'ndan istenilmesi gerektiği;

b) Bu görüş alındıktan sonra, Özelleştirme İdaresi'nca sonuçlandırılan herhangi bir işlem gereği, 1997/1 sayılı Tebliğ'imizin kapsamına giren bir "birleşme ve devralma" doğuyor ise, bu işlem Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı ile kesinleşmiş olsa bile mutlaka uygulamaya konulmasından önce birleşen ya da devralan kişi veya teşebbüsler ya da taraflardan birisince, 1997/1 sayılı Tebliğ'imiz hükümlerine göre Rekabet Kurulu'na bildirilmesi ve Rekabet Kurulu'nun izninin alınmasının yasal bir zorunluluk olduğu, izin alınmadığı takdirde birleşme ve devralmaların hukuken geçersizliği gibi ağır bir sonuçla karşı karşıya kalınacağı;

c) 40 sayılı Kanun'un 7ncimaddesinin açık hükmü nedeniyle, özelleştirme Yüksek Kurulu kararı ile kesinlik kazanmış "özelleştirme yoluyla bir birleşme ve devralma" işleminin, izin aşamasında yasak olduğunun tespiti ile bunun sonucunda Rekabet Kurulundan izin verilmemesi durumu ile karşılaşılmaması bakımından, özelleştirme işlemi daha ihale aşamasında iken yukarıda (a) bendinde belirtilen istişari görüşün idarenizce Kurumumuzdan istenilmesinde yarar olduğu;

d) Özelleştirme İşlemleri için zaruri olan sürat, istikrar ve hukuki güvencenin sağlanabilmesi bakımından, İdarenizce yapılmakta olan herhangi bir özelleştirme işleminde ihalenin sonuçlandırılmasından evvel devralınacak teşebbüs ile aday alıcılar hakkında değerlendirme yapmaya elverişli tüm bilgilerle birlikte kurulumuzdan alınacak görüşün, istişari nitelikte de olsa, alıcı teşebbüsün daha sonraki izin başvurusunun cevaplanması sürecini çok kısaltacağı,

e) Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki mal ve hizmet piyasalarının serbest ve sağlıklı bir rekabet ortamı içinde teşekkül ve gelişmesini sağlamak üzere kurulmuş bulunan Rekabet Kuru-

mu'nun, 4054 sayılı Kanun'un kendisine yüklediği görevleri yerine getirirken, 4046 sayılı Kanunla Özelleştirme İdaresine verilmiş olan "Özelleştirme" gibi, en az rekabet politikası kadar önemli ve üstelik rekabet politikasına uyumlu "ulusal" bir politikanın hedef ve uygulamalarını da gözeterek hareket etmesinin doğal olduğu; bu çerçevede, özelleştirme işlemlerinin kanunlara uygun biçimde ve gereken süratle sonuçlandırılmasına yardımcı olma gayreti içerisinde bulunduğu hususlarında Kurulumuz görüş birliğine varmıştır.

Kurulumuzun bu görüş ve değerlendirmeleri çerçevesinde, ayrıca bir Tebliğ hazırlanmasına gerek olmadan özelleştirme işlemleri ile ilgili ve diğer konularda Kurum olarak işbirliğine hazır olduğumuzu bilgilerinize saygılarımla sunarım."

ifadelerine yer verilmektedir.

7.SONUÇ

Komisyonumuzca yapılan incelemeler sonucunda; araştırma önergelerinde belirtilen KİT'ler ile ilgili görüşlerimiz ilgili bölümlerde izah edilmekle birlikte, genel olarak, gerek özelleştirme uygulamalarını yapanların, gerekse özelleştirmeye maruz kalanların birçok alanda sorunlarının olduğu tespit edilmiştir.

Özelleştirme uygulamasını yerine getiren bir kurum olan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı sorunları;

a) Ülkemizde sermaye birikiminin yetersiz olması,küçük kuruluşlar dışındaki özelleştirme uygulamalarına katılımı etkilemesi,

b) Enflasyonist bir ortamda yatırım yapmanın cazibesi olmaması,

c) Özelleştirme dışında her yeni yatırıma çeşitli teşvikler verilirken, özelleştirme uygulamalarına hiçbir teşvikin verilmemesi,

d) Siyasi istikrarsızlık,

e) Özelleştirme uygulamalarından doğrudan etkilenecek çalışanlar, sendikalar, bu kuruluşlarla menfaat ilişkisi içinde bulunanlar tarafından oluşturulan özelleştirme karşıtı baskılar,

f) Özelleştirme uygulamalarıyla doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkide bulunan kuruluşlardan yeterli desteğin verilmemesi,

g) Siyasetçilerin yöresel bazda gelen eleştirilerden etkilenmesi,

h) KİT teknolojilerinin eski ve yetersiz olmasının, satış tutarlarının düşüklüğüne yol açması ve bunun da oraya devlet tarafından aktarılan veya aktarılacak tutarların gözardı edilerek yalnızca satış tutarının düşüklüğü nedeniyle haksız eleştirilerle karşılaşılması,

ı) Bu haksız eleştirilerin özelleştirme karşıtı menfaat grupları tarafından medyanın yanlış yönlendirilmesiyle kamuoyuna yansıtılması şeklinde belirtilmiştir.

Özelleştirmeyi savunmakla birlikte uygulamalara karşı çıkan, özelleştirmeden etkilenen ya da özelleştirmeye karşı olan kesimler ise görüşlerini özetle;

a) Özelleştirmenin sadece gelir sağlamak amacıyla yapılmasının yanlış olduğu,

b) Özelleştirme sonucunda, özelleştirilen alanların hiçbirinde üretimin artmamış, aksine azalmış, çimento gibi alanlarda bölgesel tekeller doğmuş olduğu,

c) İşçilerin çoğunlukla mağdur olduğu,

d) Özelleştirilen yerlerin tamamına yakınında sendikasızlaşma yaşandığı,

e) Özelleştirme İdaresinin, satış sözleşmelerine üç yıl üretim şartı koymasına karşın, üretim oranını belirtmediği, üretim yapmamanın cezası olarak sözleşmenin feshini getirmiş olduğu,

f) KÜMAŞ gibi kimi özelleştirme uygulamalarında yargıya intikal eden usulsüzlük ve yolsuzluklar yaşandığı,

g) ÖİB çalışanların da yeteri kadar deneyiminin oluşmadığı,

şeklinde ifade etmişlerdir.

Komisyonumuz, görev süresinin izin verdiği oranda, özelleşen kuruluşlardaki aksakları tespit etmek, mevcut durumu değerlendirmek ve özelleştirme kapsamında bulunup da bundan sonra özelleştirilecek kuruluşlarla ilgili olarak gerekli incelemeleri yapmış, ayrıca Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, demokratik kitle örgütleri, meslek kuruluşları ve devlet kuruluşlarının yukarıda kısaca aktarılan fikirlerini alarak aşağıdaki sonuçlara ulaşmıştır.

1 - Komisyonumuzun çalışma usulü, çalışma süresi ve yetkileri ile önergelerde yer alan yolsuzluk ve usulsüzlük iddialarının yeteri kadar, teker teker ele alınıp incelenmesi mümkün olamamıştır. Komisyonumuz, halen yargıya intikal etmiş bulunan kurum, kuruluş ve kişilere isnat edilen suçlamalar dışında genel bir kanaat olarak herhangi bir yolsuzluk ve usulsüzlük bulgusuna rastlamamıştır. Özelleştirme uygulamaları konusundaki iddia ve kuşkuların engellenmesi ve her kesimi tatmin eden sonuçlara ulaşılması için Komisyonumuzun kurulmasına neden olan önergelerdeki yolsuzluk ve usulsüzlük iddialarının Başbakanlık Teftiş Kurulundan, önergelerde adı geçen kuruluşlarla ilgili yargıya intikal eden ve etmeyen, halen devam eden teftişler istenilmiş olup, önemli bir bilgi ve bulguya rastlanmamıştır.

2 - Komisyonumuz, özelleştirme kapsamına ve programına alınan kuruluşların özelleştirmesinin çok gecikmesi durumunun kuruluşlarda olumsuz etkiler yarattığını tespit etmiştir.

Özelleştirme kapsamı ve programına alınan kuruluş için idari, teknik, mali ve ticari yönden alınabilecek tüm önlemlerin askıya alındığı, kuruluşların işletmecilik özelliğini kaybettiği görülmüştür. Yatırımların yapılmaması, teknolojik olarak işletmenin geri kalması, işçilerin ve yöre halkının motivasyonunu kaybetmesi gibi olumsuz etkenlerden kurtulmak için Komisyonumuzca;

a) Özelleştirme kapsamındaki kuruluşların bu statüde kalmaya devam etmelerinin doğru olup olmadığının incelenmesi ve 1998 yılı içinde özelleştirilmeyecek kuruluşların bu kapsamdan çıkarılması gerektiği,

b) Özelleştirilecek tüm kuruluşların satış anına kadar bağlı bulunduğu müessesesenin bünyesinde kalarak özelleştirmeye hazırlanmasının, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ihale aşamasında devredilmesinin ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın işlevinin özelleştirme işlemi ile sınırlı tutulmasının daha yararlı olacağı,

c) Özelleştirilecek kuruluşların değer tespit ve ihale komisyonlarında o kuruluşun en yetkililerinin de bulundurulmasının daha yararlı olacağı ve bu uzman personelin danışman firmalardan daha işlevsel olacağı kanaatine varmıştır. Bu konuda, yasadan kaynaklanan bazı engellerin, uygulamada aşılmasının da mümkün olduğu düşünülmüştür.

3 - Özelleştirme kapsamına alınacak kuruluşlar hakkında karar verilmeden önce belirli kriterlerin oluşturulması ve ciddi bir çalışmanın yapılmasına ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir.

Komisyonumuz, Hazine tarafından bir kuruluşa aktarılan ve ilk anda zarar gibi görünen büyük meblağların, özelleştirme için bir gerekçe olmaması gerektiği kanaatine ulaşmıştır.

4 - a) Komisyonumuz, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nca özelleştirme uygulamalarının sonuçlarını izlemek üzere kurulan Özelleştirme Sonrası Takip Grup Başkanlığı'nın daha işlevsel hale getirilmesini,

b) Özelleştirme uygulamaları hakkındaki iddiaları ve spekülasyon, arsa rantı vb gibi amaçlarla özelleştirmeye talip olunmasını önlemek için satış sözleşmelerine para cazası yerine, doğrudan sözleşmenin feshi gibi yaptırımlar konmasını zorunlu görmektedir. Bu sakıncayı önlemenin diğer bir yolu da, arsalar ile tesislerin ayrılarak satılması olacaktır.

5 - Özelleştirme uygulamalarında yöre halkına ve çalışanlara öncelik verilmesi doğru bir uygulama olarak değerlendirilmiş; ancak, bazı ORÜS işletmelerinde olduğu gibi bunun kötü amaçlarla kullanılmasına engel olunması gerektiğinin de vurgulanmasında yarar görülmüştür.

6- Komisyonumuzca Sermaye Piyasası Kurulu uzmanlarına ERDEMİR'in muhasebe sistemini değiştirmesi sırasında manipülatif işlemlerin olup olmadığı konusunda inceleme yaptırılmıştır. İnceleme sonucuna göre 2 kişinin manipülatif işlemler yaptıkları belirlenmiştir. Durum Sermaye Piyasası Kuruluna gereği için duyurulmuştur.

7 - Komisyonumuz, Türkiye'nin tek yassı mamul üreticisi olan ve bu açıdan taşıdığı stratejik önemi nedeniyle özelleştirilmemesi ve yatırımları sürdürelerek istihdam kapasitesi de artırılması gereken ERDEMİR A.Ş.'de, muhasebe sisteminin değiştirilmesi sonucunda borsadaki hisse senetlerinin değerlerinin düşmesine yol açılması konusunda ise, Sermaye Piyasası Kurulu, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın kendi alanlarına giren konularda ayrı ayrı incelemeler yapılmasını önermektedir.

8- Rekabet Kurumu Başkanlığı ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı arasında, özelleştirilmelerden doğacak sorunların çözümlenebilmesi için, her iki kuruluşun kanunlarında gerekli değişiklik yapılmalıdır.

9- Özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlarda yıllık yatırımların ve yeni teknoloji takibinin yapılması hususlarında Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Hazine Müsteşarlığı arasında uyumsuzluk görülmekte olup, bu sebeple kuruluşlar uzun süre özelleştirme kapsamında kalmaktadır. Kuruluşlar, çeşitli nedenlerle yatırım ve yeni teknoloji yapma özelliklerini kaybetmektedir. Bu kurumlar arasındaki uyumsuzlukların giderilmesine yönelik tedbirler alınmalıdır.

Genel Kurulun bilgilerine saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
Ahmet Uyanık	*Tahsin Boray Baycık*	*Tahsin Irmak*
Çankırı	Zonguldak	Sıvas
Üye	Üye	Üye
Saffet Benli	*Süleyman Hatinoğlu*	*Mete Bülgün*
İçel	Artvin	Çankırı
Üye	Üye	Üye
Aslan Polat	*Yıldırım Aktuna*	*Birgen Keleş*
Erzurum	İstanbul	İzmir
		(Muhalefet şerhim ektedir.)
Üye	Üye	Üye
Recep Mızrak	*Teoman Rıza Güneri*	*Emin Karaa*
Kırıkkale	Konya	Kütahya
	(İmzası vardır)	
	Üye	
	Nezir Aydın	
	Sakarya	

EK TABLOLAR

3.3.2.1 BLOK SATIŞ YOLUYLA ÖZELLEŞTİRİLEN KURULUŞLAR
3.3.2.1.1. ÇOĞUNLUK HİSSE SATIŞLARI

SN	ADI	BLOK SATIŞ TARİHİNDEKİ PAY (%)	SATILAN PAY (%)	SATIN ALAN KİŞİ / KURULUŞ	SATIŞ TARİHİ	SATIŞ BEDELİ (TL.)	SATIŞ BEDELİ (ABD Doları)
1	BURSA SOĞUK DEPO.	52.00	52.00	BURSA BELEDİYESİ	21.11.1986	80.136.000	107.050
2	ANSAN-MEDA	88.33	88.33	ATLANTIC IND LTD.	28.10.1988	22.849.970.000	13.588.168
3	USAŞ	100.00	70.00(1)	SAS	09.02.1989	32.014.842.000	14.450.000
4	AFYON ÇİMENTO	99.60	51.00	SCF	08.09.1989	29.114.670.000	13.000.000
5	ANKARA ÇİMENTO	99.30	99.30 (2)	SCF	08.09.1989	73.906.470.000	33.000.000
6	BALIKESİR ÇİMENTO	98.30	98.30 (2)	SCF	08.09.1989	51.510.570.000	23.000.000
7	PINARHİSAR ÇİMENTO	99.90	99.90 (2)	SCF	08.09.1989	55.989.750.000	25.000.000
8	SÖKE ÇİMENTO	99.60	99.60 (2)	SCF	08.09.1989	24.635.490.000	11.000.000
9	ADANA KAĞIT TORBA	60.00	60.00	ÇİTOSAN MEMUR YAR.DER.	15.03.1991	1.400.000.000	402.065
10	ORDU SOYA	100.00	100.00 (3)	TARIM KRE.KOOP	01.09.1991	1.500.000.000	322.762
11	İPRAGAZ	49.33	51.00 (4)	PRIMAGAZ A.G.	27.01.1992	350.000.000.000	64.086.776
12	MEYSU	96.15	96.15	ÜNAL DOĞAN GRUBU	16.07.1992	8.500.000.000	1.229.897
13	GAZIANTEP ÇİMENTO	99.73	99.73	RUMELİ HOLDİNG	03.12.1992	434.266.895.418	52.695.898
14	NİĞDE ÇİMENTO	87.12	87.10	OYAK-SABANCI	23.03.1992	139.328.550.000	22.500.000
15	İSKENDERUN ÇİMENTO	100.00	100.00	OYAK-H.ÖMER SBANCI	02.12.1992	509.035.500.000	61.500.000
16	TRABZON ÇİMENTO	100.00	100.00	RUMELİ HOLDİNG	03.12.1992	268.252.782.759	32.551.000
17	DENİZLİ ÇİMENTO	100.00	100.00 (5)	MODERN ÇİMENTO	04.12.1992	579.376.500.000	70.100.000
18	ÇORUM ÇİMENTO	100.00	100.00	YİBİTAŞ HOLDİNG	25.12.1992	296.730.000.000	35.000.000
19	SİVAS ÇİMENTO	100.00	100.00	YİBİTAŞ HOLDİNG	25.12.1992	249.253.200.000	29.400.000
20	GİMA	50.38	94.05 (6)	BİLFER-DEDEMAN	02.03.1993	201.000.000.000	21.787.413
21	TOE	81.35	81.35	SÜPER OTO	14.04.1993	75.952.000.000	8.000.000
22	LADİK ÇİMENTO	100.00	100.00	RUMELİ ÇİMENTO	21.04.1993	553.062.592.574	57.598.687
23	ŞANLIURFA ÇİMENTO	100.00	100.00	RUMELİ ÇİMENTO	21.04.1993	551.212.296.776	57.405.988
24	BARTIN ÇİMENTO	99.78	99.78	RUMELİ ÇİMENTO	06.05.1993	200.544.522.750	20.568.669
25	AŞKALE ÇİMENTO	100.00	100.00	ERÇİMSAN	17.06.1993	328.436.478.000	31.158.000
26	GÜNEYSU	67.31	67.31	AYŞE BALCI	24.02.1994	6.000.000.000	333.058
27	NİMSA	97.80	97.80	MEYEPA MARKETİNG A.Ş.	31.03.1995	25.244.400.000	600.000
28	HAVAŞ	100.00	60.00	YAZEKS A.Ş.	17.04.1995	1.530.540.000.000	36.000.000
29	ADIYAMAN ÇİMENTO	100.00	100.00	TEKSKO GİYİM SANAYİ A.Ş.	16.08.1995	2.447.707.500.000	52.500.000
30	KÜMAŞ	99.74	99.74	ZEYTİNOĞLU HOLDİNG A.Ş.	28.09.1995	5.277.624.629.051	108.100.000
31	SÜMERBANK	100.00	100.00	İPEKS TEKSTİL SAN.A.Ş.	17.10.1995	5.217.384.340.000	103.460.000
32	KÖYTAŞ	85.59	85.59	A.B.G. ORTAK GİRİŞİMİ	28.11.1995	8.120.100.000	150.000
33	ÇİNKUR	98.80	98.80	K.M.M.KAYSERİ MADEN METAL A.Ş.	22.05.1996	1.084.118.000.000	14.000.000
34	ELAZIĞ ÇİMENTO	99.99	99.89	OYAK /GAMA A.Ş.	12.06.1996	2.202.489.400.000	27.850.000
35	VAN ÇİMENTO	100.00	100.00	RUMELİ ÇİMENTO A.Ş.	12.06.1996	1.937.558.000.000	24.500.000
36	LALAPAŞA ÇİMENTO	100.00	100.00	RUMELİ ÇİMENTO A.Ş.	14.06.1996	10.037.713.260.000	125.890.000
37	KARS ÇİMENTO	100.00	100.00	ÇİMENTAŞ GRUBU	18.06.1996	1.779.755.250.000	22.250.000
38	GÜMÜŞHANE ÇİMENTO	95.46	95.46	PREKON İNŞAAT SAN.A.Ş.	05.07.1996	283.505.000.000	3.500.000
39	ERGANİ ÇİMENTO	100.00	100.00	RUMELİ ÇİMENTO A.Ş.	03.04.1997	5.971.062.000.000	46.700.000
40	PETLAS	99.97	99.97	KOMBASSAN HOLDİNG A.Ş.	06.05.1997	4.874.155.000.000	35.750.000
41	ANADOLUBANK	100.00	100.00	MEHMET RÜŞTÜ BAŞARAN	07.05.1997	9.518.025.000.000	69.500.000
42	FİLYOS ATEŞ TUĞLASI	100.00	100.00	ZONGULDAK YATIRIM MAKİNALARI A.Ş.	13.05.1997	2.477.112.000.000	18.150.000
43	DENİZBANK	100.00	100.00	ZORLU HOLDİNG	29.05.1997	9.261.120.000.000	66.000.000
44	BOZÜYÜK SERAMİK A.Ş.	100.00	100.00	ERCAN MADENCİLİK A.Ş.	01.10.1997	2.088.600.000.000	12.000.000
45	KURTALAN ÇİMENTO	100.00	100.00	CANLAR OTO.İNŞ.SAN.VE TİC.A.Ş.	09.01.1998	5.916.174.000.000	28.100.000
46	ETİBANK	100.00	100.00	MEDYA-İPEK HOLDİNG A.Ş.	02.03.1998	35.702.800.000.000	155.500.000
				TOPLAM		112.689.761.095.328	1.650.265.431

(1) Peşin satış bedeline ilaveten 10 yıl süre ile vergi sonrası kârın % 21'i alınmaktadır.
(2) Satış sözleşmesinde satılan hisselerin en az % 40'ının, satış tarihinden itibaren 5 yıl içinde SCF tarafından halka arz edileceği hükme bağlanmıştır. Ancak satış işlemi Danıştay'ın 25.12.1991 tarihli kararı ile iptal edilmiş, daha sonra Bakanlar Kurulu tarafından 27.4.1992 tarihinde sözkonusu kararın geriye yürütülemeyeceği konusunda prensip kararı alınmıştır. Bu nedenle, satılan hisselerin halka arzı işlmeri 27.04.1992 tarihinden itibaren 5 yıl içinde gerçekleştirilecektir.
(3) Temmuz 1986'da 10 yıl süre ile net kârın % 80'inin tahsil edilmesi koşulu ile imzalanan satış sözleşmesi iptal edilmiş ve Eylül 1991'de 1.5 milyar TL bedel üzerinden yeni bir sözleşme imzalanmıştır.
(4) İPRAGAZ'da % 1.67 oranında hisse sahibi olan gerçek kişilerin vekil tayin ettiği Türkiye Petrolleri A.O. ile KOÇ arasında 16 Eylül 1991 tarihinde imzalanan protokol ile satışa konu hisse oranı, "yönetim hissesi" olan % 51'e tamamlanmıştır.
(5) Satış sözleşmesi uyarınca satılan hisselerin % 49'a kadarı, satış tarihinden itibaren 4 yıl içinde Modern Çimento tarafından halka arz edilecektir.
(6) GİMA'daki % 50.376 KOÇ hissesi, bu kuruluşta bulunan ve satış yetkisi KOÇ'ye verilen Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na bağlı Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri'ne ait % 43.672 oranındaki hisselerle birlikte toplam % 94.048 oranı üzerinden satılmıştır.

3.3.2.1.2. AZINLIK HİSSE (İŞTİRAK) SATIŞLARI

SN	ADI	SATIŞ TARİHİNDEKİ PAY (%)	SATILAN PAY (%)	SATIN ALAN KİŞİ / KURULUŞ	SATIŞ TARİHİ	SATIŞ BEDELİ (TL.)	SATIŞ BEDELİ (ABD Doları)
1	MANİSA YEM	15.00	15.00	HALİL YURTSEVEN	23.07.1986	50.000.000	74,627
2	ISPARTA YEM	15.00	15.00	DR.TURHAN ÖZGÜL	23.07.1986	65.000.000	97,015
3	BİGA YEM	40.00	40.00	SİLİVRİ YEM A.Ş.	21.11.1986	112.000.000	149,683
4	SAMAŞ	25.00	25.00	TOKAT İL ÖZEL İDARESİ	23.01.1987	98.000.000	131,279
5	BİNAŞ	47.50	47.50	T.KALKINMA VAKFI	02.07.1986	462.336.000	690,683
6	YEMTA	20.00	20.00	TARİŞ GN.MDL.	21.11.1986	60.000.000	80,187
7	AKSARAY YEM	40.00	40.00	H.ÖZOT - M.DEMİRAY	01.05.1989	950.000.000	457,867
8	ÇORUM YEM	30.00	30.00	PANKOBİRLİK	01.05.1989	250.000.000	120,491
9	ESKİŞEHİR YEM	45.00	45.00	ZEYTİNOĞLU HOLDİNG	01.05.1989	2.250.000.000	1,084,421
10	KAYSERİ YEM	13.33	13.33	KAYSERİ YEM FAB.ORT.	01.05.1989	175.000.000	84,344
11	TOFAŞ OTO TİC.	39.00	16.00	FİAT AUTO S.p.A.	22.02.1991	42.204.800.000	13,203,441
12	TÜRK KABLO	36.00	36.00	NOKIA INT.-FINNISH FUND	26.04.1991	44.605.000.000	11,000,000
13	GÜNEŞ SİGORTA	30.00	30.00	GAN INTERNATIONAL	10.06.1991	81.937.359.000	18,900,000
14	ÇAYBANK	49.00	49.00	DERVİŞ TEMEL	29.01.1992	13.500.000.000	2,465,290
15	TAT KONSERVE	17.27	17.27	KOÇ HOLDİNG	28.01.1992	41.439.728.000	7,578,534
16	ÇAMSAN	26.83	26.83	GÖKHAN POYRAZ	20.02.1992	8.000.000.000	1,387,817
17	RAY SİGORTA	49.65	49.65	DOĞAN ŞİRKETLER GRUBU	08.05.1992	69.000.000.000	10,376,455
18	POLİNAS	30.00	30.00	ÜLKER GIDA	08.05.1992	45.000.000.000	6,767,253
19	ŞEKER SİGORTA	13.37	13.37	SERT HOLDİNG	06.08.1992	6.500.000.000	918,621
20	ANKARA HALK EKMEK	3.79	3.79	ANK.B.ŞEHER BELEDİYESİ	18.08.1992	600.000.000	84,072
21	TÜRK TRAKTÖR	33.73	33.73	KOÇ HOLDİNG	15.09.1992	56.750.000.000	7,683,247
22	TRAKMAK	45.00	45.00	KOÇ HOLDİNG	15.09.1992	29.250.000.000	3,960,088
23	ÇUKUROVA ELEKTRİK	11.50	11.25	RUMELİ ELEKTRİK	16.02.1993	740.332.586.781	81,096,791
24	KEPEZ ELEKTRİK	25.39	25.39	RUMELİ ELEKTRİK	16.02.1993	302.708.401.452	33,158,988
25	ŞEKERBANK	10.00	10.00	PANKOBİRLİK	22.02.1993	31.823.000.000	3,505,195
26	NETAŞ	49.00	20.00	NTL	01.03.1993	215.134.920.000	26,000,000
27	TELETAŞ	18.00	18.00	ALCATEL B.V.	19.08.1993	245.455.048.800	21,002,400
28	BANDIRMA YEM LTD.	24.62	24.62	BANDIRMA SOĞ.HAVA T.A.Ş.	15.11.1993	5.000.000.000	374,721
29	KARS YEM A.Ş.	37.07	37.07	LÜTFÜ KARAMAN ve 14 Çalışan	17.11.1993	1.138.900.000	85,080
30	AEG-ETİ A.Ş.	11.11	11.11 (1)	AEG Aktiengesellschaft	10.12.1993	30.644.025.000	2,199,542
31	İSTANBUL DEMİR ÇELİK	40.00	40.00 (2)	BIRLİK İNŞ.MAD.A.Ş.	10.12.1993	2.285.075.923	164,345
32	LAYNE-BOWLER	4.17	4.17	KONYA ŞEKER FAB.A.Ş.	15.04.1994	250.000.000	6,912
33	SIVAS YEM	3.57	3.57	Haluk DİNÇMEN	01.06.1994	11.250.000	361
34	HASCAN GIDA	3.40	3.40	Ali BAYSAL	02.06.1994	200.000.000	6,531
35	TOROS İLAÇ PAZ.	25.00	25.00	TEKNİK SERVİS TİS.A.Ş.	21.06.1994	2.000.000.000	64,668
36	AEG-ETİ	27.85	27.85	AEG Aktiengesellschaft	21.06.1994	181.946.682.000	5,871,330
37	ALTEK	30.00	30.00	ANMAK HOLDİNG	22.06.1994	12.397.078.400	560,000
38	ÇESTAŞ	2.29	2.29	ÇUKUROVA ELEKTRİK A.Ş.	23.06.1994	250.000.000	8,069
39	ÇANAKKALE SERAMİK	5.80	5.80	İBRAHİM BODUR HOLDİNG	29.12.1994	34.022.121.480	887,402
40	PANCAR MOTOR	16.00	16.00	PANKOBİRLİK	29.12.1994	600.000.000	15,650
41	PAN TOHUM ISLAH	43.93	43.93	ŞEKER SANAYİ MENSUP.VAKFI	02.01.1995	5.000.000.000	129,242
42	AROMA BURSA MEYVE S.	9.17	9.17	Çalışanlar / Ömer DURUK	04.01.1995	5.503 882.000	136,019
43	FRUKO-TAMEK	15.66	15.66	TAMEK HOLDİNG	23.01.1995	70.000.000.000	1,724,818
44	TAMEK GIDA	5.54	5.54	TAMEK HOLDİNG	23.01.1995	7.500.000.000	184,802
45	MEKTA	28.00	28.00	TAMEK HOLDİNG	23.01.1995	500.000.000	12,320
46	KONYA ŞEKER	24.00	24.00	Konya Ilgın Ereğli Pan.Ekici.Bir.	02.02.1995	400.000.000.000	9,845,669
47	SUNTEK	39.00	39.00	Serim SUNGUROĞLU	07.08.1995	1.750.000.000	38,585
48	ÇEMAŞ	49.61	49.61	IŞIKLAR HOLDİNG A.Ş.	06.05.1997	293.131.000.000	2,150,000
49	ÇİMHOL	30.42	30.42	IŞIKLAR HOLDİNG A.Ş.	06.05.1997	122.706.000.000	900,000

(1) Alıcı firmanın teklifi peşin 3 750 000 DM olup bu tutar, sözleşme imza tarihindeki M.B. döviz satış kuru üzerinden TL'ye, aynı tarihteki çapraz kur üzerinden de ABD Doları'na çevrilmiştir.

(2) Alıcı firma peşin 2.285.075.923 TL tutarındaki satış bedeline ilaveten, İDÇ'nin 1991 ve 1992 yıllarına ilişkin temettü ve kurumlar vergisi istisnası borcu olan toplam 758.245.077 TL'yi sözleşme tarihinde ödemiştir.

Toplam satış tutarları brüt satış hasılatını göstermektedir. ABD Doları ve DM cinsinden teklif tutarının TL'ye çevrilmesinde M.B. döviz satış kuru, DM cinsinden teklif tutarlarının ABD Doları'na çevrilmesinde M.B. çapraz kuru, TL cinsinden tklif tutarlarının ABD Doları'na çebrilmesinde ise M.B. döviz alış kuru kullanılmıştır. Kullanılan kurlar, sözleşme imza tarihindeki değerlerdir.

3.3.2.2 YURTİÇİ VE YURTDIŞI HALKA ARZ SATIŞLARI

3.3.2.2.1. YURTİÇİ HALKA ARZ SATIŞLARI

SN	ADI	HALKA ARZ TARİHİNDEKİ PAY %)	HALKA ARZ EDİLEN KAMU PAYI (%)	HALKA ARZ TARİHİ	TOPLAM HALKA ARZ BEDELİ (TL.)	TOPLAM HALKA ARZ BEDELİ (ABD Doları)	BEHER HİSSE HALKA ARZ FİYATI (TL)	HALKA ARZ BAŞVURU SAYISI
1	TELETAŞ	40.00	22.00	29/2/-2/3/1998	15.399.995.000	13.090.225	5,000	41,695
2	ERDEMİR	48.65	2.93	9-10/4/90	132.392.537.500	53.105.711	11,750	33,953
3	ÇUKUROVA ELEKTRİK	18.65	5.45	16-17/4/90	96.995.475.000	38.829.409	23,750	22.184
4	KEPEZ ELEKTRİK	42.05	8.14	16-17/4/90	23.457.024.000	9.390.359	14,400	8,320
5	ARÇELİK	13.32	5.83	30/4-1/5/90	50.162.080.000	19.890.196	21.500	12,618
6	BOLU ÇİMENTO	34.50	10.38	30/4-1/5/90	20.851.860.000	8.268.150	12,750	8,157
7	ÇELİK HALAT	19.42	13.25	30/4-1/5/90	19.545.563.450	7.750.179	13,750	6,517
8	PETKİM (*)	99.97	8.08	18-29/6/90	397.177.512.500	150.617.183	2,500	76,119
9	KONYA ÇİMENTO	39.87	31.13	24-25/10/90	48.619.750.000	17.663.979	25,000	6,396
10	ÜNYE ÇİMENTO	49.21	2.86	1-2/11/90	2.570.500.000	927.162	10,000	281
11	MARDİN ÇİMENTO	46.23	25.46	22-23/11/90	25.463.750.000	9.161.501	50,000	1,280
12	THY	100.00	1.55	29/11-7/12/90	13.925.250.000	4.976.165	3,000	2.488
13	ADANA ÇİMENTO (A)	23.86	17.16	18-20/2/91	79.128.900.000	25.162.623	270,000	3.355
14	ADANA ÇİMENTO (C)	23.42	17.16	18-20/2/91	8.792.100.000	2.795.847	30,000	3.355
15	MİGROS	42.22	36.40	25-26/2/1991	18.199.200.000	5.609.246	8,000	3,951
16	AFYON ÇİMENTO	48.60	39.87	21-26/3/91	29.899.650.000	8.422.698	30,000	12,591
17	GİMA	54.68	4.15	3-4/6/91	1.660.900.000	406.902	4,000	283
18	NİĞDE ÇİMENTO	99.84	12.72	13-14/5/91	10.494.000.000	2.647.286	165,000	1,125
19	DİTAŞ	14.77	2.51	6-7/5/91	864.500.000	219.411	7,000	1,263
20	TÜPRAŞ	100.00	1.66	27-29/5/91	24.278.800.000	6.036.589	2,000	15,456
21	PETROL OFİSİ	100.00	4.02	27-29/5/91	57.863.200.000	14.386.888	4,000	17,206
22	TOFAŞ TÜRK (I)	23.13	0.85	13-14/6/91	25.809.600.000	6.119.572	19,000	3,147
23	TOFAŞ OTO TİC.	23.00	1.36	13-14/6/91	4.075.200.000	966.248	15,000	3,147
24	NETAŞ	29.00	7.75	3-5/11-12/3/93	80.522.310.000	8.723.623	8,250	4,897
25	USAŞ	30.00	30.00	20-22/10/93	191.999.968.000	15.205.871	32,000	4,672
26	TOFAŞ TÜRK (II)	4.46	0.13	4-7/3/94	56.642.400.000	2.824.239	72,000	801
	TOPLAM				1.436.792.025.450	433.197.262		295,257

(*) : PETKİM hisse senetlerinin halka arzı sırasında, daha önce 1987 yılında ihraç edilen PETKİM tahvili sahiplerine ayrı bir imkan tanınmış ve beher hisse 2.250 TL'den satılmıştır. Bu çerçevede PETKİM tahvili sahibi 1.762 kişiye yaklaşık 62 milyar TL tutarında hisse senedi satışı gerçekleştirilmiştir.

1) Halka arzedilen kamu payı, şirketlerin toplam sermayeleri üzerinden hesaplanmıştır.

2) Beher hisse satış fiyatları, 1000 TL nominal değerde hisse senedi fiayatlarını göstermektedir.

3) ABD Doları cinsinden teklif tutarları satış tarihindeki T.Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden TL'ye,TL cinsinden alınan teklif tutarları ise satış tarihindeki döviz alış kuru üzerinden ABD Doları'na çevrilmiştir.

4) Adana Çimento A ve C grubu hisse senetleri, TOFAŞ Oto Ticaret ve TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası hisse senetleri ile TÜPRAŞ ve POAŞ hisse senetleri ile birlikte ve bire bir oranında halka arzedilmiştir.

3.3.2.2.2. ULUSLARARASI PİYASALARDA KURUMSAL ARZ YOLUYLA ÖZELLEŞTİRİLEN KURULUŞLAR

SN	ADI	ARZ TARİHİNDEKİ PAY %)	ARZ EDİLEN KAMU PAYI (%)	ARZ TARİHİ	TOPLAM HALKA ARZ BEDELİ ($)	BEHER HİSSE SATIŞ FİYATI (TL.)	TOPLAM SATIŞ TUTARI (ABD Doları)
	TOFAŞ TÜRK	21.13	16.67	03.03.1994	3.30	6.682.308.600.000	330.000.000

Toplam satış tutarı brüt satış hasılatını göstermektedir. Satış tutarlarının döviz cinsinden değeri, halka arzın başlangıç tarihindeki T.Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden hesaplanmıştır.

1) Arzedilen kamu payı, toplam şirket sermayesi üzerinden hesaplanmıştır.

2) Beher hisse satış fiyatı 1000 TL nominal değerde hisse senedi fiyatlarını göstermektedir.

3.3.2.3 ÖZELLEŞTİRME KAPSAMINDAKİ KURULUŞLARA AİT VARLIK SATIŞLARI
3.3.2.3.1. FABRİKA, TESİS VE DİĞER SATIŞLAR

SN	ADI	SATIŞ BEDELİ (TL.)	SATIŞ BEDELİ (ABD Doları)
	YEM SANAYİİ A.Ş.		
1	TAVŞANLI YEM SAN.A.Ş.	155.000.000	16,359
2	BALIKSAN A.Ş.	191.000.000	20,158
3	ÇUKOYEM LTD.ŞTİ	65.000.000	6,834
4	ÇAYCUMA YEM FABRİKASI	12.771.500.000	1,133,088
5	ADIYAMAN YEM FABRİKASI	6.200.000.000	478,136
6	KORKUTELİ YEM FABRİKASI	12.000.000.000	919,762
7	SAMSUN YEM FABRİKASI	42.000.000.000	3,219,168
8	ACIPAYAM YEM FABRİKASI	10.500.000.000	801,847
9	BURSA YEM FABRİKASI	27.000.000.000	2,061,893
10	ÇANKIRI YEM FABRİKASI	11.500.000.000	878,214
11	DEVREKANİ YEM FABRİKASI (*)	6.298.080.000	480,000
12	ELAZIĞ YEM FABRİKASI (**)	13.635.033.498	1,039,176
13	GÖKSUN YEM FABRİKASI	12.000.000.000	916,397
14	YATAĞAN YEM FABRİKSI	18.000.000.000	1,374,596
15	KONYA YEM FABRİKASI -I	5.000.000.000	377,119
16	KONYA YEM FABRİKASI -II	21.000.000.000	1,583,898
17	UŞAK YEM FBRİKASI	9.000.000.000	676,065
18	KIZILTEPE YEM FABRİKASI	1.500.000.000	47,485
19	ADAPAZARI YEM FABRİKASI	3.081.300.000	100,000
20	ERZURUM YEM FABRİKASI	6.615.500.000	215,129
21	SİİRT YEM FABRİKASI	1.000.000.000	32,519
22	DİYARBAKIR YEM FABRİKASI	9.364.000.000	315,886
23	TUNCELİ YEM FABRİKASI	2.000.000.000	67,468
24	TATVAN YEM FABRİKASI	3.250.000.000	109,636
25	VAN YEM FABRİKASI	9.800.000.000	286,329
26	İSTANBUL YEM FABRİKASI	115.000.000.000	3,438,894
27	KIRKLARELİ YEM FABRİKASI	23.043.478.261	577,574
28	HİLVAN YEM FABRİKASI	1.050.000.000	25,371
29	MUŞ YEM FABRİKASI	9.069.565.217	217,324

3.3.2.3.1. FABRİKA, TESİS VE DİĞER SATIŞLAR (DEVAM)

SN	ADI	SATIŞ BEDELİ (TL.)	SATIŞ BEDELİ (ABD Doları)
33	AFYON Süt ve Mamülleri İşletmesi	40.000.000.000	903,138
34	AMASYA Süt ve Mamülleri İşletmesi	25.000.000.000	563,749
35	BAYBURT Süt ve Mamülleri İşletmesi	18.600.000.000	419,429
36	ÇAN (Çanakkale) Süt ve Mamülleri İşletmesi	16.000.000.000	361,255
37	ÇANKIRI Süt ve Mamülleri İşletmesi	21.000.000.000	473,549
38	ERZİNCAN Süt ve Mamülleri İşletmesi	16.000.000.000	360,799
39	ERZURUM Süt ve Mamülleri İşletmesi	18.000.000.000	405,899
40	ESKİŞEHİR Süt ve Mamülleri İşletmesi	40.000.000.000	901,998
41	HAVSA (Edirne) Süt ve Mamülleri İşletmesi	64.000.000.000	1,443,197
42	SİVEREK (Şanlıurfa) Süt İşletmesi	6.000.000.000	135,300
43	YATAĞAN (Muğla) Süt İşletmesi	32.000.000.000	721,598
44	YÜKSEKOVA (Hakkari) İşletmesi	5.000.000.000	112,750
45	TRABZON İşletmesi	36.000.000.000	812,825
46	SOLAKLI (Adana) Süt Toplama Mer.	4.000.000.000	89,174
47	SİNOP Süt ve Mamülleri İşletmesi	17.000.000.000	378,712
48	BALIKESİR Süt ve mamülleri İşl.	144.000.000.000	3,208,556
49	BURDUR Süt ve Mamülleri İşl.	121.000.000.000	2,696,078
50	İZMİR Süt ve Mamülleri İşletmesi	305.000.000.000	6,795,900
51	LALAHAN Süt ve Mamülleri İşl.	110.000.000.000	2,450,980
52	MUŞ Süt ve Mamülleri İşletmesi	5.500.000.000	122,111
53	ADILCEVAZ (Bitlis) Süt ve Mam.İşl	7.500.000.000	165,366
54	AKSARAY Süt ve Mamülleri İşl.	39.000.000.000	854,626
55	SİVAS Süt ve Mamülleri İşletmesi	18.100.000.000	396,634
56	ELAZIĞ Süt ve mamülleri İşletmesi	22.000.000.000	466,972
57	İSTANBUL Süt ve Mamüllei İşletmesi	1.420.000.000.000	29,740,088
58	SEK İsim Hakkı	380.000.000.000	7,958,615
59	BOLU Süt ve Mamülleri İşletmesi	71.000.000.000	1,484,021

3.3.2.3.1. FABRİKA, TESİS VE DİĞER SATIŞLAR (DEVAM)

SN	ADI	SATIŞ BEDELİ (TL.)	SATIŞ BEDELİ (ABD Doları)
64	DEVREK Süt ve Mam.İşl.	22.000.000.000	415,698
65	SİLİVRİ Süt Toplama Merkezi	8.000.000.000	149,695
66	KASTAMONU Süt ve Mam.İşl.	16.000.000.000	279,393
67	YENİCE Süt Toplama Merkezi	3.800.000.000	17,410
	EBK ET ve BALIK ÜRÜNLERİ A.Ş.		
68	AFYON Et Kombinası	50.000.000.000	1,061,301
69	SULUOVA Et Kombinası	37.000.000.000	785,363
70	MALATYA Et Kombinası	31.000.000.000	658,006
71	KARS Et Kombinası	20.000.000.000	422,306
72	ELAZIĞ Et Kombinası	40.000.000.000	844,612
73	ŞANLIURFA Et Kombinası	28.000.000.000	591,741
74	TATVAN Et Kombinası	19.000.000.000	401,437
75	BAYBURT Et Kombinası	23.000.000.000	481,534
76	BURSA Et Kombinası	60.000.000.000	1,256,623
77	ERSAN A.Ş.	6.000.000.000	125,410
78	KASTAMONU Et Kombinası	30.000.000.000	637,796
79	AĞRI Et Kombinası	25.000.000.000	532,413
	SÜMER HOLDİNG A.Ş.		
80	SİFAŞ'daki İştirak Hisseleri	19.695.454.000	442,056
81	88 Mağazanın Devri	542.091.396.000	10,418,824
82	Adana Pamuklu San.İşl.	480.000.000.000	7,571,694
83	Erzincan Pamuklu San.İşl.	73.000.000.000	1,151,529
84	Eskişehir Bas.San.İşl.	251.000.000.000	3,959,365
85	Hereke Yünlü San.İşl.	229.000.000.000	3,612,329
86	Karaman Pamuklu San.İşl.	635.000.000.000	10,016,721
87	Nevşehir Pamuklu San.İşl.	170.000.000.000	2,681,642
88	Şanlıurfa Yün.Yapağı İşl.	47.500.000.000	749,282
89	11 Mağazanın Devri	104.251.335.000	993,473
90	3 Adet Gayrimenkul	345.720.067.747	2,040,369

3.3.2.3.1. FABRİKA, TESİS VE DİĞER SATIŞLAR (DEVAM)

SN	ADI	SATIŞ BEDELİ (TL.)	SATIŞ BEDELİ (ABD Doları)
	DENİZ NAKLİYATI T.A.Ş.		
95	3 TANKER	617.809.060.000	12,980,000
	SİVAS Demir Çelik T.A.Ş.		
96	Ankara - Gaziosmanpaşa'da Bir Daire	11.200.000.000	237,419
	KÖYTEKS Yatırım Holding A.Ş.		
97	Siirt Hazır Giyim Tesisi	9.500.000.000	202,029
98	Gümüşhane Hazır Giyim Tesisi	34.000.000.000	436,015
99	Diyarbakır Hazır Giyim Tesisi	37.120.000.000	467,889
100	Yerköy Hazır Giyim Tesisi	45.000.000.000	542,567
101	Erzincan Hazır Giyim Tesisi	43.500.000.000	380,012
102	ERHAZ Erzurum Hazır Giyim Tesisi	112.717.364.400	691,560
103	SİHAZ Sivas Hazır Giyim Tesisi	134.647.500.000	830,081
	TESTAŞ T.Eletkrik San.A.Ş.		
104	Aydın Tesisleri	65.371.750.000	1,150,000
	ORÜS Orman Ürünleri San.A.Ş.		
105	ORÜS Ayancık İşletmesi	200.000.000.000	3,180,560
106	ORÜS Devrek İşletmesi	86.000.000.000	1,367,641
107	ORÜS Düzce İşletmesi	151.000.000.000	2,401,323
108	ORÜS Vezirköprü İşletmesi	364.000.000.000	5,788,620
109	ORÜS Pazarköy İşletmesi	11.000.000.000	174,931
110	ORÜS Ulupınar İşletmesi	23.110.000.000	367,514
111	ORÜS Bafra İşletmesi	201.000.000.000	3,168,248
112	ORÜS Antalya İşletmesi	211.000.000.000	3,311,726
113	ORÜS Eskipazar İşletmesi	51.840.000.000	300,000
114	ORÜS Kalkım İşletmesi	87.025.000.000	500,000
115	ORÜS Yenice İşletmesi	107.490.000.000	600,000
116	ORÜS Demirköy İşletmesi	135.832.500.000	750,000
117	ORÜS Bartın İşletmesi	297.020.400.000	1,640,000
118	ORÜS Dursunbey İşletmesi	93.384.300.000	470,000
119	ORÜS Şavşat İşletmesi	35.581.800.000	155,000

3.3.2.3.1. FABRİKA, TESİS VE DİĞER SATIŞLAR (DEVAM)

SN	ADI	SATIŞ BEDELİ (TL.)	SATIŞ BEDELİ (ABD Doları)
122	Ankara-Bahçelievler Binası	33.000.000.000	741,957
123	Ankara-Gaziosmanpaşa Binası	58.300.000.000	1,305,945
	T.DENİZCİLİK İŞLETMELERİ		
124	Hasköy Bakım Atölyesi	255.000.000.000	2,700,928
	TURBAN TURİZM A.Ş.		
125	KEMER MARİNA OTELİ	500.000.000.000	11,625,474
126	ÇEŞME Oteli ve Lojmanları	574.402.500.000	11,250,000
127	ELMADAĞ Dağevi	90.000.000.000	1,427,529
128	ILICA Motel	151.000.000.000	2,380,127
129	Kemer Marina	3.018.492.000.000	17,100,000
130	Akçay Tatil Köyü	1.097.775.000.000	6,150,000
131	Kuşadası Marina	4.312.948.500.000	24,150,000
132	Bodrum Marina	3.892.834.000.000	20,900,000
	TÜRK HAVA YOLLARI		
133	4 Adet B-727 Tipi Uçak	786.734.700.000	11,100,000

3.3.2.3.2. ARSA VE ARAZİ SATIŞLARI

SN	ADI	SATIN ALAN KİŞİ / KURULUŞ	SATIŞ TARİHİ	SATIŞ BEDELİ (TL.)	SATIŞ BEDELİ (ABD Doları)
	YEM SANAYİİ A.Ş.				
1	MALATYA ARSASI	ZÜBEYDE GÜNDOĞDU	11.05.1994	13.500.000	385
	T.SÜT ÜRÜNLERİ A.Ş.				
2	DENİZLİ - ACIPAYAM ARSASI	Dr. İSA TUZCU	16.07.1993	451.000.000	40,277
3	Ceylanpınar Arsası	Veysi GÖLLÜ - Ahmet GÜNTEKİN	04.08.1995	4.000.000.000	88,195
4	Şebinkarahisar Arsası	Ünsal ULUÇEÇEN	10.08.1995	2.200.000.000	48,025
5	AYDIN - Köşk Arsası	SEMA Tar.Hay.Tur.Pet.Ür.San.A.Ş	08.12.1995	24.000.000.000	432,261
	EBK ET ve BALIK ÜRÜNLERİ A.Ş.				
6	MANİSA Lojman Arsası	Musa KÖK (Kök İnşaat)	07.07.1995	8.050.000.000	182,747
7	ISKENDERUN Soğuk Depo Arsası	BİLFER Madencilik A.Ş.	10.07.1995	36.010.000.000	813,234
8	ÇERKEZKÖY Arsası	ÖZNUR Kablo San.Ltd.Şti.	10.07.1995	66.800.000.000	1,508,582
9	GÖLBAŞI- OĞULBEY Arsası	CİHAN - KUR İnş.San.Tic.A.Ş.	10.07.1995	77.500.000.000	1,750,226
10	ANKARA Kombinası Arsası	GİMAT	11.08.1995	1.350.000.000.000	29,209,399
	SÜMER HOLDİNG A.Ş.				
11	Gebze Arsası	M.YURTDAŞ-A.YAPRAK	26.06.1995	60.000.000	1,395
12	Karadeniz Ereğlisi Arsası	SELAHATTİN BAĞÇE	26.06.1995	95.000.000	2,209
13	İzmir Konak Arsası	OSMAN V.GÜRKAYNAK	03.07.1995	1.450.000.000	33,064
	KÖYTEKS Yatırım Holding A.Ş.				
14	Yerköy Tesisi'ne Ait 4 Arsa	Yerköy Ticaret Borsası	22.08.1995	914.383.750	19,236
15	Yerköy Tesisi'ne Ait 2 Arsa	Erol ERBAŞ	24.08.1995	340.000.000	47,906
16	Yerköy Tesisi'ne Ait 4 Arsa	Mehmet KILIÇ	08.09.1995	190.124.000	4,042
17	Yerköy Tesisi'ne Ait 1 Arsa	Şeref YILMAZ	12.09.1995	222.591.200	4,734
18	Yerköy Tesisi'ne Ait 22 Arsa	ÇELİKLER Gıda San.A.Ş.	13.10.1995	3.261.788.500	65,168
19	Yerköy Tesisi'ne Ait 4 Arsa	ÇELİKLER Gıda San.A.Ş.	08.02.1996	805.900.000	12,713
	PETROL OFİSİ A.Ş.				
20	POAŞ- Niğde Arsası	E.ÖZEGEN - F.AYDOĞAN	04.06.1996	1.505.000.000	19,301
21	POAŞ- Konya / Beyşehir Arsası	Yılmaz AKAY	04.06.1996	830.000.000	10,644
22	POAŞ- Batman Arsası (I)	Bedrettin NASIROĞLU	04.06.1996	15.119.000.000	193,895
23	POAŞ- Batman Arsası (II)	Kenan KONAÇ	04.06.1996	6.180.000.000	79,256
24	POAŞ- Balıkesir Arsaları (4 arsa)	Aydın AKDENİZ	05.06.1996	2.860.000.000	36,678
25	POAŞ- Balıkesir Arsası	Alaattin ÖRS	06.06.1996	406.000.000	5,207
	TURBAN TURİZM A.Ş				
26	İstinye'de 2 Parsel Arsa	İMKB Başkanlığı	21.08.1995	450.000.000.000	9,507,712
27	İstinye'de 6 Parsel Arsa	İMKB Başkanlığı	23.10.1995	550.000.000.000	10,947,670

3.3.2.3.3. İŞLETME / KULLANIM HAKKI DEVRİ YÖNTEMİ İLE YAPILAN ÖZELLEŞTİRMELER

SN	ADI	SATIN ALAN KİŞİ / KURULUŞ	SATIŞ TARİHİ	SATIŞ BEDELİ (TL.)	SATIŞ BEDELİ (ABD Doları)
	ÇİNKUR Çinko Kurşun Metal San.A.Ş.				
1	CELALDAĞ Maden Sahası Ruhsat Devri	ARTAŞ Madencilik Ltd.	20.06.1995	3.250.000.000	77,172
2	POZANTI Maden Sahası Ruhsat Devri	İbrahim DOĞAN	20.06.1995	33.000.000	784
3	KOYULHİSAR Madden Sahası Ruhsat Devri	MENKA A.Ş.	25.08.1995	500.000.000	11.879
	T.DENİZCİLİK İŞLETMELERİ				
4	TDİ İzmir Konak Eski Balık Hali	B.Şehir Belediyesi / İZBELTUR O.G.G.	15.08.1996	(*)	(*)
5	Hopa Limanı	Park Denizcilik ve Hopa Lim.İşl.	17.06.1997	582.245.950.020	4,004,718
6	Tekirdağ Limanı	AKPORT Tekirdağ Lim.İşl.A.Ş.	17.06.1997	15.254.842.058.610	104,923,599
7	Giresun Limanı	ÇAKIROĞLU Giresun Liman İşl.A.Ş.	30.06.1997	472.172.212.120	3,203,774
8	Ordu Limanı	ÇAKIROĞLU Ordu Liman İşl.A.Ş.	30.06.1997	236.970.386.060	1,607,887
9	Sinop Limanı	ÇAKIROĞLU Sinop Liman İşl.A.Ş.	30.06.1997	118.043.126.720	800.944
10	Rize Limanı	ASIM ÇİLLİOĞLU Ortak Girişim Grubu	07.08.1997	914.605.473.650	5,606,605

(*): Yıllık emlak vergisi tutarında kira bedeliyle kullanım hakkı devredilmiştir.

3.3.2.3.4. YARIM KALMIŞ TESİS SATIŞLARI

SN	ADI	SATIN ALAN KİŞİ / KURULUŞ	SATIŞ TARİHİ	SATIŞ BEDELİ (Milyon TL.)	SATIŞ BEDELİ (ABD Doları)
1	EBK KEMAH ET KOMBİNASI	KEMAH GIDA A.Ş.	09.09.1987	275	305,556
2	SEK K.MARAŞ SÜT MAM.İŞL.	YAŞAR DONDURMA	09.10.1989	1.600	708,755
3	TİGEM GÜNAŞ ZEYTİNYAĞI FABRİKASI	KİLİS BELEDİYESİ	11.12.1990	900	318,996
4	SÜMER HOLD.Silivri Alım Ajanslığı	HMK LTD.ŞTİ.	09.10.1997	6.050	34,540
5	SÜMER HOLD.Bursu Bölge Müdürlüğü	KENAN SANDALCI	16.10.1997	200.000	1.127,586
6	SÜMER HOLD.Sungurlu Yarım Kal.Konf.Fab.	SUNGURLU TEKS.LTD.ŞTİ.	16.10.1997	115.000	648,362
	YARIM KALMIŞ TESİSLERDEN DEFTER DEĞERİ ÜZERİNDEN DEVREDİLENLER				
7	MKEK KESKİN KALIP FABRİKASI (1)	KÖYTEKS	08.07.1988	370.0	264.730
8	SEK SİİRT PEYNİR FABRİKASI (2)	KÖYTEKS	08.07.1988	90.0	64.394
9	SÜMERBANK G.ANTEP TEKSTİL MAK.FAB.	GAZİANTEP BELEDİYESİ	02.07.1986	152.3	227,127
10	SÜMERBANK YALVAÇ HAZIR GİYİM TES.	YALVAÇ BELEDİYESİ	1987	13.0	17,374
11	TAKSAN YERKÖY TESİSİ (3)	KÖYTEKS	08.07.1988	36.6	26,187
12	SÜMERBANK KELKİT AYAKKABI FAB.	TEKEL GENEL MDL.	02.08.1989	156.1	72,682
13	TÜGSAŞ SORGUN AMONYAK GÜBRE FAB.	ŞEKER FAB.GN.MDL.	07.06.1990	110.6	42,428
14	SÜMERBANK GERCÜŞ AYAKKABI TESİSİ	JAN.GEN.KOM.EM.GN.MDL.	10.09.1991	381.7	91,590
15	TEKEL DİYARBAKIR SİGARA FABRİKASI	TEKEL GENEL MDL.	10.09.1991	Bedelsiz	Bedelsiz
16	ETİBANK Efazığ Sodyum Bikromat İşletmesi	ETİBANK Genel Müdürlüğü	18.11.1996	25,027.9	254,760
	TOPLAM				

(1): Devir tarihinden sonra KÖYTEKS tarafından hazır giyim tesisine dönüştürülen fabrika, 2/8/1995 tarih ve 95/58 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu kararıyla bedelsiz olarak Kırıkkale Üniversitesi'ne devredilmiştir.

(2) : Devir tarihinden sonra YÖYTEKS tarafından hazır giyim tesisine dönüştürülen fabrika, 11/8/1995 tarihli Özelleştirme İdaresi Başkanlığı kararıyla 9.5 milyar TL bedelle GELİŞ Madencilik A.Ş.'ye satılmıştır.

(3) : Devir tarihinden sonra KÖYTEKS tarafından hazır giyim tesisine dönüştürülen fabrikaya ait 30 parsel arsa 1995 yılında, 4 parsel arsa ile Yerköy Hazır Giyim Tesisi ise 1996 yılında, toplam 50.7 milyar TL bedelle çeşitli firmalara satılmıştır.

Toplam satış tutarları brüt satış hasılatını göstermektedir. Satış veya devir tutarlarının döviz cinsinden değeri, satış onay tarihindeki T.Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden hesaplanmıştır.

3.4 ÖZELLEŞTİRME İŞLEMLERİNDEN ELDE EDİLEN KAYNAK VE KULLANIMLAR

3.4.1. KAYNAKLAR (TL VE DOLAR BAZINDA)

KAYNAKLAR				TL.
	1986-1995	1996	1997	TOPLAM
ÖZELLEŞTİRME İŞLEMLERİNDEN TAHSİLAT	42.568.628.303.167	18.681.016.862.843	56.056.111.769.431	117.305.756.935.441
Blok Satış Gelirleri	22.434.119.100.708	14.157.800.392.324	41.879.376.412.741	78.471.295.905.773
Tesis ve Varlık Satış Gelirleri	7.487.965.130.494	4.343.704.789.057	13.855.685.356.690	25.687.355.276.241
Halka Arz Geliri	1.412.481.675.450	0	0	1.412.481.675.450
Uluslararası Kurumsal Arz Geliri	6.406.160.664.000	0	0	6.406.160.664.000
İMKB'de Satış Geliri	4.822.471.777.322	154.483.777.500	0	4.976.955.554.822
Yarım Kalmış Tesis Satış Geliri	5.429.955.193	25.027.903.962	321.050.000.000	351.507.859.155
REHİNLİ HİSSE SATIŞ GELİRİ	1.276.579.200.000	2.453.177.080.970	0	3.729.756.280.970
TEMETTÜ GELİRLERİ	8.978.131.377.731	22.034.450.168.453	36.128.657.460.904	67.141.239.007.088
KAPSAM.KURULUŞ.VERİLEN BORÇ VE ANAPARA TAHSİL.	410.000.000.000	197.000.000.000	0	607.000.000.000
KAPSAM.KURULUŞ VERİLEN BORÇ/TAHVİL FAİZ GEL.	142.748.798.000	303.877.577.127	0	446.626.375.127
DİĞER GELİRLER	106.399.741.611	2.596.991.686	68.046.895.982	177.043.629.279
BORÇLANMA	13.208.879.186.306	247.994.365.773	170.167.137.522	13.627.040.689.601
Özelleştirme Bonosu İhracı	1.000.000.000.000	0	0	1.000.000.000.000
Dış Kredi ve Hibe Kullanımı (1)	12.208.879.186.306	247.994.365.773	170.167.137.522	12.627.040.689.601
TOPLAM KAYNAKLAR	66.691.366.606.815	43.920.113.046.852	92.422.983.263.839	203.034.462.917.506

Bu tabloda yeralan rakamlar, Özelleştirme Fonu hesabı ile özelleştirme uygulamalarına ilişkin diğer özel hesaplara nakit giriş tutarlarını göstermektedir.

(1): Özelleştirme uygulamalarında kullanılmak üzere Dünya Bankası tarafından açılan kredi ile bazı uluslararası kuruluşlardan sağlanan kredi ve hibeden kullanılan tutarlar.

3.4.1. KAYNAKLAR (TL VE DOLAR BAZINDA) (DEVAM)

KULLANIMLAR					$
	1986-1995	1996	1997	TOPLAM (TL.)	(%)
ÖZELLEŞTİRME İŞLEMLERİNDEN TAHSİLAT	2.564.142.382	229.638.707	362.107.218	3.155.888.307	65.42
Blok Satış Gelirleri	1.137.686.927	168.727.796	276.715.539	1.583.130.262	32.82
Tesis ve Varlık Satış Gelirleri	162.009.527	58.667.560	83.581.191	304.258.278	6.31
Halka Arz Geliri	424.526.549	0	0	424.526.549	8.80
Uluslararası Kurumsal Arz Geliri	316.305.000	0	0	316.305.000	6.56
İMKB'de Satış Geliri	522.108.102	1.988.591	0	524.096.693	10.86
Yarım Kalmış Tesis Satış Geliri	1.506.277	254.760	1.810.488	3.571.525	0.07
REHİNLİ HİSSE SATIŞ GELİRİ	28.950.000	31.468.740	0	60.418.740	1.25
TEMETTÜ GELİRLERİ	743.967.125	306.228.324	243.963.626	1.294.159.075	26.83
KAPSAM.KURULUŞ.VERİLEN BORÇ VE ANAPARA TAHSİL.	9.670.996	2.388.703	0	12.059.699	0.25
KAPSAM.KURULUŞ VERİLEN BORÇ/TAHVİL FAİZ GEL.	3.269.509	4.306.986	0	7.576.495	0.16
DİĞER GELİRLER	9.480.025	36.783	461.691	9.978.499	0.21
BORÇLANMA	279.211.897	3.807.733	987.647	284.007.277	5.89
Özelleştirme Bonosu İhracı	24.142.396	0	0	24.142.396	0.50
Dış Kredi ve Hibe Kullanımı (1)	255.069.501	3.807.333	987.647	259.864.881	5.39
TOPLAM KAYNAKLAR	3.638.691.934	577.875.976	607.520.182	4.824.088.092	100.00

Bu tabloda yeralan rakamlar, Özelleştirme Fonu hesabı ile özelleştirme uygulamalarına ilişkin diğer özel hesaplara nakit giriş tutarlarını göstermektedir.

(1): Özelleştirme uygulamalarında kullanılmak üzere Dünya Bankası tarafından açılan kredi ile bazı uluslararası kuruluşlardan sağlanan kredi ve hibeden kullanılan tutarlar.

3.4.2. KULLANIMLAR (TL VE DOLAR BAZINDA)

KULLANIMLAR				TL.
	1986-1995	1996	1997	TOPLAM
ÖZ.KAPSAMINDAKİ KURULUŞLARA İLİŞKİN ODEMELER	34.066.695.642.121	18.382.910.948.287	36.665.729.958.128	89.115.336.548.536
Sermaye İştiraki (1)	20.607.729.379.301	8.339.697.644.704	12.357.518.913.263	41.304.945.937.268
Kredi Biçiminde Verilen Borçlar (2)	7.945.102.074.855	6.384.762.791.114	21.028.350.594.213	35.358.215.460.182
Sosyal Yardım Zammı Ödemeleri (3)	596.812.427.856	1.490.546.476.553	1.416.654.999.620	3.504.013.904.029
Özelleştirmeye Bağlı İş Kaybı Tazminatı Ödemeleri (3)	50.000.000.000	710.909.721.112	289.670.142.470	1.050.579.863.582
Özelleştirme Sonrası Tazminat vb.Diğer Personel Ödemeleri (3)	1.614.197.770.320	63.688.685.929	817.163.287.884	2.495.049.744.133
% 30 Erken Emeklilik Primi Ödemeleri (3)	153.575.296.280	347.149.209.450	148.199.545.000	648.924.050.730
Özelleştirme Gelirinden İlgili Kuruluşlara Ödemeler (4)	3.099.278.693.509	1.046.156.419.425	608.172.475.678	4.753.607.588.612
ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARINDA İLİŞ.ÖDEMELER	1.765.257.078.663	449.706.483.144	715.759.833.194	2.930.723.395.001
Denetim - Danışmanlık Giderleri (5)	672.358.750.058	272.387.216.169	603.953.011.357	1.548.698.977.584
İhale İlanı Giderleri	299.552.756.140	71.793.126.510	98.692.689.377	470.038.572.027
Reklam ve Tanıtım Giderleri (5)	167.366.825.090	105.526.140.465	13.114.132.460	286.007.098.015
İMKB'de Hisse Senedi Alımı Giderleri	625.978.747.375	0	0	625.978.747.375
BORÇ ODEMELERİ	3.174.985.431.319	1.580.365.622.050	9.691.259.376.021	14.446.610.429.390
Özelleştirme Bonosu Anapara Geri Ödemesi	1.000.000.000.000	0	0	1.000.000.000.000
Özelleştirme Bonosu Faiz Ödemeleri	270.000.000.000	0	0	270.000.000.000
Diğer Borçlar Faiz /Kur Farkı / Komisyon Ödemeleri (6)	1.904.985.431.319	1.580.365.622.050	9.691.259.376.021	13.176.610.429.390
DİĞER KULLANIMLAR	22.875.207.824.911	27.439.082.080.328	39.013.225.826.168	89.327.515.731.407
Genel Yönetim Giderleri İçin İdare Bütçesine Aktarılan (7)	130.000.000.000	265.000.000.000	695.000.000.000	1.090.000.000.000
Hazine'ye Aktarma (8)	22.383.993.103.980	27.113.252.603.376	38.277.768.171.394	87.775.013.878.750
Diğer Kullanımlar (9)	361.214.720.931	60.829.476.952	40.457.654.774	462.501.852.657
TOPLAM KULLANIMLAR	61.882.145.977.014	47.852.065.133.809	86.085.974.993.511	195.820.186.104.334

3.4.2. KULLANIMLAR (TL VE DOLAR BAZINDA) (DEVAM)

KULLANIMLAR					$
	1986-1995	1996	1997	TOPLAM (TL.)	(%)
ÖZ.KAPSAMINDAKİ KURULUŞLARA İLİŞKİN ÖDEMELER	2.239.074.746	240.631.901	238.148.798	2.717.855.445	60.79
Sermaye İştiraki (1)	1.833.733.927	117.911.016	80.645.820	2.032.290.763	45.46
Kredi Biçiminde Verilen Borçlar (2)	62.417.360	79.329.932	134.437.575	276.184.867	6.18
Sosyal Yardım Zammı Ödemeleri (3)	12.470.089	17.838.202	9.618.905	39.927.196	0.89
Özelleştirmeye Bağlı İş Kaybı Tazminatı Ödemeleri (3)	1.013.720	9.198.745	2.276.930	12.489.395	0.28
Özelleştirme Sonrası Tazminat vb.Diğer Personel Ödemeleri (3)	37.716.929	716.800	5.616.866	44.050.595	0.99
% 30 Erken Emeklilik Primi Ödemeleri (3)	3.268.100	4.715.031	1.028.428	9.011.559	0.20
Özelleştirme Gelirinden İlgili Kuruluşlara Ödemeler (4)	288.454.621	10.922.175	4.524.274	303.901.070	6.80
ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARINDA İLİŞ.ÖDEMELER	198.436.350	6.783.433	4.381.079	209.600.862	4.69
Denetim - Danışmanlık Giderleri (5)	34.235.360	3.759.485	3.800.903	41.795.748	0.93
İhale İlanı Giderleri	24.973.986	1.343.321	489.923	26.807.230	0.60
Reklam ve Tanıtım Giderleri (5)	4.983.781	1.680.627	90.253	6.754.661	0.15
İMKB'de Hisse Senedi Alımı Giderleri	134.243.223	0	0	134.243.223	3.00
BORÇ ÖDEMELERİ	62.588.660	9.137.772	62.317.638	134.044.070	3.00
Özelleştirme Bonosu Anapara Geri Ödemesi	21.749.409	0	0	21.749.409	0.49
Özelleştirme Bonosu Faiz Ödemeleri	5.943.256	0	0	5.943.256	0.13
Diğer Borçlar Faiz /Kur Farkı / Komisyon Ödemeleri (6)	34.895.995	9.137.772	62.317.638	106.351.405	2.38
DİĞER KULLANIMLAR	792.972.986	356.492.773	259.907.449	1.409.373.208	31.52
Genel Yönetim Giderleri İçin İdare Bütçesine Aktarılan (7)	2.726.901	3.266.746	4.674.167	10.667.814	0.24
Hazine'ye Aktarma (8)	768.052.254	352.399.603	254.968.304	1.375.420.161	30.76
Diğer Kullanımlar (9)	22.193.831	826.424	264.978	23.285.233	0.52
TOPLAM KULLANIMLAR	3.293.072.742	613.045.879	564.754.964	4.470.873.585	100.00

3.5 DANIŞMANLIK HİZMETİ ALINAN FİRMALAR

ŞİRKET	DANIŞMAN ve/veya DENETÇİ	SÖZLEŞME TUTARI
ÇİNKUR	DENET Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. (Denetim)	210.000.000 01.01.1991-31.12.1991/01.01.1992-31.12.1992 dönemlerine ait denetim ve 31.12.1994'e kadar ve bu tarihten önce İdare tarafından tespit edilecek bir tarih itibariyle bağımsız dış denetim ücreti;
	İnterbank (Danışman)	225.000.000 1.700.000.000 Şirketin tahmini hisse değerini belirleme, değerleme çalışmalarında Şirket'i Türkiye ve uluslararası piyasalarda aynı sektörde faaliyet gösteren diğer şirketlerle kıyaslama, Şirket'teki hisselerinin satışı için Devir Bilançosu çıkararak Due Dilligence işlemlerini yapma, Devir Bilançosunu talep tarihi itibari ile güncelleştirme ücreti.

3.5 DANIŞMANLIK HİZMETİ ALINAN FİRMALAR (DEVAM)

ŞİRKET	DANIŞMAN ve/veya DENETÇİ	SÖZLEŞME TUTARI
TÜPRAŞ-POAŞ	Chase Invesiment Bank Ltd.(*) Salomon Brothers Inc.(*) Kleinwort Benson Ltd.(*) Global Securities Inc.(*) (Konsorsiyum)	a. 290.000 $ b. 30.000 / ay + % 0.55 + 352.000$ c. % 3,75 + 325.000 Şirket değerlemesi, halka arz hazırlık, blok satış hazırlık, halka arz yüklenim ücreti.
	Pilko (Çevre Danışman)(*)	a. 197.000$ b/c. Pazarlığa tabi.
	Muse Slancil (Teknik Danışman) (*)	a. 311.000$ b/c. 25.000$ / 17.000$
	Arnold & Porter (ÖİB - Uluslararası Hukuk)(*)	a. 195.000$ b/c. 350.000$/600.000$
	Okur & Okur (ÖİB-Yerel Hukuk)	a. 384.340$ b/c. 150.000$/50.000$
	Shearman &Slerlin (Konsorsiyum-Hukuk) (*)	a. .... b/c. - / 720.000$
	Başaran (Price Waterhouse) (Denetçi)	a. 940.000$ b/c. 75.000$ / 75.000$

3.5 DANIŞMANLIK HİZMETİ ALINAN FİRMALAR (DEVAM)

ŞİRKET	DANIŞMAN ve/veya DENETÇİ	SÖZLEŞME TUTARI
ÇİTOSAN		
Yarımca Porselen	Indosuez Euro Türk Merchant Bank (*)	114.250$
Bozöyük Seramik	Indosuez Euro Türk Merchant Bank (*)	114.250$
Gümüşhane Çimento	TSKB	190.000$
Kars Çimento	TSKB	220.000$
Van Çimento	TSKB	190.000$
Edirne Çimento	TSKB	200.000$
Ergani Çimento	TSKB	230.000$
Kurtalan Çimento	TSKB	220.000$
Elazığ Çimento	TSKB	230.000$,
Filyos Ateş Tuğla	Garanti Yatırım Bankası	135.000$
Konya Krom Manyezit	Garanti Yatırım Bankası	135.000$
		Şirket değer tespiti, mali tabloların denetlenmesi, Due Dilligence işlemleri ücretleri.

3.5 DANIŞMANLIK HİZMETİ ALINAN FİRMALAR (DEVAM)

ŞİRKET	DANIŞMAN ve/veya DENETÇİ	SÖZLEŞME TUTARI
ERDEMİR	CS First Boston (Danışman) (*) DRT Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. (Denetim)	Satış Başarı % 3 -3/8 20.000$ İdare'nin yazılı talimatı ile II. Aşama kapsamında yürütülecek çalışmalar 2 ayrı alternatifle belirtilmektedir. 1) S.144 A kuralına göre Şirket hisselerinin ABD'da satılması için hazırlanacak izahname (prospeclus) yer alacak mali bilgilerin oluşturulmasına ilişkin gerekli çalışmaların tamamlanması ve söz konusu mali bilgilerin güvenilirliği hakkında kanaat mektubunun hazırlanması. 45.000$ veya 2) Hisselerin ABD'de SEC'ye göre halka arz edilmesi için hazırlanacak izahnamede yer alacak mali bilgilerin güvenilirliği hakkında kanaat mektubunun hazırlanması. Bu çalışmalar kapsamında, 31 Aralık 1993 tarihinde sona eren 3 yıllık döneme ait kâr/zarar tablolarının ve 31 Aralık 1992 ve 1993 yılları itibariyle bilancoların ABD'de genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine göre hazırlanması. 75.000$
	(Ek Sözleşme)	7.000$ Şirket'in 30 Eylül 1994 tarihli mali tablolarının sınırlı denetim işlemlerinin yapılması, Türkçe ve İngilizce denetim raporlarının hazırlanması ücreti.

3.5 DANIŞMANLIK HİZMETİ ALINAN FİRMALAR (DEVAM)

ŞİRKET	DANIŞMAN ve/veya DENETÇİ	SÖZLEŞME TUTARI
HAVAŞ	DRT Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. (Denetim)	20.500$ Şirket'in01.01.1993-31.12.1893 dönemine ait mali tablolarının denetimini yapmak ve denetim sonucu denetim (audiling) raporu tanzim etme, İdare talep ettiği takdirde: 01.01.1991-31.12.1991 ve 01.01.1992-31.12.1992 tarihleri arasındaki dönemler için mali tablolarının düzenlenmesi ile ilgili denetim yapmak ve denetim raporu tanzim etme ve 31.12.1994'e kadar ve bu tarihten önce olmak üzere İdare tarafından belirlenecek bir tarih itibariyle gelişen olayların bağımsız dış denetimini yaparak mali tabloları ve raporları düzenleme, Şirket'in yukarıda yer alan finansal tabloların hiç hazırlanmamış veya ilke ve esaslardan farklı bir şekilde hazırlanmış olmaları halinde, sözkonusu tabloları ayrı ayrı belirlenen muhasebe standart ilke ve esasları açısından yeniden düzenleyerek denetim raporuna dahil etme ücreti.

3.5 DANIŞMANLIK HİZMETİ ALINAN FİRMALAR (DEVAM)

ŞİRKET	DANIŞMAN ve/veya DENETÇİ	SÖZLEŞME TUTARI
HAVAŞ	(Ek Denetim Sözleşmesi)	7.000$ İdare'nin talebi üzerine aşağıdaki hizmetlerin; Sermaye Piyasası Kurulu Standartlarına uygun olarak düzenlenen 30 Eylül 1994 tarihli mali tablolarının denetimi işlemlerinin yapılması, Türkçe ve İngilizce denetim raporlarının hazırlanması. Yukarıdaki paragrafta yer alan mali tablolarının hiç hazırlanmamış veya SPK Standartlarından farklı bir şekilde hazırlanmış olmaları halinde, sözkonusu mali tabloların SPK standartları ile belirlenen muhasebe standart, ilke ve esasları açısından yeniden düzenlenmesi ile denetim raporuna dahil edilmesi yapılacaktır. Denetim sonucu hazırlanan mali tabloları ile Şirket'in hazırladığı mali tablolar arasındaki farklılıkları detaylı olarak açıklayan mutabakat raporu 30.09.1994 tarihli denetim raporu için de hazırlanacaktır. Uluslararası Muhasebe Standartları çerçevesinde sunulması ve SPK raporlarının tevdiini takip eden bir hafta içinde hazırlanması. 1.500$

3.5 DANIŞMANLIK HİZMETİ ALINAN FİRMALAR (DEVAM)

ŞİRKET	DANIŞMAN ve/veya DENETÇİ	SÖZLEŞME TUTARI
	DRT Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. (Denetim) (Ek Denetim Sözleşmesi)	7.000$ + 1.500$
	DRT Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. (Denetim) (Ek Denetim Sözleşmesi)	7.000$ Şirket'in 31 Aralık 1994 tarihli mali tablolarının denetim işlemlerinin yapılması, Türkçe sınırlı denetim ve denetim raporlarının hazırlanması ücreti.
	DRT Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. (Denetim) (Ek Denetim Sözleşmesi)	28.000$ Havaş A.Ş. özelleştirilmesi sonucu satın alan, YAZEKS İç ve Dış Tic. A.Ş. ile mutabakat tesis edilmeyen makina, ekipman ve taşıt araçlarının sayım, döküm ve kayıtlar ile gerçek durumunun birbirine uygunluğu (due dilligence) işlemlerinin yapılarak, sayım ve döküm tutanaklarının Yazeks'e sunulmsı ücreti.
	Global Menkul Değerler A.Ş. (Danışman)	3.000.000.000.-TL+% 3 Toplam halka arz geliri üzerinden % 3 oranında undewriting ve aracılık komisyon ücreti.
	DRT Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. (Danışman)	4232 sayılı Kanun'la değişik maddede yer alan tüm değerleme yöntemleri kullanılarak Şirket'in değerini belirlemek, İdare'nin elinde bulundurduğu % 40 hissenin değer tespitini yapmak, tanıtım dökümanı hazırlamak, satış işlemleri ile ilgili tüm diğer danışmanlık hizmetlerini yerine getirmek. 7.020.000.000.-TL.

3.5 DANIŞMANLIK HİZMETİ ALINAN FİRMALAR (DEVAM)

ŞİRKET	DANIŞMAN ve/veya DENETÇİ	SÖZLEŞME TUTARI
KARADENİZ BAKIR İŞL.	VEGA Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. (Denetim)	250.000.000 -TL. 01.01.1991-31.12.1991/01.01.1992-31.12.1992 dönemlerine ait denetim ve 31.12.1994'e kadar ve bu tarihten önce İdare tarafından tespit edilecek bir tarih itibariyle bağımsız dış denetim ücreti:
	ALFA Menkul Değerler A.Ş. (Danışman) Ek Sözleşme	125.000.000 -TL Şirketin Değerlemesi 650.000.000 -TL.
NİMSA	EMF Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. (Denetçi)	200.000.000 -TL. 01.01.1993-31.12.1993 donemine ait mali tablolarının sınırlı denetimi ve denetim (audilling) raporu tanzim etme ücreti
SÜMER HOLDİNG	Price Waterhouse (Danışman - Denetim)	1.265.000$ Şirkete ait işletmelerin değerlemesi ve tanıtım dökümanlarının hazırlanarak Özelleştirme alternatiflerinin tespit edilmesi ücreti. 20.000$ Şirkete ait işletmelerin değerlemesi ve tanıtım dökümanlarının hazırlanarak Özelleştirme alternatiflerinin tespit edilmesi ücreti
	Başaran - Price Waterhouse (Danışman)	Bir önceki sözleşmeden kalan tutar; 109.566$ Başarı ücreti; 105.253$
SDÇİ	Yalım Malı Müşavirlik (Denetim)	4.725.000.000.-TL. Şirketin 01.01.1994-31.12.1994 ve 01.01.1995-30.06.1995 dönemlerine ait Mali Tabloların denetimi ve denetim (audiling) raporu tanzim etme ücreti.
	DRT Denetim Revizyon Tasdik Y.M.M.A.Ş. (Danışmanlık ve Denetim)	Şirketin İdaremize ait % 99,99 oranındaki hisselerinin denetimve değerleme çalışmalarının yapılmasına ilişkin danışmanlık ücreti; 3.975.000.000.-TL.

3.5 DANIŞMANLIK HİZMETİ ALINAN FİRMALAR (DEVAM)

ŞİRKET	DANIŞMAN ve/veya DENETÇİ	SÖZLEŞME TUTARI
PETLAS	İKTİSAT BANKASI TÜRK A.Ş. (Ek Danışman Sözleşmesi)	50.000$ Şirket'in 01.01.1993-31.12.1993 ve 01.01.1994-31.12.1994 dönemlerine ait mali tablolarının denetimini yapma ve denetim raporu hazırlama, Türkiye ve uluslararası piyasalar ve benzeri sektörlerde faaliyet gösteren firmalarla kıyaslayarak belirleme ve özelleştirme stratejisine en uygun olduğu düşünülen tahmini değerleri belirtme, Şirket'in satışı ile ilgili Prospektus ve/veya Information Memorandum hazırlama ücreti.
	MERKEZ YMM ve DENETİM A.Ş. (Denetim Sözleşmesi)	01.01.1995-31.12.1995 dönemlerine ait mali tablolarının yıl sonu itibariyle bağımsız tam denetiminin yapılması ücreti. 925.000.000.TL. İdare talep ettiği takdirde 1996 yılı 3'üncü, 6'ncı ve 9'uncu aylar itibariyle Şirket'in dış denetiminin ayrı ayrı yapılması için her bir dönem ücreti; 160.000.000.TL. İdare talep ettiği takdirde Şirket'in devir bilançosunun çıkarılması ücreti; 100.000.000.-TL.

3.5 DANIŞMANLIK HİZMETİ ALINAN FİRMALAR (DEVAM)

ŞİRKET	DANIŞMAN ve/veya DENETÇİ	SÖZLEŞME TUTARI
TESTAŞ	İKTİSAT BANKASI T.A.O (Danışmanlık ve Denetim Hizmetleri Ek Söz.) T.VAKIFLAR BANKASI T.A.O.(Danışman)	 150.000.000.-TL. Şirket'in 01.01.1993 - 31.12.1993 dönemine ait sınırlı denetim ücreti. 500.000.000.-TL. Tesis'in niteliği ve buna uygulanacak özelleştirme yöntemi de dikkate alınarak genel kabul görmüş değerleme metodlarından uygun olan yöntemleri kullanarak değerini belirleme, Tesis'in satışı için Due Dilligence işlemlerini yapacak ve belirlenecek mevcut durumu deyid edecek, ayrıca değer belirleme çalışmalarında Tesisi, Türkiye ve uluslararası piyasalarda aynı sektörde faaliyet gösteren diğer şirketlerle kıyaslama ücreti.
KÜMAŞ	DRT Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. (Denetim)	16.800$ İdarece talep edildiğinde 31.03.1995 ve/veya 30.06.1995 itibariyle dış denetimi için; 7.350$

3.5 DANIŞMANLIK HİZMETİ ALINAN FİRMALAR (DEVAM)

ŞİRKET	DANIŞMAN ve/veya DENETÇİ	SÖZLEŞME TUTARI
DİTAŞ VE D.B. DENİZ NAKLİYAT	Güven A.Ş. (Denetim)	35.000$ 01.01.1991-31.12.1991/01.01.1992-31.12.1992 dönemlerine ait denetim ücreti; 60.000$ İdarece talep edildiğinde 31.12.1994'e kadar ve bu tarihten önce İdare tarafından tespit edilecek bir tarih itibariyle bağımsız dış denetim ücreti; 30.000$
DİTAŞ	(Ek Denetim Sözleşmesi)	01.01.1994-31.12.1994 dönemlerine ait denetim ücreti; 20.000$ 31.03.1995 dönemi itibariyle gelişen olayların sınırlı bağımsız dış denetim ücreti: 6.000$
	(Ek Denetim Sözleşmesi)	20.000$ 01.01.1995-31.12.1995 dönemi için mali tabloların 31.12.1994 tarihli mali tabloları ile karşılaştırmalı olarak düzenlenmesi ile ilgili denetimi yapma ve denetim raporu tanzim ücreti.
	Yamaner & Yamaner (ÖİB- Hukuk)	Kısım I'in ifası için 54.000$
	(ICTI - Körfezbank)	Kısım II'nin ifası için 42.000$
	INMA (Gemi Değerleme) (*)	50.000$
	ICTI (Körfezbank Konsorsiyum) (*)	215.000$
DENİZ NAKLİYAT	Körfezbank (Konsorsiyum)	18.000$
DENİZ NAKLİYAT	Körfezbank (Konsorsiyum)	15.000$

3.5 DANIŞMANLIK HİZMETİ ALİNAN FİRMALAR (DEVAM)

ŞİRKET	DANIŞMAN ve/veya DENETÇİ	SÖZLEŞME TUTARI
T.DENİZCİLİK İŞLETMELİ	VEGA Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. (Denetim)	275.000.000.TL. 01.01.1991- 31.12.1991 / 01.01.1992-31.12.1992 dönemlerine ait denetim ücreti; 550.000.000.TL: İdarece talep edildiğinde 31.12.1994'e kadar ve bu tarihten önce İdare tarafından tespit edilecek bir tarih itibariyle bağımsız dış denetim ücreti; 150.000.000.TL.
ETİTAŞ VE KAYSERİ CİVARI ELEKTRİK DAĞITIM A.Ş.	BANKAPİTAL A.Ş. (Danışman)	500.000.000.TL. Hisse Değerlemesi.

3.5 DANIŞMANLIK HİZMETİ ALINAN FİRMALAR (DEVAM)

ŞİRKET	DANIŞMAN ve/veya DENETÇİ	SÖZLEŞME TUTARI
PETKİM	Samuel Montagu (Danışmanlık Ek Sözl.) (*)	150.000 + % 3,5 + % 1.5$
	(Danışmanlık Hizmet Sözleşmesi)	50.000$ (3 ayda bir) + başarı ücreti (% 1.5 +% 3.5)
	DRT Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. (Denetçi)	-
	Trichem (Teknik Danışman) (*)	150.000.$
	Samuel Montagu(*)	50.000$ (3 ayda bir) + başarı ücreti (% 1.5)
		(Alt Danışmanlar) 2.035.000$
		(Beklenmedik durumlar için) 205.000$
	Norton Rose ve Birsel Avukatlık Bürosu (*)	Blok satış çalışmaları 300.000$
	(Uluslararası ve Türk Hukuk Danışmanları)	Harcamalar bütçesi 75.000$
	Deloille & Touche (*)	Strateji ve vergi kon.tavsiyeler 60.000$
	(Mali Danışmanlar)	Blok satış çalışmaları150.000$
		Enflasyon muhasebesi 30.000$
	Chem Systems (*)	Değerleme Çalışmaları 130.000$
	(Teknik Danışman)	İşgücü Analizi 30.000$
		Alan temizleme tah. (Yarımca) 30.000$
		Devir safhasında genel tavsiye 100.000$
	ERM(*)	
	(Çevre Danışmanları)	İlk inceleme 60.000$
		İhtiyaç duyulabilmesi mümkün toprak / yeraltı suyu incelemeleriyle ilgili olarak (gerekirse):
		Delme masrafları 300.000$
		Laboratuvar masrafaları 90.000$
		ERM ücret bileşeni 260.000$
		Devir safhasında genel tavsiyeler 250.000$
	MMD(*)	Özelleştirme sektöre etkileri 70.000$
	(Pazar Araştırmacıları)	& Rekabete etkileri çalışmaları
	Gayrimenkul Danışmanları	
	(Daha sonraki bir safhada seçilmek üzere)	
	Beklenmedik durumlar için ayrılan pay	205.000$

3.5 DANIŞMANLIK HİZMETİ ALINAN FİRMALAR (DEVAM)

ŞİRKET	DANIŞMAN ve/veya DENETÇİ	SÖZLEŞME TUTARI
T.DENİZCİLİK IŞL.T.A.Ş. ANTALYA ve TRABZON LİMANLARI	ABD Amro Hoare Govelt İstanbul Menkul Değerler A.Ş. (Danışman)	Limanların işletme hakkının verilmesi ve envanterinde kayıtlı makina, ekipman... vb. varlıkların değer tespiti 5.000.000.000TL.
İŞ BANKASI	Salomon Brothers & TSKB (Danışman) Lowe Adam (PR Danışman)	
İDARE	Mc KINSEY (*) (Kurumsal Danışman)	2.500.000$
İDARE	CEN AJANS / GREY (PR Danışman)	1.000.000$
İDARE	WHITE & CASE (Kurumsal Danışman)	2.500.000$
İDARE	GAYRİMENKUL EKSPERTİZ A.Ş. (Danışman) (Ek Sözleşme) (Ek Sözleşme)	(Yapılan ödemeye göre ödeme cetveli)
İDARE	Uluslararası Dil Hizmetleri Tercümanlık ve Danışmanlık Ltd. (Kurumsal Çeviri Bürosu) Üniversal Dil Hizmetleri ve Yayıncılık A.Ş. (Kurumsal Çeviri Bürosu)	İdare'nin her türlü çeviri ihtiyaçlarını karşılamak üzere 22 satırı kapsayacak ve tüm dillerde yapılacak bir çeviri sayfası için; 540.000.-TL. 200 kelimeyi kapsayacak bir çeviri sayfası için ücret; 1.550.000.-TL.

(*) Yabancı Firma (31.03.1998)

13.7.1998

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

TBMM (10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166) Esas Numaralı Araştırma Komisyonu Raporu son şekli ile üyelere 1 Temmuz 1998 tarihinde, TBMM Başkanlığına hitaben yazılmış, tarihi ve imzası olmayan bir üst yazı ile sunulmuştur.

Daha önce Raporun son şekli ile ilgili olarak görüşüm alınmadığından, Muhalefet Şerhimi Rapora eklenmesi dileği ile ekte sunuyorum.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Birgen Keleş
İzmir

İZMİR MİLLETVEKİLİ BİRGEN KELEŞ'İN
TBMM (10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166) ESAS NUMARALI ARAŞTIRMA KOMİSYONU RAPORUNA İLİŞKİN MUHALEFET ŞERHİ

TBMM (10/19, 29, 40, 88, 98, 127, 150, 166) Esas Numaralı Araştırma Komisyonu Raporu, araştırmaya konu olan özelleştirme uygulamalarını gerçekleştiren Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından ve onların değerlendirmelerine göre hazırlanmıştır. Komisyonda yapılan konuşmalar ve değerlendirmeler yanlı, önyargılı ve gerçekleri yansıtmayan bir şekilde verilmiştir. Bilgi, veri ve gerçekler doğruları yansıtmayan değerlendirmeler yapılarak sunulmuştur. Özelleştirme konusunda ileriye dönük ciddî öneriler geliştirilmemiştir. Bu nedenlerle söz konusu Rapora katılmıyorum.

Birgen Keleş
İzmir